

תמצית דוחות כספיים ליום 30.09.2011

תמצית דוחות כספיים ליום 30 בספטמבר 2011
(לא מבוקרים)

תוכן העניינים

עמוד
3
75
96
98
108

דוח הדירקטוריון
סקירת ההנהלה על מצבו העסקי של הבנק ותוצאות פעילותו
הצהרות המנכ"ל והחשבונאי הראשי
תמצית דוחות כספיים
באורים לתמצית הדוחות הכספיים

דוח הדירקטוריון לדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011

דוח הדירקטוריון לדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 27 בנובמבר 2011 הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק אוצר החייל בע"מ וחברות מאוחדות שלו (להלן – הבנק) לתשעת החודשים הראשונים של השנה שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011. הדוחות ערוכים על פי המתכונת שקבע המפקח על הבנקים והנתונים מבוססים בסכומים מדווחים.

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה מגורמים מקרו כלכליים, גורמים רגולטוריים, גורמים תוך אירגוניים ועוד. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או ביטויים כגון: אנו "מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "אמור ל" וביטויים דומים להם בנוסף, לשמות עצם כמו: "רצון", "צריך", "יכול", "יהיה" וכיוצ"ב.

ביטויים צופי פני עתיד אלו כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משם שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר כוללים, בין היתר: תחזיות והנחות לגבי התפתחויות מקרו כלכליות בארץ ובעולם, הנחות עבודה לגבי התפתחויות פנים ארגוניות, אומדנים לגבי השפעות שינויים בחקיקה על הארגון ועוד. המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על תחזיות של יועצים כלכליים, תחזיות פנים ארגוניות, מידע ציבורי באשר לאומדני פרמטרים משפיעים ועוד.

הפעילות הכלכלית במשק

כללי

ברבעון השלישי של שנת 2011 חלה האטה בקצב גידול הפעילות העיסוקית של המשק הישראלי, ההאטה בצמיחה בישראל מיוחסת לשילוב בין: חוסר הוודאות לגבי התאוששות המשק העולמי, המשך חוסר היציבות הגיאופוליטית, השלכות המחאה החברתית בישראל והשפעת שער השקל החזק על הייצור המקומי, הייצוא וההשקעות.

ההאטה הקיפה את רוב ענפי המשק ובעיקר את ענפי התעשייה, השירותים העיסוקיים, התיירות, התחבורה והתקשורת. האטת הפעילות הכלכלית המקומית משקפת את התמתנות הביקושים העולמיים והשפעתם על הייצוא, במקביל החלה להסתמן גם ירידה בביקושים המקומיים. תחזית הצמיחה לשנים 2011 ו-2012 עודכנה ע"י בנק ישראל ל - 4.7% ול-3.2% בהתאמה, והיא הושפעה מהמשבר הפיננסי באירופה ומהצמיחה והסחר העולמיים.

מתחילת השנה ועד חודש ספטמבר 2011 מסתכם הגירעון הכולל בתקציב הממשלה בכ - 9.7 מיליארד ש"ח, לעומת גירעון של כ- 14 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגירעון בתקציב הממשלה משקף הכנסות ממיסים נמוכות בכ- 3% מהמתוכנן. יעד הגירעון עומד על 25.2 מיליארד ש"ח המהווים כ- 3% תוצר.

מתחילת השנה הסתכם הגירעון המסחרי בכ- 11.3 מיליארד דולר, לעומת גירעון בסך של 4.6 מיליארד דולר בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בגירעון המסחרי הושפע מירידה בייצוא עקב המשבר בארה"ב ואירופה. שיעור האבטלה במשק בחודש אוגוסט 2011 במגמת ירידה והוא עמד עפ"י אומדן ראשוני על רמה של 5.6%, לעומת רמה של 5.7% בחודשים מאי עד יולי 2011.

מדד המחירים לצרכן ושער המטבע

מדד המחירים לצרכן עלה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 בשיעור של 2.2%, בתחום יעד האינפלציה שנקבע ע"י בנק ישראל, 1% - 3%. ברבעון השלישי של השנה נותר המדד ללא שינוי.

עליית המדד הושפעה מעליית סעיף הדיור ומעליות מחירי הסחורות, האנרגיה והמזון בעולם. שער החליפין של השקל ביחס לדולר התאפיין במהלך הרבעון השלישי של שנת 2011 בתנודתיות גבוהה, והוא פחת בשיעור של 8.6% ומתחילת השנה בשיעור של 4.59%, לעומת תיסוף במחצית הראשונה של השנה בשיעור של 3.78%. ביחס לאירו פחת השקל ב - 2.01% ברבעון השלישי של שנת 2011 ובשיעור של 6.45% מתחילת השנה. יתרות מטבע החוץ של בנק ישראל הסתכמו בסוף חודש ספטמבר 2011 בכ - 76.3 מיליארד דולר.

מדיניות מוניטרית

המדיניות המוניטרית של בנק ישראל, המכוונת להשגת יציבות במערכת הפיננסית המקומית ולעידוד הפעילות במשק, לוותה בשמירת רמה נמוכה של הריבית המוניטרית. ברבעון השלישי של שנת 2011 נותרה הריבית המוניטרית של בנק ישראל ללא שינוי והיא ירדה בסוף חודש ספטמבר ב- 0.25% לרמה של 3%. הריבית המוניטרית משקפת ריבית ריאלית בשיעור של 0.3% והיא גבוהה ב- 3% מהריבית הדולרית בארה"ב. הורדת הריבית בחודש אוקטובר משקפת את הירידה בציפיות לאינפלציה, ההאטה בקצב הצמיחה ואת הסיכונים להידרדרות משבר החוב במדינות אירופה והשפעתו על הצמיחה בישראל.

אמצעי התשלום במשק נותרו מתחילת השנה ללא שינוי והם הסתכמו בכ- 114.6 מיליארד ש"ח. ברבעון השלישי ירדו אמצעי התשלום בכ- 3.5%. הירידה בכמות הכסף שבידי הציבור ברבעון השלישי, מעידה על ירידת הלחצים האינפלציוניים במשק.

שוק ההון

שוק ההון הישראלי התאפיין ברבעון השלישי של שנת 2011 במגמה שלילית, בהמשך למגמה מתחילת השנה והושפע מהתגברות אי הוודאות בשווקים הפיננסיים בעולם ובעיקר מהמשבר המתמשך באירופה. ירידות השערים החדות במדדי המניות והתנודתיות בשוק האג"ח צפויות להשפיע לרעה על דוחות החברות הציבוריות לרבעון השלישי של שנת 2011. מדד תל אביב 25 ירד מתחילת השנה בשיעור נומינלי של 18.75% וברבעון השלישי ירד בשיעור של 11.9%. מדד הבלו-טק ירד מתחילת השנה בשיעור נומינלי של 14.03% וברבעון השלישי ירד בשיעור נומינלי של 6.7%. מדד מניות הבנקים ירד מתחילת השנה בשיעור נומינלי של 28.89% וברבעון השלישי ירד בשיעור נומינלי של 21.22%. שוק אגרות החוב נסחר במגמה חיובית תוך גידול במחזורי המסחר. מדד אגרות החוב הממשלתיות הצמודות למדד עלה בשיעור נומינלי של 3.18%, מדד אגרות החוב הלא צמודות עלה בשיעור נומינלי של 3.5% ומדד אגרות החוב הצמודות למט"ח עלה בשיעור נומינלי של 4.6%.

הכלכלה העולמית

אי-הוודאות לגבי המשך התאוששות המשק העולמי נותרה גבוהה, בעיקר על רקע משבר החובות באירופה ואי הבהירות ביחס לתוכניות החילוץ המתגבשות באירופה. תחזיות הצמיחה השונות באירופה לשנים 2011 ו-2012 - עודכנו כלפי מטה, והתרחיש הבסיסי הוא קיפאון באירופה וצמיחה נמוכה בארה"ב. החשש מפני משבר פיננסי חמור נותר גבוה ומתבסס על התפשטות הסיכון לבנקים מובילים באירופה (הלאמת Dexia ע"י בלגיה וצרפת), קשיי נזילות במערכת הבנקאית והורדת דירוג לבנקים מובילים בעולם (ובכלל זה: BNP, UBS, RBS). על רקע זה הכריזו קובעי המדיניות באירופה על תוכנית סיוע מקיפה ועל חידוש תוכניות ההרחבה השונות. תוך התחייבות של חלק מן המדינות כגון יוון ואיטליה לפעול להפחתת הגירעון התקציבי. רוב נתוני המאקרו מצביעים על ציפיות להעמקת המיתון ברבעון הרביעי של השנה תוך גלישה לצמיחה שלילית ב-2012, כאשר מדד ה-PMI (Purchasing Managers Index) מצביע לראשונה מאז מחצית 2009 על התכווצות בפעילות העסקית. אינדיקטורים אחרים - ובהם מדדי האמון ומדדי המכירות הקמעונאיות מצביעים על התכווצות הפעילות. שיעור האבטלה בגוש האירו עומד על 10%, ובחלק מהמדינות הוא גבוה בהרבה.

בניגוד לאירופה, האינדיקטורים האחרונים לפעילות העסקית בארה"ב מצביעים על שיפור, ומיתון החשש למיתון בכלכלת ארה"ב, אם כי הצמיחה צפויה להישאר נמוכה. על-פי התחזיות צפויה הצמיחה בשנת-2012 להסתכם בטווח של 2.5%-2%. שיפור מוצג במדדים המרכזיים שפורסמו לאחרונה ובהם גידול בהשקעות, גידול בהוצאות לצריכה וכן שיפור בשוק התעסוקה. עם זאת, המצב הפיסקאלי בארה"ב עדיין בעייתי. הגירעון הגדול מקשה על הגדלת תוכניות הסיוע ומצרף קיצוצים. בכונת הבנק המרכזי על פי הצהרותיו למנוע האטה נוספת בארה"ב בכל האמצעים העומדים לרשותו.

התפתחות עיסקי הבנק בתשעה חודשים וברבעון שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011

רווח ורווחיות

הרווח הנקי בתשעה חודשים של שנת 2011 הסתכם ב- 62.5 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח נקי בסך של 28.6 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 118.5%.

בחודש מאי אשתקד הוסבו מערכות המחשב של הבנק למערכות הבנק הבינלאומי, החברה האם, ובחודשים יוני ויולי אשתקד הושבת הבנק למספר ימים. לאירועים אלו היתה השפעה שאינה ניתנת למדידה במדויק על תוצאות פעילות הבנק באותה תקופה ועל השינוי בהשוואה לתקופה הנוכחית.

השינוי ברווח הנקי בתשעה חודשים של 2011 בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד משקף בעיקר:

- גידול ברווח מפעילות מימון שהוא תוצאה של גידול במרווח וגידול בהיקף הפעילות שקוזז בחלקו בירידה ברווח ממימוש ניירות ערך זמינים למכירה.

- גידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי.

- קיטון בהוצאות התפעוליות הנובע בעיקר מירידה בהוצאות פחת על תכנה.

הרווח הנקי ברבעון השלישי של שנת 2011 הסתכם ב- 21.0 מיליון ש"ח, בהשוואה ל- 8.9 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 136.0%.

השינוי ברווח הנקי ברבעון השלישי של שנת 2011 בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד משקף בעיקר:

- גידול ברווח מפעילות מימון כתוצאה מגידול במרווח וגידול בהיקף הפעילות שקוזז בחלקו בירידה ברווח ממימוש ניירות ערך זמינים למכירה.

- גידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי.

שיעור תשואת הרווח הנקי להון עצמי הסתכם בתשעה חודשים של שנת 2011 ב- 9.90% בהשוואה ל- 4.65% בתקופה המקבילה אשתקד ול- 3.86% בכל שנת 2010.

ברבעון השלישי של השנה הסתכם שיעור תשואת הרווח הנקי להון עצמי ב- 9.95% בהשוואה ל- 4.36% ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח מפעולות רגילות לפני מיסים בתשעה חודשים של שנת 2011 הסתכם ב- 93.3 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 50.2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור 85.9%.

ברבעון השלישי של השנה הסתכם הרווח מפעולות רגילות לפני מיסים ב- 27.3 מיליון ש"ח, בהשוואה ל- 15.0 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 82.0%.

שיעור תשואת הרווח מפעולות רגילות לפני מיסים להון העצמי הסתכם בתשעה חודשים של שנת 2011 ב- 14.87% בהשוואה ל- 8.20% בתקופה המקבילה אשתקד.

ברבעון השלישי של השנה הסתכם שיעור תשואת הרווח מפעולות רגילות לפני מיסים להון עצמי ב- 13.12% בהשוואה ל- 7.40% ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכם בתשעה חודשים של שנת 2011 ב- 318.7 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 277.0 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 15.1%. הגידול ברווח מפעילות מימון משקף בעיקר:

- גידול במרווח הפיננסי שהשפעתו מוערכת בכ- 49.9 מיליון ש"ח, הנובע בין השאר מעלייה בריבית ובמרווחי האשראי.

- גידול בהכנסות הנובע מגידול בהיקף הפעילות ובהון המסתכם בכ- 11.5 מיליון ש"ח.

- קיטון ברווח ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה ומניירות ערך למסחר בסך של כ- 11.9 מיליון ש"ח.

- ירידה בגביית ריבית על חובות בעייתיים בסך 7.7 מיליון ש"ח, הנובעת משינוי הרישום החשבונאי בעקבות יישום הוראת חובות פגומים.

הרווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי ברבעון השלישי של שנת 2011 הסתכם ב- 111.8 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 89.5 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 24.9%. הגידול ברווח מפעילות מימון משקף בעיקר גידול במרווח הפיננסי וגידול בהיקף הפעילות ובהון, בניכוי ירידה ברווח ממימוש ניירות ערך זמינים למכירה וגביית ריבית מחובות בעייתיים.

ד. להלן פרוט תוצאות הפעילות לפי מיגזרי הצמדה לרווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי

2010				2011			
הון פיננסי ממוצע	היקף פעילות	הון פיננסי ממוצע	הון פיננסי ממוצע	תרומה לרווח	היקף פעילות ממוצע	תרומה לרווח	הון פיננסי ממוצע
(1)	(2)	(1)	(2)	(1)	(3)	(2)	(1)
במיליוני ש"ח							
927.0	12,149.3	106.8	3.48%	11,416.0	83.2	2.90%	מגזר שקלי לא צמוד
(11.9)	2,507.6	(2.3)	(0.35%)	2,446.6	(4.4)	(0.70%)	מגזר שקלי צמוד מדד
(25.4)	2,001.1	4.7	1.63%	2,572.0	1.2	0.47%	מגזר מט"ח וצמוד מט"ח

לתשעה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר

2010				2011			
הון פיננסי ממוצע	היקף פעילות	הון פיננסי ממוצע	הון פיננסי ממוצע	תרומה לרווח	היקף פעילות ממוצע	תרומה לרווח	הון פיננסי ממוצע
(1)	(2)	(1)	(2)	(1)	(3)	(2)	(1)
במיליוני ש"ח							
887.5	11,902.9	299.2	3.27%	11,385.9	247.6	2.87%	מגזר שקלי לא צמוד
29.9	2,511.6	(5.8)	(0.40%)	2,320.7	(13.4)	(0.53%)	מגזר שקלי צמוד מדד
(36.6)	2,063.9	13.3	1.01%	2,527.8	12.2	0.69%	מגזר מט"ח וצמוד מט"ח

- (1) כולל השפעת מכשירים פיננסיים נגזרים ALM
 (2) במגזר השקלי מחושב הממוצע על בסיס יומי, במגזר הצמוד למדד ומגזר המטח על בסיס יתרות פתיחה.
 (3) סך הנכסים במיגזר.

הכנסות המימון האחרות (כולל ממכשירים נגזרים לא ALM) בתשעה חודשים של שנת 2011 הסתכמו ב- 16.3 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 31.2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 47.8%. הרווח נטו ממימוש ניירות ערך זמינים למכירה ומאגרות חוב למסחר הסתכם בתשעה חודשים של שנת 2011 ב- 3.6 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 15.5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 76.8%. בעקבות יישום הוראות המפקח בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, לא נרשמו בתשעה חודשים של שנת 2011 הכנסות מגביית ריבית מחובות בעייתיים בגין תקופות קודמות. בתקופה המקבילה אשתקד נרשמו הכנסות בסך של 7.7 מיליון ש"ח.

ברבעון השלישי של 2011 הסתכמו הכנסות המימון האחרות ב- 4.4 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 9.9 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 55.6%. הירידה הינה בעיקר ברווחים ממימוש ני"ע זמינים למכירה ברבעון שהסתכמו ב- 0.1 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווחים בסך 4.2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הוצאות המימון האחרות בתשעה חודשים של שנת 2011 הסתכמו ב- 4.3 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 0.6 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול בהוצאה משקף הפרשי ריבית בגין תקופות קודמות.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בתשעה חודשים של שנת 2011 ב- 17.8 מיליון ש"ח. עקב יישום הוראות בנק ישראל בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" החל מיום 1 בינואר 2011 (ראה באור 1 לדוחות הכספיים) נתוני הוצאות בגין הפסדי אשראי אינם ברי השוואה לתקופות קודמות.

ההוצאה בגין חובות אשר נמדדו על בסיס פרטני הסתכמה ב- 15.9 מיליון ש"ח. בתקופה המקבילה אשתקד הסתכמה ההוצאה ב- 8.6 מיליון ש"ח, מזה כ- 6.9 מיליון ש"ח הפרשה ספציפית וכ- 1.7 מיליון ש"ח הפרשה נוספת. ההוצאה בגין הפרשה קבוצתית בתשעה חודשים של 2011 שנת הסתכמה ב- 1.9 מיליון ש"ח. ההוצאות בגין הפסדי אשראי ברבעון השלישי של שנת 2011 הסתכמו ב- 14.8 מיליון ש"ח מזה 9.7 מיליון ש"ח הפרשה בגין חובות הנבחנים על בסיס פרטני ו- 5.1 מיליון ש"ח בגין חובות הנמדדים על בסיס קבוצתי. בתקופה המקבילה אשתקד הסתכמה ההפרשה לחובות מסופקים בכ- 5.4 מיליון ש"ח. פרטים על הרכב החובות הבעייתיים ראה בפרק "התפתחות סעיפי מאזן עיקריים" - "אשראי לציבור" להלן.

הרווח מפעילות מימון לאחר הפרשה להפסדי אשראי בתשעה חודשים של שנת 2011 הסתכם ב- 300.9 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 268.4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 12.1%. הרווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים ברבעון השלישי של שנת 2011 הסתכם ב- 97.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 84.1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 15.3%.

הכנסות התפעוליות והאחרות הסתכמו בתשעה חודשים של שנת 2011 ב- 165.9 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 165.3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 0.4%. ברבעון השלישי של שנת 2011 הסתכמו הכנסות התפעוליות והאחרות ב- 53.3 מיליון ש"ח בדומה להכנסות התפעוליות והאחרות בתקופה המקבילה אשתקד. להלן פירוט הכנסות התפעוליות והאחרות:

	לתשעה חודשים שנסתיימו ביום בספטמבר			לשלושה חודשים שנסתיימו ביום בספטמבר		
	2010		2011	2010		2011
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח
פעילות עוש	43.1	41.8	3.7%	13.5	14.0	
אשראי וסחר חוץ	26.6	29.6	17.3%	8.1	9.5	
כרטיסי אשראי	24.7	26.0	(4.0%)	10.1	9.7	
פעילות בשוק ההון	64.7	61.3	(4.1%)	19.5	18.7	
הכנסות מיעודות לפיצויים	1.5	-	(100.0%)	0.7	-	
רווחים מהשקעות במניות, נטו	-	2.0	-	-	-	
הכנסות אחרות	4.7	5.2	-	1.4	1.4	
סך כל ההכנסות התפעוליות	165.3	165.9	-	53.3	53.3	

ההוצאות התפעוליות בתשעה חודשים של שנת 2011 הסתכמו ב- 373.5 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 383.5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 2.6%. ברבעון השלישי של שנת 2011 הסתכמו ההוצאות התפעוליות ב- 123.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 122.4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 0.5%. שיעור כיסוי ההוצאות התפעוליות בהכנסות תפעוליות ואחרות בתשעה חודשים של שנת 2011 הסתכם ב- 44.4% בהשוואה ל- 43.1% בתקופה המקבילה אשתקד ול- 42.4% בכל שנת 2010. שיעור כיסוי ההוצאות התפעוליות בהכנסות תפעוליות ואחרות ברבעון השלישי של שנת 2011 הסתכם ב- 43.3% בהשוואה ל- 43.5% בתקופה המקבילה אשתקד.

הוצאות השכר בתשעה חודשים של שנת 2011 הסתכמו ב- 209.8 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 209.4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 0.2%. ברבעון השלישי של שנת 2011 הסתכמו הוצאות השכר ב- 68.1 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 64.3 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 5.9%. השינוי בהוצאות השכר בתשעה חודשים וברבעון השלישי של 2011 בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד משקף בעיקר גידול הנובע מהסכמי שכר בגין שנת 2011 ומהוצאות בגין פיצויים בניכוי השפעת קיטון במענקי רווחיות ועתודות לחופשה.

הוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד בתשעה חודשים של שנת 2011 הסתכמו ב- 64.3 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 72.6 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 11.4%.

עיקר הקיטון משתקף בהוצאות פחת בגין תוכנה וציוד מחשבים, והוא נובע מביצוע הפחתה מואצת של תוכנות שאינן בשימוש ממועד הסבת מערכות המחשב אשתקד וכן מקיטון ברכישת ציוד מיחשוב והפחתתו. מרכיב זה נכלל בהוצאות מחשב המשולמות לחברת מת"ף, חברה בת של הבנק הבינלאומי, המספקת לבנק את שירותי המחשב.

ברבעון השלישי של שנת 2011 הסתכמו הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד ב- 22.8 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 22.9 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, קיטון בשיעור של 0.4%.

ההוצאות התפעוליות האחרות הסתכמו בתשעה חודשים של שנת 2011 ב- 99.4 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 101.5 בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 2.1%.

ההוצאות בגין שירותי מחשב ותקשורת הסתכמו בתשעה חודשים של שנת 2011 ב- 66.4 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 73.6 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 9.8%, הנובע מסיום תהליך ההסבה וביטול מערכות תקשורת כפולות.

הוצאות השיווק הסתכמו בכ- 12.9 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 10.7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 20.6% המשקף בעיקר את האטת פעילות השיווק בתקופה שלפני הסבת מערכות המחשב אשתקד.

ברבעון השלישי של שנת 2011 הסתכמו ההוצאות התפעוליות האחרות ב- 32.1 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 35.2 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, קיטון בשיעור של 8.8% שמרביתו נובעת מקיטון בהוצאות שיווק, כאמור לעיל.

ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות הסתכמה בתשעה חודשים של שנת 2011 ב- 34.9 מיליון ש"ח, בהשוואה ל- 21.6 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 61.6%.

שיעור ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות בתשעה חודשים של שנת 2011 הסתכם ב- 37.4% בהשוואה לשיעור של 43.0% בתקופה המקבילה אשתקד.

ברבעון השלישי של שנת 2011 הסתכמה ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות ב- 10.3 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 6.1 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 68.9%. שיעור ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות ברבעון השלישי של שנת 2011 הסתכם ב- 37.7% בהשוואה לשיעור של 40.7% בתקופה המקבילה אשתקד.

שיעור המס הסטטוטורי בתשעה חודשים של שנת 2011 היה 34.48% בהשוואה ל- 35.34% בתקופה המקבילה אשתקד.

ביום 30 באוקטובר 2011 אישרה ממשלת ישראל את המלצות פרק המיסוי של הוועדה לשינוי סדר היום החברתי-כלכלי בראשותו של פרופ' מנואל טרכטנברג. לצורך כניסתם לתוקף של השינויים בשיעורי המס אותם אישרה הממשלה, נדרש הליך חקיקה, אשר נכון למועד אישור הדוחות הכספיים טרם הושלם. לפיכך, לשינויים בשיעורי המס שאושרו בהחלטת הממשלה האמורה אין השפעה על מדידת נכסי מיסים נדחים והתחייבויות מיסים נדחים בדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011.

השפעת השינוי על הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011, לו הייתה חקיקת שיעורי המס החדשים מושלמת למעשה עד ליום 30 בספטמבר 2011, הייתה מתבטאת בגידול ביתרות המסים הנדחים, הקטנת הוצאות המיסים וגידול הרווח הנקי בסך 7.7 מיליון ש"ח.

התפתחות בסעיפי המאזן העיקריים

שער השינוי אחוזים	ליום 31 בדצמבר		ליום 30 בספטמבר		מיליוני ש"ח	שער השינוי אחוזים
	2010	2011	2010	2011		
0.7% (1)	15,120.5	15,222.5	4.1% (1)	14,626.9	15,222.5	סך כל המאזן
6.0%	10,075.2	10,683.8	10.1%	9,700.7	10,683.8	אשראי לציבור, נטו
(14.8%)	2,850.0	2,428.1	(16.1%)	2,892.8	2,428.1	מזומנים ופקדונות בבנקים
(6.1%)	1,964.1	1,844.8	2.2%	1,804.9	1,844.8	השקעה בניירות ערך
(10.0%) (1)	127.0	114.3	(11.6%) (1)	129.3	114.3	השקעות בבניינים וציוד
2.8%	11,609.3	11,936.4	4.4%	11,435.9	11,936.4	פקדונות הציבור
2.4% (1)	849.7	869.8	2.7% (1)	846.6	869.8	סך כל ההון
	5.6%	5.7%		5.8%	5.7%	יחס ההון לסך המאזן
	66.6%	70.2%		66.3%	70.2%	יחס האשראי לסך המאזן

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זכויות עובדים ובהתאם לתקני דוח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS17). ראה באור 1.ו.5

האשראי לציבור

להלן הרכב האשראי לציבור לפי מיגזרי הצמדה:

חלק האשראי במיגזר מסך האשראי

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר		שער השינוי אחוזים	ליום 31 בדצמבר	שער השינוי אחוזים	ליום 30 בספטמבר		מיליוני ש"ח
	2010	2011				2010	2011	
85.0%	85.3%	85.8%	7.0%	8,563.6	10.8%	8,271.7	9,163.6	במטבע ישראלי לא צמוד
13.1%	12.9%	12.2%	(1.7%)	1,324.6	3.7%	1,255.4	1,302.1	במטבע ישראלי צמוד למדד
1.9%	1.8%	2.0%	16.6%	187.0	25.6%	173.6	218.1	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
100.0%	100.0%	100.0%	6.0%	10,075.2	10.1%	9,700.7	10,683.8	סך הכל

סיכון האשראי הכולל לציבור מורכב מסיכון אשראי מאזני, הכולל את האשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור, נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים שנרכשו על ידי הציבור ומסיכון אשראי חוץ מאזני, הכולל עסקאות במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, מסגרות אשראי בלתי מנוצלות והתחייבות למתן אשראי.

סיכון האשראי הכולל לציבור ביום 30 בספטמבר 2011 הסתכם ב- 15,754.1 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 15,411.4 מיליון ש"ח ביום 30 בספטמבר 2010, גידול בשיעור של 2.2% ובהשוואה ל- 15,401.2 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010, גידול בשיעור של 0.1%.

השינויים העיקריים בסיכון האשראי בהשוואה ליתרה ביום 31 בדצמבר 2010 נובעים מ:
 - גידול באשראי המאזני בסך של כ-609 מיליון ש"ח מזה כ- 277 מיליון ש"ח גידול באשראי המתנהל ביחידות הקימעונאיות ו- 332 מיליון ש"ח גידול באשראי המתנהל ביחידות העיסוקיות.
 - ירידה ביתרות אגרות החוב של תאגידים בסך של 156.5 מיליון ש"ח, מסך של 262.0 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010 ל- 105.5 מיליון ש"ח ביום 30 בספטמבר 2011.

בהתפלגות לפי ענפי משק מהווה סיכון האשראי לאנשים פרטיים את עיקר סיכון האשראי בבנק. ביום 30 בספטמבר 2011 היה חלקו של אשראי זה כ- 70.3% מן האשראי הכולל בבנק, בדומה לשיעור ביום 31 בדצמבר 2010. פרטים מלאים על התפלגות סיכון האשראי המאזני והחוץ מאזני לפי ענפי משק ראה בתוספת ג' לסקירת ההנהלה.

פעילות משכנתאות - פעילות המשכנתאות בבנק מתבצעת על ידי הבנק הבינלאומי באמצעות דלפקי משכנתאות של הבנק הבינלאומי המוצבים בחלק מסניפי הבנק. יתרת האשראי שניתן באמצעות הבנק הבינלאומי ורשומה בספריו מסתכמת ברבעון השלישי של 2011 בכ- 1.9 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ- 1.4 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010.

סיכון אשראי לציבור באגרות חוב של תאגידים - הבנק משקיע באגרות חוב של תאגידים מדורגות בישראל סחירות ושאינן סחירות וכן באגרות חוב של חברות ישראליות הנסחרות בחו"ל. ביום 30 בספטמבר 2011 מסתכמת השקעה זו ב- 105.5 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 269.4 מיליון ש"ח ביום 30 בספטמבר 2010 ובהשוואה ל- 262.0 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010. סיכון האשראי באגרות חוב של תאגידים מהווה כ- 1.0% מסיכון האשראי המאזני בהשוואה ל- 2.7% ביום 30 בספטמבר 2010 ול- 2.5% ביום 31 בדצמבר 2010. (פרטים נוספים באשר לשוויין ההוגן, וסחירותן ראה בפרק ההשקעה בניירות ערך להלן).

סיכון אשראי בעייתי

החל מ-1 בינואר 2011 מיישם הבנק הוראה חדשה של הפיקוח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. בתמצית דוחות כספיים רבעוניים מאוחדים אלה נכלל גילוי לפי המתכונת החדשה המותאם לדרישות הדיווח בהתאם להוראה כאמור. לאור העובדה שההוראה החדשה יושמה באופן של מכאן ולהבא ללא הצגה מחדש של מספרי ההשוואה, לצורך השוואתיות הגילוי, יוצגו להלן נתוני התקופה הנוכחית מול יתרות מתאימות ל- 31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה), לו ההוראה הייתה מיושמת לראשונה בשנה זו. נתוני הפרופורמה פורסמו לראשונה בדוחות הכספיים לשנת 2010. בעקבות הבהרות שהתקבלו מהפיקוח על הבנקים ובדיקות שערך הבנק במהלך התקופה, הוצגו מחדש נתוני הפרופורמה.

להלן פילוח סיכון האשראי הבעייתי כולל רכיבים חוץ מאזניים:

	ליום 30 בספטמבר 2011	ליום 31 בדצמבר 2010	שינוי
נתוני פרופורמה			
במיליוני ש"ח			
סיכון אשראי פגום	176.7	174.1	1.49%
סיכון אשראי נחות	7.2	29.4	(75.5%)
סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת	76.9	97.0	(20.7%)
סך סיכון אשראי בעייתי לפי ההוראות החדשות	260.8	300.5	(13.2%)
סיכון אשראי מסחרי בעייתי	153.1	202.3	(24.3%)
סיכון אשראי בגין אנשים פרטיים	107.7	98.2	9.67%
סך סיכון אשראי בעייתי לפי ההוראות החדשות	260.8	300.5	(13.2%)

נכסים שאינם מבצעים

ליום 30		
ליום 31	בספטמבר	
בדצמבר 2010	2011	
נתוני פרופורמה		
במיליוני ש"ח במיליוני ש"ח		
1. נכסים שאינם מבצעים¹		
אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית		
164.0	167.2	שנבדק על בסיס פרטני
0.6	-	שנבדק על בסיס קבוצתי
164.6	167.2	סך כל הנכסים שאינם מבצעים
2. חובות פגומים בארגון מחדש של חוב בעייתי שצוברים הכנסות ריבית¹		
-	4.1	
3. סיכון אשראי מסחרי בעייתי^{1,2}		
סיכון אשראי מאזני בגין הציבור		
209.1	151.9	
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין הציבור ³		
3.3	1.2	
212.4	153.1	סך כל סיכון האשראי המסחרי הבעייתי
4. חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר		
1.3	2.2	

1. כל הנתונים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
2. סיכון אשראי מאזני (אשראי, אגרות חוב, חובות אחרים שהוכרו במאזן ונכסים בגין מכשירים נגזרים) וסיכון אשראי חוץ מאזני שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
3. כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים למעט בגין ערבויות שנתן לווה להבטחת חבות של צד שלישי, לפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי.

מדדי סיכון אשראי

31 בדצמבר	30 בספטמבר	
2010	2011	
שיעור המדד	שיעור המדד	
		שיעור יתרת אשראי פגום לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית מיתרת האשראי לציבור
1.60%	1.55%	
		שיעור יתרת אשראי שאינו פגום לציבור שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
0.01%	0.02%	
		שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור
0.77%	0.93%	
		שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי הפגום לציבור, שאינו צובר הכנסות ריבית
48.30%	59.69%	
		שיעור סיכון אשראי מסחרי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור
1.38%	0.97%	
		שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור
	0.23%	
		שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור הממוצעת
	-0.03%	
		שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי בגין אשראי לציבור
	-2.80%	

ניירות ערך

ההשקעה בניירות ערך ביום 30 בספטמבר 2011 הסתכמה ב- 1,844.8 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 1,804.9 מיליון ש"ח ביום 30 בספטמבר 2010, גידול בשיעור של 2.2% ובהשוואה ל- 1,964.1 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010, קיטון בשיעור של 6.1%.

א. הרכב תיק ההשקעות בערכם המאזני

שינוי לעומת היתרה ביום 31 בספטמבר בדצמבר	ליום 31		ליום 30 בספטמבר			תיק לפדיון	
	ביום 31	ביום 30	בדצמבר				תיק זמין למכירה
			2010	2010	2011		
			מיליוני ש"ח				
64.5%	68.7%		120.4	117.4	198.1		
(10.0%)	(0.4%)		1,827.5	1,651.3	1,644.1		
(84.0%)	(92.8%)		16.2	36.2	2.6		
(6.1%)	2.2%		1,964.1	1,804.9	1,844.8	סך כל תיק ההשקעות	

ב. הרכב תיק ההשקעות לפי סחירות

שינוי לעומת היתרה ביום 31 בספטמבר בדצמבר	ליום 31		ליום 30 בספטמבר			ממשלתי	
	ביום 31	ביום 30	בדצמבר				אחר סחיר
			2010	2010	2011		
			מיליוני ש"ח				
2.2%	13.3%		1,699.1	1,532.5	1,736.3		
(66.1%)	(70.3%)		156.0	178.4	52.9		
(49.0%)	(40.9%)		109.0	94.0	55.6		
(6.1%)	2.2%		1,964.1	1,804.9	1,844.8	סך הכל	

* בדבר קביעת השווי ההוגן של ניירות ערך, ראה בפרק אומדנים חשבונאיים.

ג. להלן הרכב תיק ההשקעות הזמין למכירה לפי מנפיק:

31 בדצמבר 2010			30 בספטמבר 2010			30 בספטמבר 2011		
עלות מותאמת* שווי הוגן הפרש			עלות מותאמת* שווי הוגן הפרש			עלות מותאמת* שווי הוגן הפרש		
מיליוני ש"ח			מיליוני ש"ח			מיליוני ש"ח		
(4.2)	1,567.1	1,571.3	(2.4)	1,401.7	1,404.1	(29.3)	1,567.6	1,596.9
10.7	257.4	246.7	10.3	246.6	236.3	3.5	73.5	70.0
-	3.0	3.0	-	3.0	3.0	-	3.0	3.0
6.5	1,827.5	1,821.0	7.9	1,651.3	1,643.4	(25.8)	1,644.1	1,669.9

* כולל מכשירים פיננסיים מגדרים.

ד. להלן פירוט הפער השלילי, לפני השפעת המס, בין השווי ההוגן של ניירות ערך זמינים למכירה ובין עלותם המותאמת בחלוקה לפי משך הזמן בו קיים פער שלילי

ליום 30 בספטמבר 2011					
משך זמן ירידת הערך מאז תחילת הירידה					
	עד 6	9-6	9-12	מעל 12	סך הכל
	חודשים	חודשים	חודשים	חודשים	סך הכל
שיעור הירידה					
עד 20%	11.6	7.8	6.9	5.3	31.6
20%-40%	-	-	-	-	-
מעל 40%	-	-	-	-	-
סך הכל	11.6	7.8	6.9	5.3	31.6
ליום 30 בספטמבר 2010					
משך זמן ירידת הערך מאז תחילת הירידה					
	עד 6	9-6	9-12	מעל 12	סך הכל
	חודשים	חודשים	חודשים	חודשים	סך הכל
שיעור הירידה					
עד 20%	5.1	0.1	-	0.3	5.5
20%-40%	-	-	-	-	-
מעל 40%	-	-	-	-	-
סך הכל	5.1	0.1	-	0.3	5.5
ליום 31 בדצמבר 2010					
משך זמן ירידת הערך מאז תחילת הירידה					
	עד 6	9-6	9-12	מעל 12	סך הכל
	חודשים	חודשים	חודשים	חודשים	סך הכל
שיעור הירידה					
עד 20%	2.5	3.7	-	1.0	7.2
20%-40%	-	-	-	-	-
מעל 40%	-	-	-	-	-
סך הכל	2.5	3.7	-	1.0	7.2

ירידת הערך בתיק אגרות החוב הינה בעלת אופי זמני ומרביתה המכריעה ביום 30 בספטמבר 2011, כ- 30.4 מיליון ש"ח, מיוחס לאגח של ממשלת ישראל. ירידות שאינן בעלות אופי זמני הופחתו לרווח והפסד. אמדן כושר ההחזר של החברות המנפיקות נמצא נאות, למרביתן דירוג השקעה גבוה יחסית. בכוונתנו של הבנק וביכולתו להחזיק את אגרות החוב לתקופה מספקת אשר תאפשר את חזרת שווי נייר הערך לעלותו.

השקעה בבניינים וציוד ביום 30 בספטמבר 2011 כוללת השקעה במבנים בסך של 98.4 מיליון ש"ח, השקעה בציוד בסך של 13.6 מיליון ש"ח והשקעה בתכנה בסך 2.3 מיליון ש"ח. יתרת ההשקעה בבניינים וציוד ליום 30 בספטמבר 2010 כוללת השקעה במבנים בסך 107.3 מיליון ש"ח, השקעה בציוד בסך של 16.9 מיליון ש"ח והשקעות בתכנה בסך של כ- 5.1 מיליון ש"ח. יתרת ההשקעה בבניינים וציוד ליום 31 בדצמבר 2010 כוללת השקעה במבנים בסך של 106.6 מיליון ש"ח, השקעה בציוד בסך של 16.0 מיליון ש"ח והשקעות בתכנה בסך של כ- 4.4 מיליון ש"ח.

בהתאם להנחיות תקן חשבונאי בינלאומי IAS 17 הופחתו הוצאות מראש בגין עיסקות חכירה עם מנהל מקרקעי ישראל בהתאם לתקופת החכירה שנתרה. יתרת הסכום שהופחתה ביום 31 בדצמבר 2010 וביום 30 בספטמבר 2011

מסתכמת בכ- 1.2 מיליון ש"ח. יתרת הסכום להפחתה מסתכמת בכ 0.5 מיליון ש"ח. הפחתתה תיזקף לדוח רווח והפסד לאורך תקופת החכירה. סכום ההפחתה השנתי זניח.

פקדונות הציבור ביום 30 בספטמבר 2011 הסתכמו ב-11,936.4 מיליון ש"ח בהשוואה ל-11,435.9 מיליון ש"ח ביום 30 בספטמבר 2010, גידול בשיעור של 4.4%, ובהשוואה ל-11,609.3 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010, גידול בשיעור של 2.8%.

האמצעים ההוניים של הבנק

יתרת ההון ליום 30 בספטמבר 2011 הסתכמה ב-869.8 מיליון ש"ח בהשוואה ל-849.7 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010, גידול בשיעור של 2.4% ובהשוואה ל-846.6 מיליון ש"ח ביום 30 בספטמבר 2010, גידול בשיעור של 2.7%. היתרה ליום 31 בדצמבר 2010 וליום 30 בספטמבר 2010 הינה לאחר יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בנושא חיזוק הבקרה הפנימית על דוח כספי בנושא דוח על זכויות עובדים כמפורט בבאור 5.1.1 לדוחות הכספיים. הפחתת ההון בעקבות יישום ההוראות הנ"ל על יתרת העודפים הכלולים בהון העצמי ליום 31 בדצמבר 2010 מסתכמת בכ- 23.3 מיליון ש"ח.

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים יושמו החל מ 1 בינואר 2011 תקנים חשבונאיים בינלאומיים שונים (IFRS). יישום למפרע של תקן חשבונאי IAS17 בנושא חכירות, הביא להפחתה ביתרת העודפים ליום 31 בדצמבר 2010 וליום 30 בספטמבר 2010 בסך של 0.9 מיליון ש"ח.

השינוי בהון בתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011 נובע מרווח נקי בסך 62.6 מיליון ש"ח, מירידה בערכם של ניירות ערך זמינים למכירה ביחס לעלותם המותאמת בסך 21.1 מיליון ש"ח ומהקטנת ההון הנובעת מיישום הוראות המפקח על הבנקים בדבר מדידה והצגה של חובות פגומים בסך 21.4 מיליון ש"ח.

כתבי ההתחייבות הנדחים שהנפיק הבנק אינם המירים למניות. מרבית מחזיקי כתבי ההתחייבות שאינם סחירים הינם גופים מוסדיים, כגון קופות גמל וקרנות השתלמות. סך כל כתבי ההתחייבות אלו הגיע ביום 30 בספטמבר 2011 ל-685.1 מיליון ש"ח בהשוואה ל-557.6 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010, גידול בשיעור של 22.9% ובהשוואה ל-612.5 מיליון ש"ח ביום 30 בספטמבר 2010, גידול בשיעור של 11.9%.

בהתאם להסכם עם הבינלאומי הראשון הנפקות בע"מ (להלן: "הבינלאומי הנפקות") חברה בת בבעלות מלאה של הבנק הבינלאומי, התחייב הבנק לשאת בכל התשלומים למחזיקי תעודות ההתחייבות שתנפיק הבינלאומי הנפקות לציבור וכל ההוצאות הכרוכות בהנפקה כאמור. כמו כן התחייב הבנק כי תמורת ההנפקה תופקד בבנק בהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם. יתרת כתבי ההתחייבות הרשומים למסחר ליום 30 בספטמבר 2011 הסתכמה ב-239.1 מיליון ש"ח בהשוואה ל-229.6 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2010.

בחודש ספטמבר 2011 העלתה חברת "מידרוג" את דירוג הבנק מ-Aa3 ל-Aa2 ושינתה את אופק הדירוג מחיובי ליציב. דירוג הפיקדונות לזמן קצר (P-1 אופק יציב) ודירוג כתבי ההתחייבות נדחים (Aa3 אופק יציב) נותר ללא שינוי.

ברבעון הראשון של שנת 2011 הנפיק הבנק בהנפקה פרטית כתבי התחייבות נדחים לא סחירים בסך של 90 מיליון ש"ח. כתבי ההתחייבות שהונפקו צמודי מדד, נושאי ריבית בשיעור של 3.78% ומח"מ של 8.2 שנים.

ברבעון השלישי של השנה הנפיק הבנק בהנפקה פרטית כתבי התחייבות נדחים לא סחירים בסך של 20 מיליון ש"ח. כתבי ההתחייבות שהונפקו צמודי מדד, נושאי ריבית ממוצעת בשיעור של 4.02% ומח"מ של 9.7 שנים.

יתרת כתבי ההתחייבויות הנדחים שנכללו ברובד השני של ההון בחישוב יחס ההון המזערי ליום 30 בספטמבר 2011 משוקללים בהתאם להוראת בנק ישראל, בהתחשב בתקופה שנותרה לפירעונם, הסתכמה ב-433.7 מיליון ש"ח (ביום 30 בספטמבר 2010-419.5 מיליון ש"ח, ביום 31 בדצמבר 2010-406.7 מיליון ש"ח).

יחס ההון לנכסי סיכון

להלן פרטים על הרכב ההון ויחס ההון לנכסי סיכון המחושב על פי הוראת השעה "מסגרת עבודה למדידה והלימות הון"
א. רכיבי ההון לצורך חישוב הלימות ההון

ליום 30			
ליום 31 בדצמבר 2010 (1)	בספטמבר 2010 (1)	ליום 30 בספטמבר 2011	
מיליוני ש"ח			הון רובד 1/ראשוני
16.6	16.6	16.6	הון מניות נפרע
358.7	358.7	358.7	פרמיה
467.0	463.0	508.1	עודפים
0.7	0.7	0.8	זכויות מיעוט בעלי המניות החיצוניים בהון של חברות בת שאוחדו
-	-	16.9	סכומים שהופחתו מההון
843.0	839.0	867.3	סך כל ההון הון רובד 1
428.4	441.8	452.5	סך כל ההון רובד 2 אחרי ניכויים
1,271.4	1,280.8	1,319.8	סך כל ההון הכולל הכשיר

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דווח כספי בנושא זכויות עובדים ראה באור 1.ו.5. ובהתאם לתקני דווח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS17). ראה באור 1.ו.4.

ב. יחס הון הכולל ביום 30 בספטמבר 2011 הסתכם ב-12.85% בהשוואה ל-13.10% ביום 30 בספטמבר 2010 ול-12.67% ביום 31 בדצמבר 2010. לפרטים נוספים באשר לנכסי הסיכון ויעד ההון ראה באור 4 – "יחס הון לרכיבי סיכון" לתמצית הדוחות הכספיים.

מצב הנזילות ומדיניות גיוס המקורות

בהתאם למודל הנזילות הפנימי שמיישם הבנק, שמר הבנק במהלך התשעה חודשים של שנת 2011 על נכסים נזילים בהיקף הגדול מסך התחייבויותיו הנזילות הן בשקלים והן במט"ח - ראה להלן בפרק הדין בחשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם פירוט והרחבה בדבר ניהול החשיפה לסיכון הנזילות בתקופה הנסקרת.

המקורות השקליים הלא-צמודים שגויסו על ידי הבנק מציבור הלקוחות ביום 30 בספטמבר 2011 הסתכמו ב-8,863.5 מיליון ש"ח בהשוואה ל-8,391.9 מיליון ש"ח ביום-31 בדצמבר 2010, גידול בשיעור של 5.6%.

היקף המקורות הצמודים למדד בפקדונות ובתוכניות חסכון בבנק הגיע ביום 30 בספטמבר 2011 לסך של 1,876.4 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,919.9 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010, קיטון בשיעור של 2.3%.

היקף פקדונות הציבור במט"ח והצמודים למט"ח ביום 30 בספטמבר 2011 הסתכם ב-1,196.5 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,297.5 מיליון ש"ח ביום-31 בדצמבר 2010, קיטון בשיעור של 7.8%.

החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם

כללי

- פעילותו של הבנק מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהמהותיים מביניהם הינם: סיכוני אשראי, סיכוני שוק ונזילות, סיכונים תפעוליים וסיכונים משפטיים. כל אחד מסיכונים אלה מנוהלים על ידי חברי הנהלה. בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל II. בגין יתר הסיכונים אליהם חשוף הבנק מתבצעת הקצאת הון משלימה במסגרת תהליך הערכת הנאותות ההונית המבוצע במסגרת יישום הוראות נדבך 2 של באזל II – תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Assessment Process).

- מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק מותאמת למדיניות בקבוצת הבנק הבינלאומי ומכוונת להשגת היעדים האסטרטגיים והעסקיים שנקבעו ולהגדלת תוחלת הרווח - תוך טיפוח התמחויות בקבוצה, ניצול היתרונות למגוון וגודל, תוך שמירה על רמות הסיכון שאושרו ועל קיומם של מנגנוני ניהול, בקרה וביקורת נאותים.

- המפקח על הבנקים קבע בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר הנחיות הקשורות בניהול סיכונים. הוראות אלה קובעות, בין היתר, עקרונות יסוד לניהול סיכונים ובקרתם ובכלל זה: מעורבות נאותה והבנה של דירקטוריון והנהלת הבנק בניהול הסיכונים, קביעת מדיניות סיכון ותאבון סיכון, קבלת דיווחים תקופתיים על ההתפתחויות בחשיפה לסיכונים וקיומם של מנגנוני פיקוח ובקרה ההולמים את פרופיל הסיכון של הבנק.

- תפישת הסיכון הכוללת של הבנק עולה בקנה אחד עם המסגרת הרגולטורית שנקבעה על ידי המפקח על הבנקים ועם העקרונות המנחים של וועדת באזל ומושתתת על העיקרון כי לכל פעילות בנקאית הטומנת בחובה סיכון יוגדרו ויאופיינו: מדיניות ותיאבון סיכון, מגבלות חשיפה לתחום והגדרת היקף ועומק החשיפה, מערך בקרה וביקורת, מערך דיווח, ומנגנון לכימות הרווח, מדידתו ודיווח עליו על פי אמות מידה מקובלות.

- ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת, ומיושמים באמצעות ארבעה מעגלי בקרה וביקורת עיקריים: מעגל הבקרה הראשון של האחראיים על יצירת הסיכון וניהול הסיכון המקיימים בקרות שונות בעת נטילת הסיכון. מעגלי הבקרה השני והשלישי של יחידות בקרה בלתי תלויות המבצעות בקרה לאחר, אך בסמוך לנטילת הסיכון ומעגל הבקרה הרביעי של מערך הביקורת הפנימית ומבקרים חיצוניים.

- בנק ישראל אישר כי מנהל הסיכונים הראשי בבנק לא יהיה חבר הנהלה. החלטה זו עשויה להשתנות בהתאם לשינויים בפרופיל העיסוק של הבנק, מורכבותו ומהותיותו לחברה האם. ביום 27 בפברואר 2011 מינה דירקטוריון הבנק את גב' רותי לפיד כמנהלת סיכונים ראשית. מנהלת הסיכונים, כפופה למנכ"ל ומכוונת מקצועית על ידי מנהל הסיכונים הראשי של הקבוצה. - במקביל אחראים חברי הנהלה לסיכונים בתחומי פעילותם: מר ברוך גרנות, מנהל החטיבה הפיננסית אחראי לניהול סיכוני השוק והנזילות. מר דורון כליף, מנהל החטיבה העיסוקית אחראי לניהול סיכוני האשראי. מר דן טראוב, מנהל חטיבת המשאבים אחראי לניהול הסיכונים התפעוליים. עו"ד גילה יחזקאלי, היועצת המשפטית הראשית, אחראית על ניהול סיכונים משפטיים ורגולטוריים.

- הסיכונים הנוספים אליהם חשוף הבנק - סיכון אסטרטגי, סיכון מוניטין וסיכוני רגולציה וחקיקה - מנוהלים ומפוקחים אף הם כחלק מהניהול העסקי הכולל, ועל-ידי כל אחד מחברי הנהלה בתחום הנתון לאחריותו, ובמקביל, כחלק מניהול הסיכונים הקבוצתי האינטגרטיבי, גם על-ידי מנהל הסיכונים של הקבוצה והיחידה לניהול סיכונים קבוצתיים.

ממשל תאגידי ומעורבות ההנהלה והדירקטוריון

בחודש דצמבר 2010 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 301 בנושא עבודת הדירקטוריון המאמצת את עקרונות באזל בתחום הממשל התאגידי וניהול הסיכונים. במהלך חודש מרס 2011 אישר דירקטוריון החברה האם מסמך תשתית בעניין עקרונות הממשל התאגידי של ניהול הסיכונים בקבוצה על פי הוראות ניהול בנקאי תקין 301, עקרונות באזל II והנחיות בנק ישראל האחרות. המסמך משמש מצע מחייב עבור הבנק בכל הנוגע לתפישת הממשל התאגידי ולמתכונת ניהול הסיכונים. בחודש יולי 2011 דן דירקטוריון הבנק במסמך זה ואישר אותו לאחר התאמתו לבנק בשינויים המחוייבים.

התייחסות הדירקטוריון וההנהלה לסוגיית ניהול הסיכונים

השליטה, הפיקוח והבקרה על נאותות ניהול הסיכונים בבנק נעשים, בין היתר, על ידי הדירקטוריון וועדותיו ועל ידי וועדות הנהלה בתחומי הסיכון השונים. הפעילויות העיקריות של גורמי הפיקוח והבקרה הן:

- דירקטוריון הבנק מתווה אחת לשנה את מדיניות החשיפה הכוללת לסיכונים השונים וקובע, בין היתר, את תיאבון הסיכון הכולל, מסגרות הסיכון ותקרות החשיפה המותרות בתחומי הפעילות ובמיגזרים השונים וכן מציב סטנדרטים לניהול, מדידה, בקרה, ודיווח על החשיפה לסיכונים השונים.

- הדירקטוריון מקיים דיון אחת לרבעון במסמך החשיפות הכולל ובו דווח על חשיפות אשראי, חשיפות לסיכונים פיננסיים, סיכונים תפעוליים וסיכונים משפטיים ורגולטורים. כן מתקיים דיון במסגרת בקרת חשיפות שוק ובקרת סיכונים אשראי.

- וועדת הדירקטוריון לתפעול, נוסטרו וניהול סיכונים מקיימת אחת לרבעון דיון במסמך החשיפות הכולל של הבנק, ובמסמכי בקרת חשיפות שוק וסיכונים אשראי. כן מקיימת דיון אחת לשנה במסמכי המדיניות של הסיכונים השונים.

- ועדת הביקורת של הדירקטוריון דנה אחת לחודש באופן שוטף בדוחות ביקורת מהותיים של הביקורת הפנימית ומידי חצי שנה גם בתוכנית העבודה של הביקורת הפנימית תוך ביצוע מעקב אחר ביצוע תוכנית העבודה.

- ועדת האשראי של הדירקטוריון, דנה אחת לחודש באופן שוטף בבקשות אשראי ומידי שנה גם במדיניות האשראי של הבנק, במגבלות הרצויות של שיעור החשיפה באשראי לפי פרמטרים שונים, במדיניות הביטחונות ומרווחי האשראי, בנהל מתן אשראי וניהול השוטף ובמדיניות ניהול סיכונים אשראי.

במסגרת ההערכות ליישום הוראת נוהל בנקאי תקין 301 והשפעתה על סמכויות האשראי של הדירקטוריון וועדותיו, אישר הדירקטוריון ביום 26 ביוני 2011 את מתכונת מעורבות הדירקטוריון וועדת אשראי באישורי האשראי באופן המגדיר מגבלות פרטניות תוך צמצום מעורבותו באישורי אשראי רק למקרים חריגים ביחס למדיניות האשראי.

- ההנהלה בראשות המנכ"ל, חברי ההנהלה ומנהלת מטה הביקורת מתכנסת פעמיים בשבוע. בישיבותיה נידונים, בין היתר, מסמכי חשיפה, תכניות עבודה, תוצאות סיקרי סיכונים וכו'.

- אחת לרבעון מתקיים דיון בהנהלה במסמך החשיפות הכולל של הבנק במסגרתו מדווחות חשיפות הבנק לסיכונים פיננסיים, סיכונים אשראי, סיכונים תפעוליים וסיכונים משפטיים ובעמידת הבנק במגבלות שקבע הדירקטוריון.

- צוות ניהול נכסים והתחייבות בראשות המנכ"ל מתכנס אחת לחודש ודן, בין היתר: בהתפתחויות המרכזיות בחשיפות הפיננסיות בבנק לאור ההתפתחויות והתחזיות בתחום המאקרו, במגבלות החשיפה לסיכונים הפיננסיים בכניסה לפעילויות חדשות, במסמך בקרת חשיפות שוק ובהתפתחות תיק הנוסטרו.

- צוות נזילות בראשות מנהל החטיבה הפיננסית דן כ- 5 פעמים בשבוע בנושאי נזילות וסיכונים שוק.

- צוות פיננסי בראשות מנהל החטיבה הפיננסית דן אחת לשבוע בנושאי השקעות ומצב הנזילות.

- צוות אשראי בראשות המנכ"ל מתכנס אחת לשבוע, ודן באישורי אשראי מעל סמכות מנהל החטיבה העסקית, וכן דן במתן המלצות לבקשות אשראי בסמכות ועדת אשראי של הדירקטוריון. בנוסף מבצע, בין היתר, מעקב שנתי אחר לווים בנושאים מהותיים הקשורים לפעילות עסקית. הצוות דן בדיווחים שונים של עמידה במגבלות שקבעו הדירקטוריון והנהלת הבנק, באישור הסדרי חוב/ מחיקות/ ויתור על חוב ובגיבוש המלצות לגבי מדיניות האשראי וניהול סיכונים אשראי של הבנק.

- פורום הנהלה לסיכונים תפעוליים ומשפטיים, מעילות והונאות בראשות מנהל חטיבת המשאבים דן בנושאים אלו אחת לרבעון.

- הבנק משתתף בפורום ניהול סיכונים קבוצתי המאורגן על ידי היחידה לניהול סיכונים קבוצתיים בחברה האם המתכנס אחת לחודש ובמסגרתו מובאים לדיון דרכים ואפשרויות לקידום ניהול הסיכונים על בסיס קבוצתי תוך האחדת שיטות המדידה, מתודולוגיות ניהול הסיכונים ומנגנוני הבקרה בקבוצה.

- בקרת סיכוני שוק, סיכוני אשראי וסיכונים תפעוליים מתבצעת על ידי בקר סיכוני שוק, בקר סיכונים תפעוליים ובקר סיכוני אשראי, הכפופים למנהלת הסיכונים הראשית ומבצעים בקרת סיכונים עצמאית ובלתי תלויה על החשיפות לסיכוני שוק ונזילות, סיכוני אשראי וסיכונים תפעוליים בהתאמה.

ניהול סיכוני אשראי

א. כללי

סיכון האשראי הינו הסיכון לפגיעה בשווי נכסי הבנק וברווחיו עקב הרעה ביכולת הלווים לעמוד בהתחייבויותיהם ו/או הרעה באיכות הלווים או בשווי הביטחונות שהועמדו כבטוחה לאשראי. כדי למזער את הסיכון מוגדרת בבנק מדיניות ניהול סיכוני האשראי ומגבלות חשיפה לגבי לוויים/ענפים במיגזרי הפעילות המוצרים השונים.

ב. הקצאת ההון בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכון תפעולי

במסגרת יישום הוראות באזל II מיישם הבנק את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכוני אשראי. ההון הנדרש לעניין זה לפי 9% דרישת הון מינימלית ביום 30 בספטמבר 2011 היה 826.2 מיליון ש"ח, מזה כ-68% בגין יחידים ועסקים קטנים.

להלן נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכון תפעולי הנובעים מהחשיפות השונות:

ליום 31 בדצמבר 2010		ליום 30 בספטמבר 2010		ליום 30 בספטמבר 2011		סוג החשיפה
דרישות ההון(9%) ⁽²⁾	נכסי סיכון	דרישות ההון(9%) ⁽²⁾	נכסי סיכון	דרישות ההון(9%) ⁽²⁾	נכסי סיכון	
במיליוני ש"ח						
5.9	65.1	6.4	71.2	6.2	69.1	ריבונות
14.7	163.6	11.8	131.3	18.8	208.5	יישיות סקטור ציבורי
15.2	169.1	15.6	173.3	13.2	146.8	תאגידים בנקאיים
203.0	2,255.4	175.8	1,952.9	194.2	2,157.7	תאגידים
471.4	5,237.3	469.2	5,213.7	491.8	5,464.6	קמעונאים ליחידים
70.9	787.2	69.0	766.6	75.5	839.0	עסקים קטנים
8.5	95.0	9.1	101.4	8.3	92.6	בגין משכנתאות לדיוור
(1) 18.1	201.2	(1) 18.3	203.1	18.2	202.5	נכסים אחרים
807.7	8,973.9	775.2	8,613.5	826.2	9,180.8	סך הכל בגין סיכוני אשראי
0.8	8.6	10.3	114.3	1.1	12.1	סיכוני שוק
94.6	1,051.0	94.3	1,048.1	97.2	1,080.3	סיכון תפעולי
903.1	10,033.5	879.8	9,775.9	924.5	10,273.2	סך כל נכסי הסיכון

יחס ההון לרכיבי סיכון

ליזם 31 בדצמבר (1) 2010	ליזם 30 בספטמבר		
	(1) 2010	2011	
8.40%	8.58%	8.44%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
12.67%	13.10%	12.85%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
			יחס ההון הכולל הנדרש ע"י המפקח על הבנקים
9.00%	9.00%	9.00%	

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דווח כספי בנושא זכויות עובדים. ראה באור 1.ו.5. ובהתאם לתקני דווח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS17). ראה באור 1.ו.4.

(2) מחושב לפי דרישת הון של 8% בגין נדבך 1 בתוספת 1% בגין הנדבך השני.

פרטים נוספים לגבי הלימות ההון יעדי ההון שקבע הדירקטוריון ראה בפרק "באזל II - נדבך 2" להלן.

ג. מדיניות ותיאבון סיכון

מדיניות ניהול סיכונים האשראי של הבנק מתבססת על פיזור נאות של הסיכונים, וניהול זהיר ומבוקר של החשיפות, הן ברמת הלקוח הבודד, והן ברמת ענפי המשק והסקטורים העסקיים השונים. מדיניות זו מושתתת על בחינת כושר החזר של הלקוח ברמה פרטנית וכן על ניתוח והערכה של מכלול פרמטרים נוספים, להם השלכה על איתנותו הפיננסית של הלווה.

מדיניות ניהול סיכונים האשראי נדונה ומאושרת אחת לשנה בהנהלה ובדירקטוריון הבנק. במסגרת מדיניות האשראי התווה דירקטוריון הבנק כללים לצמצום חשיפה בלתי רצויה לסיכון האשראי הכוללת כיווני פעולה מנחים לרבות שווקי יעד וכן הנחיות המתחשבות בהלימות ההון הנדרשת ביחס לאשראי הניתן. בשנים האחרונות מכוונת מדיניות האשראי לשמירת מרכזיותה של הפעילות הקימעונית בבנק וכוללת מגבלות ואמות מידה המחמירות בחלקן מהמגבלות שקבע המפקח על הבנקים בברק ישראל. מגבלות אלו נועדו לצמצם, בין היתר, את החשיפה לריכוזיות ענפית ולגודל החבות של לווה בודד וקבוצת לווים. במסגרת מדיניות האשראי בקבוצה הגדיר הבנק את קבוצת המיקוד העיסקי שלו במונחים של גודל אשראי ללווה בבנק, תוך התייחסות לחבות הלווה בכלל המערכת הבנקאית. כחלק מניהול סיכונים האשראי השוטף ויישום מדיניות הדירקטוריון נבחנו, על בסיס שוטף, מאפייני הפעילות העסקית של הלווה, תזרים המזומנים ומבנה הנכסים וההתחייבויות שלו, טיב הביטחונות, המיגזר הענפי בו הוא פועל ופרמטרים כגון: תלות גבוהה בלקוחות, ספקים וכיו"ב. וכן נבחנו פרמטרים כלכליים שיש להם השפעה על בחינת סיכון האשראי. הבנק פעל ופועל לשיפור המרווחים והרווחיות הכוללת מהלקוחות, כך שישקפו את רמת הסיכון הגלומה בפעילותם, תוך שימוש בתהליכים ובקורות ממוקדים, המביאים לידי ביטוי את ההכנסה הכוללת מהלקוח (מרווחים ועמלות), ביחס לתיק האשראי הכולל. הבנק בוחן תקופתית את המגבלות שהשית על עצמו ומעדכן בצורה דינמית על פי התפתחויות במצב המשק, המיגזרים הענפיים, ומדיניות ותפישת הסיכון של הבנק.

התיאבון לסיכון אשראי

מדיניות הבנק כוללת דיון רחב ומפורט ביעדים ובאופן לפיתוח עסקי האשראי בענפים ובתחומי הפעילות השונים תוך הגדרת עקרונות מפורטים בכל ענף ותחום לרבות מגבלות פרטניות ברמת תתי ענפים ומוצרים המאופיינים ברמת סיכון גבוהה.

התיאבון לסיכון אשראי בבנק, כפי שנוסח במסגרת מסמך המדיניות, הינו שמרני בהשוואה למגבלות הרגולטוריות. דירקטוריון הבנק קבע מגבלות אשראי ללווה בודד, לענפים מסוימים (ענף הבניה ורשויות מקומיות), לתאגידים בעלי מאפייני סיכון ייחודיים (כגון אגודות ספורט, גופים פוליטיים, תעשיית ההיי טק) לפעילויות בעלות מבנה עסקי מיוחד כגון פעילות פקטורינג וכן מגבלות וסמכויות למתן אשראי למימון רכישת אמצעי שליטה בתאגידים ללא זכות חזרה ללווה.

להלן פרטים על האשראי לענפי הפעילות בהם נקבעה מגבלת חבות על ידי הדירקטוריון:

ענף הבינוי והנדל"ן - סיכון האשראי הכולל לענף הבינוי והנדל"ן ביום 30 בספטמבר 2011 מסתכם ב- 752.9 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 813.6 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010, ו- 580.9 מיליון ש"ח ביום 30 בספטמבר 2010 ומהווה כ- 4.8% מסיכון האשראי הכולל וכ- 4.3% מסיכון האשראי המאזני (ביום 31 בדצמבר 2010 - 5.3% ו- 4.0% בהתאמה, ביום 30 בספטמבר 2010 3.3% ו- 2.5% בהתאמה).

רשויות מקומיות - היקף סיכון האשראי הכולל לרשויות מקומיות ולגופים קשורים אליהן ליום 30 בספטמבר 2011 הינו 617.2 מיליון ש"ח המהווה כ- 3.9% מסיכון האשראי הכולל.

ביום 31 בדצמבר 2010 הסתכם סיכון האשראי הכולל לרשויות המקומיות ב- 616.2 מיליון ש"ח המהווה כ- 4.0% מסיכון האשראי הכולל. ביום 30 בספטמבר 2010 הסתכם סיכון האשראי הכולל לרשויות המקומיות ב- 612.7 מיליון ש"ח המהווה כ- 4.0% מסיכון האשראי הכולל.

ניהול על בסיס קבוצתי של חשיפות אשראי

המדיניות הקבוצתית שמגמתה לשמר את המאפיינים הייחודיים שיש לכל בנק בקבוצה ולכוון כל אחד מן הבנקים אל קבוצות המיקוד התואמות מאפיינים אלו נמשכה גם בתשעה חודשים ראשונים של שנת 2011.

ד. אמידה וניהול של סיכונים האשראי

- הבנק אימץ מודל פנימי אובייקטיבי לדירוג של הבנק הבינלאומי. מודל סיכון האשראי הגלום בפעילות לקוחות הבנקאות הקמעונאית. כמו כן במהלך הרבעון הנוכחי, השלים הבנק אימוץ מודל הבנק הבינלאומי לדרוג הלקוחות הגדולים. המודל מושתת בחלקו על אינדיקטורים אובייקטיביים ובחלקו על אינדיקטורים סובייקטיביים.

- המודלים מסייעים בקביעת מסגרות אשראי, בהתאם לרמת הסיכון ובהתאם למאפייני פעילות הלקוח ביחד עם מערכת למדידת רווחיות לקוח מתאפשר תהליך של התאמת הקשר בין רמת הסיכון והרווחיות.

- מערכות ממוכנות מספקות למנהלי סיכונים האשראי, הן בדרגי השטח והן בדרגי המטה, מנגנון מעקב שוטף אחרי פעילות הלקוחות, במכלול רחב, ובמגוון חתכים: רמות ותמהיל פעילות, ניצול מסגרות אשראי, רמת ביטחונות ומידע עדכני על מצבו הכספי. בנוסף מיושמת בבנק מערכת ממוכנת של בקשות אשראי למשקי בית אשר משפרת ומיעלת את הליך קבלת ההחלטות והבקרה עליו.

- הנהלת הבנק פועלת לשיפור כלי המדידה, הדווח והבקרה הדרושים לה לשם קבלת תמונת מצב עדכנית בכל הקשור למאפייני הסיכון השונים, הקיימים בסביבה העסקית של מקבלי האשראי. לשם כך נעזרת ביחידת בקרת אשראי.

- הבנק בוחן את עמידתו בהוראות הרגולטוריות בכל הקשור במגבלות ריכוזיות לווה וקבוצת לווים וחישיפה ענפית ובמגבלות הענפיות שהוטלו על ידי הדירקטוריון.

קיימות שתי שיטות מקיפות לחישוב ההון הנדרש בגין סיכונים אשראי. בחלופה אחת, הגישה הסטנדרטית, נמדד סיכון האשראי באופן סטנדרטי בהסתמך על דירוגי אשראי חיצוניים. חלופה זו משמשת את הבנק במדידת סיכון האשראי. הבנק עושה שימוש בכלי הדירוג של חברות שהותרו על ידי המפקח על הבנקים. דירוג האשראי האמור רלוונטי בדוחות הבנק במדידת סיכון האשראי לבנקים ומוסדות פיננסיים בחו"ל, לאג"ח מדינת ישראל ואג"ח של חברות ישראליות נסחרות בחו"ל המהווים חלק קטן בחשיפת האשראי.

ה. להלן פרטים על חשיפות האשראי:
1) סך כל חשיפות סיכון אשראי ברוטו, וחשיפה ברוטו ממוצעת במשך התקופה, ממוינות לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי

		ליום 30 בספטמבר 2010		ליום 30 בספטמבר 2011		
		ליום 31 בדצמבר 2010				
		יתרת החשיפה לאחר הפרשה לחובות אשראי ברוטו מסופקים ממוצעת (2)		יתרת החשיפה לפני הפרשה לחובות אשראי ברוטו מסופקים ממוצעת (2)		סוג החשיפה
		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
		12,585.0	12,827.9	12,524.0	12,480.7	הלוואות
		1,614.0	1,945.0	1,532.0	1,765.8	אגרות חוב
		64.0	37.2	71.0	46.5	נגזרים (OTC)
		5,183.0	5,126.9	5,197.0	5,452.0	חשיפות חוץ מאזניות
(1)		351.5	335.0	355.5	343.8	נכסים אחרים
		19,797.5	20,272.0	19,679.5	20,088.8	סה"כ חשיפת אשראי ברוטו
				20,137.0	20,247.2	

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דוח כספי בנושא זכויות עובדים ראה באור 1.ו.5. ובהתאם לתקני דוח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS17). ראה באור 1.ו.4.
(2) חשיפת סיכון אשראי ברוטו ממוצעת חושבה כממוצע בין יתרת הפתיחה ליתרת הסגירה לתקופה.

2) התפלגות החשיפה לפני הפרשה להפסדי אשראי לפי סוג ענף או צד נגדי, ממויין לפי סוגים עיקריים של חשיפות אשראי

יתרות ליום 30 בספטמבר 2011

סה"כ חשיפת אשראי ברוטו		חשיפות חוץ מאזניות (2)		אגרות חוב		הלוואות		סוג החשיפה
		במיליוני ש"ח						
3,801.4	-	-	-	1,733.7	2,067.7			ריבונות
500.2	-	28.1	-	30.0	442.1			יישיות סקטור ציבורי
308.9	-	-	71.0	2.8	235.1			תאגידים בנקאיים
2,679.4	-	575.7	3.3	72.7	2,027.7			תאגידים
10,900.5	-	4,061.1	3.5	-	6,835.9			קמעונאים ליחידים
1,535.9	-	217.4	0.1	-	1,318.4			עסקים קטנים
175.8	-	-	-	-	175.8			בגין משכנתאות לדיר
345.1	345.1	-	-	-	-			נכסים אחרים
20,247.2	345.1	4,882.3	77.9	1,839.2	13,102.7			סך הכל

(2) התפלגות החשיפה לפי סוג ענף או צד נגדי, לאחר הפרשה להפסדי אשראי, ממוין לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי (המשך)

יתרות ליום 30 בספטמבר 2010

סוג החשיפה	סה"כ חשיפת אשראי				
	הלוואות	אגרות חוב	נגזרים (OTC)	חשיפות חוץ מאזניות (2)	נכסים אחרים
	במיליוני ש"ח				
ריבונות	2,508.5	1,516.4	-	-	-
יישויות סקטור ציבורי	348.1	-	-	6.0	-
תאגידים בנקאיים	255.0	42.3	34.5	1.7	-
תאגידים	1,557.9	207.1	4.5	695.3	-
קמעונאים ליחידים	6,417.4	-	7.2	4,547.8	-
עסקים קטנים	1,195.9	-	0.3	201.2	-
בגין משכנתאות לדיור	197.9	-	-	-	-
נכסים אחרים ⁽¹⁾	-	-	-	-	343.9
סך הכל	12,480.7	1,765.8	46.5	5,452.0	343.9

יתרות ליום 31 בדצמבר 2010

סוג החשיפה	סה"כ חשיפת אשראי				
	הלוואות	אגרות חוב	נגזרים (OTC)	חשיפות חוץ מאזניות (2)	נכסים אחרים
	במיליוני ש"ח				
ריבונות	2,434.2	1,682.9	-	-	-
יישויות סקטור ציבורי	384.4	1.8	-	33.1	-
תאגידים בנקאיים	302.1	42.0	28.8	-	-
תאגידים	1,794.2	218.3	2.8	855.8	-
קמעונאים ליחידים	6,509.1	-	5.4	4,041.7	-
עסקים קטנים	1,218.5	-	0.2	196.3	-
בגין משכנתאות לדיור	185.4	-	-	-	-
נכסים אחרים ⁽¹⁾	-	-	-	-	335.1
סך הכל	12,827.9	1,945.0	37.2	5,126.9	335.1

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דווח כספי בנושא זכויות עובדים ובהתאם לתקני דווח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS17). ראה באור 1.ו.5.

(2) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים כנדרש בהוראות.

3א) סיכון אשראי כולל לפני הפחתות סיכון בכל משקל סיכון
יתרות ליום 30 בספטמבר 2011

							חשיפת אשראי ברוטו ⁽²⁾	סוג החשיפה
150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%		
במיליוני ש"ח								
-	-	-	-	-	345.6	3,455.8	3,801.4	ריבונות
-	-	-	500.1	-	-	-	500.1	יישויות סקטור ציבורי
-	-	-	239.6	-	69.3	-	308.9	תאגידים בנקאיים
45.6	2,527.8	-	40.9	-	-	-	2,614.3	תאגידים
1.9	3.9	10,872.2	-	-	-	-	10,878.0	קמעונאים ליחידים
0.6	0.5	1,518.9	-	-	-	-	1,520.0	עסקים קטנים
0.3	3.2	78.4	-	92.3	-	-	174.2	בגין משכנתאות לדיור
-	202.5	-	-	-	-	142.6	345.1	נכסים אחרים
48.4	2,737.9	12,469.5	780.6	92.3	414.9	3,598.4	20,142.0	סך הכל

יתרות ליום 30 בספטמבר 2010

							חשיפת אשראי ברוטו ⁽²⁾	סוג החשיפה
150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%		
במיליוני ש"ח								
-	-	-	-	-	355.9	3,669.0	4,024.9	ריבונות
-	-	-	354.1	-	-	-	354.1	יישויות סקטור ציבורי
-	-	-	333.5	-	-	-	333.5	תאגידים בנקאיים
49.8	2,376.3	-	38.7	-	-	-	2,464.8	תאגידים
15.0	7.4	10,950.0	-	-	-	-	10,972.4	קמעונאים ליחידים
10.4	1.3	1,385.7	-	-	-	-	1,397.4	עסקים קטנים
-	3.9	76.0	-	118.0	-	-	197.9	בגין משכנתאות לדיור
-	203.2	-	-	-	-	140.7	343.9	נכסים אחרים ⁽¹⁾
75.2	2,592.1	12,411.7	726.3	118.0	355.9	3,809.7	20,088.9	סה"כ

יתרות ליום 31 בדצמבר 2010

							חשיפת אשראי ברוטו ⁽²⁾	סוג החשיפה
150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%		
במיליוני ש"ח								
-	-	-	-	-	325.4	3,791.7	4,117.1	ריבונות
-	-	-	419.3	-	-	-	419.3	יישויות סקטור ציבורי
-	-	-	286.4	-	86.5	-	372.9	תאגידים בנקאיים
50.1	2,784.2	-	36.8	-	-	-	2,871.1	תאגידים
2.4	5.5	10,548.3	-	-	-	-	10,556.2	קמעונאים ליחידים
0.4	0.6	1,414.0	-	-	-	-	1,415.0	עסקים קטנים
0.1	3.2	71.5	-	110.6	-	-	185.4	בגין משכנתאות לדירור
-	201.1	-	-	-	-	134.0	335.1	נכסים אחרים ⁽¹⁾
53.0	2,994.6	12,033.8	742.5	110.6	411.9	3,925.7	20,272.1	סך הכל

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דווח כספי בנושא זכויות עובדים ראה באור 1.5. ובהתאם לתקני דווח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS17). ראה באור 1.4.1. (2) סכום החשיפה לאחר הפחתת הפרשה להפסדי אשראי (ביום 30 ביוני 2010 וביום 31 בדצמבר 2010 לאחר הפרשה לחובות מסופקים) ולפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים וכן לפני הפחתת סיכון.

(ב3) סיכון אשראי כולל אחרי הפחתת סיכון בכל משקל סיכון (במיליוני ש"ח):

יתרות ליום 30 בספטמבר 2011

							חשיפת אשראי נטו ⁽²⁾	סוג החשיפה
150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%		
במיליוני ש"ח								
-	-	-	-	-	345.6	3,455.8	3,801.4	ריבונות
-	-	-	438.8	-	-	-	438.8	יישויות סקטור ציבורי
-	-	-	266.1	-	69.3	-	335.4	תאגידים בנקאיים
44.8	2,401.8	-	40.9	-	-	-	2,487.5	תאגידים
1.9	1.4	10,752.8	-	-	-	-	10,756.1	קמעונאים ליחידים
0.6	0.4	1,256.0	-	-	-	-	1,257.0	עסקים קטנים
0.3	3.2	78.1	-	87.0	-	-	168.6	בגין משכנתאות לדירור
-	202.5	-	-	-	-	142.6	345.1	נכסים אחרים
47.6	2,609.3	12,086.9	745.8	87.0	414.9	3,598.4	19,589.9	סך הכל

יתרות ליום 30 בספטמבר 2010

חשיפת							סוג החשיפה
150%	100%	75%	50%	35%	20%	0% (2) אשראי נטו	
במיליוני ש"ח							
-	-	-	-	-	355.9	3,669.0	4,024.9 ריבונות
-	266.9	-	-	-	-	-	266.9 יישויות סקטור ציבורי
-	346.8	-	-	-	-	-	346.8 תאגידים בנקאיים
49.7	2,306.6	-	38.7	-	-	-	2,395.0 תאגידים
14.9	2.6	10,803.0	-	-	-	-	10,820.5 קמעונאים ליחידים
9.9	1.2	1,117.4	-	-	-	-	1,128.5 עסקים קטנים
-	3.8	75.4	-	117.3	-	-	196.5 בגין משכנתאות לדיר
-	203.2	-	-	-	-	140.7	343.9 נכסים אחרים (1)
74.5	3,131.1	11,995.8	38.7	117.3	355.9	3,809.7	19,523.0 סה"כ

יתרות ליום 31 בדצמבר 2010

חשיפת							סוג החשיפה
150%	100%	75%	50%	35%	20%	0% (2) אשראי נטו	
במיליוני ש"ח							
-	-	-	-	-	325.4	3,791.7	4,117.1 ריבונות
-	-	-	353.3	-	-	-	353.3 יישויות סקטור ציבורי
-	-	-	303.6	-	86.5	-	390.1 תאגידים בנקאיים
49.5	2,695.9	-	36.7	-	-	-	2,782.1 תאגידים
2.4	0.9	10,429.3	-	-	-	-	10,432.6 קמעונאים ליחידים
0.3	0.4	1,167.3	-	-	-	-	1,168.0 עסקים קטנים
0.1	3.1	70.8	-	110.2	-	-	184.2 בגין משכנתאות לדיר
-	201.1	-	-	-	-	134.0	335.1 נכסים אחרים (1)
52.3	2,901.4	11,667.4	693.6	110.2	411.9	3,925.7	19,762.5 סך הכל

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דוח כספי בנושא זכויות עובדים ראה באור 1.ו.5. ובהתאם לתקני דוח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS17). ראה באור 1.ו.4. (2) לאחר הפרשה להפסדי אשראי (ביום 30 ביוני 2010 וביום 31 בדצמבר 2010 לאחר הפרשה ספציפית לחובות מסופקים), לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים ולאחר הפחתת בטחונות.

4) פיצול כל התיק לפי יתרת תקופה חוזית לפירעון, ממוין לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי
יתרה ליום 30 בספטמבר 2011

תקופה לפרעון	הלוואות	אגרות חוב	חשיפות חוץ מאזני	נגזרים (OTC)	נכסים אחרים	סכום כולל
במיליוני ש"ח						
לפי דרישה ועד שנה	4,946.8	224.9	4,712.3	64.5	183.2	10,131.7
מעל שנה ועד חמש	4,799.3	351.1	95.7	10.2	-	5,256.3
מעל חמש שנים	3,265.5	1,263.2	74.3	3.2	-	4,606.2
ללא מועד פרעון	91.1	-	-	-	161.9	253.0
סכום כולל	13,102.7	1,839.2	4,882.3	77.9	345.1	20,247.2

יתרה ליום 30 בספטמבר 2010

תקופה לפרעון	הלוואות	אגרות חוב	חשיפות חוץ מאזני	נגזרים (OTC)	נכסים אחרים ⁽¹⁾	סכום כולל
במיליוני ש"ח						
לפי דרישה ועד שנה	5,229.6	419.3	5,139.0	40.5	180.9	11,009.3
מעל שנה ועד חמש	4,229.1	542.5	155.0	1.3	-	4,927.9
מעל חמש שנים	2,849.6	804.0	158.0	4.7	-	3,816.3
ללא מועד פרעון	172.4	-	-	-	163.0	335.4
סכום כולל	12,480.7	1,765.8	5,452.0	46.5	343.9	20,088.9

יתרה ליום 31 בדצמבר 2010

תקופה לפרעון	הלוואות	אגרות חוב	חשיפות חוץ מאזני	נגזרים (OTC)	נכסים אחרים ⁽¹⁾	סכום כולל
במיליוני ש"ח						
לפי דרישה ועד שנה	5,148.2	170.6	4,824.5	23.8	168.4	10,335.5
מעל שנה ועד חמש	4,558.8	617.1	205.9	9.8	-	5,391.6
מעל חמש שנים	2,967.4	1,157.3	96.5	3.6	-	4,224.8
ללא מועד פרעון	153.5	-	-	-	166.7	320.2
סכום כולל	12,827.9	1,945.0	5,126.9	37.2	335.1	20,272.1

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דווח כספי בנושא זכויות עובדים ראה באור 1.ו.5 ובהתאם לתקני דווח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS17). ראה באור 1.ו.4.

ו. מדיניות ניהול מערך הביטחונות

- לבנק מדיניות מפורטת בנושא קבלת נכסים כבטחונות לאשראי, אופן השעבוד שלהם ושיעורי ההשענות על כל סוג וסוג של ביטחון. עיקרי המדיניות נדונים ומאשרים אחת לשנה בהנהלת ובדירקטוריון הבנק ומפורטים בהרחבה בנהלים.
- במסגרת המדיניות נקבעו עקרונות וכללים להערכת שוויין לפי סוג הבטוחה ואופי האשראי אותו היא מבטיחה, שלוקחים בחשבון משתנים ואינדיקטורים כלכליים שונים.
- כמו-כן, נקבעו נוהלים לאופן הטיפול בבטוחות ולמעקב אחר השינויים בהן ובשוויין, וכן ומערכי בקרה בתחום ניהול ותפעול מערך הביטחונות.

- סוגי הביטחונות העיקריים עליהם נשען הבנק הינם: פיקדונות, ניירות ערך, המחאות עתידיות, שעבודים שוטפים, שעבודי נדל"ן, ערבויות בנקאיות ומסמכי יצוא.

- במהלך הרבעון השני של שנת 2011 הוכנסה לשימוש מערכת ממוכנת המנהלת את ביטחונות הלווה ו/או קבוצת הלווים מול החבויות. במקביל, מנהלת מערכת המסמכים המשפטיים את תיעוד מסמכי הביטחונות. במהלך שנת 2012, מתוכננת בניית ממשק בין שתי המערכות אשר יביא לשיפור תהליך ניהול הסיכונים באשראי.

השימוש בביטחונות להפחתת סיכון האשראי הנמדד לצרכי הלימות הון בהתאם להוראות באזל II

בהתאם להוראת הפיקוח על הבנקים, הותרה בגישה הסטנדרטית הפחתת סיכון אשראי המובטח במלואו או בחלקו בביטחונות כגון מזומנים, ניירות ערך, ערבות צד שלישי או פקדונות כאשר הפחתה זו ממלאת אחר הדרישות לוודאות משפטית כפי שתוארה בהוראות.

הבנק בחן את כשירותם של הביטחונות השונים המשמשים בפעילותו השוטפת לצורך הפחתת סיכון האשראי הנמדד במסגרת הוראות באזל II. להלן פרטים על היקף הפחתת סיכון האשראי בהתאם להוראה.

התפלגות החשיפה לפי סוגי החשיפה וכיסוי בביטחון כשיר

יתרות ליום 30 בספטמבר 2011

סוג החשיפה	חשיפת אשראי ברוטו (1)	חשיפה על ידי ערבויות	סה"כ חשיפה שמכוסה על		חשיפת אשראי נטו (3)
			ידי נגזרי אשראי	סכומים שנוספו	
במיליוני ש"ח					
ריבונות	3,801.4	-	-	-	3,801.4
יישויות סקטור ציבורי	500.1	0.9	-	31.4	438.8
תאגידים בנקאיים	308.9	-	-	26.5	335.4
תאגידים	2,614.3	41.7	-	-	2,487.5
קמעונאים ליחידים	10,878.0	1.8	-	-	10,756.1
עסקים קטנים	1,520.0	13.5	-	-	1,257.0
בגין משכנתאות לדיור	174.2	-	-	-	168.6
נכסים אחרים	345.1	-	-	-	345.1
סך הכל	20,142.0	57.9	-	57.9	19,589.9

יתרות ליום 30 בספטמבר 2010

סוג החשיפה	חשיפת אשראי ברוטו (1)	סה"כ חשיפה			חשיפת אשראי נטו (3)
		חשיפה על ידי ערבויות	שמכוסה על ידי נגזרי אשראי	שמכוסה על סכומים שנוספו	
		חשיפה שמכוסה על ידי ביטחון פיננסי (2)	במיליוני ש"ח		
ריבנות	4,024.9	-	-	-	4,024.9
יישויות סקטור ציבורי	354.1	87.2	-	-	266.9
תאגידים בנקאיים	333.5	-	13.3	-	346.8
תאגידים	2,464.8	66.6	-	3.2	2,395.0
קמעונאים ליחידים	10,972.4	151.6	-	0.3	10,820.5
עסקים קטנים	1,397.4	259.1	-	9.8	1,128.5
בגין משכנתאות לדיור	197.9	1.4	-	-	196.5
נכסים אחרים	343.9	-	-	-	343.9
סה"כ	20,088.9	565.9	13.3	13.3	19,523.0

יתרות ליום 31 בדצמבר 2010

סוג החשיפה	חשיפת אשראי ברוטו (1)	סה"כ חשיפה			חשיפת אשראי נטו (3)
		חשיפה על ידי ערבויות	שמכוסה על ידי נגזרי אשראי	שמכוסה על סכומים שנוספו	
		חשיפה שמכוסה על ידי ביטחון פיננסי (2)	במיליוני ש"ח		
ריבנות	4,117.1	-	-	-	4,117.1
יישויות סקטור ציבורי	419.3	87.6	21.6	-	353.3
תאגידים בנקאיים	372.9	-	17.2	-	390.1
תאגידים	2,871.1	62.4	-	26.6	2,782.1
קמעונאים ליחידים	10,556.2	123.2	-	0.4	10,432.6
עסקים קטנים	1,415.0	235.2	-	11.8	1,168.0
בגין משכנתאות לדיור	185.4	1.2	-	-	184.2
נכסים אחרים	335.1	-	-	-	335.1
סך הכל	20,272.1	509.6	38.8	38.8	19,762.5

- (1) סכום החשיפה לאחר הפחתת הפרשה להפסדי אשראי (ביום 30 ביוני 2010 וביום 31 בדצמבר 2010 לאחר הפרשה לחובות מסופקים), לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים ולפני הפחתת סיכון אשראי.
- (2) לאחר התחשבות במקדמי ביטחון.
- (3) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים ולאחר הפחתת סיכון אשראי.
- (4) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דווח כספי בנושא זכויות עובדים ראה באור 1.ו.5. ובהתאם לתקני דווח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS17). ראה באור 1.ו.4.

פיקוח ובקרה על השימוש בבטחונות

כל חבויות לקוחות הבנק לרבות שווי הביטחונות העומדים כנגדן, מרוכזים במערכות בקרה שונות באמצעותן מבצע הבנק מעקב שוטף של מצבת הביטחונות אל מול חשיפות האשראי.
מעקב שוטף אחר חוסר ביטחונות ברמת הלקוח הבודד מתבצע בסניפים ובחטיבה העיסוקית באמצעות דוחות יעודיים ממערכות התפעול בהם מפורטות כל חבויות הלקוח ומערך הביטחונות שלו אל מול מסגרות האשראי שאושרו לו, ומתקבלת תמונת מצב שלמה על חשיפת הלקוח.
במקביל לטיפול הסניף ברמת הלקוח הבודד, מתבצעת עבודת פיקוח ובקרה גם במערכי בקרה נוספים כאמור בפרק פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכוני אשראי דלעיל.

ז. חובות בעייתיים והפרשות להפסדי אשראי

בבנק קיימים תהליכים מובנים המסודרים בנהלי עבודה לזיהוי ואיתור מוקדם של לווים בעייתיים. כמו כן, קיימים ומוסדרים בנהלים תהליכי עבודה מוגדרים בהתייחס לתהליך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי, המשקפים הערכה שמרנית להפסדי האשראי הצפויים לבנק.
מערכת ממוכנת המשמשת בבנק לאיתור חובות בעייתיים מחייבת את האחראים לטיפול בחוב ביחידות השונות לבצע פעולות גבייה בפרק זמן קצוב מראש לכל שלב ובסדר פעולות הולך ומחמיר שבסופו מועבר החוב לגבייה באמצעים משפטיים ואחרים במטה הגבייה.
מטה הגבייה - היחידה בסיוע עורכי דין חיצוניים אחראית להליך הסדרי חובות, מימוש בטחונות והפעלת אמצעי גבייה. כאמור בפרק שינויים במדיניות החשבונאית יושמו לראשונה בדוחות לרבעון הראשון של שנת 2011 הוראות המפקח על הבנקים בנושא "המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". פרטים על השפעת יישום ההוראה על הדוחות הכספיים ראה בבאור 2.1.1.

להלן התפלגות הלוואות פגומות, הלוואות בפיגור והפרשות להפסדי אשראי לפי צד נגדי:

ליום 30 בספטמבר 2011				
יתרת הפרשות קבוצתיות	יתרת הפרשות פרטני	הלוואות בפיגור לפני הפרשות להפסדי אשראי		הלוואות פגומות
		פרטני	לפני הפרשות להפסדי אשראי	
במיליוני ש"ח				
0.1	-	-	-	סקטור ציבורי
19.2	44.2	83.9	139.1	הלוואות לתאגידים
-	-	-	-	הלוואות בבטחון נדל"ן מסחרי
18.3	1.0	2.5	15.8	הלוואות קימעונאיות ליחידים
13.5	1.9	1.1	11.6	הלוואות לעסקים קטנים
1.4	0.2	3.6	0.7	משכנתאות לדיור
52.5	47.3	91.1	167.2	סך הכל

ח. פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכוני אשראי

מערך ניהול סיכוני האשראי מסתמך על סמכויות אשראי ברמות שונות הנקבעות ומאושרות על ידי הדירקטוריון וכן על נהלי אשראי, אשר מגדירים את תהליך אישורי האשראי ואת תהליך הבקרה. ניהול סיכון האשראי מתבצע בחטיבה הקימעונאית ובחטיבה העיסוקית הנבדלות ביניהן בפרופיל הלקוח המתבטא בגודל האשראי, סיכון הלקוח, מורכבות ודרישות התמחות ועוד.

בחטיבה הקימעונאית מנוהל סיכון האשראי במטה אשראי בהנהלה הראשית ובסניפים, בהתאם למדרג סמכויות. בחטיבה העיסוקית מנוהלים הסיכונים על ידי מנהלי קישרי לקוחות, מחולקים לסקטורים של פעילות, המנהלים את כל פעילות הלקוח. בנוסף קיימת בחטיבה העיסוקית מחלקה למימון מתמחה המרכזת את פעילות הפקטורינג וכן פועל מטה עסקי המרכז את פעילות האשראי במסגרת קרנות מימון לעידוד עסקים.

הפיקוח והבקרה על ניהול החשיפה מתבצעים על ידי וועדות ופורומים ייעודיים, ברמת הדירקטוריון, ההנהלה ודרגי הביניים שהמרכזיים שבהם הינם:

הדירקטוריון וועדותיו

- דירקטוריון הבנק מתווה אחת לשנה את האסטרטגיה ותוכנית העבודה השנתית על בסיסה קובע את מדיניות החשיפה הכוללת לסיכונים אשראי, הכוללת בין היתר את: תיאבון הסיכון הכולל, מסגרות הסיכון ותקרות החשיפה המותרות בתחומי הפעילות ובמיגזרים השונים, וכן מציב סטנדרטים לניהול, מדידה, בקרה, ודיווח על החשיפה לסיכונים אשראי.

- ועדת האשראי של הדירקטוריון, דנה אחת לחודש באופן שוטף בבקשות אשראי ומידי שנה גם במדיניות האשראי של הבנק, במגבלות הרצויות של שיעור החשיפה באשראי לפי פרמטרים שונים, במדיניות הביטחונות ומרווחי האשראי, בנוהל מתן אשראי וניהולו השוטף ובמדיניות ניהול סיכונים אשראי.

- במסגרת ההערכות ליישום הוראת נוהל בנקאי תקין 301 והשפעתה על סמכויות האשראי של הדירקטוריון וועדותיו, אישר הדירקטוריון ביום 26 ביוני 2011 את מתכונת מעורבות הדירקטוריון וועדת אשראי באישורי האשראי באופן המגדיר מגבלות פרטניות תוך הגדלת סמכות דרגי ההנהלה.

- אחת לרבעון מתקיים דיון בדירקטוריון במסמך החשיפות הכולל של הבנק והקבוצה, במסגרתו מדווחות גם חשיפות הבנק לסיכונים אשראי, ועמידת הבנק במגבלות שקבע הדירקטוריון.

יחידה לבקרת סיכונים אשראי הכפופה למנהל הסיכונים הראשי, ומבצעת באופן שוטף הערכת רמת הסיכון של לקוחות וקבוצות לקוחות. היחידה פועלת באופן בלתי תלוי על פי נוהל בנקאי תקין 319 ("בקרת אשראי"), על פיו יש לבדוק בסבב תלת שנתי את האוכלוסייה המוגדרת "כלוים גדולים" כך שבכל שנה ייבדק לפחות שליש מאוכלוסייה זו. היחידה מונחית בעבודתה על ידי הדירקטוריון ומדווחת אליו.

בין הנושאים הנבדקים והמדווחים: התפתחות היקף החובות הבעייתיים לפי סקטורים של פעילות, בחינה של הפרשות להפסדי אשראי בחתכים סקטוריאליים, בחינת סכומים שנקבעו כניתנים לגבייה בתהליך הגבייה וההפרשה להפסדי אשראי, בדיקה פרטנית ומידגמית של תיקי לווים ועוד.

- הביקורת הפנימית מעריכה את התהליך הכולל של הבנק בניהול סיכון האשראי ומעריכה את יישום המדיניות וביצוע החלטות הדירקטוריון בנושאי ניהול סיכון האשראי, העמידה במגבלות ומהימנות זמינות המידע הניהולי.

הביקורת אחראית על מתן הערכה עצמאית בקשר עם מידת הציות לנהלים והאפקטיביות של יישום התהליכים והנהלים לניהול סיכונים האשראי.

ההנהלה וועדותיה

- וועדת אשראי המתכנסת לפחות פעם בשבוע בראשות המנכ"ל.

- וועדת חובות במעקב בראשות מנהל החטיבה העיסקית מתכנסת אחת לחודש ובהתאם לצורך לפני פרסום דוחות ספיים ודנה בחובות במעקב המאושכלים לצוותי המק"לים בחטיבה העיסקית.

- וועדת חובות בעייתיים בראשות מנהל החטיבה הקימעונאית מתכנסת אחת לחודש ובהתאם לצורך לפני פרסום דוחות ספיים ודנה בחובות בעייתיים באחריות החטיבה הקימעונאית.

- ועדה לדיון בכשלי אשראי המתכנסת מדי רבעון ודנה בכשלי האשראי בתקופה.

- צוות לנושא יישום הוראת חובות פגומים בראשות מנהל מטה החטיבה העיסקית – דן בנושא יישום הוראת בנק ישראל בנושא חובות פגומים ומתכנס על פי הצורך.

יחידות פורומים ומערכי בקרה

המחלקה לתפעול מעקב ופיקוח אשראי בחטיבה העיסקית

המחלקה בלתי תלויה בפעילות העיסקית וכפופה למנהל החטיבה העיסקית. המחלקה עוסקת באיתור מוקדי סיכון אשראי בכל הבנק באמצעות מקורות מידע שונים כגון דוחות ייעודיים, מערכות תפעוליות של התראות וסיווגים ומקורות חיצוניים. בנוסף מבצעת המחלקה בקורות ספציפיות על תיקי לווים לפי תוכנית מפורטת בהתאם לנהלים פנימיים המסדירים פעילות זו.

פעילות הבקרה כוללת בנוסף לאיתור מוקדי סיכון כאמור לעיל גם מתן הנחיות לביצוע מעקב ביחידות אשראי בסניפים ויחידות אשראי אחרות וכן תמיכה וסיוע מיקצועי ליחידות אשראי בביצוע פעילות שוטפת.

יחידות לבקרה עסקית

על מנת למצות את מלוא הפוטנציאל העסקי הגלום בפעילות הלקוחות בין השאר באמצעות קשר בין המרווח הפיננסי וסיכון האשראי פועלות מספר יחידות הבוחנות את התפתחות הרווחיות הכוללת של הלקוחות במגוון חתכים לרבות מול דירוג הסיכון של הלקוחות. פעילות זו מתבצעת על ידי האגף למידע ניהולי בחטיבה הפיננסית, על ידי המטה העיסקי בחטיבה העיסקית באמצעות נתונים המועברים מן האגף למידע ניהולי ועל ידי האגף לניהול מכירות בחטיבה הקמעונאית.

היחידה לניתוח פיננסי ומידע עסקי בחטיבה העיסקית

עוסקת בניתוח אנליטי של דוחות כספיים ותוכניות עסקיות ללקוחות החטיבה העסקית, בלתי תלויה בפעילות העסקית, הניתוח כולל הערכה לרמת הסיכון על בסיס הדוחות הכספיים.

הביקורת הפנימית

הביקורת הפנימית מבצעת ביקורת בכל יחידות הבנק, ע"פ תוכנית עבודה ממוקדת סיכונים, ובכלל זה ביחידות העוסקות בניהול הסיכונים ובבקרתן. במסגרת הביקורת נבחנים ישום התהליכים והנהלים לניהול הסיכונים ואיכות תהליכי הבקרה הפנימיים בבנק.

ט. ניהול סיכונים סביבתיים

במחצית השנייה של 2009 הפיץ המפקח על הבנקים הוראה בעניין החשיפה לסיכונים סביבתיים ואופן ניהולם. בהוראת המפקח מתוארים ההיבטים השונים של החשיפה האפשרית לסיכונים סביבתיים ומודגש הצורך בזיהוי מוקדם של הסיכונים, הערכתם וניהולם כסיכונים פרטניים. מובהר כי מצופה מתאגידים בנקאיים לקיים מערך ניהול סיכונים ביחס לסיכונים אלה שיכלול נהלים וכלים לזיהוי סיכונים אלה בעת מתן האשראי ולאורך חיי האשראי. הבנק גיבש מתווה ודרכי פעולה בתאום עם החברה האם. הנושא הוצג בפני הנהלת דירקטוריון הבנק.

י. דיווח על החשיפה לסיכונים אשראי

הנהלה, דירקטוריון הבנק, ועדת אשראי וועדת תפעול נוסטרו וניהול סיכונים מקבלים מגוון דיווחים על החשיפה לסיכונים אשראי, ובחתיים שונים על-ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה.

בנוסף, מדווחת החשיפה לסיכונים אשראי, בהשוואה למסגרות, למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון ולסמכויות לניהולם במסגרת "מסמך החשיפות" הרבעוני כנדרש בהוראה 339 להוראות ניהול בנקאי תקין.

מסמך החשיפות נדון אחת לרבעון בהנהלה ובוועדת אשראי או בוועדת תפעול נוסטרו וניהול סיכונים לפי העניין ובמליאת הדירקטוריון.

הבנק גיבש מתווה תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית. במסגרת זאת בוחן הבנק מתווה של תרחישי קיצון גם בתחום התממשות סיכונים אשראי (וכן תרחישים המשלבים התממשות סיכונים אשראי עם כמה סיכונים אחרים ובו זמנית). במסגרת זאת, נבחנת השפעת התממשות הסיכון על בסיס ההון, יחס ההון לרכיבי סיכון, וכן יכולת הבנק לגייס הון.

יא. חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים (זרים ומקומיים)

פעילות לקוחות הבנק ופעילות הבנק עבור עצמו מתבצעת באמצעות חדרי העסקות בבנק הבינלאומי. חשיפות הנוצרות בגין פעילות שוטפת בחדרי העסקאות הינן מול הבנק הבינלאומי בלבד.

ניהול סיכונים במכשירים פיננסיים נגזרים

הבנק פועל במגוון מצומצם של מכשירים פיננסיים נגזרים ובעיקר עיסוקת FORWARD. פעילות הבנק באופציות נעשית ללא חשיפת שוק. עיקר האופציות הקיימות בבנק הינן אופציות על שער החליפין של מספר מטבעות זרים ביחס לשקל. פעילות הבנק באופציות ובתחום המוצרים המובנים המשווקים ללקוחות נעשית תוך כיסוי מלא של ההתחייבות ללקוח בהתחייבות מקבילה של החברה האם. האופציות הכלולות בפקדונות המקנים למפקיד ברירה בין הצמדה לש"ח או לדולר מנוהלות במסגרת ניהול חשיפות השוק הכולל של הבנק.

מדיניות ניהול סיכונים המכשירים הנגזרים, לרבות: היקפי הפעילות ומגוון המכשירים המותרים לשימוש - מאושרת במסגרת דירקטוריון הבנק, ועדת הדירקטוריון לתפעול, נוסטרו וניהול סיכונים והוועדה לניהול נכסים והתחייבויות בראשות המנכ"ל. פעילות לקוחות ופעילות הבנק עבור עצמו מתבצעת באמצעות חדרי העסקות של הבנק הבינלאומי. הבנק אינו חבר במסלקת הבורסה ומסלקת המעוף והוא פועל בתחומי ניירות ערך ומעוף באמצעות הבנק הבינלאומי. החשיפה הנוצרת הן בבסיס והן ברבית כתוצאה מפעילות זו נכללת במסגרת המגבלות המאושרות על ידי הדירקטוריון לחשיפות בבסיס וברבית.

סיכון במוצרים מובנים

הבנק משווק מוצרים מובנים (Structured Products) בפקדונות, המאפשרים ללקוח סיכוי לתשואה גבוהה ביחס למוצרים שגרתיים, כנגד לקיחת סיכון של הפסד הרבית האלטרנטיבית וזאת מבלי לסכן את קרן הפיקדון במטבע הבסיס. התשואה במוצרים מותנית בפרמטרים כגון: טווח השתנות מוגדר מראש של שער החליפין, שיעורי הרבית, או מדדי מניות לרבות השתתפות בעליה או ברידה של שער חליפין, מדד חוזי סחורות, מדדי סחורות או סל מניות. הבנק קשור בהסכם עם החברה האם על פיו תשלם לו החברה האם את הסכומים בהם התחייב הבנק ללקוחותיו בעקבות מכירת מוצרים בהסכמים כאמור.

סיכונים האשראי במכשירים פיננסיים בשוק המעו"ף

הבנק מאפשר לחלק מלקוחותיו לפעול באשראי בשוק המעו"ף. לבנק מדיניות אשראי מפורטת בכל הקשור בהסתמכות על בטחונות בשוק ההון. התיק מסתמך על בעלי נזילות גבוהה כגון פקדונות וניירות ערך. לצד זה מבצע הבנק מעקב שוטף וצמוד על סיכון התיק ביחס לבטחונות ולמסגרות הפעילות המאושרות על בסיס מדיניות האשראי שקבע דירקטוריון הבנק.

פרטים על היקף העסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים ועל היקף החשיפה לצרכי הלימות ההון (במיליוני ש"ח):

ליום 30 בספטמבר 2011

ביטחונות				שווי הוגן ברטו		סוג החשיפה
חשיפה לאחר ביטחונות	מניות בתא 100	ניירות ערך ממשלתיים	סכום החשיפה מזומן	סכום נקוב	חיובי	
במיליוני ש"ח						
1.8	-	-	-	1.8	260.8	1.5 נגזרי מדד
4.6	-	-	-	4.6	894.7	- נגזרי ריבית
53.6	-	-	-	53.6	1,010.7	40.7 נגזרי מט"ח
10.3	0.2	0.3	3.6	14.4	462.8	11.1 נגזרי מניות
נגזרי אשראי						
3.5	-	-	-	3.5	16.0	1.7 נגזרי סחורות ואחרים
73.8	0.2	0.3	3.6	77.9	2,645.0	55.0 סך הכל

ליום 30 בספטמבר 2010

ביטחונות					שווי		סוג החשיפה
חשיפה לאחר ביטחונות	מניות בתא 100	ניירות ערך ממשלתיים	כסום החשיפה מזומן	כסום נקוב	הוגן ברוטו חיובי		
במיליוני ש"ח							
0.4	-	-	-	0.4	102.8	0.4	נגזרי מדד
5.4	-	-	-	5.4	490.5	0.3	נגזרי ריבית
27.3	0.1	0.1	0.2	27.7	1,615.0	11.5	נגזרי מט"ח
7.1	0.1	0.1	5.7	13.0	1045.6	7.6	נגזרי מניות
40.2	0.2	0.2	5.9	46.5	3,253.9	19.8	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2010

ביטחונות					שווי		סוג החשיפה
חשיפה לאחר ביטחונות	מניות בתא 100	ניירות ערך ממשלתיים	כסום החשיפה מזומן	כסום נקוב	הוגן ברוטו חיובי		
במיליוני ש"ח							
1.0	-	-	-	1.0	101.6	0.4	נגזרי מדד
4.3	-	-	-	4.3	477.8	0.3	נגזרי ריבית
17.3	-	-	0.3	17.6	1179.5	5.6	נגזרי מט"ח
8.1	0.3	0.2	5.7	14.3	828.8	7.7	נגזרי מניות
30.7	0.3	0.2	6.0	37.2	2,587.7	14.0	סך הכל

פיקוח ובקרת ניהול סיכוני המכשירים הנגזרים

החשיפות לסיכונים שבפעילות במכשירים נגזרים אל מול מגבלות החשיפה שנקבעו מרוכזות ומדווחות במסגרת מסמך החשיפות הרבעוני, המובא לדין לאישור בהנהלה, בועדת הדירקטוריון לתפעול נוסטרו וניהול סיכונים ובדירקטוריון.

חשיפה וניהול סיכוני שוק (סיכונים פיננסיים)

א. כללי

סיכון השוק הוא סיכון לשחיקה בהון העצמי של הבנק כתוצאה משינויים במחירים, שערים ומרווחים בשווקים הפיננסיים בהם הוא פועל והמשפיעים על ערך נכסי הבנק או התחייבויותיו: שיעורי הרבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי ניירות-ערך, מחירי מוצרים, התנודתיות של פרמטרים אלה ושינויים במדדים כלכליים אחרים.

סיכון השוק מובנה בפעולות כל היחידות העיסוקיות בבנק הכוללות את החטיבה הקמעונאית, החטיבה העיסוקית והחטיבה הפיננסית. פעילות החטיבה הפיננסית באמצעות כלים העומדים לרשותה מכוונת למדידת סיכון השוק הנוצר ולגידורו בתוך המסגרות שנקבעו על ידי הדירקטוריון במסגרת התאבון לסיכון. התאבון לסיכון שוק מפורט בכל אחד ממרכיבי סיכון זה (סיכון בסיס, סיכון ריבית).

לבנק מדיניות מפורטת לניהול החשיפה לסיכוני שוק המאושרת מדי שנה על ידי ההנהלה והדירקטוריון. מסמך המדיניות מתווה ומפרט, בין היתר: תיאבון כולל לסיכוני שוק ותיאבון לסיכון בחתך הסיכון הבודד, עקרונות לפעילות ומגבלות ברמת המכשירים והפעילים בהם בבנק, דיווח תקופתי לדירקטוריון על החשיפה לסיכונים, בחינת שינויים נדרשים בהתאם לשינויים בפעילויות הבנק, הגדרת הגופים המעורבים בתהליך ניהול, מדידה, הבקרה והפיקוח על הסיכונים. אחת לרבעון מתקיים דיון בהנהלה, ובוועדת תפעול נוסטרו וניהול סיכונים ובדירקטוריון במסמך החשיפות הכולל של הבנק במסגרתו מדווחות חשיפות הבנק לסיכונים פיננסיים.

ב. דרישת ההון בגין סיכוני שוק בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים

במסגרת יישום הוראות באזל II בחר הבנק ליישם את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכוני שוק. הלימות ההון הרגולטורית מחושבת על סיכוני מטבע בכלל הבנק ועל סיכוני ריבית בתחומי המסחר בלבד. להלן דרישת ההון בגין סיכוני שוק (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2010		ליום 30 בספטמבר 2010		ליום 30 בספטמבר 2011		
סיכון כללי	סך הכל	סיכון כללי	סך הכל	סיכון כללי	סך הכל	
במיליוני ₪						
0.6	0.6	0.7	0.7	0.3	0.3	בגין סיכון ריבית
0.1	0.1	8.5	8.5	0.7	0.7	בגין סיכוני מטבע
0.7	0.7	9.2	9.2	1.0	1.0	סך כל דרישות ההון בגין סיכוני שוק

ג. המתודולוגיה לאמידת החשיפה לסיכוני שוק

הבנק מנהל ומבקר את החשיפה לסיכוני השוק בין היתר על פי חישובי VAR רבעוניים ותרחישי קיצון כמפורט להלן: ה-VAR- הערך הנתון לסיכון, מודד את ההפסד הצפוי בשווי ההוגן של הבנק (נכסים והתחייבויות, לרבות מכשירים פיננסיים נגזרים), במהלך אופק השקעה נתון (10 ימי עסקים) בהינתן רמת מובהקות מסוימת (99%). ה-VAR- המחושב בבנק מתבסס על שיטת ה-VAR ההיסטורי.

התיאבון לסיכון

דירקטוריון הבנק קבע כי סך החשיפה לסיכוני שוק בתיק למסחר כפי שמוצאת את ביטוייה בערך בסיכון (ערך ה-VAR) לא תעלה על 1% מן ההון העצמי של הבנק. ביום 30 בספטמבר 2011 הסתכם ערך ה-VAR של התיק הבנקאי בכ- 7.8 מיליון ש"ח, בהשוואה לכ- 4.8 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010.

תרחישי קיצון לבחינת גובה השחיקה המקסימלי בשווי ההוגן

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות על גובה השחיקה המקסימלי בשווי הוגן של הבנק בגין הפעלתם של מספר תרחישי קיצון בתחום התממשות סיכוני השוק. סך המגבלות בתרחישי קיצון של שינוי בעקומי הריבית מסתכם ב- 10% מהונו העצמי של הבנק.

תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית והשפעת התממשות תרחישי קיצון על יחס ההון לרכיבי סיכון

כחלק מהיערכותו ליישום הוראות נדבך 2 של באזל II וקידום ניהול הסיכונים בבנק, גיבש הבנק מתווה תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית. המתווה כולל תרחישים בתחום סיכוני השוק, הנזילות והאשראי תוצאות תרחישי הקיצון ומשמעותיהם, נדונו בהנהלה ובמליאת הדירקטוריון.

ד. חשיפת הבסיס

כללי

סיכון הבסיס הוא סיכון לשחיקה בהון העצמי של הבנק העלול להתרחש כתוצאה משינויים בלתי צפויים במדד המחירים לצרכן, או בשערי החליפין עקב ההפרש בין שווי הנכסים לבין שווי ההתחייבויות (כולל השפעת עסקאות עתידיות ואופציות גלומות). חשיפת הבסיס נמדדת ומנוהלת בכל אחד ממיגזרי ההצמדה השונים: המיגזר הצמוד למדד המחירים לצרכן, המיגזר במטבע חוץ ובשקלים צמודים למטבע חוץ. על פי כללי החשבונאות ההון מוגדר כמקור שקלי לא צמוד, כך שהשקעת ההון במיגזר שאינו המיגזר השקלי מוגדרת כחשיפת בסיס.

ניהול חשיפת הבסיס

ניהול סיכוני הבסיס והשקעת ההון הפנוי במיגזרי ההצמדה השונים נעשה בהתבסס על הערכות ותחזיות שוטפות לגבי התפתחויות צפויות בשוקי הכספים וההון. תמהיל ההשקעה של ההון הפנוי במיגזרי ההצמדה השונים מנוהל באופן שוטף בכפוף למגבלות המוצגות לעיל, ועל בסיס התחזיות לגבי משתני השוק הרלוונטיים תוך ניצול פערי המחירים בין עלות המקורות ותשואת השימושים במיגזרי ההצמדה השונים וכדאיותן של פוזיציות "יתר" או "חסר" בכל מיגזר. במסגרת ניהול מאזני ההצמדה נעזר הבנק, בין השאר, במכשירים פיננסיים נגזרים, כאמצעי לנטרול החשיפה לסיכונים בבסיס ובריבית.

התיאבון לסיכון

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות לגבי הפוזיציות המותרות עודף או (חסר) של נכסים על התחייבויות וחשיפת ההון הפנוי: - סך עודף הנכסים על ההתחייבויות במיגזר השקלי הלא צמוד לא יעלה על 150% ועודף ההתחייבויות על הנכסים ולא יעלה על 150% מההון הפנוי של הבנק. עודף הנכסים על ההתחייבויות במיגזר צמוד המדד לא יעלה על 100% מההון הפנוי, ועודף ההתחייבויות על הנכסים לא יעלה על 100% מההון הפנוי וכן, עודף הנכסים על ההתחייבויות במיגזר המטח והצמוד למטח לא יעלה על 25% מההון הפנוי ועודף ההתחייבויות על הנכסים לא יעלה על 25% מההון הפנוי. דירקטוריון הבנק קבע מגבלה על גובה השחיקה המקסימלי בשווי ההוגן בתחום החשיפה לסיכוני בסיס. המגבלה שנקבעה היא עד 5.5% מההון העצמי. בנוסף למגבלות על ההון הפנוי, קבע דירקטוריון הבנק מגבלות פרטניות על תיק הנוסטרו. - הבנק גיבש מתווה תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית. במסגרת זאת, בוחן הבנק מתווה של תרחישי קיצון גם בתחום סיכוני הבסיס וכן תרחישים המשלבים התממשות סיכוני הבסיס עם כמה סיכונים בזמנית. במסגרת זאת, נבחנת השפעת התממשות הסיכון על בסיס ההון, יחס ההון לרכיבי סיכון וכן יכולת הבנק לגייס הון. - תוצאות התרחישים ומשמעותם מדווחים כשש פעמים בשנה להנהלה ולוועדת הדירקטוריון תפעול נוסטרו וניהול סיכונים.

החשיפה בפועל ליום הדוח

להלן תיאור חשיפת ההון הפנוי בפועל, בהשוואה למגבלות הדירקטוריון:

כחלק מההון הפעיל			ליום 31	ליום 30 בספטמבר			
ביום 31	ביום 30	ביום 30		(1) 2010	2011		
מגבלת הדירקטוריון	בדצמבר 2010	בספטמבר 2010	בדצמבר (1) 2010	(1) 2010	2011		
-150%/150%	83.1%	105.2%	101.6%	595.5	741.0	739.9	מיגזר שיקלי לא צמוד
-100%/+100%	15.4%	(10.9%)	(3.1%)	110.6	(77.1)	(22.5)	מיגזר שיקלי צמוד מדד
-25%/+25%	1.5%	5.7%	1.5%	10.6	40.5	10.6	מט"ח וצמוד מט"ח
	100.0%	100.0%	100.0%	716.7	704.4	728.0	סך הכל

השיעורים השליליים מבטאים עודף התחייבויות על נכסים כאחוז מההון הפנוי.

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דוח כספי בנושא זכויות עובדים ראה באור 1.ו.5. ובהתאם לתקני דוח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS17). ראה באור 1.ו.4. להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים (במיליוני ש"ח). המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על ההון וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוץ מאזניים:

ליום 30 בספטמבר 2011

מטבע	התחזקות של 5%	התחזקות של 10%	החלשות של 5%	החלשות של 10%
מיליוני ש"ח				
דולר	0.1	0.3	(0.1)	(0.3)
ארו	0.2	0.4	(0.2)	(0.4)

ליום 30 בספטמבר 2010

מטבע	התחזקות של 5%	התחזקות של 10%	החלשות של 5%	החלשות של 10%
מיליוני ש"ח				
דולר	2.6	5.2	(2.6)	(5.2)
ארו	0.1	0.2	(0.1)	(0.2)

ליום 31 בדצמבר 2010

מטבע	התחזקות של 5%	התחזקות של 10%	החלשות של 5%	החלשות של 10%
מיליוני ש"ח				
דולר	-	0.1	-	(0.1)
ארו	-	-	-	-

הערות:

- (1) תרחיש עלייה פירושו התחזקות המטבע הנדון כנגד השקל.
- (2) הנתונים משקפים את השפעת השינויים בשערי החליפין על השווי ההוגן לאחר השפעת המס.
- (3) לשינויים בשערי החליפין של שאר המטבעות יש השפעה זניחה על רווחי הבנק.

דרישת ההון בגין סיכוני בסיס

במסגרת יישום הוראות באזל II מיישם הבנק את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכוני שוק. במסגרת זאת נדרש הבנק להלימות ההון הרגולטורית בגין סיכוני בסיס הנגזרים מסיכוני בסיס במטח בלבד. ההון הרגולטורי הנדרש בגין סיכוני בסיס במט"ח ביום 30 בספטמבר 2011 על פי הוראות באזל II הסתכם בכ- 0.7 מיליון ש"ח בהשוואה לכ- 8.5 מיליון ש"ח ביום 30 בספטמבר 2010 ולכ- 0.1 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010. במסגרת יישום הוראות נדבר 2 של באזל II, הבנק משלים ושומר הון בגין סיכוני בסיס הנגזרים מחשיפה לסיכוני בסיס במיגזר המדדי. בתשעה חודשים ראשונים של שנת 2011 עמד הבנק במגבלות חשיפת הבסיס שנקבעו על-ידי הדירקטוריון.

ה. חשיפת הריבית

כללי

סיכון הריבית הוא סיכון לשחיקה בהון העצמי של הבנק העלול להיווצר בגין הפער בין מועדי הפירעון או מועדי שינוי הריבית בין הנכסים וההתחייבויות למיניהם בכל אחד ממיגזרי הפעילות. הסיכונים בריבית, לכלל התיק, הינם הסיכונים הדומיננטיים להם חשוף הבנק בכל הקשור להשפעה על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות ועל הרווח.

ניהול חשיפת הריבית

ניהול חשיפת הסיכונים לריבית נעשה תוך פיזור נאות של השקעת ההון הפנוי בין טווחי הזמן השונים, וצמצום החשיפה לשחיקת השווי ההוגן, כתוצאה משינויים בלתי צפויים בשערי הריבית. החשיפה לריבית נמדדת על ידי בקר סיכוני שוק ונזילות מידי רבעון. החשיפה העיקרית לסיכוני רבית בבנק מיוחסת לפעילות המימון במיגזר השקלי הלא צמוד ובמיגזר צמוד המדד, ונובעת ממאפייני ההשקעה, הנגזרים מטווח השימושים והמקורות במיגזרים אלה.

התיאבון לסיכון

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות על החשיפה הכוללת לסיכוני הריבית באמצעות תחימת החשיפה המקסימאלית לשחיקת השווי ההוגן של ההון העצמי עם שינוי מקביל של 1% בעקום הריבית במיגזר הצמוד, במיגזר השקלי ובמיגזר המט"ח. - מיגזר פעילות צמוד מדד: מגבלה בשיעור של 4% מההון העצמי. - מיגזר פעילות שקל לא צמוד: מגבלה בשיעור של 5% מההון העצמי. - מיגזר פעילות מטח וצמוד מטח: מגבלה בשיעור של 1% מההון העצמי.

דירקטוריון הבנק קבע מגבלה על גובה השחיקה המקסימאלית בשווי ההוגן בתחום החשיפה לסיכוני רבית. המגבלה שנקבעה היא עד 10% מההון העצמי.

החשיפה בפועל ליום הדוח

החשיפה העיקרית לסיכוני רבית בבנק מיוחסת לפעילות המימון במיגזר השקלי הלא צמוד והיא נובעת ממאפייני ההשקעה הנגזרים מטווח השימושים והמקורות במיגזרים אלה. - חשיפת הריבית במיגזר צמוד המדד מושפעת ממשך החיים הארוך של ההתחייבויות ביחס למשך חיי הנכסים, על רקע גיוס כתבי התחייבות נדחים ששימשו להגדלת בסיס ההון של הבנק. - במיגזר המט"ח וצמוד המט"ח, החשיפה נמוכה יחסית למיגזרים אחרים, זאת, בין היתר, בשל הפעילות במכשירים פיננסיים שונים, ובעיקר בעסקאות החלפת רבית אשר תורמות לצמצום החשיפה להשתנות הריבית במיגזר זה. - השפעת פרעונות מוקדמים של הלוואות ושל פקדונות ללא זמן פרעון שולית.

סיכון הרבית בתיק הבנקאי

להלן פרטים על השפעת שינויים ברבית על השווי ההוגן של עודף הנכסים במיגזר

ליום 30 בספטמבר 2011

א. שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים תיאורטיים בשיעורי הרבית):

סך הכל	מטבע חוץ**		מטבע ישראלי		
	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
במיליוני ש"ח					
14,855.7	238.8	441.2	2,274.5	11,901.2	נכסים פיננסיים*
2,433.8	451.6	1,124.5	203.3	654.4	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים***
14,219.5	354.3	910.3	2,553.9	10,401.0	התחייבויות פיננסיות*
2,457.8	331.4	652.3	50.0	1,424.1	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים
612.2	4.7	3.1	(126.1)	730.5	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

ב. השפעת שינויים תיאורטיים בשיעורי הרבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים (במיליוני ש"ח):

סך הכל	מטבע ישראלי		מטבע חוץ**		שינויים בשיעורי הרבית
	צמוד		השפעות		
	לא צמוד	מדד	אחר	מקזזות	
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הרבית****					
					שינוי בשווי הוגן
					באחוזים
733.5	(121.9)	3.6	5.2	-	8.2
730.9	(125.7)	3.2	4.7	-	0.9
727.8	(131.7)	2.6	4.0	-	(9.5)

ליום 30 בספטמבר 2010

א. שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים תיאורטיים בשיעורי הרבית) (במיליוני ש"ח):

סך הכל	מטבע חוץ**		מטבע ישראלי		
	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
14,621.1	234.5	456.6	2,480.5 (1)	11,449.5	נכסים פיננסיים*
2,186.6	418.0	1,434.0	102.1 (1)	232.5	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים***
13,741.6	395.5	1,230.0	2,610.4 (1)	9,505.7	התחייבויות פיננסיות*
2,253.2	255.7	609.2	- (1)	1,388.3	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים
812.9	1.3	51.4	(27.8)	788.0	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

ב. השפעת שינויים תיאורטיים בשיעורי הרבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים:

שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הרבית***							
שיוניים בשיעורי הרבית	מטבע ישראלי		מטבע חוץ**		סך הכל		שינוי בשווי הוגן באחוזים
	לא צמוד	צמוד	אחר	השפעות מקזזות	סך הכל	שינוי בשווי הוגן	
גידול מידי מקביל של אחוז אחד	781.7	(22.1) (1)	52.2	1.7	813.5	0.6	0.07%
גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז	788.6	(27.2) (1)	51.5	1.3	814.2	1.3	0.16%
קיטון מידי מקביל של אחוז אחד	794.2	(33.5) (1)	50.8	0.9	812.4	(0.5)	(0.06%)

ליום 31 בדצמבר 2010

א. שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים תיאורטיים בשיעורי הרבית).

נכסים פיננסיים*	מטבע ישראלי		מטבע חוץ**		סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים***	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים
	לא צמוד	צמוד מדד	דולר	אחר			
12,011.1 (1)	2,436.0	101.5	204.2	15,078.1	185.2	1,122.3	426.8
10,274.7 (1)	2,504.7	-	329.0	14,204.7	1,129.6	1,076.9	471.1
792.0	32.8	-	182.8	1,783.5	792.0	1,122.3	1.1

ב. השפעת שינויים תיאורטיים בשיעורי הרבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים:

שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הרבית***							
שיוניים בשיעורי הרבית	מטבע ישראלי		מטבע חוץ**		סך הכל		שינוי בשווי הוגן באחוזים
	לא צמוד	צמוד	אחר	השפעות מקזזות	סך הכל	שינוי בשווי הוגן	
גידול מידי מקביל של אחוז אחד	790.3	(35.6) (1)	0.3	2.2	828.4	0.5	0.06%
גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז	792.2	(33.0) (1)	0.9	2.1	828.2	0.3	0.04%
קיטון מידי מקביל של אחוז אחד	795.0	(30.3) (1)	1.7	2.0	829.0	1.1	0.13%

הערות:

* כולל מכשירים פיננסיים מורכבים. לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.

** לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

*** סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, שהם מהוונים ברביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן בכל שאר המטבעות ושאינם דולר ארה"ב ואינם מטבעות עיקריים שניתן להם גילוי נפרד.

*** שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים המוצג בכל מיגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במיגזר זה בהנחה שחל שינוי שצוין בכל שיעורי הרבית במיגזר ההצמדה. סך השווי ההוגן נטו של מכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים), בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הרבית בכל מיגזר ההצמדה.

(1) סווג מחדש.

ו. סיכוני אופציות

כללי

סיכוני אופציות הם הסיכון להפסד הנובע משינויים בפרמטרים המשפיעים על שוויין של האופציות.

התיאבון לסיכון

דירקטוריון הבנק קבע ביחס לפעילות המותרת באופציות כי לא תותר כל חשיפה וכי כל עיסקה באופציה שיבצע הבנק עבור לקוחותיו תהיה מכוסה בעיסקה נגדית כך שסך החשיפה של שתי העיסקות במונחי חשיפת שוק יהיה אפס.

ניהול החשיפה

המעקב אחר העמידה במגבלות שקבע הדירקטוריון מתבצע על ידי היחידה לבקרת סיכוני שוק ונזילות. במהלך הרבעון השלישי של שנת 2011 עמד הבנק במגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון.

ז. פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכוני השוק

הניהול והבקרה של החשיפה לסיכוני שוק מבוססים על זיהוי, כימות ואמידה שוטפים של החשיפה לסיכוני שוק ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו.

ניהול החשיפה לסיכוני השוק נבחן ומבוקר באופן שוטף על ידי ועדות ופורומים ייעודיים, ובהם, בין היתר:

הדירקטוריון וועדותיו

דירקטוריון הבנק קובע אחת לשנה את מדיניות החשיפה הכוללת לסיכוני שוק, הכוללת, בין היתר, את: תאבון הסיכון הכולל, מסגרות הסיכון ותקרות החשיפה המותרות בתחומי הפעילות ובמיגזרים.

וועדת הדירקטוריון לתפעול, נוסטרו וניהול סיכונים - וועדה ייעודית לתחומי הניהול הפיננסי וניהול הסיכונים. הוועדה מקיימת דיון ראשוני במרבית הנושאים הקשורים לתחום הניהול הפיננסי בבנק, בטרם מובאים נושאים שונים בתחום לדיון והחלטה במליאת הדירקטוריון. הוועדה מבצעת מעקב ופיקוח אחר התפתחויות בחשיפה לסיכונים הפיננסיים השונים, מקיימת דיון באופי והיקף המגבלות הפיננסיות הרצויות, ומנהלת מעקב ובקרה אחר עמידת הבנק במגבלות החשיפה שנקבעו וכן מעקב ובקרה אחר נאותות מערך ניהול הסיכונים, ומערך בקרת הסיכונים.

הוועדה עוקבת אחר מצב השווקים הפיננסיים וסביבתו העסקית של הבנק ומעריכה את ההשלכות האפשריות על רמת החשיפה וניהולה. הוועדה מתכנסת לפחות שש פעמים בשנה.

אחת לרבעון מתקיים בוועדת דירקטוריון לתפעול, נוסטרו וניהול סיכונים ובדירקטוריון דיון במסמך החשיפות הכולל של הבנק, במסגרתו מדווחות גם חשיפות הבנק לסיכונים פיננסיים, ובעמידת הבנק במגבלות שקבע הדירקטוריון.

ההנהלה וועדותיה

וועדה לניהול נכסים והתחייבויות (נ"ה) - וועדה בראשות מנכ"ל הבנק, דנה ועוקבת אחת לחודש, אחר יישום מדיניות הסיכונים הפיננסיים כפי שנקבעה על ידי הדירקטוריון ודנה בהתפתחויות המרכזיות בחשיפה לסיכוני שוק על סמך מכלול דיווחים המועברים לה.

צוות בראשות מנהל החטיבה הפיננסית, דן מידי יום במצב החשיפות לסיכונים פיננסיים בבנק, ובדרכים לשיפור ושכלול אמצעי השליטה והבקרה בתחום זה.

גורמי פיקוח נוספים

היחידה לבקרת ניהול סיכוני שוק ונזילות - היחידה, שהיא פונקציה עצמאית ובלתי תלויה, כפופה ישירות למנהלת הסיכונים הראשית ואחראית על בקרת סיכוני השוק והנזילות בבנק. היחידה פועלת מכוח הוראת ניהול בנקאי תקין 339 ("ניהול סיכונים"). במסגרת פעילותה מבקרת ובוחנת היחידה לבקרת סיכוני שוק ונזילות את טיב הכלים המשמשים למדידת הסיכון, בוחנת את התאמת חשיפות הבנק למגבלות שנקבעו ומדווחת על חריגות ממגבלות אלו אם היו. אחת לרבעון מתקיים דיון בהנהלה במסמך החשיפות הכולל של הבנק. במסגרתו מדווחות גם חשיפות הבנק לסיכונים פיננסיים ובעמידת הבנק במגבלות שקבע הדירקטוריון.

הביקורת הפנימית - מבצעת ביקורת בכל יחידות הבנק, ע"פ תוכנית עבודה ממוקדת סיכונים, ובכלל זה ביחידות העוסקות בניהול הסיכונים ובבקרתן. במסגרת הביקורת נבחנים ישום התהליכים והנהלים לניהול הסיכונים ואיכות תהליכי הבקרה הפנימיים בבנק.

ניהול על בסיס קבוצתי של החשיפות לסיכוני השוק

המסגרות לחשיפה לסיכוני שוק המגדירות את התאבון לסיכון נקבעות ומאושרות ברמת ההנהלה ודירקטוריון הבנק. הן נקבעות ומאושרות בהתחשב במגבלות התאבון לסיכון בקבוצת הבנק הבינלאומי המידע על מצב החשיפות בהתאם למסגרות שנקבעו מדווח לחברה האם.

ח. דיווח על החשיפות לסיכוני שוק

הנהלת הבנק והדירקטוריון מקבלים דיווח רבעוני על החשיפה לסיכוני שוק, בחתכים שונים, על ידי גורמי הניהול והבקרה. החשיפות לסיכוני השוק בהשוואה למסגרות וגבולות הפעילות שנקבעו על ידי הדירקטוריון, והסמכויות לניהול מרוכזות ב"מסמך החשיפות" הרבעוני שנדרש בהוראה לניהול בנקאי תקין 339. מסמך החשיפות נדון, אחת לרבעון, בהנהלה ובוועדת הדירקטוריון לתפעול, נוסטרו וניהול סיכונים ובדירקטוריון.

ניהול סיכוני נזילות

א. כללי

סיכון הנזילות הינו סיכון קיים או עתידי שהבנק יתקשה לספק את צרכי נזילותו במצבי ביקוש והיצע חריגים - לרבות התחייבויות בלתי צפויות, משיכות בלתי צפויות מפיקדונות הציבור, ביקוש בלתי צפוי לאשראי ואי וודאות לגבי זמינות המקורות.

הבנק מיישם מדיניות לניהול סיכון הנזילות במטבעי ישראל ובמט"ח וצמוד מט"ח, בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 342 של הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל.

בהתאם למתחייב אישר דירקטוריון הבנק מדיניות לניהול סיכוני הנזילות, וקבע מגבלות על פער ויחס הנזילות במצב רגיל ובתרחיש קיצון. המדיניות כוללת, בין היתר, התייחסות לכלי המדידה השליטה והבקרה ולמנגנוני הדיווח שיש לקיים כחלק מניהול סיכון הנזילות.

הבנק מפעיל כלי ניהול, שליטה, פיקוח ובקרה על הנזילות, המבוססים, בין היתר, על מודל כמפורט להלן כחלק מעמידה בהוראת ניהול בנקאי תקין 342.

ב. התשתית לניהול סיכון הנזילות - מערכות ומודלים למדידה וניהול של החשיפה

התשתית לניהול סיכון הנזילות בבנק משלבת מודלים שונים לניהול השוטף של הנזילות במטבעי ישראל ובמט"ח, הן בתרחיש של מצב עסקים רגיל, והן תחת תרחיש המדמה מצבי קיצון ולחץ.

מודל פנימי במטבעי ישראל ובמט"ח

לצורך ניהול הנזילות הכולל, נמדד ומנוהל סיכון הנזילות באמצעות מודל פנימי שפותח בבנק הבינלאומי ושמטרתו מעקב אחר האמצעים הנזילים שברשות הבנק תחת תרחיש של מצב עסקים רגיל והן תחת תרחיש המדמה מצב לחץ וקיצון. המודל מאפשר ניהול, שליטה, פיקוח ובקרה על מצב הנזילות במטבעי ישראל ובמט"ח מדי יום ולתקופות שונות.

המודל הפנימי אומד את רמת ההסתמכות האפשרית על נכסי הבנק השונים כברי מימוש בתקופות שונות וכן את רמת ההתחייבויות התזרימיות הצפויות לתקופות פירעון שונות בשני התרחישים. בכל אחד מהתרחישים נבחן מצב הנזילות על בסיס שני מדדים כמותיים: פער הנזילות ויחס הנזילות לפי תקופות פרעון.

העקרונות העומדים בבסיס המודל גורסים כי ככל שיש בידי הבנק יותר נכסים נזילים ביחס להתחייבויות הצפויות להתממש על פי המודל הפנימי, כך מבטיח הבנק את יכולתו לעמוד בכל צרכי הנזילות. המודל נסמך על מבדקים שונים שנעשו בבנק הבינלאומי הנשענים על בחינה היסטורית של התנהגות היתרות המאזניות והחץ מאזניות בבנק הבינלאומי.

עם הצטברות נתוני הבנק במערכות הבנק הבינלאומי, ישמשו הנתונים שיצטברו במודל הנזילות ובתרחישי הקיצון. המודל משמש כלי ניהול דינמי, בתדירות יומית, לבחינת מצב הנזילות בבנק ולניהול סיכוני הנזילות. תוצאות המודל מוצגות בישיבה יומית של צוות ניהול פיננסי ומבוקרות על ידי הגורמים הרלוונטיים ובכללם יחידת בקרת סיכוני שוק ונזילות.

תרחישי קיצון

במסגרת מודל הנזילות הפנימי במטבע ישראלי ובמט"ח מבצע הבנק לצורך בחינת הנזילות במצבי קיצון, תרחיש יומי על בסיס נתוני המודל הפנימי. התרחיש משקף את מצב הנזילות במצבי קיצון על בסיס שילוב הפרמטרים המחמירים שנצפו בבנק הבינלאומי על פני נתוני 24 החודשים האחרונים בכל אחד מהסעיפים המאזנים והחוץ מאזנים. בנוסף לתרחישי הקיצון המבוצעים על בסיס יומי במסגרת מודל הנזילות היומי כמפורט לעיל, עורך הבנק תרחישי קיצון המשלבים גם תרחישי לחץ בשוקי ההון והכספים בישראל, ובוחן את השפעתם גם על בסיס ההון ויחס ההון של הבנק. יצוין כי תרחישי הקיצון המבוצעים על ידי הבנק, המסתמכים על תרחישי הקיצון של הבנק הבינלאומי, חמורים יותר מכל תרחיש שהתנסה בו הבנק בעבר.

ג. פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכונים נזילות

פרטים על התייחסות הדירקטוריון והנהלה לפיקוח ולבקרה בנושא ניהול החשיפה לסיכון נזילות ראה בפרק "פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכון שוק ונזילות" דלעיל.

ד. דיווח על חשיפה לסיכונים נזילות

דיווח על החשיפות לסיכון הנזילות בהשוואה למסגרות ולגבולות הפעילות שנקבעו על ידי הדירקטוריון ניתן במסגרת דיון המתקיים בחטיבה הפיננסית מדי יום. דיווח על חשיפות הנזילות מרכז ב"מסמך החשיפות" הרבעוני הנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין 339. מסמך החשיפות נדון, אחת לרבעון, בוועדת הדירקטוריון לתפעול, נוסטרו וניהול סיכונים, ובמליאת הדירקטוריון. בנוסף, לצורך ניהול הנזילות השוטפת בשקלים משתמש הבנק במערכת שפותחה בבנק הבינלאומי לצורך עמידה בדרישות הרפורמה במערכת התשלומים והסליקה (מערכת זה"ב-RTGS). המערכת מאפשרת סליקה בזמן אמת, ללא השהייה בין ביצוע הוראת התשלום לבין אישורה, ומאפשרת לבנק לזהות בכל רגע נתון את התזרים בחשבונות.

ניהול הסיכונים התפעוליים

א. כללי

- סיכון תפעולי הינו הסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי או סיכון מוניטין (החשיפה והניהול של הסיכון המשפטי על היבטיו השונים נדונים בהרחבה בפרק נפרד).

- הסיכון התפעולי גלום בכל אחת מהפעילויות הבנקאיות והאחרות המתבצעות בבנק. משכך מושם עיקר הדגש בניהול החשיפה לסיכון התפעולי על מיפוי, איתור וזיהוי מוקדם ככל שניתן של מוקדי הסיכון העיקריים, אומדן ומיזעור הסיכונים באמצעות הטמעת בקרות מונעות מפצות וביצוע מעקב קפדני אחר יישומן.

- הבנק רואה בניהול הסיכונים התפעוליים חלק בלתי נפרד ממערך ניהול הסיכונים כבסיס לפעילותו העסקית. הסיכונים התפעוליים גלומים בכל הפעילויות ותהליכי העבודה בבנק, במגוון המוצרים והמערכות, ובשל כך מהווה ניהול הסיכונים התפעוליים חלק אינטגרלי מניהול הפעילות העסקית.

- מנהל הסיכונים התפעוליים, הנהלת הבנק והגורמים האחראים לתחומי הפעילות השונים משקיעים מאמצים רבים כדי לשפר את כלי המדידה, הפיקוח והבקרה הקיימים בבנק, במטרה למזער את הסיכונים התפעוליים בתחומים השונים, בהתאם למדיניות קבוצתית ובשיתוף עם מומחים חיצוניים.

- הבנק נערך לשיפור מתמיד של סביבת הבקרה והמסגרות האירגוניות לניהול הסיכון התפעולי בהתאם ל-Sound Practices של ועדת באזל שאומצו על ידי הפיקוח על הבנקים.

ב. מדיניות

- דירקטוריון הבנק קבע מדיניות כוללת ומקיפה לניהול הסיכונים התפעוליים המתווה את סביבת הבקרה, המסגרות הארגוניות והפונקציות הניהוליות שיפעלו לניהול ולמזעור החשיפה לסיכונים תפעוליים בבנק. כמו כן מעוגנים במסגרת המדיניות מנגנוני המדידה, הבקרה והניטור וכן מערכי הדיווח.

- המדיניות המבוססת על מדיניות החברה האם, מתבססת על הוראות ניהול בנקאי תקין, על ה-Sound Practices של ועדת באזל שאומצו על ידי הפיקוח על הבנקים ועל פרקטיקות מקובלות בתחום ניהול הסיכון התפעולי.

- דירקטוריון הבנק מינה מנהל סיכונים תפעוליים האחראי לגיבוש ויישום, באמצעות יחידת יישומים, אינטגרציה וסיכונים תפעוליים, של המדיניות לניהול הסיכונים התפעוליים שאושרה על ידי הדירקטוריון, להנחיית החטיבות השונות בבנק, לעיגון סטנדרטים של מעקב, דיווח ובקרה, וליישום והטמעת המדיניות בבנק.

ג. ניהול החשיפות

איתור, מיפוי, מיזעור וניטור

סקר מיפוי וזיהוי הסיכונים התפעוליים הינו אחד הכלים המרכזיים לשליטה ובקרה בהם. הבנק ביצע תהליך מובנה של מיפוי הסיכונים התפעוליים ביחידות הבנק השונות על בסיס מיפוי תהליכים ופעילויות.

- במסגרת הסקר נכלל גם נושא מיפוי החשיפה לסיכונים הונאות ומעילות, לפי הנחיית בנק ישראל.

- הבנק אימץ את מתודולוגית החברה האם ומיפה את תהליכיו העסקיים הייחודיים. הבנק סיים את ביצוע סקרי הסיכונים על התהליכים העסקיים הייחודיים לו ואימץ את סקרי הסיכונים של החברה האם בתהליכים דומים, תוך התאמתם לתהליכי הבנק.

- הבנק מבצע באופן שוטף סקרי סיכונים לאיתור מוקדי סיכון בפעילויות ויחידות חדשות בבנק.

- הבנק הגדיר אינדיקטורים למרבית התהליכים העסקיים ומטפל בהשלמת הגדרת אינדיקטורים ליתרה, לאיתור מוקדם של הסיכון התפעולי, (Key Risk Indicators -KRI), על ידי מנהלי התהליכים ובקר הסיכונים.

איסוף אירועי כשל

הבנק אוסף ומתעד אירועי הפסד ו/או כמעט הפסד בבסיס נתונים המשמש לאימות הערכות של מומחי התוכן, לאומדן הסיכונים התפעוליים בתהליכים העסקיים וביחידות ארגוניות, לשמירת היסטוריית כשלים ולהפקת לקחים ושיפור תהליכים. הבנק מינה נאמני סיכונים תפעוליים בפריסה ארצית אשר אמונים על דיווח בדבר כשלים תפעוליים.

איסוף הנתונים, המתודולוגיה וספי הדיווח עוגנו בנוהל עבודה מפורט המעגן בין היתר את אופן תיעוד האירועים ובדיקת כיוסי הסיכונים הרלוונטיים במסמך. בהתאם לנוהל, מונו נאמני דווח בסניפים וביחידות ההנהלה והתקיימו הדרכות לנאמנים. אירועים מדווחים רבעונית להנהלה, לדירקטוריון ולפורום לסיכונים תפעוליים בהתאם לספי דווח שנקבעו, ומשמשים להפקת לקחים ועדכון מפת החשיפות.

שיפור ושדרוג מנגנוני הבקרה ותהליכי העבודה

בעקבות ממצאי סקרי הסיכונים שמתבצעים, ממצאי הביקורת הפנימית ותהליכי הפקת לקחים בגין אירועי כשל, שולבו בקורות מיכוניות ואחרות בפעילויות הבנק השונות, וכן שופרו ושודרגו נהלי ותהליכי העבודה.

הבנק נערך להשלמת צמצום פערים בין המצב הקיים בניהול הסיכון התפעולי לבין הוראת ה-Sound Practices של ועדת באזל שאומצו על ידי הפיקוח על הבנקים, ולשיפור מתמיד של סביבת הבקרה והמסגרות הארגוניות לניהול הסיכון.

ד. המשכיות עסקית (Business Continuity Planning)

הוראות בנק ישראל מחייבות את הבנקים לפעול להבטחת המשכיות עסקית בעת חירום. בהתאם להוראות בנושא, נערך הבנק להתאוששות ממקרה אסון והמשכיות עסקית במצבי חירום שונים. היערכותו של הבנק מורכבת מכמה נדבכים:

- גיבוש מסמך מדיניות מקיף בנושא המשכיות עסקית, המבוססת על מדיניות המשכיות העסקית הקבוצתית ואושרה על ידי דירקטוריון הבנק.

- תשתיות טכנולוגיות נאותות, לאחר ההסבה הבנק החל בהערכות מחדש לגיבוש והטמעת תוכניות פעולה מקיפות ותשתיות נהלים תומכת וביצוע תרגילים המדמים מצבי חירום שונים.

בבנק קיים חדר מצב ופורום הערכות לשעת חירום בראשות מנהל חטיבת משאבים אשר מרכז פעילות זו. נציג הבנק משתתף בפורום היערכות לשעת חירום קבוצתי. הפורום הפנימי של הבנק מופקד על יישום המדיניות, הנהלים והמעקב אחר היערכות הבנק למצבי חירום שונים ומתכנס לפחות אחת לחצי שנה. מתקיים דיווח שנתי בהנהלה ובדירקטוריון בנושא המשכיות עסקית והיערכות לשעת חירום.

ה. אבטחת מידע

בחודש יולי 2010 מינה דירקטוריון הבנק את מנהל אבטחת המידע הקבוצתי כמנהל אבטחת המידע של הבנק. ההנהלה ודירקטוריון הבנק קבעו מדיניות מפורטת בנושא אבטחת מידע המבוססת על מדיניות החברה האם. חברת מת"ף מבצעת בבנק את כל הסקרים והמיפויים כמתחייב מהוראת ניהול בנקאי תקין 357 ומכל הוראת הסדרה אחרת לעניין אבטחת מידע, ומדווחת להנהלת הבנק ולדירקטוריון.

ו. סיכוני מעילות והונאות

דירקטוריון הבנק החליט כי מנהל הסיכונים התפעוליים, יהיה אחראי גם על נושא מניעת סיכוני מעילות והונאות.

ז. כיסוי ביטוחי

הבנק מבטח בביטוח משותף לקבוצת הבנק הבינלאומי המחזיקה ליום הדוח שלושה כיסויים ביטוחיים עיקריים: (1) כיסוי ביטוח "בנקאי משולב" (B.B.B.), גבול האחריות בפוליסה זו משותף לארבעת פרקי הפוליסה כמפורט: - פרק ביטוח בנקאי: פרק זה מכסה נזק כספי ישיר שנגרם לבנק ממעשה אי יושר או תרמית של עובדי הבנק, נזק הנגרם כתוצאה מאובדן או נזק ל"רכוש בעל ערך", סיכוני העברה של "רכוש בעל ערך", נזק הנגרם כתוצאה מזיוף המחאות, בטחונות מזויפים, מזומנים מזויפים וכו'. - פרק ביטוח פשעי מחשב: פרק זה מכסה נזק שנגרם כתוצאה מתשלום או העברת כספים או רכוש, מתן אשראי, חיוב חשבון או מתן ערך כלשהו על ידי הבנק, כתוצאה ישירה של הזנה במרמה או בזדון של מידע אלקטרוני ישירות לתוך מערכת המחשב של הבנק או למערכת מחשב של לשכת שרות או למערכת אלקטרונית להעברת כספים או למערכת תקשורת עם לקוחות או כתוצאה משינוי או השחתה במרמה או בזדון של מידע אלקטרוני האגור במערכות כאשר פעולת המרמה נעשתה על ידי אדם שפעל מתוך כוונה לגרום הפסד לבנק או לשם הפקת רווח פיננסי למען עצמו או למישהו אחר. - פרק ביטוח אחריות מקצועית: פרק זה מכסה את הבנק בגין חבותו החוקית כלפי צדדים שלישיים בהתייחס לתביעה בגין הפסד כספי הנגרם כתוצאה ממעשה, טעות או השמטה רשלניים או הפרת אמונים של עובד הבנק. (2) פוליסת ביטוח "דירקטורים ונושאי משרה": ביטוח זה מכסה את אחריותם של דירקטורים ונושאי משרה בגין תביעה בגין הפרת חובת זהירות ומיומנות, הפרת חובת אמונים כלפי החברה, כאשר נושא המשרה פעל בתום לב והיה לו יסוד להניח שהפעולה לא תפגע בטובת החברה, חבות כספית שתוטל עליו לטובת אחר. הבנק מבטח בביטוח Run Off לכיסוי אחריות דירקטורים ונושאי משרה של הבנק ושל קופות הגמל שהיו בבעלותו, בתקופה שלפני השינוי בבנק ומכירת פעילות קופות הגמל. (3) פוליסת ביטוחים אלמנטאריים: עיקרי הכיסוי הביטוחי: ביטוח נכסים, ביטוח חבויות, ביטוח תאונות אישיות וביטוח כספים.

ח. פיקוח ובקרה על ניהול החשיפה לסיכונים תפעוליים

בפועל מתבצעת פעילות הפיקוח והבקרה באמצעות יחידת יישומים אינטגרציה וסיכונים תפעוליים המשמשת כמוקד הידע המתודולוגי והזרוע הביצועית בתחום, ובאמצעות נאמני סיכונים תפעוליים בסניפים וביחידות המטה אשר תפקידם לטפל בסיכונים התפעוליים של יחידתם ולאסוף אירועי כשל. בעת אירוע מהותי בעל אפיונים תפעוליים, מועבר למנהל הסיכונים התפעוליים דיווח ביחס לאירוע. מנהל הסיכון התפעולי ממליץ לגורמים העסקיים לפי הצורך על האמצעים שיש לנקוט על מנת לצמצם את מידת החשיפה לסיכון שנוצר ונעזר לשם כך בעובדי יחידת יישומים ואינטגרציה, בעובדי הביקורת הפנימית, קצין הציון ועובדי הבנק הרלוונטיים, בהתאם לצורך. אירועים מהותיים מדווחים באופן מיידי למנכ"ל הבנק לפי ספי הדיווח שנקבעו ע"י פורום סיכונים תפעוליים.

הבנק מקיים מערך נאות של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח וביקורת על תהליך ניהול הסיכונים התפעוליים. ניהול החשיפה לסיכונים תפעוליים נבחן ומבוקר על ידי הדירקטוריון, ההנהלה ודרגי הביניים, שהמרכזיים שבהם הינם:

הדירקטוריון וועדותיו

- דירקטוריון הבנק מתווה אחת לשנה את מדיניות החשיפה הכוללת לסיכונים תפעוליים, הכוללת, בין היתר, את הסטנדרטים לניהול, מדידה, בקרה, ודיווח על החשיפה לסיכונים תפעוליים.
- בחודש אוקטובר 2011 מינה דירקטוריון הבנק את מר אמנון בק מנכ"ל מת"ף למנהל טכנולוגיית המידע בבנק ואת מר דן טראוב כאחראי על השליטה, הבקרה וקבלת שירותי טכנולוגיית המידע בבנק.
- אחת לרבעון מתקיים דיון בדירקטוריון במסמך החשיפות הכולל של הבנק, במסגרתו מדווחות גם חשיפות הבנק לסיכונים תפעוליים.
- הביקורת הפנימית מבצעת ביקורת בכל יחידות הבנק, ע"פ תוכנית עבודה ממוקדת סיכונים, ובכלל זה ביחידות העוסקות בניהול הסיכונים ובבקרתן.
- במסגרת הביקורת נבחנים ישום התהליכים והנהלים לניהול הסיכונים ואיכות תהליכי הבקרה הפנימיים בבנק.

ההנהלה וועדותיה

- אחת לרבעון מתקיים דיון בהנהלה במסמך החשיפות הכולל של הבנק, במסגרתו מדווחות גם חשיפות הבנק לסיכונים תפעוליים.

יחידות, פורומים ומערכי בקרה

- בקר סיכונים תפעוליים – כפוף למנהל הסיכונים הראשי.
- הפורום לניהול סיכונים תפעוליים, בראשותו של מנהל הסיכונים התפעוליים, מקיים מעקב שוטף לגבי מצב החשיפה לסיכונים תפעוליים, באמצעות היחידה לניהול סיכונים תפעוליים כפי שעולה מסקרי הסיכונים השונים, וכן אחר הפעולות הננקטות על-ידי היחידות השונות, למזעור חשיפות אלה. הפורום משמש גם כפורום בנושא מניעת סיכוני מעילות והונאות.
- הבנק משתתף בועדה לאבטחת מידע בראשות מנכ"ל מת"ף.
- הבנק משתתף בפורום סיכונים תפעוליים קבוצתי בראשות מנהל הסיכונים התפעוליים הקבוצתי ומנכ"ל החברה האם.
- מנהל חטיבת המשאבים משתתף בפורום המשכיות עסקית בשעת חירום הקבוצתי.
- יחידת יישומים, אינטגרציה וסיכונים תפעוליים, הפועלת מטעמו של מנהל הסיכונים התפעוליים, אחראית על והטמעת מתודולוגיות למדידה, ניטור ובקרת הסיכונים התפעוליים באופן בלתי תלוי ביוצרי הסיכון.
- בקר סיכונים התפעוליים משתתף כגורם בקרה בלתי תלוי בפורום לניהול סיכונים תפעוליים, ופועל בשיתוף מנהל הסיכונים התפעוליים לשיפור סביבת הבקרה והגדרות האינדיקטורים לסיכון בכל תהליך.

ט. דיווח על החשיפה לסיכונים תפעוליים

החשיפות לסיכונים תפעוליים מרוכזות ומדווחות ב"מסמך החשיפות" הנדון אחת לרבעון, בהנהלה ובדירקטוריון. בעקבות הטמעת מתודולוגיית החברה האם ומעבר לניהול סיכונים עפ"י תהליכים, לכל תהליך מרכזי בבנק מונה מנהל תהליך האחראי לבקרה ומיזעור הסיכונים התפעוליים בתהליך ודיווח למנהל הסיכונים התפעוליים.

י. ניהול על בסיס קבוצתי של הסיכונים התפעוליים

הבנק מבסס את מדיניות ניהול הסיכונים התפעוליים ומתודולוגיית הניהול על מדיניות החברה האם.

ניהול הסיכונים המשפטיים והרגולטוריים

א. כללי

סיכון משפטי מוגדר בבנק כסיכון הנובע מאי קיומן של הוראות דין לרבות הוראות רגולטוריות, סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, סיכונים הנובעים מפעילות ללא גיבוי משפטי/ייעוץ משפטי מול לקוחות, ספקים ו/או צדדים נוספים, סיכונים הכרוכים בהליכים משפטיים וכל סיכון אחר העלול לחשוף את הבנק לדרישה או תביעה משפטית.

ב. מדיניות וניהול הסיכון המשפטי והרגולטורי

הבנק פועל על בסיס ובהתחשב במדיניות הקבוצתית לניהול הסיכון המשפטי ובהתאמה לצרכי הבנק. המדיניות מוגשת לאישור ההנהלה והדירקטוריון מדי שנה - במסגרתה מתואר הסיכון המשפטי, הדרכים לאיתורו, מיפוי ומיזעורו. תאבון הסיכון המשפטי בבנק מוגדר בקריטריונים איכותיים ("סיבולת סיכון") ולא כמותיים. הבנק ינקוט במדיניות שמרנית של סיבולת סיכון נמוכה ביחס לקשירת הסכמים והתחייבויות משפטיות ושל אפס סובלנות, בכל הנוגע לסיכון שמקורו בהפרה של הוראות דין פליליות, משמעתיות או צרכניות.

במסגרת ניהול הסיכון, פועל הבנק לאיתור מראש של סיכונים משפטיים הכרוכים בתהליכים השונים על כל שלביהם. על פי מתכונת זו בוחנת הלשכה המשפטית של הבנק כל מוצר/שירות חדש או פעילות חדשה ואף עורכת את מכלול המסמכים המיוחדים, ככל שנדרש, הכרוכים באותו מוצר/שירות או פעילות במגמה למזער את הסיכון המשפטי ככל האפשר. כן נוקט הבנק באמצעי איתור ומיפוי שוטפים, לרבות באמצעות סקר סיכונים במסגרת סקר הסיכונים התפעוליים הקשורים לעבודת הלשכה לייעוץ המשפטי ובאמצעות תהליכי הפקת לקחים לשם מניעת הישנות הסיכון.

הלשכה המשפטית של הבנק מקיימת מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בהוראות הדין, בחקיקה, בתקינה ובפסיקה, העשויות להשליך על הפעילות השוטפת של יחידות הבנק. הבנק פועל למזעור הסיכונים על בסיס התפתחויות אלו ובהתאם להשלכותיהן. כמו כן, הלשכה המשפטית עורכת, על פי הצורך, עדכונים נדרשים במערך המסמכים המשפטיים שבשימוש הבנק, אם לא שונו על ידי החברה האם, ובחוות דעת משפטיות המהוות בסיס להתקשרויות ו/או קיום מנחים לפעילויות שונות. בנוסף נקבעים בבנק נהלים המבוססים על הנהלים המופצים ע"י החברה האם, למעט נהלים עצמאיים בנושאים היחודיים בבנק ונעשות הדרכות שוטפות ליישומם תוך שימת דגש על הנושאים המשפטיים הכרוכים בפעילות הבנק.

ג. דיווח על החשיפה לסיכונים משפטיים ורגולטוריים

- החשיפות לסיכונים משפטיים מרוכזות ומדווחות ב"מסמך החשיפות" הרבעוני כנדרש בהוראה 339 להוראות ניהול בנקאי תקין. מסמך החשיפות נדון, אחת לרבעון, בהנהלה, בוועדת תפעול, נוסטרו וניהול סיכונים ובדירקטוריון.
- בעת אירוע מהותי בעל אפיונים משפטיים, כגון תביעה או התממשות סיכון תפעולי, מועבר למנהלת הסיכונים המשפטיים דיווח ביחס לאירוע. מנהלת הסיכונים המשפטיים ממליצה לגורמים העסקיים לפי הצורך על האמצעים שיש לנקוט על מנת לצמצם את מידת החשיפה לסיכון המשפטי שנוצר ונעזרת לשם כך בעורכי דין בלשכה המשפטית, בעובדי הביקורת הפנימית, קצין הציות ועובדי הבנק הרלוונטיים, בהתאם לצורך. אירועים מהותיים מדווחים באופן מיידי למנכ"ל הבנק.

ד. ניהול על בסיס קבוצתי של הסיכונים המשפטיים והרגולטוריים

המערך המשפטי של החברה האם פועל כיחידת המטה של הקבוצה בנושא ניהול הסיכונים המשפטיים, ובאחריותו הגדרת מדיניות ניהול הסיכונים המשפטיים הקבוצתיים.

חברות הבנות בקבוצה והבנק בינהן, הונחו ליישם, בשינויים המחוייבים, את מדיניות החברה האם בכל הנוגע לניהול הסיכונים המשפטיים כאמור, לקבל את ההכוונה המקצועית של ראש המערך המשפטי של החברה האם ולדווח לה, הן דיווח פרטני לפי הצורך והן דיווח תקופתי, על סיכונים משפטיים שאותרו על ידן. כמו כן הוקמה וועדה לניהול סיכונים משפטיים בקבוצה המתכנסת תקופתית ונידונים בה נושאים וחשיפות משפטיים מהותיים.

ניהול סיכוני ציות

א. כללי

הוראת ניהול בנקאי תקין 308 של הפיקוח על הבנקים מחייבת את הבנקים לפעול לקיום ההוראות הצרכניות החלות על יחסי הבנק עם לקוחותיו.

סיכון ציות על פי הוראה זו נובע מאי עמידה בהוראות דין צרכניות, לרבות הוראות רגולטוריות צרכניות המחייבות את התאגיד הבנקאי - דהיינו, הוראות חוק ורשויות אשר חלות על יחסי הבנק עם לקוחותיו.

ב. מדיניות

דירקטוריון הבנק מאשר וקובע אחת לשנה את תוכנית העבודה של קצין הציות של הבנק. עיקרי תוכנית הציות כוללים את תפקידי ותחומי האחריות של קצין הציות, את הכלים והאמצעים לשם בקרה ותמיכה שוטפת בנושא הציות ואת מנגנוני הדיווח לשם אכיפת הציות.

ג. ניהול החשיפה

- לשם קיום ההוראה מונה קצין ציות, כפוף למנכ"ל, אשר אחראי גם ליישום החקיקה הקשורה במניעת הלבנת הון ומימון טרור. ביום 26 ביוני 2011 אישר דירקטוריון הבנק קבלת שירותי ציות ואיסור הלבנת הון מהחברה האם, בכפוף לקבלת אישור בנק ישראל למינוי. בשלב זה, מנהלת הסיכונים הראשית משמשת כממונה על ציות ואיסור הלבנת הון. יחידת הציות אחראית על ריכוז הבקרה בבנק לציות להוראות צרכניות בהתאם לתוכנית הציות ותוכנית העבודה השנתית ולדיווח על ליקויים או פערים לכל מדרג הסמכויות בבנק, כמו גם בחינת מוצרים חדשים ו/או פעילויות חדשות על מנת לוודא כי הם תואמים את ההוראות הרגולטוריות השונות בתחום הצרכני ובתחום איסור הלבנת הון.

- היחידה עוקבת באופן שוטף, בסיוע הלישכה המשפטית, אחר שינויים בחקיקה ובהוראות רגולטוריות, בזיקה להוראות צרכניות.

- בהתאם לנהל בנקאי תקין 308, על הבנק לערוך סקר תשתיות ומיפוי הוראות צרכניות מדי חמש שנים. הבנק נסמך על סקר התשתיות אשר נערך על ידי החברה האם.

- לצד קצין הציות פועלים נאמני ציות בכל אחד מסניפי הבנק, אשר מתפקידם, בין היתר, לזהות ולאתר אירועים המצריכים דיווח או טיפול מיוחד של היחידה.

ד. דיווח על החשיפה

- אחת לרבעון מדווח קצין הציות להנהלת הבנק על פעילותו במהלך הרבעון שחלף. הדיווח המפורט כולל סיכום פעילות, פירוט המלצות, פרטים ביחס להפרות של הוראות צרכניות שזוהו במהלך התקופה המדווחת והמלצות לגבי צעדים שיש לנקוט בגין ההפרות ומניעת הישנותן.

- אחת לשנה לפחות מדווח קצין הציות לדירקטוריון הבנק. הדיווח כולל, בין היתר, המלצות, פרטים על הפרות של הוראות צרכניות אשר זוהו במהלך התקופה והצעדים שנקטו לטיפול בהפרות ותוכנית עבודה שנתית לשנה הבאה. בנוסף, בתכנית הציות שנקבעה על ידי הדירקטוריון מוגדרים דיווחים מיידיים.

ניהול סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור

א. כללי

- סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור (להלן "הלבנת הון") הינם הסיכונים להטלת עיצומים כספיים משמעותיים על הבנק לאור אי עמידה בהוראות החוק בנושא מניעת הלבנת הון ואיסור מימון טרור וכן הסיכון להיווצרותה של אחריות פלילית של התאגיד ועובדיו. בנוסף, התממשות עבירה על הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור עשויה לגרור התממשות של סיכון מוניטין.

- על המיגזר הבנקאי חלות הוראות שונות במסגרת מניעת הלבנת הון ומימון טרור הכוללות, בין היתר, את החוק לאיסור הלבנת הון, החוק לאיסור מימון טרור, צו איסור הלבנת הון, תקנות איסור מימון טרור, הוראת ניהול בנקאי תקין 411, חוזרים שונים ועוד.

ב. מדיניות

דירקטוריון הבנק מאשר את מסמך מדיניות איסור הלבנת הון ומימון טרור של הבנק, אשר עקרוניתו נגזרים ממסמך המדיניות הקבוצתי.

ג. ניהול החשיפה

- לשם קיום ההוראה מונה אחראי המופקד על יישום הוראות הדין בנושא זה ועל הטמעתן. הממונה על איסור הלבנת הון מכהן אף כקצין הציות של הבנק. ביום 26 ביוני 2011 אישר דירקטוריון הבנק קבלת שירותי ציות ואיסור הלבנת הון מהחברה האם, בכפוף לקבלת אישור בנק ישראל למינוי. בשלב זה מנהלת הסיכונים הראשית משמשת כממונה על ציות והלבנת הון.

- תפקידי האחראי על ניהול סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור כוללים, בין היתר :
- טיפול בדיווחי הסניפים על פעילות בלתי רגילה בחשבונות המתנהלים בבנק והעברת דיווחים על פעולות בלתי רגילות לרשות לאיסור הלבנת הון.

- פיקוח ובקרה על פעילות הסניפים באמצעות המערכות הממוכנות והדוחות אשר בשימוש המחלקה, במטרה לאתר פעילות בלתי רגילה בחשבונות המתנהלים בבנק.

- הטמעה ויישום של דרישות וחובות איסור הלבנת הון ומימון טרור בקרב העובדים, וכן רענון הידע בנושא, באופן שוטף, באמצעות למידה ארגונית בכל הרבדים.

- לשם יישום החוק והטמעה קפדנית של הוראותיו מינה הבנק בסניפים ובחטיבה העיסוקית נאמני ציות המשמשים גם כנאמני איסור הלבנת הון האחראים על הפעילות השוטפת למניעת הלבנת הון ומימון טרור בהתאם למדיניות ולנהלים.

- הבנק עורך ימי עיון מפעם לפעם לכל נאמני איסור הלבנת הון, כנסים למנהלים, הרצאות בסניפים עצמם וכן השתלמויות והדרכות לכלל העובדים במסגרת הקורסים במחלקת ההדרכה של הבנק. בנוסף, מקיים הבנק מבדק שנתי לבחינת הטמעת הוראות החוק בקרב העובדים. מהלכי ההדרכה שבוצעו הגבירו את המודעות לנושא.

- הבנק נוקט באופן שוטף במהלכים לאיתור וטיוב נתונים באמצעות דוחות בקרה המופצים לסניפים בצירוף הנחיות מתאימות.

- הלשכה המשפטית מבצעת מעקב אחר עדכוני חקיקה ווידוא מסירתם לאחראי על ניהול סיכוני איסור הלבנת הון וכן למתן תמיכה משפטית ככל שזו נדרשת על ידי האחראי, לקיום חובות האחראי ופעילות היחידה והבנק.

ד. דיווח על החשיפה

אחת לרבעון מדווח הממונה על איסור הלבנת הון להנהלת הבנק על פעילותו במהלך הרבעון שחלף. הדיווח המפורט כולל בין היתר התייחסות למוקדי סיכון שאותרו על ידי האחראי ודרכי הטיפול בהם.

אחת לשנה מדווח הממונה על איסור הלבנת הון לדירקטוריון הבנק. הדווח כולל, בין היתר, סיכום פעילות היחידה, התייחסות למוקדי סיכון שאותרו על ידי האחראי ודרכי הטיפול בהם וכן תכנית עבודה שנתית.

בנוסף, במדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון מוגדרים דיווחים מיידיים לדירקטוריון ולבנק ישראל.

להלן דרוג גורמי הסיכון שפורטו לעיל בהתאם להשפעת הסיכון הכוללת הגלומה בהם:

גורם הסיכון	תאור הסיכון	השפעת הסיכון הכוללת
השפעה כוללת של סיכונים אשכנזים	סיכון לפגיעה ברווחי הבנק ובהונו הנובע מאי יכולת של חייבים לעמוד בהתחייבויותיהם.	בינונית
סיכון בגין איכות לווים ובטחונות	סיכון הנובע מפגיעה ביכולת ההחזר השוטפת ומהיקף הבטחונות ואפשרות מימושם בזמן סביר ותוך אבדן ערך ועלות מינמליים.	בינונית
סיכון בגין ריכוזיות ענפית	השפעות שיש לגורמי סיכון משותפים על ענף משק בעל מאפיינים דומים, על האפשרות לפגיעה ברווחי הבנק והונו.	קטנה
סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים	השפעות שיש לגורמי סיכון משותפים ללווים בעלי קשרי בעלות משותפים על האפשרות לפגיעה ברווחי הבנק ובהונו.	קטנה
השפעה כוללת של סיכונים שוק	סיכון לפגיעה ברווחי הבנק ובהונו כתוצאה משינוי בשווקים בהם פועל הבנק.	קטנה
סיכון ריבית	סיכון לפגיעה ברווחי הבנק ובהונו כתוצאה משינויים בשיעור הריבית בשוק	קטנה
סיכון אינפלציה	חשיפה לפגיעה ברווחים ובהון כתוצאה משינוי בשיעור האינפלציה	קטנה
סיכון שער חליפין	חשיפה לפגיעה ברווחים ובהון כתוצאה משינוי בשערי החליפין של מטבעות שונים בהם מושקע הון הבנק.	קטנה
סיכון מחירי מניות	סיכון להפסד כתוצאה מירידת ערכם של מניות.	קטנה
סיכון מזילות	סיכון לפגיעה ברווחי הבנק ובהונו כתוצאה מאי יכולת לעמוד בהתחייבויות העומדות לפרעון.	קטנה
סיכון תפעולי	הסיכון לפגיעה ברווח ובהון כתוצאה מכשל בתהליכים, בתפקוד כח אדם, או אירוע חיצוני.	בינונית
סיכון משפטי	סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם.	קטנה
סיכון רגולטורי	סיכון לפגיעה ברווחים או בהון כתוצאה מחקיקה פוגעת.	קטנה
סיכון מוניטין	סיכון לפגיעה ברווח או בהון כתוצאה מפגיעה בתדמית הבנק אצל לקוחותיו, אצל גופים הקשורים עימו.	קטנה
סיכון תחרות וסיכון אסטרטגי	סיכון התחרות הוא סיכון לשחיקה ברווחים על רקע לחץ תחרותי, בין השאר של קבוצות מאורגנות של לווים, להקטנת גובה העמלות והמרווחים. הסיכון האסטרטגי הוא סיכון הנגזר מהחלטות שגויות, יישום בלתי נאות של החלטות והינו פונקציה של התאמה בין היעדים האסטרטגיים של הבנק התכנית העסקית, המשאבים המוקצים ואיכות היישום.	קטנה
סיכון ציוד	סיכון לפגיעה ברווח או בהון העלול להוצר מאי עמידה בהוראות דין צרכניות, המחייבות את הבנק ובכללן הוראות חוק ורשויות בתחום יחסי הבנק עם לקוחותיו.	קטנה
סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור	סיכון לפגיעה ברווח ובהון העלול להוצר כתוצאה מאי עמידה בהוראות החוק והרגולציה בנושא מניעת הלבנת הון ואיסור מימון טרור. התממשות הסיכון עלולה לגרום עיצומים כספיים משמעותיים, הוצרות של אחריות פלילית של הבנק והתממשות סיכון מוניטין.	קטנה

במהלך הרבעון ובמסגרת תהליך הערכת גורמי הסיכון והתאמת ההון הנדרש בגינם, בחן הבנק את גורמי הסיכון בטבלה לעיל והתאימה כמפורט להלן:

- סיכון הציות והסיכון בגין מעבר על הוראות איסור הלבנת הון ומימון טרור הוגדרו בנפרד מן הסיכונים המשפטיים.
- הוגדר סיכון תחרות וסיכון אסטרטגי והוא כולל את סיכון התחרות הנובע מהתנהלות קבוצות לקוחות מאורגנות שהוצג בעבר כסיכון נפרד.

- בנוסף לסיכונים כאמור לעיל, התוצאות העסקיות של הבנק וביצועיו מושפעים באופן ישיר ממצב המשק בישראל. הרעה בתנאים הכלכליים במשק הישראלי, ו/או הרעה בתנאים הפוליטיים ו/או הביטחוניים עלולים להביא לפגיעה בהכנסות להון הבנק. עיקר פעילותו של הבנק הינה במדינת ישראל. לפיכך, מיתון במשק, הוצאה משמעותית של ההשקעות הזרות שהושקעו במשק בשנים האחרונות, האטה כלכלית מהותית וירידה ברמת החיים בישראל עלולים להשפיע באופן מהותי על תוצאות הבנק. מיתון במשק עשוי להגדיל את היקף החובות הבעייתיים, להקטין את מחזורי הפעילות בשוק ההון, להשפיע על הביקוש לשירותים בנקאיים שוטפים שצורכים משקי הבית, להביא לירידה בהיקף הפעילות בכרטיסי אשראי ועוד.

באזל II

א. רקע

ועדת באזל בנושא התכנסות בינלאומית למדידת הון ולתקני הון (להלן - "באזל II") פרסמה ביוני 2006 את המלצותיה שאמורות להיות מיושמות, בהתאם להנחיות של הבנקים המרכזיים בכל מדינה. ההנחיות מתייחסות לסיכונים אשראי, סיכונים שוק וסיכונים תפעוליים, וכוללות 3 נדבכים בהתייחס לכל אחד מסוגי הסיכונים: **נדבך ראשון** - דרישות הון מזעריות, על פי הגישות השונות.

נדבך שני - תהליך הערכה פנימי להערכת נאותות ההון ביחס לפרופיל הסיכונים של הבנק, מערכי הפיקוח, הבקרה והביקורת שמיישם הבנק, וסביבתו העסקית. המפקח על הבנקים מצפה מהתאגידים הבנקאיים ליישם תהליך פנימי הולם המשלב רכיבים מרכזיים של תכנון וניהול ההון, ומציג את נאותות ההון אל מול הסיכונים שזוהו. הנ"ל כולל, בין היתר, קיום תהליכים פנימיים ליישום ממשל תאגידי, שיפור ושדרוג מערכי הבקרה והביקורת ועיגון מסגרת מתודולוגית סדורה להערכת החשיפה למכלול הסיכונים, כחלק מתהליך בחינת הנאותות ההונית. התהליך כולל גם סיכונים שאינם נכללים בנדבך הראשון - לרבות: ריכוזיות אשראי, סיכון רבית בתיק הבנקאי, ועוד.

נדבך שלישי - משמעת שוק - דרישות הגילוי והדיווח לציבור.

ב. הוראות בנק ישראל

בשנת 2010 איגד בנק ישראל את הנחיות באזל II השונות במסגרת הוראות ניהול בנקאי תקין חדשות בנושא מדידה והלימות הון.

להלן הוראות עיקריות נוספות שפורסמו במהלך המחצית הראשונה של שנת 2011 ועד לפרסום דוח זה:
- הליכי ההכרה בחברות דירוג אשראי חיצוניות ומיפוי דירוגיהן למשקלי סיכון, למטרת חישוב הלימות ההון- מסמך הנחיות לפיקוח על הבנקים ולחברות דירוג האשראי החיצוניות בכל הקשור להגשת בקשה להכרה בהן, ולבחינת עמידתן בקריטריוני הכשירות.

- תיקוף מודלים - על רקע השימוש ההולך וגובר במערכת הבנקאית במודלים שונים פרסם המפקח על הבנקים הנחיה לפיה על התאגידים הבנקאיים למפות את כל המודלים בהם הם עושים שימוש ולאשר מדיניות לתיקופם במסגרת לוחות זמנים שנקבעו. על רקע הוראת המפקח על הבנקים נערך בקבוצת הבנק הבינלאומי והבנק בכללה, מיפוי של כל המודלים המשמשים לניהול ובקרת סיכונים ועל בסיס מיפוי זה אושרה בדירקטוריון הבנק בחודש אפריל 2011 מדיניות רב שנתית לתיקופם.

הוראות באזל 3

בחודש דצמבר 2010 פרסמה וועדת באזל לפיקוח בנקאי הוראות חדשות בנושא "מערכת בנקאית עמידה יותר" הכוללות התמקדות בהון המניית, שהוא המרכיב האיכותי ביותר של הון הבנק וזאת על רקע כניסת מערכת הבנקאות העולמית למשבר עם רמה לא מספקת של הון באיכות גבוהה. המשבר חשף גם חוסר עיקביות בהגדרת ההון בעולם וחוסר גילוי מידע שהיה מאפשר לשוק למדוד ולהשוות באופן מלא את איכות ההון בעולם.

במסגרת זו יחס הון הליבה יועלה בהדרגה מ- 2% ל- 7% עד לסוף שנת 2018.
בנק ישראל קבע מדיניות הון לתקופת ביניים, לפיה יחס הון הליבה לא יפחת מ- 7.5% כבר בשנת 2010. כמו כן יחס הון רוברד 1 יועלה בהדרגה מ- 4% ל- 8.5% עד סוף שנת 2018. המפקח על הבנקים הצהיר כי המערכת הבנקאית בישראל תאמץ את המלצות באזל 3, לאחר שיגובשו, ותוך ביצוע התאמות להוראותיו, לפי העניין. בהתאם לכך, הוקמו לאחרונה בפיקוח על הבנקים צוותי עבודה, אשר יגישו המלצות מקצועיות בדבר אופי האימוץ.

ג. הערכות הבנק

הנדבך הראשון - לפי הוראות בנק ישראל, הבנק החל ליישם את הוראת באזל II החל מיום 31 בדצמבר 2009. סיכוני אשראי - הבנק מיישם בשלב זה את הגישה הסטנדרטית לפי הוראות בנק ישראל.

סיכונים תפעוליים - הבנק החליט ליישם את הגישה הבסיסית (BIA).

סיכוני שוק - הבנק בחר ליישם את הגישה הסטנדרטית. במסגרת זו נבחן הצורך בחישוב של הקצאת ההון הנדרשת בגין הסיכון הספציפי בתיק הסחיר.

הנדבך השני - על-פי הנחיית המפקח על הבנקים פטורות החברות הבנות הבנקאיות של הבנק הבינלאומי והבנק בכללן, מהגשת מסמך המרכז את ממצאי תהליך בחינת הנאותות ההונית (תהליך ה-ICAAP) אולם עליהן לבצע תהליך פנימי לבחינת הנאותות ההונית. תהליך זה נועד להבטיח קיום רמה הולמת של אמצעים הוניים שתתמוך בכלל הסיכונים הגלומים בפעילות הבנק, לרבות בהתחשב בתוכניות אסטרטגיות עתידיות וזאת מעבר לדרישות ההון המינימאליות שעל הבנק להחזיק בהתאם לנדבך הראשון.

בנוסף, נדרש במסגרת הנדבך השני, לבחון האם יש לבנק די אמצעים הוניים בכדי להתגונן בעת מצבי שפל ומשברים כלכליים העלולים להתרחש ולהשפיע על הבנק (Stress Tests and Stress Scenarios). תרחישי הקיצון מהווים כלי חשוב בהערכת הנאותות ההונית אליה נדרש הבנק.

במקביל, נדרש הפיקוח על הבנקים לבצע תהליך סקירה והערכה של ה-ICAAP של התאגידים הבנקאיים במסגרת תהליך ה-SREP (Supervisory Review and Evaluation Process), על מנת לקבוע אם ההון ויעדי ההון הולמים. במסגרת סקירה זו עשוי הפיקוח לדרוש מן הבנק תוספת הון או צעדי תיקון לרבות בדרך של חיזוק הממשל התאגידי ניהול הסיכונים והבקורות הפנימיים.

במהלך חודש פברואר 2011 אישרו ההנהלה והדירקטוריון של הבנק את המסמך המרכז את ממצאי תהליך בחינת הנאותות ההונית (מסמך ה-ICAAP) על בסיס נתוני ה-30 ביוני 2010. תשתית תהליך הנאותות ההונית שאושרה בחברה האם שימשה בסיס לתהליך הפנימי שבוצע בבנק בהתאמות הנדרשות ועל בסיס פרופיל הסיכון הספציפי של הבנק. במסגרת תהליך זה, העריך הבנק את רמת ההון הנדרשת ממנו על מנת להלום את פרופיל הסיכון בפעילותו העסקית הנוכחית ובזו המתוכננת. המסמך הינו תוצר של מגוון תהליכים שבוצעו בבנק להעמקת זיהוי הסיכונים וצרכי ההון בגינם. תוצאות הערכת הנאותות ההונית שביצע הבנק מצביעות כי לבנק הון מספק כדי לתמוך בסיכונים אליהם הוא חשוף הן במהלך עסקים רגיל והן תחת תרחישי קיצון.

דירקטוריון הבנק החליט כי עד להשלמת תהליך בדיקת הנאותות על ידי הפיקוח על הבנקים (תהליך ה-SREP) לא יפחת יחס ההון הכולל של הבנק מ-13%.

ברבעון הראשון של שנת 2011 ביצע הבנק תיקונים והתאמות בהפרשה להפסדי אשראי, הנובעים מיישום הוראות המפקח בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים. כמו כן, יושרו למפרע ברבעון השני של 2011 הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים, בעקבותיהם נרשמה הפחתה בהון רובד 1 והפחתה ביחס ההון בפועל אל מתחת ליעד שנקבע.

עם התקדמות תהליך ה-SREP עדכן דירקטוריון הבנק את דרישת ההון המזערי, קבע כי יחס ההון המזערי לא יפחת מ-12.5% ואימץ מתווה לעלייה ביחס ההון המזערי.

כחלק מהיערכות הבנק ליישום הוראות הנדבך השני ביצע הבנק את הפעולות והמהלכים כמפורט:

ערכת סקרי פערים ובניית מפת הפערים של הבנק;

- הבנק השלים את ביצועם של סקרי פערים ביחס ל-14 עקרונות ה-BIS כפי שנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל.

- מתודולוגית סגירת הפערים שגובשה הינה מתודולוגיה קבוצתית, ככל הניתן, כך שביחס לכל פער שיהיה משותף לחברה האם ולבנק, הפתרון לסגירת הפער יגובש ויותווה ברמת הקבוצה ויועבר ליישום בבנק בהתאמות ובשינויים המתבקשים.

- הבנק ביצע התאמות במדיניות ניהול הסיכונים בתחומים שונים ובנהלים על בסיס הפערים שזוהו בסקרים.

- הנהלת הבנק אישרה תכנית עבודה תלת שנתית מונחית שיקולי הון, לסגירת הפערים שזוהו בסקרי הפערים.

במהלך הרבעון השלישי של שנת 2011 החל תהליך עדכון הערכת הנאותות ההונית המבוסס על נתוני יוני 2011 ועל עדכונים בתהליך הבדיקה כפי שבוצע בחברה האם. תהליך זה צפוי להסתיים במהלך הרבעון הראשון של שנת 2012.

הנדבך השלישי - דיווח מפורט של דרישות הגילוי הכלולות בהוראת השעה בדוחות הכספיים ובדוח הדירקטוריון.

מס' טבלה	גילוי כמותי	עמוד
-	-	
1. טבלה 2	דוח על השינויים בהון	104
2. טבלה 3	א. הלימות ההון – הקצאת ההון בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכון תפעולי ב. ביאור 4 לדוחות הכספיים – הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים	19
		139
3. טבלה 4 א', ב'	סך כל חשיפות סיכון אשראי ברוטו וחשיפה ברוטו ממוצעת במשך התקופה ממוינת לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי	22
טבלה 4 ד'	התפלגות החשיפה לפי צד נגדי, ממוינת לפי סוגים עיקריים של חשיפות אשראי	22-23
טבלה 4 ה'	פיצול כל התיק לפי יתרת תקופה חוזית לפרעון, ממוין לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי	27
טבלה 4 ו'	התפלגות הלוואות פגומות, הלוואות בפיגור והפרשות להפסדי אשראי לפי סוג ענף או צד נגדי תוספת ג- סיכון אשראי כולל לפי ענפי משק	30,92-94
טבלה 4 ח'	תנועה ביתרה להפסדי אשראי: באור 3 לדוחות הכספיים - הפרשה ספציפית להפסדי אשראי	134
4. טבלה 5	סיכון אשראי, גילוי לגבי התיקים המטופלים בהתאם לגישה הסטנדרטית לפני ואחרי הפחתות סיכון	24-26
5. טבלה 7	הפחתת סיכון אשראי: גילויים בגישה הסטנדרטית	28-29
6. טבלה 8	גילוי כללי לגבי חשיפות שקשורות לסיכון אשראי של צד נגדי	33-34
7. טבלה 10	סיכון שוק - גילוי של תאגידים בנקאיים המשתמשים בגישה הסטנדרטית	35
8. טבלה 13	- גילוי לגבי פוזיציות במניות בתיק הבנקאי : באור 2 לתמצית הדוחות הכספיים	131-133
9. טבלה 14	סיכון רבית בתיק הבנקאי	39-40

הפעילות העסקית לפי מיגזרי פעילות

הבנק מרכז את פעילותו בחמישה מיגזרי פעילות עיקריים, חלוקה המבוססת על פי מאפייני הלקוחות הנכללים בכל אחד מן המיגזרים. שיוך הלקוחות למיגזר מהווה בסיס לניהול ולפיקוח ומתבצע באמצעות מערכי המיחשוב והניהול ביחידות העסקיות. להלן פירוט מיגזרי הפעילות של הבנק:
תאור מפורט של מיגזרי הפעילות ואופן המדידה של פעילותם נכלל בדוח השנתי לשנת 2010.

להלן תמצית מידע לפי מיגזרי פעילות:

א. רווח נקי

לתשעה חודשים שנסתיימו			לשלושה חודשים שנסתיימו			
ביום 30 בספטמבר			ביום 30 בספטמבר			
שינוי	2010 (1)	2011	שינוי	2010 (1)	2011	
אחוזים	מיליוני ש"ח		אחוזים	מיליוני ש"ח		
525.0% *	1.6	10.0	244.4%	1.8	6.2	מיגזר בנקאות אישית
471.4% *	2.8	16.0	744.4%	0.9	7.6	מיגזר בנקאות פרטית
68.3% *	10.1	17.0	5.1% *	3.9	4.1	מיגזר עסקים קטנים
102.8%	7.2	14.6	(30.3%) *	3.3	2.3	מיגזר בנקאות עסקית
(29.0%)	6.9	4.9	(180.0%) *	(1.0)	0.8	מיגזר ניהול פיננסי
118.5%	28.6	62.5	136.0%	8.9	21.0	סך הכל

ב. סך ההכנסות

לתשעה חודשים שנסתיימו			לשלושה חודשים שנסתיימו			
ביום 30 בספטמבר			ביום 30 בספטמבר			
שינוי	2010	2011	שינוי	2010	2011	
אחוזים	מיליוני ש"ח		אחוזים	מיליוני ש"ח		
12.4%	198.9	223.6	12.1%	68.4	76.7	מיגזר בנקאות אישית
12.5%	98.4	110.7	18.4%	31.6	37.4	מיגזר בנקאות פרטית
14.7% *	71.2	81.7	18.3% *	24.1	28.5	מיגזר עסקים קטנים
2.4% *	53.1	54.4	4.9% *	18.4	19.3	מיגזר בנקאות עסקית
(31.4%)	20.7	14.2	966.7% *	0.3	3.2	מיגזר ניהול פיננסי
9.6%	442.3	484.6	15.6%	142.8	165.1	סך הכל

ג. יתרת אשראי לציבור

ליום 31 בדצמבר		ליום 30 בספטמבר			
שינוי	2010	שינוי	2010	2011	
אחוזים	מיליוני ש"ח	אחוזים	מיליוני ש"ח		
4.0%	5,385.5	5.2%	5,322.4	5,598.5	מיגזר בנקאות אישית
5.5%	1,158.7	7.0%	1,142.2	1,222.3	מיגזר בנקאות פרטית
9.9%	1,374.1	9.9%	1,374.6	1,510.4	מיגזר עסקים קטנים
9.1%	2,156.9	26.4%	1,861.5	2,352.6	מיגזר בנקאות עסקית
-	-	-	-	-	מיגזר ניהול פיננסי
6.0%	10,075.2	10.1%	9,700.7	10,683.8	סך הכל

* סווג מחדש.

ד. יתרת פקדונות הציבור

ליום 31 בדצמבר		ליום 30 בספטמבר			
שינוי	2010	שינוי	2010	2011	
אחוזים		אחוזים	מיליוני ש"ח		
8.6%	4,873.2	8.7%	4,869.2	5,290.4	מיגזר בנקאות אישית
8.5%	4,486.6	8.0%	4,505.0	4,867.6	מיגזר בנקאות פרטית
5.4%	912.2	20.5%	797.7	961.1	מיגזר עסקים קטנים
(39.3%)	1,311.3	(37.1%)	1,264.0	795.6	מיגזר בנקאות עסקית
(16.5%)	26.0	-	-	21.7	מיגזר ניהול פיננסי
2.8%	11,609.3	4.4%	11,435.9	11,936.4	סך הכל

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דוח כספי בנושא זכויות עובדים ובהתאם לתקני דוח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS17). ראה באור 1.ו.5.

פעילות קימעונאית

כללי

פעילות הסניפים והשלוחות וכן פעילות הבנקאות בתקשורת מתנהלת במסגרת החטיבה הקמעונאית. הכנסותיה מהוות כ-85% מהכנסות הבנק. החטיבה באמצעות הסניפים שבאחריותה מעניקה שירותים בנקאיים גם ללקוחות החטיבה העסקית. החטיבה מספקת שירותי בנקאות בין השאר בתחומי אשראי, פיקדונות, כרטיסי אשראי, ייעוץ בניירות ערך, ייעוץ פנסיוני ועוד.

החלוקה למיגזרי הפעילות מבוססת על סוגי הלקוחות, המוצרים והשירותים המותאמים להם. ככלל מכוונת פעילות החטיבה, כבעבר, לשמירת מעמדה הדומיננטי של הפעילות הקמעונאית בבנק בתחומי האשראי ובפעולות אחרות. בנוסף מתקיימת בחטיבה פעילות במיגזר עסקים קטנים המיועדת להרחבת בסיס הלקוחות והעמקת פעילות לקוחות קיימים.

מיגזרי הפעילות של החטיבה הקמעונאית הינם:

מיגזר הבנקאות האישית- המספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית.

מיגזר הבנקאות הפרטית- המספק מגוון שירותי בנקאות ויעוץ השקעות ללקוחות פרטיים בעלי עושר פיננסי בינוני עד גבוה, לרבות שירותי ייעוץ בהשקעות.

מיגזר עסקים קטנים- מספק שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים קטנים המנצלים מסגרות אשראי בהיקף של עד כ-5 מיליון ש"ח.

הפעילות הקמעונאית כוללת את הבנקאות האישית, הבנקאות הפרטית והבנקאות העסקית. הפעילות מתבצעת באמצעות 41 יחידות בנקאות אישית, 25 יחידות של בנקאות פרטית ו-18 יחידות בנקאות עסקית הממוקמות במערך הכולל 48 סניפים ושלוחות.

מיגזר בנקאות אישית
להלן תמצית הפעילות של מיגזר הבנקאות
האישית:

לשלושה חודשים שנסתיימו

ביום 30 בספטמבר 2010				ביום 30 בספטמבר 2011			
כרטיסי		בנקאות ופיננסים	סך הכל	כרטיסי		בנקאות ופיננסים	סך הכל
שוק ההון	אשראי			שוק ההון	אשראי		
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
41.1	1.7	0.2	39.2	50.5	2.6	0.3	47.6
3.2	(1.4)	-	4.6	3.2	(2.0)	-	5.2
24.1	6.5	4.5	13.1	23.0	6.3	3.6	13.1
68.4	6.8	4.7	56.9	76.7	6.9	3.9	65.9
2.5	-	-	2.5	2.4	-	-	2.4
1.8	3.3	1.4	(2.9)	5.7	3.1	0.5	2.1
-	-	-	-	0.5	-	0.5	-
1.8	3.3	1.4	(2.9)	6.2	3.1	1.0	2.1
5,296.5	-	-	5,296.5	5,553.4	-	-	5,553.4
5,295.6	-	-	5,295.6	5,773.9	-	-	5,773.9
4,842.4	-	-	4,842.4	4,868.4	-	-	4,868.4
1,376.9	-	1,376.9	-	1,352.0	-	1,352.0	-

רווח מפעילות מימון
לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:

- מחיצוניים

- בינמגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים

סך ההכנסות

הוצאות בגין הפסדי אשראי

רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים

רווח מפעולות בלתי רגילות

רווח (הפסד) נקי מיוחס לבעלי מניות הבנק

יתרה ממוצעת של נכסים

יתרה ממוצעת של התחייבויות

יתרה ממוצעת של נכסי סיכון

יתרה ממוצעת של ניירות ערך

לתשעה חודשים שנסתיימו

ביום 30 בספטמבר 2010				ביום 30 בספטמבר 2011			
כרטיסי		בנקאות ופיננסים	סך הכל	כרטיסי		בנקאות ופיננסים	סך הכל
שוק ההון	אשראי			שוק ההון	אשראי		
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
128.2	3.3	0.6	124.3	135.1	3.8	0.7	130.6
(0.4)	(2.6)	-	2.2	17.7	(1.8)	-	19.5
71.1	16.2	13.7	41.2	70.8	16.7	12.3	41.8
198.9	16.9	14.3	167.7	223.6	18.7	13.0	191.9
1.2	-	-	1.2	10.2	-	-	10.2
1.6	6.5	3.4	(8.3)	9.5	8.2	2.6	(1.3)
-	-	-	-	0.5	-	0.5	-
1.6	6.5	3.4	(8.3)	10.0	8.2	3.1	(1.3)
5,242.7	-	-	5,242.7	5,497.6	-	-	5,497.6
5,097.0	-	-	5,097.0	5,592.1	-	-	5,592.1
4,838.0	-	-	4,838.0	4,790.2	-	-	4,790.2
1,299.5	-	1,299.5	-	1,439.2	-	1,439.2	-

רווח מפעילות מימון
לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:

- מחיצוניים

- בינמגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים

סך ההכנסות

הוצאות בגין הפסדי אשראי

רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים

רווח מפעולות בלתי רגילות

רווח (הפסד) נקי מיוחס לבעלי מניות הבנק

יתרה ממוצעת של נכסים

יתרה ממוצעת של התחייבויות

יתרה ממוצעת של נכסי סיכון

יתרה ממוצעת של ניירות ערך

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דווח כספי בנושא זכויות עובדים ראה באור 5.1.1.

שינויים בהיקף הפעילות של המיגזר וברווח הנקי שלו

הרווח הנקי של מיגזר הבנקאות האישית בתשעה חודשים של שנת 2011 הסתכם ב- 10.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1.6 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הגידול ברווח הנקי מושפע בעיקר מגידול בהכנסות מפעילות מימון הנובע הן מגידול בהיקף הפעילות והן מגידול במרווח הכולל המושפע מעליית ריבית בנק ישראל בשיעור של 1.41%.

הרווח הנקי ברבעון השלישי של 2011 הסתכם ב-6.2 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1.8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 244.4% הנובע מן הסיבות שצוינו לעיל.

הכנסות המיגזר בתשעה חודשים של שנת 2011 הסתכמו ב- 223.6 מיליון ש"ח, בהשוואה ל- 198.9 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 12.4%. הגידול המשקף גידול בהכנסות מפעילות מימון, נובע בעיקר מעליית ריבית הפריים ומגידול בהיקף הפעילות.

ברבעון השלישי של שנת 2011 הסתכמו הכנסות המיגזר ב-76.7 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 68.4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 12.1% הנובע מן הסיבות שצוינו לעיל.

הוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בתשעה חודשים של שנת 2011 ב-10.2 מיליון ש"ח.

עקב יישום הוראות בנק ישראל בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" החל מיום 1 בינואר 2011 (ראה באור 1 לדוחות הכספיים) נתוני הוצאות בגין הפסדי אשראי אינם ברי השוואה לתקופות קודמות. שיעור ההפרשה להפסדי אשראי בתשעה חודשים של שנת 2011 ביחס להיקף האשראי הממוצע מסתכם ב- 0.25%.

בתקופה המקבילה אשתקד הסתכמו הוצאות בגין הפסדי אשראי ב-1.2 מיליון ש"ח. שיעור ההפרשה להפסדי אשראי ביחס להיקף האשראי הממוצע ב-0.03%. בכל שנת 2010 הסתכם שיעור זה ב- 0.29%.

הוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ברבעון השלישי של 2011 ב-2.4 מיליון ש"ח. שיעור ההפרשה להפסדי אשראי ברבעון השלישי של 2011 ביחס להיקף האשראי הממוצע מסתכם ב- 0.17%. בתקופה המקבילה הסתכמו הוצאות בגין הפסדי אשראי ב- 2.5 מיליון ש"ח. שיעור ההפרשה להפסדי אשראי ברבעון השלישי של 2010 ביחס להיקף האשראי הממוצע מסתכם ב- 0.19%.

הוצאות התפעוליות במיגזר הסתכמו בתשעה חודשים של שנת 2011 ב- 198.2 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 195.0 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 1.7%.

ברבעון השלישי של 2011 הסתכמו הוצאות התפעוליות ב- 65.1 מיליון ש"ח בהשוואה ל-62.8 בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 3.7%.

ממוצע היקף נכסי הציבור המנוהלים במיגזר הסתכם בתשעה חודשים של שנת 2011 בכ- 7.0 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-6.4 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

מיגזר הבנקאות הפרטית
להלן תמצית תוצאות הפעילות של מיגזר הבנקאות הפרטית:

לשלושה חודשים שנסתיימו							
ביום 30 בספטמבר 2010				ביום 30 בספטמבר 2011			
כרטיסי	בנקאות	שוק ההון	כרטיסי	בנקאות	שוק ההון	כרטיסי	בנקאות
אשראי	ופיננסים	במיליוני ש"ח	אשראי	ופיננסים	במיליוני ש"ח	אשראי	ופיננסים
סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל
9.5	0.3	0.5	8.7	(21.6)	0.6	1.0	(23.2)
2.7	(0.2)	-	2.9	39.4	(0.4)	-	39.8
19.4	2.8	13.3	3.3	19.6	2.7	14.0	2.9
31.6	2.9	13.8	14.9	37.4	2.9	15.0	19.5
-	-	-	-	-	-	-	-
0.9	1.0	3.5	(3.6)	4.7	1.0	3.4	0.3
0.9	1.0	(1)	3.5	(1)	(3.6)	7.6	1.0
1,107.5	-	-	1,107.5	1,213.6	-	-	1,213.6
4,910.4	-	-	4,910.4	5,172.0	-	-	5,172.0
1,200.4	-	-	1,200.4	1,271.8	-	-	1,271.8
7,445.9	-	7,445.9	-	7,338.1	-	7,338.1	-

רווח מפעילות מימון
לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:

- מחיצוניים

- בינמגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים

סך ההכנסות

הוצאות בגין הפסדי אשראי

רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים

רווח מפעולות בלתי רגילות

רווח (הפסד) נקי מיוחס לבעלי מניות הבנק

יתרה ממוצעת של נכסים

יתרה ממוצעת של התחייבויות

יתרה ממוצעת של נכסי סיכון

יתרה ממוצעת של ניירות ערך

לתשעה חודשים שנסתיימו							
ביום 30 בספטמבר 2010				ביום 30 בספטמבר 2011			
כרטיסי	בנקאות	שוק ההון	כרטיסי	בנקאות	שוק ההון	כרטיסי	בנקאות
אשראי	ופיננסים	במיליוני ש"ח	אשראי	ופיננסים	במיליוני ש"ח	אשראי	ופיננסים
סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל
9.6	0.8	1.3	7.5	(44.9)	0.9	2.1	(47.9)
26.6	(0.6)	-	27.2	94.4	(0.4)	-	94.8
62.2	6.9	45.7	9.6	61.2	7.2	45.3	8.7
98.4	7.1	47.0	44.3	110.7	7.7	47.4	55.6
(0.1)	-	-	(0.1)	0.1	-	-	0.1
2.8	1.9	11.9	(11.0)	13.1	2.4	12.3	(1.6)
2.8	1.9	11.9	(11.0)	2.9	-	2.9	-
2.8	1.9	(1)	11.9	(1)	(11.0)	16.0	2.4
1,133.1	-	-	1,133.1	1,187.6	-	-	1,187.6
4,961.8	-	-	4,961.8	5,130.6	-	-	5,130.6
1,199.8	-	-	1,199.8	1,251.8	-	-	1,251.8
7,447.3	-	7,447.3	-	7,631.5	-	7,631.5	-

רווח מפעילות מימון

לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:

- מחיצוניים

- בינמגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים

סך ההכנסות

הוצאות/הכנסות בגין הפסדי אשראי

רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים

רווח מפעולות בלתי רגילות

רווח (הפסד) נקי מיוחס לבעלי מניות הבנק

יתרה ממוצעת של נכסים

יתרה ממוצעת של התחייבויות

יתרה ממוצעת של נכסי סיכון

יתרה ממוצעת של ניירות ערך

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דווח כספי בנושא זכויות עובדים ראה באור 5.1.1.

שינויים בהיקף הפעילות במיגזר וברווח הנקי שלו

הרווח הנקי של מיגזר הבנקאות הפרטית, מסתכם בתשעה חודשים של שנת 2011 ב- 16.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 2.8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 471.4%. הגידול ברווח הנקי נובע בעיקר מגידול בהכנסות מפעילות מימון ומקיטון בהוצאות התפעוליות כמוסבר להלן.

הרווח הנקי ברבעון השלישי של 2011 הסתכם ב- 7.6 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 0.9 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 744.4%.

הכנסות המיגזר בתשעה חודשים של שנת 2011 הסתכמו ב- 110.7 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 98.4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 12.5%. הגידול בהכנסות משקף בעיקר את השפעת עליית הריבית על ההכנסות מפקדונות הציבור שהוא בעיקר תוצאה של עליית ריבית בנק ישראל בתקופה בשיעור של 1.41% וכן משקף את הגידול בהיקף הפיקדונות במגזר.

ברבעון השלישי של שנת 2011 הסתכמו הכנסות המגזר ב- 37.4 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 31.6 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 18.4% הנובע מן הסיבות שצוינו לעיל.

ההוצאות התפעוליות במיגזר הסתכמו בתשעה חודשים של שנת 2011 ב- 89.6 מיליון ש"ח, בהשוואה ל- 93.5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 4.2%. הירידה בהוצאות התפעוליות נובעת כמו בכל הבנק בעיקר מירידה בהוצאות פחת והוצאות אחרות הנזקפות לפעילות המגזר.

ברבעון השלישי של שנת 2011 הסתכמו ההוצאות התפעוליות ב- 29.8 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 30.1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 1.0%.

ממוצע היקף נכסי הציבור המנוהלים במיגזר הסתכם בתשעה חודשים של שנת 2011 ב- 12.8 מיליארד ש"ח בהשוואה ל- 12.4 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

מיגזר עסקים קטנים
להלן תמצית תוצאות הפעילות של מיגזר עסקים קטנים:

לשלושה חודשים שנתיים							
ביום 30 בספטמבר 2010				ביום 30 בספטמבר 2011			
בנקאות ופיננסים	שוק ההון	קרטיסי אשראי	סך הכל	בנקאות ופיננסים	שוק ההון	קרטיסי אשראי	סך הכל
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
22.6	0.1	-	22.7	14.6	0.1	0.2	14.9
(5.1)	-	-	(5.1)	6.6	-	(0.1)	6.5
4.9	0.8	0.8	6.5	5.8	0.6	0.7	7.1
22.4	0.9	0.8	24.1	27.0	0.7	0.8	28.5
1.0	-	-	1.0	5.5	-	-	5.5
3.2	(1)	0.3	3.9	3.7	0.1	0.3	4.1
1,307.5	-	-	1,307.5	1,495.7	-	-	1,495.7
885.7	-	-	885.7	1,031.1	-	-	1,031.1
1,053.3	-	-	1,053.3	1,175.9	-	-	1,175.9
-	283.1	-	283.1	-	265.5	-	265.5

רווח מפעילות מימון
לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי :

- מחיצוניים
- בינמגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים

סך ההכנסות

הוצאות בגין הפסדי אשראי

רווח נקי מיוחס לבעלי מניות הבנק

יתרה ממוצעת של נכסים

יתרה ממוצעת של התחייבויות

יתרה ממוצעת של נכסי סיכון

יתרה ממוצעת של ניירות ערך

לתשעה חודשים שנתיים							
ביום 30 בספטמבר 2010				ביום 30 בספטמבר 2011			
בנקאות ופיננסים	שוק ההון	קרטיסי אשראי	סך הכל	בנקאות ופיננסים	שוק ההון	קרטיסי אשראי	סך הכל
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
59.3	0.2	0.2	59.7	65.2	0.4	0.3	65.9
(8.6)	-	(0.2)	(8.8)	(4.1)	-	(0.1)	(4.2)
16.0	2.7	1.6	20.3	15.9	2.1	2.0	20.0
66.7	2.9	1.6	71.2	77.0	2.5	2.2	81.7
1.5	-	-	1.5	4.1	-	-	4.1
8.4	(1)	1.0	10.1	15.2	0.7	1.1	17.0
1,313.9	-	-	1,313.9	1,451.3	-	-	1,451.3
890.9	-	-	890.9	1,014.7	-	-	1,014.7
1,095.9	-	-	1,095.9	1,149.3	-	-	1,149.3
-	277.5	-	277.5	-	276.3	-	276.3

רווח מפעילות מימון
לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי :

- מחיצוניים
- בינמגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים

סך ההכנסות

הוצאות בגין הפסדי אשראי

רווח נקי מיוחס לבעלי מניות הבנק

יתרה ממוצעת של נכסים

יתרה ממוצעת של התחייבויות

יתרה ממוצעת של נכסי סיכון

יתרה ממוצעת של ניירות ערך

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דווח כספי בנושא זכויות עובדים ראה באור 5.ו.1.
* סווג מחדש.

שינויים בהיקף פעילות המיגזר וברווחיותו

הרווח הנקי במיגזר העסקים הקטנים מסתכם בתשעה חודשים של שנת 2011 ב-17.0 מיליון ש"ח בהשוואה ל-10.1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 68.3%. הגידול ברווח הנקי נובע בעיקר מגידול בהכנסות מפעילות מימון. הרווח הנקי ברבעון השלישי של 2011 הסתכם ב-4.1 מיליון ש"ח בהשוואה ל-3.9 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 5.1%.

הכנסות המיגזר בתשעה חודשים של שנת 2011 הסתכמו ב-81.7 מיליון ש"ח בהשוואה ל-71.2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 14.7%, המתבטא כמו גם ביחידות אחרות בגידול ברווח מפעילות מימון המשקף בעיקר עלייה במרווח הפיננסי הנובעת מעלייה בריבית בנק ישראל ומעלייה במרווחי הפעילות. ברבעון השלישי של שנת 2011 הסתכמו הכנסות המיגזר ב-28.5 מיליון ש"ח בהשוואה ל-24.1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 18.3% הנובע מן הסיבות שצוינו לעיל.

הוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בתשעה חודשים של שנת 2011 ב-4.1 מיליון ש"ח. שיעור ההפרשה להפסדי אשראי בתשעה חודשים של שנת 2011 ביחס להיקף האשראי הממוצע מסתכם בכ-0.38%. עקב יישום הוראות בנק ישראל בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" החל מיום 1 בינואר 2011 (ראה באור 1 לדוחות הכספיים) נתוני הוצאות בגין הפסדי אשראי אינם ברי השוואה לתקופות קודמות. בתקופה המקבילה אשתקד הסתכמה ההפרשה להפסדי אשראי ב-1.5 מיליון ש"ח. שיעור ההפרשה להפסדי אשראי בתשעה חודשים של שנת 2010 ביחס להיקף האשראי הממוצע מסתכם בכ-0.15% (בכל שנת 2010 הסתכם שיעור ההפרשה להפסדי אשראי ב-0.51%).

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ברבעון השלישי של 2011 ב-5.5 מיליון ש"ח. שיעור ההפרשה להפסדי אשראי ברבעון השלישי של 2011 ביחס להיקף האשראי הממוצע מסתכם בשיעור של כ-1.47%. בתקופה המקבילה אשתקד הסתכמו ההוצאות בגין הפסדי אשראי ב-1.0 מיליון ש"ח. שיעור ההפרשה להפסדי אשראי ברבעון השלישי של 2010 ביחס להיקף האשראי הממוצע מסתכם בשיעור של כ-0.31%.

ההוצאות התפעוליות במיגזר הסתכמו בתשעה חודשים של שנת 2011 ב-50.4 מיליון ש"ח בהשוואה ל-51.9 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 2.9% הנובע בעיקר מירידה בהוצאות השכר המיוחסות. ברבעון השלישי של 2011 הסתכמו ההוצאות התפעוליות ב-16.4 מיליון ש"ח בדומה להוצאות התפעוליות בתקופה המקבילה אשתקד.

ההיקף הממוצע של נכסי הציבור המנוהלים במיגזר הסתכם בתשעה חודשים של שנת 2011 ב-1.3 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-1.2 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

מיגזר בנקאות עסקית

להלן תמצית הפעילות של מיגזר בנקאות עסקית (במיליוני ש"ח):

לשלושה חודשים שנתיים				ביום 30 בספטמבר 2011				ביום 30 בספטמבר 2010			
בנקאות ופיננסים		קרטיסי		בנקאות ופיננסים		קרטיסי		בנקאות ופיננסים		קרטיסי	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:											
- מחיצוניים		27.7		27.7		(10.3)		0.1		0.1	
- בינמגזרי		-		-		-		-		-	
הכנסות תפעוליות ואחרות:											
- מחיצוניים		2.6		2.6		3.1		0.5		3.6	
סך ההכנסות		17.6		17.6		18.7		0.6		19.3	
הוצאות בגין הפסדי אשראי		1.9		1.9		6.9		-		6.9	
רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים		3.2		3.2		1.5		0.2		1.7	
רווח מפעולות בלתי רגילות		-		-		-		0.6		0.6	
רווח נקי מיוחס לבעלי מניות הבנק		3.2		3.2		1.5		0.8		2.3	
יתרה ממוצעת של נכסים		1,919.7		1,919.7		2,355.7		-		2,355.7	
יתרה ממוצעת של התחייבויות		1,188.5		1,188.5		940.2		-		940.2	
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון		1,906.3		1,906.3		2,370.1		-		2,370.1	
יתרה ממוצעת של ניירות ערך		3,668.1		3,668.1		-		3,259.5		3,259.5	

לתשעה חודשים שנתיים				ביום 30 בספטמבר 2011				ביום 30 בספטמבר 2010			
בנקאות ופיננסים		קרטיסי		בנקאות ופיננסים		קרטיסי		בנקאות ופיננסים		קרטיסי	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:											
- מחיצוניים		71.5		71.5		67.1		0.3		71.8	
- בינמגזרי		-		-		-		-		-	
הכנסות תפעוליות ואחרות:											
- מחיצוניים		8.9		8.9		9.9		1.6		11.5	
סך ההכנסות		50.2		50.2		52.4		1.9		53.1	
הוצאות בגין הפסדי אשראי		6.0		6.0		3.4		-		6.0	
רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים		7.0		7.0		13.0		0.9		7.2	
רווח מפעולות בלתי רגילות		-		-		-		0.6		-	
רווח נקי מיוחס לבעלי מניות הבנק		7.0		7.0		13.0		1.5		7.2	
יתרה ממוצעת של נכסים		1,895.9		1,895.9		2,316.3		-		2,316.3	
יתרה ממוצעת של התחייבויות		1,238.5		1,238.5		1,027.8		-		1,027.8	
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון		1,921.1		1,921.1		2,356.9		-		2,356.9	
יתרה ממוצעת של ניירות ערך		3,668.3		3,668.3		-		3,603.1		3,603.1	

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דווח כספי בנושא זכויות עובדים ראה באור 5.1.1. * סווג מחדש

שינויים בהיקף הפעילות של המיגזר וברווח הנקי שלו

הרווח הנקי במיגזר הבנקאות העיסוקית מסתכם בתשעה חודשים של שנת 2011 ב-14.6 מיליון ש"ח בהשוואה ל-7.2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 102.8% הנובע בעיקר משינוי בהפרשה להפסדי אשראי וירידה בהוצאות התפעוליות כמפורט להלן.

הרווח הנקי ברבעון השלישי של שנת 2011 הסתכם ב-2.3 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח נקי של 3.3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 30.3% הנובע מגידול בהוצאות להפסדי אשראי.

הכנסות המיגזר בתשעה חודשים של שנת 2011 הסתכמו ב-54.4 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-53.1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 2.4%. הגידול משקף בעיקר עלייה בהיקף האשראי הממוצע. ברבעון השלישי של שנת 2011 הסתכמו הכנסות המגזר ב-19.3 מיליון ש"ח בהשוואה ל-18.4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 4.9%.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בתשעה חודשים של שנת 2011 ב-3.4 מיליון ש"ח. שיעור ההפרשה להפסדי אשראי בתשעה חודשים של שנת 2011 ביחס להיקף האשראי הממוצע מסתכם בשיעור של כ-0.20%. עקב יישום הוראות בנק ישראל בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" החל מיום 1 בינואר 2011 (ראה באור 1 לדוחות הכספיים). נתוני הוצאות בגין הפסדי אשראי אינם ברי השוואה לתקופות קודמות. בתקופה המקבילה אשתקד הסתכמה ההפרשה להפסדי אשראי ב-6.0 מיליון ש"ח. שיעור ההפרשה להפסדי אשראי בתשעה חודשים של שנת 2010 ביחס להיקף האשראי הממוצע מסתכם בכ-0.42% (בכל שנת 2010 הסתכם שיעור ההפרשה להפסדי אשראי ב-0.12%).

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ברבעון השלישי של שנת 2011 ב-6.9 מיליון ש"ח. שיעור ההפרשה להפסדי אשראי ברבעון השלישי של שנת 2011 ביחס להיקף האשראי הממוצע מסתכם בשיעור של כ-1.18%. בתקופה המקבילה אשתקד הסתכמו ההוצאות בגין הפסדי אשראי ב-1.9 מיליון ש"ח. שיעור ההפרשה להפסדי אשראי ברבעון השלישי של 2010 ביחס להיקף האשראי הממוצע מסתכם בכ-0.40%.

ההוצאות התפעוליות במיגזר הסתכמו בתשעה חודשים של שנת 2011 ב-28.6 מיליון ש"ח בהשוואה ל-34.4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 16.9%. הקיטון בהוצאות התפעוליות נובע בעיקר מירידה בהוצאות השכר ובהוצאות אחרות נזקפות. ברבעון השלישי של שנת 2011 הסתכמו ההוצאות התפעוליות ב-9.6 מיליון ש"ח בהשוואה ל-10.8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 11.1%.

ההיקף הממוצע של נכסי הציבור המנוהלים במיגזר הסתכם בתשעה חודשים של שנת 2011 ב-4.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-4.9 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

מיגזר הניהול הפיננסי

הרווח הנקי במיגזר הניהול הפיננסי בתשעה חודשים של שנת 2011 הסתכם ב-4.9 מיליון ש"ח בהשוואה ל-6.9 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 29.0%. ברבעון השלישי של 2011 הסתכם הרווח הנקי של המגזר ב-0.8 מיליון ש"ח בהשוואה להפסד בסך 1.0 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות המיגזר בתשעה חודשים של 2011 הסתכמו ב-14.2 מיליון ש"ח בהשוואה ל-20.7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של כ-31.4%. הירידה בהכנסות נובעת בעיקר מקיטון ברווח ממימוש ניירות ערך זמינים למכירה ומניירות ערך למסחר אשר הסתכמו בתשעה חודשים של שנת 2011 בכ-3.6 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-15.5 מיליון ש"ח.

ברבעון השלישי של שנת 2011 הסתכמו הכנסות המגזר ב-3.2 מיליון ש"ח בהשוואה להכנסות בסך 0.3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהכנסה הושג על אף הירידה ברווח ממימוש ניירות ערך זמינים למכירה וניירות ערך למסחר.

להלן התפלגות תוצאות הפעילות בכרטיסי אשראי לפי מיגזרי פעילות:

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2011					
בנקאות					
סך הכל	בנקאות עיסקית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	בנקאות אישית	
0.9	-	0.1	0.2	0.6	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
9.7	-	0.7	2.7	6.3	הכנסות תפעוליות ואחרות
10.6	-	0.8	2.9	6.9	סך ההכנסות
4.4	-	0.3	1.0	3.1	רווח נקי מיוחס לבעלי מניות הבנק

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2010					
בנקאות					
סך הכל	בנקאות עיסקית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	בנקאות אישית	
0.4	-	-	0.1	0.3	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
10.1	-	0.8	2.8	6.5	הכנסות תפעוליות ואחרות
10.5	-	0.8	2.9	6.8	סך ההכנסות
4.7	-	0.4	1.0	3.3	רווח נקי מיוחס לבעלי מניות הבנק

לתשעה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2011					
בנקאות					
סך הכל	בנקאות עיסקית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	בנקאות אישית	
2.7	-	0.2	0.5	2.0	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
26.0	0.1	2.0	7.2	16.7	הכנסות תפעוליות ואחרות
28.7	0.1	2.2	7.7	18.7	סך ההכנסות
11.8	0.1	1.1	2.4	8.2	רווח נקי מיוחס לבעלי מניות הבנק

לתשעה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2010					
בנקאות					
סך הכל	בנקאות עיסקית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	בנקאות אישית	
0.9	-	-	0.2	0.7	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
24.7	-	1.6	6.9	16.2	הכנסות תפעוליות ואחרות
25.6	-	1.6	7.1	16.9	סך ההכנסות
9.1	-	0.7	1.9	6.5	רווח נקי מיוחס לבעלי מניות הבנק

להלן התפלגות תוצאות הפעילות בשוק ההון לפי מיגזרי פעילות: -

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011					
בנקאות					
סך הכל	בנקאות עיסקית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	בנקאות אישית	
1.5	0.1	0.1	1.0	0.3	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
18.7	0.5	0.6	14	3.6	הכנסות תפעוליות ואחרות
4.2	0.2	0.1	3.4	0.5	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
4.0	0.6	-	2.9	0.5	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים
8.2	0.8	0.1	6.3	1.0	רווח נקי מיוחס לבעלי מניות הבנק

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2010					
בנקאות					
סך הכל	בנקאות עיסקית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	בנקאות אישית	
0.9	0.1	0.1	0.5	0.2	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
19.3	0.7	0.8	13.3	4.5	הכנסות תפעוליות ואחרות
20.2	0.8	0.9	13.8	4.7	סך ההכנסות
5.3	0.1	0.3	3.5	1.4	רווח נקי מיוחס לבעלי מניות הבנק

לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011					
בנקאות					
סך הכל	בנקאות עיסקית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	בנקאות אישית	
3.5	0.3	0.4	2.1	0.7	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
61.3	1.6	2.1	45.3	12.3	הכנסות תפעוליות ואחרות
64.8	1.9	2.5	47.4	13.0	סך ההכנסות
16.5	0.9	0.7	12.3	2.6	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
4.0	0.6	-	2.9	0.5	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים
20.5	1.5	0.7	15.2	3.1	רווח נקי מיוחס לבעלי מניות הבנק

לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2010					
בנקאות					
סך הכל	בנקאות עיסקית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	בנקאות אישית	
2.4	0.3	0.2	1.3	0.6	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
64.7	2.6	2.7	45.7	13.7	הכנסות תפעוליות ואחרות
67.1	2.9	2.9	47.0	14.3	סך ההכנסות
16.5	0.2	1.0	11.9	3.4	רווח נקי מיוחס לבעלי מניות הבנק

מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים

כללי

האומדנים וההערכות בנושאי המדיניות החשבונאית הקריטית, נעשו על פי מיטב ידיעתם ושיקול דעתם של הגורמים המקצועיים שעסקו בהכנתם, והם יושמו באופן נאות בדוחות הכספיים של הבנק. סקירה של התחומים המהותיים שלדעת הנהלת הבנק המדיניות החשבונאית בהם היא קריטית, מפורטת בדוח הדיקטוריון לשנת 2010. המדיניות החשבונאית של הבנק בתמצית דוחות כספיים רבעוניים אלה, הינה המדיניות שיושמה בדוחות השנתיים, למעט המפורט להלן. פרטים מלאים בדבר השפעת השינוי במדיניות החשבונאית על תמצית הדוחות הכספיים ראה באור 1.1 לתמצית הדוחות הכספיים.

1. הפרשה להפסדי אשראי

החל מיום 1 בינואר 2011 מיישם הבנק את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי, והפרשה להפסדי אשראי ותיקון להוראות בנושא טיפול בחובות בעייתיים; (ראה באור 1.ה.1 ו-1.ו.1 לתמצית הדוחות הכספיים).

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק קבע נהלים הנדרשים לקיום, כחשבון התחייבותי נפרד, הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים (כגון: התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות).

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" ו"הפרשה קבוצתית". כמו כן, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי.

ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי נעשית בהתבסס על הערכת הנהלה לגבי ההפסדים הגלומים בתיק האשראי המאזני והחוץ מאזני. לגבי לווה הנבחן פרטנית מבוצעת הערכה של הסכומים הניתנים לגבייה בהתאם למקורות הפירעון של החוב, הן אלו הנובעים מפעילות הלווה עצמו והן אלו הנובעים ממימוש בטוחות שהעמיד תוך התחשבות במועדי הפירעון הצפויים. ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי הינה הפער בין סכום החבות ובין הסכום שהוערך כניתן לגבייה מהוון בריבית החוב המקורית או השווי ההוגן של הבטוחות במועד הדוח. חובות שמאמצי הגבייה בינם ארוכי טווח (ברוב המקרים למעלה משנתיים) יימחקו חשבונאית.

הערכת הסכום הניתן לגבייה מבוססת מטבע הדברים על אומדנים, הערכות ומשתנים שאינם בשליטת הבנק כגון מצב כלכלי, ערך מימוש נכסים, מצב שוקי ההון ועוד. מכיון שכך, אין וודאות כי הסכומים שיתקבלו בפועל יהיו זהים לאמדין.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. בשל מיעוט יחסי של מספר מקרי הכשל ביחס לאוכלוסיית החייבים בכל ענף ובשל מדגם סטטיסטי לא מייצג החליט הבנק להשתמש בתוצאות חישוב המקדמים המתקבלות בחברה האם, למעט בענף משק פרטיים ובענפי משק "שירותים ציבוריים" ו"חשמל ומים". בענפים אלו משתמש הבנק במקדמים המבוססים על נתוני הבנק. השימוש בנתוני הבנק בענפים אלו נעשה על מנת לשקף בהפרשה את האופי העיסקי השונה של הבנק בפעילות ענפים אלו. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי מחושבת בהתבסס על נוסחה המפורטת בהוראת שעה שקבע המפקח על הבנקים וזאת בתוקף עד וכולל יום 31 בדצמבר 2012. הנוסחה מבוססת על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בשנים 2008, 2009 ו-2010 וכן על שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל החל מ-1 בינואר 2011, תוך התחשבות בנתונים נוספים. שיעור ההפרשה הקבוצתית נסמך על עצם סיווג החוב כבעייתי ועל עיתוי הסיווג.

גובה ההפרשה הקבוצתית נסמך אם כן אף הוא על אומדנים שבבסיסם אמדין יכולת הפירעון של הלווה. השפעת יישום ההוראה לראשונה בסך 21.4 מיליוני ש"ח (נטו ממס) נזקפה כהקטנת יתרת העודפים ל-1 בינואר 2011.

2. הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיוח כספי בנושא זכויות עובדים (ראה באור 5.1.1. לתמצית הדוחות הכספיים)

ביום 27 במרס 2011 פורסמו הנחיות של הפיקוח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. ההנחיות קובעות מספר הבהרות בנוגע להערכת התחייבות בגין זכויות עובדים והנחיות בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים תוך דרישה לשיתוף אקטואר מוסמך, זיהוי ומיון התחייבויות בגין זכויות עובדים, קיום בקורות פנימיות לצורך הסתמכות על הערכת האקטואר ותיקופה וכן דרישות גילוי מסוימות. לפי ההנחיות, על הבנק להכיר בהתחייבויות בגין זכויות עובדים גם אם לא קיימת התחייבות משפטית או חוזית וכן להכיר במחויבות הנובעת מצפייה כי ישלם לקבוצת עובדים שיעזבו הטבות מעבר לתנאים החוזיים, בהתחשב בשיעור העובדים שצפויים לעזוב (לרבות עובדים שצפויים לפרוש במסגרת תוכניות פרישה מרצון או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים) ובהטבות שהם צפויים לקבל בעת עזיבתם.

ההנחיות הכלולות בחוזר יושמו החל מהדוחות הכספיים לרבעון השני של 2011. השפעת היישום לראשונה נכללה בדרך של יישום למפרע.

החישובים האקטואריים מתבססים ברובם על החלטות הנהלה והערכותיה, על ניסיון העבר ועל מידע סטטיסטי. שינוי במאפיינים המשמשים לאומדן האקטוארי יביא לתוצאות שונות מאלה המתקבלות כיום. הערכת האקטואר הכלולה בדוחות אלה כוללת ניתוח השפעת שינויים בפרמטרים על תוצאת החישוב.

3. יישום תקן חשבונאות אמריקאי 157 (ASC 820 – 10) מדידת שווי הוגן (להלן – FAS 157) ותקן חשבונאות אמריקאי 159 (ASC 825 -10) חלופת השווי ההוגן עבור נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות (להלן FAS159) ועדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-06 בדבר שיפור גילוי לגבי מדידת שווי הוגן. (ראה באור 3.1.ה. ו-3.1.ו. לתמצית הדוחות הכספיים).

בין שאר ההוראות הכלולות בתקן נדרש התאגיד הבנקאי לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפק על ידו ונמדד לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של התאגיד הבנקאי, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד.

בהתאם להוראות המעבר לשנת 2011, נקבעו הנחיות ספציפיות בנוגע לנתונים שישמשו בחישוב השווי ההוגן של מכשירים נגזרים. כמו כן נקבע כי בדוחות כספיים רבעוניים ושנתיים בשנת 2011, תאגיד בנקאי אינו נדרש להשתמש במודלים מורכבים הכוללים תרחישים שונים של חשיפה פוטנציאלית כדי למדוד את רכיב סיכון האשראי שנכלל בשווי ההוגן של מכשירים נגזרים. בהתאם להוראות הנ"ל ובתאום עם המפקח על הבנקים, במדידת שווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים הנגזרים, ימשיך הבנק במתכונת שהיתה נהוגה בבנק עד ליום 31 בדצמבר 2010 אשר מתחשבת, בין היתר, גם במרכיב סיכון האשראי. הבנק יישם את הכללים שנקבעו במלואם החל מיום 1 בינואר 2012.

4. תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים והפרשנויות של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) שמתייחסות ליישום תקנים אלו

החל מיום 1 בינואר 2011 מיישם הבנק תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים והפרשנויות של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) שמתייחסות ליישום תקנים אלו - ראה באורים 2.1.ה. ו-1.1.ו. באשר לתקנים אלו והשפעת היישום לראשונה שלהם על הדוחות הכספיים.

פעילות הבנק בשוק ההון

הכנסות הבנק בשוק ההון מתבססות על פעילות לקוחותיו בני"ע בבורסה בת"א, מניירות ערך זרים, מפעילות במכשירים פיננסיים הנסחרים בבורסה ועמלות הפצה בקרנות נאמנות.

ביום 30 בספטמבר 2011 הסתכם תיק ניירות הערך למשמרת בכ- 10.5 מיליארד ש"ח בהשוואה ליתרה של כ- 13.4 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010. עיקר הקיטון נובע מהפסקת פעילות לקוח מוסדי גדול.

פעילות בבורסה לניירות ערך

פעילות הסליקה של הבנק עבור עצמו ועבור לקוחותיו מתבצעת באמצעות הבנק הבינלאומי.

לקוחות נבחרים

היחידה ללקוחות נבחרים נותנת שירותי יעוץ ללקוחות נבחרים בעלי עושר פיננסי גבוה אשר מעונינים בפעילות דינמית בשוק ההון. ביחידה יועצים מקצועיים אשר נותנים ללקוחות שירות אישי ומקצועי בהשקעות.

"אוצרות" חברה לניהול תיקי השקעות בע"מ

החברה עוסקת בניהול תיקי השקעות ללקוחות פרטיים ומוסדיים בהתאם לרשימת הרשות לניירות ערך. שיעור החזקת הבנק בחברה הוא 100%. הון החברה ליום 30 בספטמבר 2011 הסתכם ב- 18.8 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 14.6 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010.

ביום 14 באוגוסט 2011 נחתם הסכם בין מיטב ניהול השקעות בע"מ ומיטב בית השקעות בע"מ לבין החברה ובנק אוצר החייל בע"מ (להלן- "הבנק") על פיו נמכרה פעילות ניהול התיקים בחברה למיטב ניהול השקעות בע"מ (להלן- "מיטב"). על פי ההסכם, החל ממועד חתימת ההסכם, החלה החברה בנקיטת פעולות להעברת פעילות ניהול התיקים למיטב בכמה ערוצים בין השאר באמצעות פניה לבית המשפט ביום 1 בספטמבר 2011 בבקשה לאישור הסדר להעברת פעילות זו בהתאם לסעיף 350 לחוק החברות. החלטה בעניין זה טרם נתקבלה.

הרווח הנקי ממכירת פעילות ניהול התיקים מסתכם בכ- 3.9 מיליון ש"ח. חלק מהכנסות החברה ממכירת הפעילות התקבלו במזומן וחלקן יתקבלו לשיעורין בתקופה של 36 חודשים שהחלה ביום 1 באוקטובר 2011 על פי מפתח תשלומים שהוסכם בין החברה ובין מיטב. חלק זה מן התמורה מותנה בפעילות לקוחות החברה במיטב ועשוי להתברר כגבוה מן הסכום המינימאלי שנרשם.

במקביל נחתם הסכם בין הבנק, המחזיק 100% ממניות החברה, ובין מיטב על פיו במידה שלא יתקבל אישור בית המשפט, כאמור לעיל, עד ליום 25 בדצמבר 2011 ימכור הבנק ביום זה את מניותיו בחברה למיטב. כוונת מיטב, הבאה לביטוי בהסכם המכירה, למזג את עיסקי החברה בפעילותה על פי שיקול דעתה.

בתקופה שעד למכירת מניות החברה, על החברה ועל הבנק לנקוט בצעדים שונים שמרביתם עוסקים בפירעון חובותיה והמחאת זכויות החייבים לה, ומהווים תנאים מתלים למכירה. בהעדרם תבטל מכירת המניות והחברה תחדל מלעסוק בניהול תיקי השקעות לא יאוחר מיום 30 בספטמבר 2012.

כחלק מן ההסכם ובמסגרת הצעדים שעל החברה לנקוט עד למכירת מניותיה תופסק עבודתם של עובדי החברה בהתאם להסכמים שנחתמו עימם החל מיום 25 בדצמבר 2011.

במסגרת צעדים אלו ועל פי ההסכם האמור עד ליום 25 בדצמבר 2011 כוונת החברה לחלק כדיודנד את העודפים הראויים לחלוקה ולהגיש בקשה להפחתת הון בהתאם לסעיף 303 לחוק החברות תשנ"ט 1999.

ייעוץ פנסיוני

הבנק נותן שירות של ייעוץ פנסיוני ללקוחותיו וללקוחות בנקים אחרים.

לבנק יועצים פנסיוניים מנוסים ויועצים פיננסיים בעלי רישיון לייעוץ פנסיוני. הבנק משתמש במערכות לייעוץ פנסיוני אשר פותחו בבנק הבינלאומי (החברה האם).

המערכות שפותחו תומכות בייעוץ במערך הפנסיוני, שירותי התפעול ניתנים ע"י מת"ף (חברה בת של הבנק הבינלאומי). הכנסות הבנק מעמלות הנובעות מפעילות זו בתשעה חודשים של 2011 הסתכמו ב- 1.5 מיליון ש"ח בהשוואה ל- 1.0 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

משאבי אנוש

אוכלוסיית עובדי הבנק כוללת עובדים קבועים, עובדים זמניים, עובדים בחברות בת ועובדי חברות כח אדם. ממוצע מספר המשרות בתשעה חודשים של שנת 2011 הסתכם ב- 885 משרות בהשוואה לממוצע של 914 בשנת 2010.

גילוי בדבר המבקר הפנימי בבנק

הגילוי בדבר מבקר פנימי בבנק הינו כמפורט בדוח הדירקטוריון לשנת 2010 ולא חל בו שינוי. למעט המפורט להלן: ביום 17 במרץ 2011 פרש מר ניר אבל מתפקידו כמבקר הבנק, במקומו מונתה הגברת יעל רונן, רואת חשבון, למבקרת הפנים של הבנק, בתוקף מיום 23 במאי 2011. בתקופה שבין ה-18 במרץ 2011 ועד ה-22 למאי 2011 שימש מר קובי בן שושן, סגן המבקר הפנימי, כממלא מקום המבקר הפנימי. מבקרת הפנים הראשית הינה עובדת הבנק הבינלאומי ועומדת בתנאים הקבועים בסעיף 3(א) לחוק הביקורת הפנימית. המבקרת הפנימית ועובדיה משמשים בתפקידי ביקורת בלבד, ללא ניגוד עניינים, ופועלים בהתאם להוראות מבקרת הפנים כאמור בסעיף 146 (ב) לחוק החברות, הוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית והוראות סעיף 8 לכללי הבנקאות.

עניינים אחרים

תביעות תלויות

בדבר תביעות משפטיות ראה באור 2.ג.6) לדוחות הכספיים.

הסכמים מהותיים

שירותי מיחשוב

בחודש מאי 2011 אושרו בדירקטוריון העקרונות על פיהם ישלם הבנק את עלות שירותי המיחשוב ואבטחת המידע שהוא מקבל מחברת מתף. מתף מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ הינה חברה בת בשליטה מלאה של הבנק הבינלאומי. מתף נותנת שירותי מיחשוב (פיתוח, תחזוקה, ציוד, קווי נתונים ועוד), שיטות ותהליכים (נהלים, חוזרים ועוד) ותפעול (מסלוקה דואר ועוד). שירותי המיחשוב ניתנים לכל הבנקים בקבוצת הבנק הבינלאומי. מתף תספק במסגרת ההתקשרות את שירותי המיחשוב והתפעול בהיקף ובסטנדרטים הנהוגים בקבוצת הבנק הבינלאומי. השירות יכלול את כל שירותי המחשב, הן בתכנה והן בחומרה, עדכוני גירסאות, תמיכה בהוראות הרגולציה ודוחים לציבור ולמפקח על הבנקים, תחזוקה וחיידוש הציוד בכל אתרי הבנק, אבטחת מידע והשקעות בפרוייקטים עתידיים. הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011 כוללים הפרשות נאותות בגין השירותים שנתקבלו ואשר פורטו לעיל.

הסכם "חבר"

הבנק רואה באוכלוסיית מערכת הביטחון את ליבת העסקים בבנקאות האישית. בשנת 2007 נחתם הסכם עם חבר משרתי הקבע והגימלאים בע"מ, ההסכם מסדיר את התנאים לניהול חשבונותיהם של עמיתי האירגון בבנק. בחודש אוגוסט 2011 הוארכו תנאי ההסכם בשינויים מסוימים.

עיסקות במניות הבנק

ביום 11 באוגוסט 2011 חתמו הבנק הבינלאומי וחבר על הסכם לפיו ירכוש הבנק הבינלאומי מחבר 2.1% מהון המניות ו- 2.67% מזכויות ההצבעה בבנק. כמו כן, הוארכו בהסכם תקופת האופציה שניתנה לחבר במסגרת רכישת הבנק על ידי הבנק הבינלאומי, למכירת מניות הבנק במחיר מוסכם עד ליום 17 באוגוסט 2013. לבנק הבינלאומי ניתנה הזכות להאריך את תקופת האופציה בחצי שנה נוספת ובנוסף נקבעו שינויים מסוימים בהתאמות מחיר המימוש.

עיקרי שינויי חקיקה במערכת הבנקאית
להלן עיקרי שינויי חקיקה בעניינים הקשורים במערכת הבנקאית שחלו בתקופה ינואר עד ספטמבר 2011.

עמלות וריבית זכות

על שולחן הכנסת מונחות כיום הצעות חוק פרטיות שעניינן מגבלות על גובה העמלות, סלי עמלות, איסור על חיוב סוגי אוכלוסיות בעמלות מסוימות, איסור על גביית סוגים מסוימים של עמלות וכיוב', וכן הצעות חוק שעניינן חיוב הבנקים לתשלום ריביות על יתרות זכות בחשבונות לקוחות.
הבנק עוקב אחר התפתחות הליכי החקיקה של ההצעות המצויות עדיין בשלבי חקיקה ראשוניים.

חוק החברות (תיקון מס' 16) התשע"א – 2011

ב – 15 במרס 2011 פורסם תיקון החוק, העוסק בעיקר בממשל תאגידי בחברות ציבוריות. נקבעו, בין היתר, נורמות מומלצות בתחום הממשל התאגידי, הוארכה תקופת הכהונה של דירקטור חיצוני, שונו כללים מסוימים בעניין כשירות דירקטור חיצוני, הרכב ועדת ביקורת ותפקידיה ועוד. על הבנק כתאגיד פרטי חלות חלק מההוראות מתוך כך שהמחוקק החיל חלק מהוראות גם על חברה פרטית, או מתוך כך שהמפקח על הבנקים החיל זאת מכוח נוהל בנקאי 301 או מתוך כך שהבנק הינו חברת בת של חברה ציבורית. הבנק נערך להטמעת הוראות החוק בשיתוף עם החברה האם.

הוראת נוהל בנקאי תקין 357 – ניהול טכנולוגיית המידע

ב – 30 בינואר 2011 פורסם התיקון להוראה הכולל עדכונים במספר נושאים לאור שינויים טכנולוגיים וניסיון שנצבר מאז עדכונה האחרון בשנת 2003 (בין היתר עודכנו הוראות בעניין קישוריות לאינטרנט, הסכם מקוון לקבלת שירותים בקווי תקשורת אישור רשימת מוטבים עדכון פרטים אישיים בתקשורת ועוד). במסגרת התיקון עודכנו התנאים למשלוח הודעות באמצעות דואר אלקטרוני או באמצעות אתר הבנק.

לעניין אפשרות הבנק לשלוח הודעות מסוימות באמצעות דואר אלקטרוני/אתר הבנק במקום לשולחן בדואר (במקום שיש חובה כזו), מפנה ההוראה להוראות ניהול תנאי תקין 420 (מסירת מידע באמצעים אלקטרוניים) שפורסמה במקביל.

הבנק נערך להטמעת הוראות הנוהל בשיתוף עם החברה האם.

צו בנק ישראל (מידע בעניין עסקאות בנגזרות במטבע חוץ ובמכשירי חוק לטווח קצר) התשע"א – 2011

ביום 14 באפריל 2011 פרסם בנק ישראל צו המטיל חובות דיווח לבנק ישראל על עסקות המרה עתידית, עסקות החלף במטבע חוץ ועסקות באופציה עם תושבי ישראל או תושבי חוץ. הבנק יהיה פטור מחובה זו לגבי עסקאות שבגינן הוא מוסר כבר כיום דיווח שוטף גם אם במתכונת שונה. כמו כן הוטלו חובות דיווח על עסקות באגרות חוב של ממשלת ישראל, במק"מ ועסקות מכר חוזר בניירות ערך כאמור, עם תושבי חוץ או עבורם. החובות הוטלו גם על הלקוחות במישרין, מעל סכום מסויים. הלקוחות רשאים למסור את דיווחיהם באמצעות הבנק. הצו נכנס לתוקף ביום 1 ביולי 2011.

הבנק נערך ליישום הוראות הדין במסגרת הערכות קבוצתיות.

הוראת המפקח על הבנקים בעניין הלוואות לדיור בריבית משתנה

ביום 3 במאי 2011 פרסם המפקח על הבנקים הוראה בנושא הלוואות לדיור בריבית משתנה. בהתאם להוראה נדרש תאגיד בנקאי לאשר הלוואה לדיור רק אם היחס בין חלק ההלוואה לדיור בריבית משתנה לבין סך ההלוואה לדיור אינו עולה על 33.3%. בהתאם להוראה יחול האמור בה על הלוואות שניתן להן אישור עקרוני מיום 5 במאי 2011 ואילך ועל הלוואות שהתאגיד הבנקאי אישר את מיחזורן החל מהמועד האמור (למעט מיחזור שבמסגרתו הוקטן משקל רכיב ההלוואה לדיור בריבית משתנה וסכומו).

חוק ייעול הליכי אכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א – 2011

ביום 27 בינואר 2011 פורסם ברשומות חוק ייעול הליכי אכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א – 2011. בהתאם לדברי ההסבר לחוק, מטרת החוק הינה לייעל את האכיפה של הוראות חוק ניירות ערך, התשכ"ח – 1968 ("חוק ני"ע"), חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה – 1995 ("חוק הייעוץ") וחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד – 1994, לקצר את משך הזמן שבין ביצוע ההפרה לבין הטלת העונש ולהתאים את הענישה לחומרת ההפרה. פרטים מלאים בדבר הנושאים הכלולים בדוח ראה בדוח הכספי ליום 31 בדצמבר 2010.

ביום 17 בפברואר 2011 פורסמו תקנות ניירות ערך (הפחתה של סכומי עיצום כספי), התשע"א – 2011, הקובעות את הכללים לאפשרות הפחתת עיצום כספי המוטל על ידי רשות ניירות ערך. עיקר התיקון נכנס לתוקפו ביום 27 בפברואר 2011. הכללים בדבר פעילות ועדת אכיפה מינהלית ייכנסו לתוקפם במועד פרסום סדרי הדין של ועדת אכיפה מינהלית. כלל שינויי האכיפה יחולו רק על עבירות או הפרות שבוצעו לאחר יום התחילה – דהיינו, לאחר ה- 27 בפברואר 2011. בנוסף נקבעו הוראות מעבר בעניין עבירות / הפרות שבוצעו קודם לתיקון.

ביום 15 באוגוסט 2011 פורסמו ע"י רשות ניירות ערך הקריטריונים להכרה בתוכנית אכיפה פנימית בתחום ניירות ערך המפרטים את המלצות הרשות לניירות ערך לצורך הכנת תוכנית אכיפה פנימית. הבנק בשיתוף עם חברת האם, בסיוע יועצים חיצוניים. נערך להטמעת עיקרי החוק, ובכלל זה לאימוץ תוכנית אכיפה פנימית.

חוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה), התשע"א – 2011

ביום 17 באוגוסט 2011 פורסם ברשומות חוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011. מטרת החוק הינה להגביר את יעילותה וגמישותה של מערכת האכיפה הקיימת בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הביטוח"), בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 (להלן: "חוק קופות הגמל") ובחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005 (להלן: "חוק הייעוץ הפנסיוני").

במסגרת תיקוני החקיקה הכלולים בחוק ביחס לחוק הביטוח ולחוק קופות הגמל, בין היתר, הורחבו סמכויות הפיקוח של הממונה על שוק ההון, הביטוח והחיסכון במשרד האוצר (להלן: "הממונה") והוענקו לו סמכויות פיקוח וברור מינהלי רחבות מסמכויותיו כיום. כמו כן, בוטלה האבחנה בין קנס אזרחי ועיצום כספי, כאשר סנקציות אלה אוחדו תחת סמכות העיצום הכספי, וכן הורחב מנין הפרות שבגינן ניתן להטיל עיצום כספי, ובכלל זה הפכו חלק מההפרות שנקבעו כעבירות פליליות להפרות שבגינן ניתן להטיל עיצום כספי. במסגרת החוק עודכנו (במרבית המקרים הוגדלו) סכומי העיצום הכספי, כאשר גובה העיצום הנו נגזרת של חומרת ההפרה, זהות המפר, ובמקרים מסוימים היקף הנכסים המנוהלים על ידו. בנוסף לכך, החוק כולל, בין היתר, מנגנון של קבלת התחייבות להימנע מהפרה כתחליף להטלת עיצום כספי, מסמיך את הממונה להטיל על מפרים תשלום לנפגעי הפרה וכן מפרט אמות מידה ושיקולים להטלת עיצום כספי בסכום מופחת לעומת הסכומים הקבועים בחוק או לצורך קביעה כי העיצום יהיה על תנאי. במקביל אוסר החוק על ביטוח ושיפוי אדם בקשר עם עיצום כספי (למעט בשל תשלום לנפגע הפרה או בשל הוצאות שהוציא אדם בקשר עם הטלת עיצום כספי בעניינו).

יצוין, כי החוק קובע חובת פיקוח של מנכ"ל תאגיד, על פיה מנכ"ל התאגיד חייב לפקח ולנקוט את כל האמצעים הסבירים בנסיבות העניין למניעת ביצוע הפרה בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו. החוק קובע כי אם בוצעה הפרה, חזקה היא כי המנכ"ל הפר את חובת הפיקוח האמורה ואפשר להטיל עליו עיצום כספי בסכום של מחצית מסכום העיצום שהיה אפשר להטיל עליו אילו הוא היה המפר, אלא אם יוכיח שמילא את חובתו הנ"ל. במקביל קובע החוק תנאים שבהתקיימם חזקה כי המנכ"ל קיים את חובת הפיקוח.

במסגרת החוק נקבע, כי תחילתן של הוראות חוק הביטוח וחוק קופות גמל לעניין עיצומים כספיים, הכלולות בחוק, תהיה שנה מיום פרסום החוק.

לענין חוק הייעוץ הפנסיוני, היקף התיקון הכלול בחוק הגברת האכיפה הנ"ל הינו מצומצם יותר, ומתייחס, בעיקרו, להרחבת סמכויות הפיקוח של הממונה ולהענקת סמכויות פיקוח וברור מינהלי רחבות מסמכויותיו כיום, אך אינו כולל הוראות חדשות בנושא האכיפה המנהלית, כמו אחריות פיקוחית ועוד.

צו איסור הלבנת הון (שינוי התוספת הראשונה לחוק), התשע"א- 2011

ביום 12 ביולי 2009 התקבלה במליאת הכנסת החלטה על החלת דין רציפות להצעת חוק איסור הלבנת הון (תיקון מס' 7) התשס"ז- 2007. בין עיקרי התיקונים המוצעים - הרחבת הגדרת "שליטה" לצורך סעיף 7 לחוק, הרחבת המגזר של "נותני שירותי מטבע" גם על מי שעיסוקו אינו למטרת רווח, וכן הרחבת סוגי השירותים הפיננסיים המחייבים כי העוסקים בהם יהיו רשומים במרשם נותני שירותי מטבע, וכי יחולו עליהם חובות לפי חוק איסור הלבנת הון, שינוי הוראות החוק הנוגעות להגבלות על גילוי ודיווח והרחבת העבירות לפי חוק מע"מ שיקבעו כעבירות מקור. עוד מוצע לערוך מספר תיקונים הנוגעים להיבטים הפליליים של החוק בעקבות ביקורת של בית המשפט העליון, וכן לקבוע את בית המשפט לעניינים מנהליים כערכאה אליה מוגשות עתירות על החלטות ועדת עיצומים.

כמו כן התקיימו דיונים בענין הוספת עבירת מס לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה כעבירת מקור בחוק איסור הלבנת הון. ביום 13 ביולי 2011 פורסם צו איסור הלבנת הון (שינוי התוספת הראשונה לחוק), התשע"א- 2011, המוסיף לחוק איסור הלבנת הון עבירה לפי ס' 3 לפקודת המסחר עם האויב, 1939 כעבירת מקור.

ביום 3 לאוקטובר 2011 פרסם המפקח על הבנקים טיוטת חוזר בדבר מניעת הלבנת הון ומימון טרור זיהוי לקוחות לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין 411. בטיטה נקבע כי על התאגיד הבנקאי לקבוע מדיניות בנושא הסיכונים הכרוכים בהתקשרות עם גורמים מוכרזים ברשימות שפורסמו על ידי גופים בינלאומיים ובהן שמות של גופים שנקבע כי הם מקיימים קשרים אסורים עם איראן.

חוק איסור השקעה בתאגידים המקיימים קשר עסקי עם איראן

ביום 8 באפריל 2008 התקבל חוק איסור השקעה בתאגידים המקיימים קשר עסקי עם איראן, התשס"ח-2008. החוק קובע איסור להשקיע, לרבות בדרך של החזקת ניירות ערך או בדרך של מתן הלוואות מסוימות, בתאגיד המקיים קשר עסקי מהותי עם איראן כהגדרתו בחוק.

רשימת התאגידים כאמור בהם נאסר להשקיע טרם פורסמה וכן, בפועל, טרם נכנס החוק ליישום.

ביום 14 באוגוסט 2011 הוגשה לוועדת החוץ והבטחון של הכנסת טיוטת תקנות איסור השקעה בתאגידים המקיימים קשר עסקי עם אירן (רשימת התאגידים וסדרי עבודת היישום), התשע"א- 2011 אשר נועדו להסדיר את הפעלת החוק. כן נקבע כי השקעה אסורה בתאגיד, אשר הוכרז ע"י החוק כתאגיד כאמור, וכן אי מכירה של החזקות קודמות, הינן עבירות. ביום 15 ביוני 2011 אושרה בקריאה טרומית הצעת חוק איסור השקעה בתאגידים המקיימים קשר עסקי עם איראן (תיקון-איסור התקשרות), התשע"א- 2011, המטילה את האיסור גם על גופים ציבוריים ופרטיים ועל אנשים פרטיים וכן מרחיבה את הסנקציות על העבירות.

חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה) תיקון מס' 70, התשע"א - 2011

ביום 31 למרץ 2011 נכנס לתוקף תיקון מס' 70 לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה).

התיקון מטיל על רוכש מקרקעין חובה להעביר למס שבח תשלום בהתאם לקבוע בחוק על חשבון המס שהמוכר חייב בו ("המקדמה"), וזאת לאחר שהרוכש שילם למוכר 40% מהתמורה בגין הזכות במקרקעין.

את המקדמה יראו כאילו שולמה למוכר מאת הרוכש על חשבון התמורה שנקבעה ביניהם, וזאת אף אם נקבע אחרת בכל דין ו/או בחוזה המכר.

התיקון חל לגבי מכירת זכות במקרקעין או פעולה באיגוד מקרקעין שנעשתה החל מיום 31 במרץ 2011. החובה להעביר את המקדמה לא חלה בשני מקרים: כאשר הזכות במקרקעין היא "דירה מזכה" שהתבקש פטור בגינה וכאשר התמורה בגין הזכות במקרקעין אינה כסף.

רשות המסים הוציאה הנחייה לפיה עד ליום- 31 ביולי 2011 יוקטן שיעור המקדמה לאפס ביחס לרוכש זכות במקרקעין מקבלן. פרק זמן זה נועד לגיבוש פתרונות תפעוליים ליישום החוק.

נוהל בנקאי תקין מס' 313 בענין מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים

ביום 8 במאי 2011 פרסם בנק ישראל תיקון לנוהל בנקאי תקין מס' 313 בענין מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים. להלן פירוט עיקרי השינויים המהותיים לנוהל:

1. מגבלת קבוצת לווים לא תעלה על הגבוה מבין שיעור של 25% מההון העצמי של הבנק (במקום 30% כיום) או 250 מליון ש"ח. הוראה זו תיכנס לתוקף החל מינואר 2012.
2. הוחלט להחיל מגבלת חבות גם על חשיפות לבנקים, והוספה הגדרה נפרדת של "קבוצת לווים בנקאית" (להבדיל מקבוצת לווים "ריאליות"). על קבוצת לווים בנקאית תחול רק מגבלת קבוצת לווים. יובהר כי תאגידים השייכים לקבוצה הבנקאית מעניקת האשראי פטורים מהמגבלות. הוראה זו תכנס לתוקף החל מ-31 לדצמבר 2011.
3. סך כל החבויות נטו של לווים, קבוצות לווים וקבוצות לווים בנקאיות, שחבותם נטו לתאגיד הבנקאי היא יותר מ-10% מהונו של התאגיד הבנקאי, לא יעלה על שיעור של 120% מהון התאגיד הבנקאי. בחישוב המגבלה לפי סעיף זה על חבויות של לווים לחברת כרטיסי אשראי לא תיכללנה חבויות של קבוצות לווים בנקאיות. המגבלה דלעיל תכנס לתוקף בהדרגה החל מינואר 2012 ועד ליום 31 בדצמבר 2012, כשבכל רבעון תופחת המגבלה ב-3.75% עד שתגיע ל-120%.
4. הבנק נדרש לדון ולקבוע מגבלות פנימיות מחמירות בדבר חשיפות אשראי מירביות ולשקול, בין היתר, גורמים דוגמת מאפייני התאגיד הבנקאי, מאפייני חשיפות, רמות דירוג האשראי ורמת ריכוזיות האשראי הכוללת בתאגיד הבנקאי ובקבוצה הבנקאית."

הבנק לומד את ההוראה ונערך ליישומה.

הנחייה של הרשות למשפט, טכנולוגיה למידע בענין איסור על גופים פיננסיים לעשות שימוש לצרכים עצמיים במידע אודות צווי עיקול הנרשמים אצלם

ההנחיה קובעת כי מידע הכלול בצו עיקול, נמסר לצד שלישי אך ורק למטרת קיום הצו (איתור נכסי חייב, הקפאתם ומסירתם להוצאה לפועל בהתאם לצו השיפוטי). צד שלישי אינו רשאי לעשות במידע כל שימוש החורג ממטרת הצו ללא הסמכת החייב בכתב ומראש לשימוש במידע ע"י הבנק, הנחיה זו מעוררת קשיים בצד היישומי ובצד המהותי. באיגוד הבנקים נערכים לערוך להתמודד עם ההנחיה והשלכותיה.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים

נושאי המשרה העוסקים בהכנת הדוחות הכספיים הינם מנכ"ל הבנק מר ישראל טראו והחשבונאי הראשי מר עופר סלפטר האחראי על החטיבה לחשבונאות. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים המחילות את הוראות SOX302 מתכנסת ועדת גילוי, בראשות המנכ"ל ובהשתתפות כל מנהלי החטיבות בבנק ורואי החשבון המבקרים של הבנק. הוועדה דנה בנושאים מהותיים שעשויה להיות להם השלכה על הנתונים בדוחות הכספיים וכן בליקויים שנתגלו במערך הבקרה על דווח כספי ומעקב אחר תיקונם. הדוחות הכספיים מוצגים לחברי וועדת הגילוי במלואם ומתקיים דיון בסוגיות מהותיות ובמדיניות החשבונאית שיש ליישם. דירקטוריון הבנק אחראי על בקרת העל בבנק ומאשר את הדוחות הכספיים של הבנק. דירקטוריון הבנק קבע כי ועדת ביקורת ועסקאות עם אנשים קשורים, מאזן וחברות בנות (להלן: "ועדת הביקורת"), תבחן את הדוחות הכספיים ותמליץ בפניו על אישור הדוחות. הוועדה מונה 8 חברים, מהם 5 דירקטורים מקרב הציבור 3 מחברי הוועדה הם בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית. בדיוני הוועדה בנושא דוחות כספיים משתתפים, בנוסף לחבריה, גם רואי החשבון המבקרים של הבנק, סומך חייקין רואי חשבון ומופיעים בפניה המנכ"ל, מנהל החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי.

ועדת הביקורת דנה בנושאים הנוגעים לדוחות הכספיים של הבנק ובכלל זה, בהיקף הפרשות להפסדי אשראי, בחוות דעתם של רואי החשבון המבקרים, המדיניות החשבונאית, שלמות הגילוי ונאותות הדווח ועוד. במסגרת הליך אישור הדוחות, מקבלים הדירקטורים חברי ועדת הביקורת את טיוטת הדוחות הכספיים ודו"ח הדירקטוריון לפני ישיבת הוועדה וכן חומר עזר, מצגות ומידע נוסף. במהלך הישיבה המתכנסת לדיון בדוחות הכספיים, ניתנת

לדירקטורים האפשרות להפנות שאלות לחברי ההנהלה המופיעים בפניה ולרואי החשבון המבקרים של הבנק, ולהעיר את הערותיהם לדוחות קודם שימליצו בפני הדירקטוריון לאשר את הדוחות הכספיים. בין היתר, מקבלת ועדת הביקורת דוח ומקיימת דיון, על ליקויים וחולשות מהותיות בבקרה הפנימית על הדוחות הכספיים, אם וככל שנמצאו. כמו כן, מקבלת הוועדה דוח על כל תרמית, אם וככל שנמצאה, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד בבקרה הפנימית על הדוח הכספי, מידע זה נמסר גם ליו"ר הדירקטוריון, כנדרש בהוראה 645 להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים (הצהרה לגבי גילוי). חברי הדירקטוריון מקבלים טיוטות הדוחות הכספיים לפני הישיבה הדנה בדוחות הכספיים. בישיבה זו, משתתפים כל חברי הנהלת הבנק ורואי החשבון המבקרים. במסגרת הדיון במליאה מציג המנכ"ל את תוצאות הפעילות שהוצגו בדוחות הכספיים וכן מידע מפורט ונתוני עזר נוספים. בדיון משיבים נושאי המשרה בבנק לשאלות הדירקטורים ככל שנשאלו. בתום הדיון מתקבלת החלטת הדירקטוריון בדבר אישור הדוחות הכספיים של הבנק והסמכת יו"ר הדירקטוריון, המנכ"ל והחשבונאי הראשי לחתום על הדוחות הכספיים.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוחות הכספיים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובהתאם להנחיות הוראת ניהול בנקאי תקין 309 שפורסמה בחודש ספטמבר 2008, הבנק מקיים זה מספר שנים בקורות ונהלים לגבי גילוי, וכן פרס מערך בקרה פנימית על דיווח כספי, שיושם לראשונה בדוח כספי, לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר 2008. ההוראות, שעניינן אחריות ההנהלה על הבקרה פנימית על דיווח כספי וחוות דעת של רואה החשבון המבקר לגבי ביקורת הבקרה הפנימית על דיווח כספי, נערכו בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם Sarbanes-Oxley Act שנחקק בארה"ב, והוראות והנחיות שנקבעו בארה"ב בין היתר ע"י ה-PCAOB.

לדוחות צורפו הצהרות של מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחת בנפרד, בנושא הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי. הנהלת הבנק, בשיתוף המנכ"ל והחשבונאי הראשי, העריכו ליום 30 בספטמבר 2011 את אפקטיביות הבקורות והנהלים לגבי הגילוי בדוחות הכספיים של הבנק. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע, שהבנק נדרש לגלות בדוח בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובמועד שנקבע בהוראות אלו. בעקבות היישום לראשונה ביום 1 בינואר 2011 של הוראות המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, חל במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 שינוי מהותי בתהליכי האיתור וההפרשה להפסדי אשראי ולפיכך חל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי. לצורך הכנת הדוחות הכספיים לתשעת החודשים הראשונים שנת 2011 במתכונת החדשה ולצורך חתימת המנכ"ל והחשבונאי הראשי על ההצהרה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי לרבעון השלישי, החל הבנק במיפוי של סביבת הבקרה הקשורה לתהליכים אלה. יושמו בקורות מפתח מפצות הקשורות לשלמות הנתונים וסבירות התוצאות. עם זאת, המערכות הממוכנות החדשות שפותחו לצורך יישום הוראת חובות פגומים, כמו גם אפיונים חדשים למערכות קיימות, החלו לפעול לראשונה בשנת 2011 ובמקרים רבים בהם נתגלו ליקויים הם תוקנו באופן ממוכן או ידני. הבנק יישם בדוחות אלו את הנחיית המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דוח כספי בנושא זכויות עובדים. הבנק החל במיפוי הבקרה הפנימית על ביצוע ההנחיה ויישם בקורות באשר לשלמות מיפוי הזכויות והערכתן. עם זאת, טרם הושלמו בקורות הקשורות בתיקוף המודלים שנבחרו ובחינתם. פרט לאמור לעיל במהלך הרבעון המסתיים ביום 30 בספטמבר 2011 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על הדוח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית על הדוח הכספי של הבנק.

דירקטוריון הבנק קיים 11 ישיבות מליאה בתקופה ינואר – ספטמבר 2011 ו-26 ישיבות של ועדות הדירקטוריון.

ישראל טראו
מנהל כללי

סמדר ברבר-צדיק

יו"ר הדירקטוריון
רמת גן, 27 בנובמבר 2011

סקירת ההנהלה על מצבו העסקי של הבנק ותוצאות פעולותיו*

סקירת ההנהלה נערכה בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו וכוללת הדיווחים הבאים:

תוספת א' שיעורי הכנסה והוצאה – מאוחד.

תוספת ב' חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית – מאוחד.

תוספת ג' סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק – מאוחד.

תוספת ד' חשיפות למדינות זרות – מאוחד.

* כל הפעילות בישראל בלבד.

סקירת ההנהלה תוספת א'

שיעורי הכנסה והוצאה – מאוחד (1)

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2010				לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2011			
שיעור הכנסה (הוצאה) כולל	שיעור הכנסה (הוצאה) ללא השפעת נגזרים	הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה(2) חדשית ממוצעת	שיעור הכנסה (הוצאה) כולל	שיעור הכנסה (הוצאה) ללא השפעת נגזרים	הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה(2) חדשית ממוצעת
אחוזים		מיליוני ש"ח		אחוזים		מיליוני ש"ח	
מטבע ישראלי לא צמוד							
	3.71%	103.3	11,288.9		5.13%	151.6	12,049.2
		1.0	127.1			0.9	100.1
3.70%		104.3	11,416.0	5.12%		152.5	12,149.3
	(0.65%)	(15.4)	9,483.5		(1.50%)	(38.4)	10,326.1
		(5.7)	1,156.9			(7.3)	896.2
(0.80%)		(21.1)	10,640.4	(1.64%)		(45.7)	11,222.3
2.90%	3.06%			3.48%	3.63%		
מטבע ישראלי צמוד למדד							
	8.39%	47.7	2,345.3		5.56%	31.9	2,340.7
		1.1	101.3			1.1	166.9
8.22%		48.8	2,446.6	5.37%		33.0	2,507.6
	(8.92%)	(53.2)	2,465.2		(5.79%)	(35.0)	2,469.5
		-	-			(0.3)	50.0
(8.92%)		(53.2)	2,465.2	(5.72%)		(35.3)	2,519.5
(0.70%)	(0.53%)			(0.35%)	(0.23%)		
מטבע חוץ פעילות מקומית (5)							
	1.17%	2.1	718.9		44.32%	62.8	653.8
		(11.5)	421.0			(8.0)	377.8
		(50.3)	1,432.1			98.3	969.5
(8.97%)		(59.7)	2,572.0	34.30%		153.1	2,001.1
	11.56%	46.3	1,531.4		(29.18%)	(87.5)	1,323.9
		(4.0)	452.3			(11.9)	412.3
		18.6	503.6			(49.0)	290.3
9.44%		60.9	2,487.3	(32.67%)		(148.4)	2,026.5
0.47%	12.73%			1.63%	15.14%		

הערות לעמודים 76 עד 82 ראה עמוד 83.

סקירת ההנהלה תוספת א'
(המשך 1)

שיעורי הכנסה והוצאה – מאוחד (1)
סכומים מדווחים
(במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2010				לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2011			
שיעור (3)	שיעור	הכנסה (הוצאה)	הכנסה (הוצאה)	שיעור (3)	שיעור	הכנסה (הוצאה)	הכנסה (הוצאה)
כולל	ללא	הכנסות (הוצאות)	יתרה (2) חדשית	כולל	ללא	הכנסות (הוצאות)	יתרה (2) חדשית
השפעת נגזרים	השפעת נגזרים	מימון	ממוצעת	השפעת נגזרים	השפעת נגזרים	מימון	ממוצעת
אחוזים	אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	אחוזים	אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
סך הכל							
נכסים כספיים שהניבו							
4.34%	153.1	14,353.1		6.71%	246.3	15,043.7	(4,4) הכנסות מימון
	(11.5)	421.0			(8.0)	377.8	(3) נגזרים מגדרים
	(48.2)	1,660.5			100.3	1,236.5	ALM (3) השפעת נגזרים
2.29%	93.4	16,434.6		8.38%	338.6	16,658.0	סך כל הנכסים
התחייבויות כספיות שגרמו							
(0.66%)	(22.3)	13,480.1		(4.64%)	(160.9)	14,119.5	(4) הוצאות מימון
	(4.0)	452.3			(11.9)	412.3	(3) נגזרים מגדרים
	12.9	1,660.5			(56.6)	1,236.5	ALM (3) השפעת נגזרים
(0.34%)	(13.4)	15,592.9		(5.95%)	(229.4)	15,768.3	סך כל ההתחייבויות
1.95%	3.68%			2.43%	2.07%		פער הריבית
הכנסות מאופציות							
0.7				1.5			הכנסות (הוצאות) בגין מכשירים
נגזרים אחרים							
(לא כולל אופציות, נגזרים בגידור, ALM ונגזרים משובצים שהופרדו)							
0.1				(0.7)			עמלה מעסקי מימון
9.1				3.6			והכנסות מימון אחרות (6)
(0.4)				(1.8)			הוצאות מימון אחרות
89.5				111.8			רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
הוצאות בגין הפסדי אשראי							
5.4				14.8			רווח מפעילות מימון לאחר הוצאות בגין הפרשה להפסדי אשראי
84.1				97.0			

הערות לעמודים 76 עד 82 ראה עמוד 83.

סקירת ההנהלה תוספת א'

(המשך 2)

שיעורי הכנסה והוצאה – מאוחד (1)

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שנתיים

ביום 30 בספטמבר

2010 2011

יתרה (2) יתרה (2)

חדשית חדשית

ממוצעת ממוצעת

מיליוני ש"ח

סך הכל

נכסים כספיים שהניבו

14,353.1 15,043.7 הכנסות מימון (א4,4)

נכסים הנובעים ממכשירים

18.9 18.0 נגזרים (7)

(8) 83.5 63.7 נכסים כספיים אחרים (א4)

(24.9) (85.7) הפרשה להפסדי אשראי

14,430.6 15,039.7 סך כל הנכסים הכספיים

התחייבויות כספיות שגרמו

13,480.1 14,119.5 הוצאות מימון (א4)

התחייבויות הנובעות

69.8 55.7 ממכשירים נגזרים

(8) 145.0 149.8 התחייבויות כספיות אחרות (א4)

13,694.9 14,325.0 סך כל ההתחייבויות הכספיות

עודף נכסים כספיים על

735.7 714.7 התחייבויות כספיות

(8) 142.4 156.9 נכסים לא כספיים

30.5 7.1 התחייבויות לא כספיות

847.6 864.5 סך כל האמצעים ההוניים

הערות לעמודים 76 עד 82 ראה עמוד 83.

סקירת ההנהלה תוספת א'
(המשך 3)

שיעורי הכנסה והוצאה – מאוחד (1)
סכומים מדווחים
(במיליוני ש"ח)

לתשעה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2010			לתשעה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2011			
שיעור שיעור (3)	הכנסה הכנסה (הוצאה)	יתרה (2) כולל	שיעור שיעור (3)	הכנסה הכנסה (הוצאה)	יתרה (2) כולל	
השפעת השפעת (הוצאות)	נגזרים נגזרים	מימון	השפעת השפעת (הוצאות)	נגזרים נגזרים	מימון	
אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
מטבע ישראלי לא צמוד						
3.54%	296.5	11,217.9	4.71%	415.6	11,824.5	נכסים (א4,4)
	6.6	168.0		2.1	78.4	השפעת נגזרים (3) ALM
3.57%	303.1	11,385.9	4.71%	417.7	11,902.9	סך כל הנכסים
(0.54%)	(38.0)	9,372.8	(1.29%)	(97.4)	10,088.1	התחייבויות (א4)
	(17.5)	1,153.1		(21.1)	927.3	השפעת נגזרים (3) ALM
(0.70%)	(55.5)	10,525.9	(1.44%)	(118.5)	11,015.4	סך כל ההתחייבויות
2.87%	3.00%		3.27%	3.42%		פער הריבית
מטבע ישראלי צמוד למדד						
5.67%	94.4	2,234.7	6.79%	118.5	2,347.4	נכסים (א4,4)
	0.1	86.0		4.9	164.2	השפעת נגזרים (3) ALM
5.47%	94.5	2,320.7	6.60%	123.4	2,511.6	סך כל הנכסים
(6.00%)	(107.9)	2,416.3	(7.07%)	(128.6)	2,447.1	התחייבויות (א4)
	-	-		(0.6)	34.6	השפעת נגזרים (3) ALM
(6.00%)	(107.9)	2,416.3	(7.00%)	(129.2)	2,481.7	סך כל ההתחייבויות
(0.53%)	(0.33%)		(0.40%)	(0.28%)		פער הריבית
מטבע חוץ פעילות מקומית (5)						
4.68%	24.5	701.4	13.51%	66.3	664.8	נכסים (א4,4)
	(32.5)	403.5		(17.4)	382.6	נגזרים מגזרים (3)
	(41.6)	1,422.9		84.4	1,016.5	השפעת נגזרים (3) ALM
(2.61%)	(49.6)	2,527.8	8.70%	133.3	2,063.9	סך כל הנכסים
5.09%	58.6	1,523.7	(6.51%)	(67.0)	1,382.7	התחייבויות (א4)
	(6.5)	438.8		(10.5)	420.6	נגזרים מגזרים (3)
	9.7	523.8		(42.5)	297.2	השפעת נגזרים (3) ALM
3.30%	61.8	2,486.3	(7.69%)	(120.0)	2,100.5	סך כל ההתחייבויות
0.69%	9.77%		1.01%	7.00%		פער הריבית

* סווג מחדש
הערות לעמודים 76 עד 82 ראה עמוד 83.

סקירת ההנהלה תוספת א'

(המשך 4)

שיעורי הכנסה והוצאה – מאוחד (1)

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

לתשעה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2010			לתשעה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2011		
שיעור	הכנסה	הוצאה	שיעור	הכנסה	הוצאה
(3)	כולל	(2)	(3)	כולל	(2)
השפעת	השפעת	השפעת	השפעת	השפעת	השפעת
נגזרים	נגזרים	נגזרים	נגזרים	נגזרים	נגזרים
אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	אחוזים	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
3.93%	415.4	14,154.0	5.43%	600.4	14,836.7
(32.5)		403.5	(17.4)		382.6
(34.9)		1,676.9	91.4		1,259.1
2.87%	348.0	16,234.4	5.49%	674.4	16,478.4
(0.88%)	(87.3)	13,312.8	(2.82%)	(293.0)	13,917.9
(6.5)		438.8	(10.5)		420.6
(7.8)		1,676.9	(64.2)		1,259.1
(0.88%)	(101.6)	15,428.5	(3.16%)	(367.7)	15,597.6
1.99%	3.05%		2.33%	2.61%	
2.2			3.7		
(2.0)			(0.1)		
31.0			12.7		
(0.6)			(4.3)		
277.0			318.7		
8.6			17.8		
268.4			300.9		

* סווג מחדש

הערות לעמודים 76 עד 82 ראה עמוד 83.

סקירת ההנהלה תוספת א'
(המשך 5)

שיעורי הכנסה והוצאה – מאוחד (1)
סכומים מדווחים
(במיליוני ש"ח)

לתשעה חודשים שנסתיימו

ביום 30 בספטמבר	
2010	2011
יתרה (2)	יתרה (2)
חדשית	חדשית
ממוצעת	ממוצעת
מיליוני ש"ח	

סך הכל

		נכסים כספיים שהניבו
14,154.0	14,836.7	הכנסות מימון (א4)
		נכסים הנובעים ממכשירים
18.5	17.6	נגזרים (7)
(8) 77.4	67.9	נכסים כספיים אחרים (א4)
(24.1)	(75.3)	הפרשה להפסדי אשראי
14,225.8	14,846.9	סך כל הנכסים הכספיים
		התחייבויות כספיות שגרמו
13,312.8	13,917.9	הוצאות מימון (א4)
		התחייבויות הנובעות
58.7	55.2	ממכשירים נגזרים
(8) 162.3	164.3	התחייבויות כספיות אחרות (א4)
13,533.8	14,137.4	סך כל ההתחייבויות הכספיות
		עודף נכסים כספיים על
692.0	709.5	התחייבויות כספיות
(8) 159.5	142.1	נכסים לא כספיים
17.8	5.0	התחייבויות לא כספיות
833.7	846.6	סך כל האמצעים ההוניים

הערות לעמודים 76 עד 82 ראה עמוד 83.

סקירת ההנהלה תוספת א'
(המשך 5)
שיעורי הכנסה והוצאה – מאוחד (1)

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2010				לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2011			
שיעור שיעור (3)	הכנסה הכנסה	הוצאה (הוצאה)	יתרה (2)	שיעור שיעור (3)	הכנסה הכנסה	הוצאה (הוצאה)	יתרה (2)
כולל	ללא הכנסות	ללא הוצאות	חדשית	כולל	ללא הכנסות	ללא הוצאות	חדשית
ממוצעת	מימון	נגזרים	ממוצעת	ממוצעת	מימון	נגזרים	ממוצעת
מיליוני דולר ארה"ב	מיליוני דולר ארה"ב	מיליוני דולר ארה"ב	מיליוני דולר ארה"ב	מיליוני דולר ארה"ב	מיליוני דולר ארה"ב	מיליוני דולר ארה"ב	מיליוני דולר ארה"ב
10.56%	4.7	184.9		3.22%	1.5	188.6	נכסים (4,4)
	(2.4)	106.8			(4.2)	107.3	נגזרים מגדרים
	0.3	394.3			11.0	279.9	השפעת נגזרים ALM
1.52%	2.6	686.0		5.89%	8.3	575.8	סך כל הנכסים
	(0.4)	400.5			(0.4)	380.5	התחייבויות (4)
	(2.0)	119.2			2.7	120.2	נגזרים מגדרים
	0.5	146.8			(8.3)	83.7	השפעת נגזרים ALM
(1.15%)	(1.9)	666.5		(4.17%)	(6.0)	584.4	סך כל ההתחייבויות
0.37%	10.16%			1.72%	2.80%		פער הריבית

לתשעה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2010				לתשעה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2011			
שיעור שיעור (3)	הכנסה הכנסה	הוצאה (הוצאה)	יתרה (2)	שיעור שיעור (3)	הכנסה הכנסה	הוצאה (הוצאה)	יתרה (2)
כולל	ללא הכנסות	ללא הוצאות	חדשית	כולל	ללא הכנסות	ללא הוצאות	חדשית
ממוצעת	מימון	נגזרים	ממוצעת	ממוצעת	מימון	נגזרים	ממוצעת
מיליוני דולר ארה"ב	מיליוני דולר ארה"ב	מיליוני דולר ארה"ב	מיליוני דולר ארה"ב	מיליוני דולר ארה"ב	מיליוני דולר ארה"ב	מיליוני דולר ארה"ב	מיליוני דולר ארה"ב
9.26%	12.7	184.9		6.63%	9.3	188.5	נכסים (4,4)
	(8.2)	106.7			(5.5)	109.0	נגזרים מגדרים
	(7.8)	382.9			11.5	286.7	השפעת נגזרים ALM
(0.65%)	(3.3)	674.5		3.51%	15.3	584.2	סך כל הנכסים
	(0.9)	402.5			(1.5)	392.5	התחייבויות (4)
	(2.5)	116.0			(1.8)	119.8	נגזרים מגדרים
	9.6	143.6			(8.4)	78.9	השפעת נגזרים ALM
1.25%	6.2	662.1		(2.65%)	(11.7)	591.2	סך כל ההתחייבויות
0.60%	8.96%			0.86%	6.12%		פער הריבית

סקירת ההנהלה תוספת א'

(המשך 5)

שיעורי הכנסה והוצאה – מאוחד (1)

סכומים מדווחים

הערות לעמודים 76 עד 82:

1. הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).
2. על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למיגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים. בשנת 2010 לאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי.
3. מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.
4. מהיתרה הממוצעת של הנכסים נוספה/ (נוכחה) היתרה הממוצעת של רווחים/ (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר וכן של רווחים/ (הפסדים) בגין אגרות חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון עצמי במסגרת רווח כולל מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן"

לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2010	2011	2010	2011	
-	(6.8)	1.0	(6.9)	לא צמוד
9.7	(4.7)	15.3	(9.4)	צמוד מדד
34.0	39.3	45.3	41.9	מט"ח וצמוד מט"ח
43.7	27.8	61.6	25.6	

4. למעט מכשירים נגזרים.
5. למעט מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
6. לרבות רווחים והפסדים ממכירת השקעות באגרות חוב ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר.
7. יתרות מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים (לא כולל יתרות חוץ מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים).
8. הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דווח כספי בנושא זכויות עובדים ראה ביאור 5.1.1 ובהתאם לתקני דווח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS17), ראה ביאור 4.1.

סקירת ההנהלה תוספת ב'

חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית ליום 30 בספטמבר 2011 - מאוחד

סכומים מדווחים
(במיליוני ש"ח)

עם דרישה עד חודש 3 חודשים עד שנה	מעל חודש עד 3 חודשים עד שנה	מעל 3 עד 5 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 10 עד 20 שנה		
מטבע ישראלי לא צמוד						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
10,479.6	782.4	361.9	98.1	1.8	72.2	(1.0)
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)						
20.3	355.6	217.0	58.6	-	-	-
אופציות (במונחי נכס הבסיס)						
2.9	-	-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
10,502.8	1,138.0	578.9	156.7	1.8	72.2	(1.0)
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
9,248.7	329.9	542.0	190.2	77.5	9.7	3.3
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)						
634.8	256.5	374.0	155.9	-	-	-
אופציות (במונחי נכס הבסיס)						
2.9	-	-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
9,886.4	586.4	916.0	346.1	77.5	9.7	3.3
מכשירים פיננסיים, נטו						
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר						
616.4	551.6	(337.1)	(189.4)	(75.7)	62.5	(4.3)
616.4	1,168.0	830.9	641.5	565.8	628.3	624.0

* סווג מחדש
הערות לעמודים 84 עד 91 ראה עמוד 90.

2010 בדצמבר 31			2010 בספטמבר 30							
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	ללא תקופת פרעון	מל 20 שנה
בשנים באחוזים			בשנים באחוזים			בשנים באחוזים				
0.14	4.05% (*)	12,014.3	0.07	3.47% (*)	11,452.5	0.10	3.79%	11,904.2	106.2	-
0.41		181.7	0.45		230.9	0.39		651.5	-	-
-		7.8	-		4.6	-		6.5	-	-
-		-	-		-	-		-	-	-
(2) 0.15	4.05%	12,203.8	0.08	3.47%	11,688.0 ⁽²⁾	0.11	3.79%	12,562.2	106.2	-
0.11	3.48% (*)	10,274.7	0.12	3.48% (*)	9,505.7	0.11	3.73%	10,401.0	-	(0.3)
0.36	(*)	1,125.9	0.29	(*)	1,386.8	0.36		1,421.2	-	-
-		7.8	-		4.6	-		6.5	-	-
-		-	-		-	-		-	-	-
(2) 0.14	3.48%	11,408.4	0.14	3.48%	10,897.1 ⁽²⁾	0.14	3.73%	11,828.7	-	(0.3)
										0.3
										624.3

סקירת ההנהלה תוספת ב'

(המשך 1)

חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית ליום 30 בספטמבר 2011 - מאוחד

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

מעל עם דרישה עד חודש עד חודש	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל שנה עד 3 שנים	מעל עד 5 שנים	מעל עד 10 שנים	מעל עד 20 שנה
מטבעישראלי צמוד למדד						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
32.4	53.5	469.5	592.1	492.9	584.5	32.7
נכסים פיננסיים (1)						
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט						
-	51.3	152.0	-	-	-	-
אופציות)						
אופציות (במונחי נכס הבסיס)						
-	-	-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
32.4	104.8	621.5	592.1	492.9	584.5	32.7
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
38.4	163.2	343.8	773.4	781.5	383.3	62.2
התחייבויות פיננסיות (1)						
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט						
-	-	-	50.0	-	-	-
אופציות)						
אופציות (במונחי נכס הבסיס)						
-	-	-	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
38.4	163.2	343.8	823.4	781.5	383.3	62.2
מכשירים פיננסיים, נטו						
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית						
(6.0)	(58.4)	277.7	(231.3)	(288.6)	201.2	(29.5)
במגזר						
(6.0)	(64.4)	213.3	(18.0)	(306.6)	(105.4)	(134.9)
החשיפה המצטברת במגזר						

הערות לעמודים 84 עד 91 ראה עמוד 90.

2010 בדצמבר 31			2010 בספטמבר 30								
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	ללא תקופת פרעון	מעל 20 שנה	
בשנים באחוזים			בשנים באחוזים			בשנים באחוזים					
3.23	2.92%	2,436.0	3.16	2.91%	2,480.5	3.36	3.63%	2,274.5	16.9	-	
0.59		101.5	0.32	.	102.1	0.44		203.3	-	-	
-		-	-	-	-	-		-	-	-	
(2) 3.12	2.92%	2,537.5	3.05	2.91%	2,582.6 (2)	3.12	3.63%	2,477.8	16.9	-	
3.24	2.06%	2,504.7	3.23	2.10%	2,610.4	3.18	2.54%	2,553.9	-	8.1	
-		-	-	-	-	1.46	-	50.0	-	-	
-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	
(2) 3.24	2.06%	2,504.7	3.23	2.10%	2,610.4 (2)	3.14	2.54%	2,603.9	-	8.1	
											(8.1)
											(143.0)

סקירת ההנהלה תוספת ב'

(המשך 2)

חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית ליום 30 בספטמבר 2011 - מאוחד

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

מטבע חוץ (3)	מעל עד 3 חודשים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל עד 10 שנים	מעל עד 20 שנים	עם דרישה עד חודש
מטבע חוץ (3)						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
נכסים פיננסיים (1)	175.4	119.1	14.4	63.8	115.6	191.1
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	1,233.0	304.6	26.9	10.8	-	-
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	0.7	0.1	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים	-	-	-	-	-	-
סך כל השווי ההוגן	1,409.1	423.8	41.3	74.6	115.6	191.1
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
התחייבויות פיננסיות (1)	979.0	174.2	102.3	8.6	0.5	-
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	525.3	30.7	36.8	71.1	118.1	200.9
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	0.7	0.1	-	-	-	-
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים	-	-	-	-	-	-
סך כל השווי ההוגן	1,505.0	205.0	139.1	79.7	118.6	200.9
מכשירים פיננסיים, נטו						
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	(95.9)	218.8	(97.8)	(5.1)	(3.0)	(9.8)
החשיפה המצטברת במגזר	(95.9)	122.9	25.1	20.0	17.0	7.2

הערות לעמודים 84 עד 91 ראה עמוד 90.

31 בדצמבר 2010			30 בספטמבר 2010							
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	ללא תקופת פרעון	מעל 20 שנה
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים			
3.00	3.58%	631.0	2.85	3.17%	691.1	2.50	3.46%	680.0	0.6	-
0.12		1,451.0	0.10	-	1,851.8	0.07		1,575.3	-	-
-		0.3	-	-	0.2	-		0.8	-	-
-		-	-	-	-	-		-	-	-
(2) 0.99	3.58%	2,082.3	0.85	3.17%	2,543.1 ⁽²⁾	0.80	3.46%	2,256.1	0.6	-
0.09	1.52%	1,425.3	0.09	1.04%	1,625.5	0.08	1.93%	1,264.6	-	-
2.85		653.6	2.46	-	864.7	1.84		982.9	-	-
-		0.3	-	-	0.2	-		0.8	-	-
-		-	-	-	-	-		-	-	-
(2) 0.96	1.52%	2,079.2	0.91	1.04%	2,490.4 ⁽²⁾	0.85	1.93%	2,248.3	-	-
-										
7.2										

סקירת ההנהלה תוספת ב'

(המשך 3)

חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית ליום 30 בספטמבר 2011 - מאוחד

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

מעל עד 20 שנה	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל דרישה עד חודש	עם דרישה עד חודש
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית							
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים							
31.7	847.8	610.3	754.0	845.8	954.9	10,687.3	נכסים פיננסיים (1)
-	-	-	69.4	395.9	711.5	1,253.3	מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	-	-	-	0.1	3.6	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
-	-	-	-	-	-	-	מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
31.7	847.8	610.3	823.4	1,241.7	1,666.5	11,944.2	סך כל השווי ההוגן
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים							
65.5	393.0	859.5	972.2	988.1	667.3	10,266.1	התחייבויות פיננסיות (1)
-	200.9	118.1	277.0	410.8	287.2	1,160.1	מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	-	-	-	0.1	3.6	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
-	-	-	-	-	-	-	מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים
65.5	593.9	977.6	1,249.2	1,398.9	954.6	11,429.8	סך כל השווי ההוגן
מכשירים פיננסיים, נטו							
(33.8)	253.9	(367.3)	(425.8)	(157.2)	711.9	514.4	החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר
496.1	529.9	276.0	643.3	1,069.1	1,226.3	514.4	החשיפה המצטברת במגזר

הערות לעמודים 84 עד 91:

1. למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
2. ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
3. לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

2010 בדצמבר 31			2010 בספטמבר 30								
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	ללא תקופת פרעון	מעל 20 שנה	
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים				
0.76	3.20%	15,081.3	0.73	3.00%	14,624.1	0.71	3.62%	14,858.7	126.7	-	
0.18		1,734.2	0.15	-	2,184.8	0.18		2,430.1	-	-	
-		8.1	-	-	4.8	-		7.3	3.6	-	
-		-	-	-	-	-		-	-	-	
(2) 0.70	3.20%	16,823.6	0.65	3.00%	16,813.7 ⁽²⁾	0.63	3.62%	17,296.1	130.3	-	
0.66	2.23%	14,204.7	0.71	2.25%	13,741.6	0.66	2.68%	14,219.5	-	7.8	
1.27		1,779.5	1.12	-	2,251.5	0.98		2,454.1	-	-	
-		8.1	-	-	4.8	-		7.3	3.6	-	
-		-	-	-	-	-		-	-	-	
(2) 0.73	2.23%	15,992.3	0.77	2.25%	15,997.9 ⁽²⁾	0.71	2.68%	16,680.9	3.6	7.8	
										(7.8)	
										488.3	

סקירת ההנהלה תוספת ג'

סיכון אשראי לפי ענפי משק – מאוחד

סכומים מדווחים

(במיליוני ש"ח)

פעילות בישראל בלבד

			ליום 30 בספטמבר 2011					
הפסדי אשראי (4)			סיכון אשראי לציבור					
יתרת	מחיקות	הוצאות	אשראי	סיכון	סיכון	סיכון	סיכון	
ההפרשה	חשבונאיות	בגין	לציבור	אשראי	אשראי	חוץ-אשראי	אשראי	
להפסדי	נטו	הפסדי	(3) פגום (1)	בעייתי (1)	כולל (1)	מאזני (1)(2)	מאזני (1)*	
אשראי	אשראי	אשראי						
2.2	(2.6)	(0.6)	7.4	9.2	164.7	23.6	141.1	חקלאות
20.8	(4.4)	6.5	33.5	38.2	1,001.9	142.6	859.3	תעשייה
12.6	(13.2)	(0.8)	17.6	22.6	752.9	279.8	473.1	בינוי ונדל"ן
0.3	-	-	-	-	149.6	15.4	134.2	חשמל ומים
10.0	(0.7)	5.2	20.0	35.0	894.9	105.6	789.3	מסחר
2.2	1.4	0.7	8.0	9.7	146.5	24.0	122.5	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
1.7	(0.1)	0.5	16.7	17.3	194.8	19.9	174.9	תחבורה ואחסנה
1.1	0.2	(0.5)	1.6	2.5	130.0	29.2	100.8	תקשורת ושרותי מחשב
0.4	3.0	(2.8)	0.1	0.2	105.4	4.2	101.2	שרותים פיננסיים
5.8	(4.8)	7.1	5.3	14.1	411.7	61.1	350.6	שרותים עסקיים אחרים
0.5	0.6	(0.2)	2.9	4.3	725.3	69.1	656.2	שרותים ציבוריים וקהילתיים
47.6	22.7	2.7	63.6	107.7	11,076.4	4,086.6	6,989.8	אנשים פרטיים
105.2	2.1	17.8	176.7	260.8	15,754.1	4,861.1	10,893.0	סך הכל
0.3	-	-	-	-	617.2	46.6	570.6	רשויות מקומיות (5)

*אשראי לציבור בסך 10,783.6 מיליון ש"ח, השקעה באגרות חוב של הציבור בסך 105.5 מיליון ש"ח ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים של הציבור בסך 3.9 מיליון ש"ח.

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי ואשראי לציבור פגום מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (3) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (המוצגים בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) לרבות תאגידים שבשליטתם.

סקירת ההנהלה תוספת ג'
(המשך 1)

סיכון אשראי לפי ענפי משק – מאוחד
סכומים מדווחים
(במיליוני ש"ח)

פעילות בישראל בלבד

ליום 30 בספטמבר 2010 **					
ההוצאה המצטברת					
בגין הפרשה		סיכון	סיכון	סיכון	
יתרות	ספציפית	אשראי	אשראי	אשראי	
חובות	לחובות	כולל	חוץ-	אשראי	
בעייתיים (3)(5)	מסופקים	לציבור	מאזני (2)(5)	מאזני (1)(5)	
11.9	1.2	137.5	13.6	123.9	חקלאות
57.8	2.3	1,016.2	178.9	837.3	תעשייה
20.5	(1.2)	580.9	273.9	307.0	בינוי ונדל"ן
0.3	-	128.3	8.5	119.8	חשמל ומים
37.9	1.3	782.7	165.6	617.1	מסחר
13.0	0.3	131.2	22.9	108.3	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
15.3	(0.1)	193.2	51.1	142.1	תחבורה ואחסנה
6.0	0.3	136.5	22.5	114.0	תקשורת ושרותי מחשב
0.7	(0.1)	136.4	14.5 *	121.9	שרותים פיננסיים
12.8	(2.5)	287.0	51.8	235.2	שרותים עסקיים אחרים
8.0	0.2	652.7	54.6	598.1	שרותים ציבוריים וקהילתיים
157.4	5.2	11,228.8	4,555.8	6,673.0	אנשים פרטיים (1)
341.6	6.9	15,411.4	5,413.7	9,997.7	סך הכל
-	-	612.7	70.5	542.2	רשויות מקומיות (4)

- (1) אשראי לציבור בסך 9,726.2 מיליון ש"ח, השקעה באגרות חוב של הציבור בסך 269.4 מיליון ש"ח ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים של הציבור בסך 2.1 מיליון ש"ח.
 (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
 (3) יתרות חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בביטחונות המותרים בניכוי לצורך מגבלות של חבות לווה ושל קבוצת לווים, כולל רכיב סיכון חוץ מאזני.
 (4) לרבות תאגידים שבשליטתם.
 (5) סיכון האשראי ויתרת החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

* סווג מחדש.

** ביום 1 בינואר 2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראת המפקח על הבנקים בדבר מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. מספרי השוואה לשנים קודמות לא הוצגו מחדש, ולכן הנתונים ליום 30 בספטמבר 2011 אינם ברי השוואה לנתוני ה-30 בספטמבר 2010 המוצגים לעיל. להסברים נוספים לגבי השפעת האימוץ לראשונה של ההוראה ראה באור 2.1. לתמצית הדוחות הכספיים.

סקירת ההנהלה תוספת ג'
(המשך 2)

סיכון אשראי לפי ענפי משק – מאוחד
סכומים מדווחים
(במיליוני ש"ח)

פעילות בישראל בלבד

ליום 31 בדצמבר 2010 **					
ההוצאה המצטברת					
בגין הפרשה		סיכון	סיכון	סיכון	
יתרות	ספציפית	אשראי	אשראי	אשראי	
חובות	לחובות	כולל	חוץ-	אשראי	
בעייתיים (3)(5)	מסופקים	לציבור	מאזני (2)(5)	מאזני (1)(5)	
9.4	1.2	145.1	14.1	131.0	חקלאות
54.2	4.5	1,039.5	170.1	869.4	תעשייה
19.2	(1.4)	813.6	401.8	411.8	בינוי ונדל"ן
0.3	-	123.9	5.1	118.8	חשמל ומים
33.9	2.7	772.2	122.5	649.7	מסחר
11.7	0.2	131.8	21.0	110.8	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
8.6	(0.1)	209.9	49.2	160.7	תחבורה ואחסנה
15.8	0.2	143.5	30.3	113.2	תקשורת ושרותי מחשב
0.8	(0.1)	126.7	12.7	114.0	שרותים פיננסיים
13.0	(1.9)	338.6	52.4	286.2	שרותים עסקיים אחרים
6.0	0.7	727.9	88.6	639.3	שרותים ציבוריים וקהילתיים
129.0	18.3	10,828.5	4,071.5	6,757.0	אנשים פרטיים (1)
301.9	24.3	15,401.2	5,039.3	10,361.9	סך הכל
-	-	616.2	55.4	560.8	רשויות מקומיות (4)

- (1) אשראי לציבור בסך 10,099.3 מיליון ש"ח, השקעה באגרות חוב של הציבור בסך 262.0 מיליון ש"ח ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים של הציבור בסך 0.6 מיליון ש"ח.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (3) יתרות חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בבטחונות המותרים בניכוי לצורך מגבלות של חבות לווה ושל קבוצת לווים, כולל רכיב סיכון חוץ מאזני.
- (4) לרבות תאגידיים שבשליטתם.
- (5) סיכון האשראי ויתרת החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי הפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

** ביום 1 בינואר 2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראת המפקח על הבנקים בדבר מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. מספרי ההשוואה לשנים קודמות לא הוצגו מחדש, ולכן הנתונים ליום 30 בספטמבר 2011 אינם ברי השוואה לנתוני ה- 31 בדצמבר 2010 המוצגים לעיל. להסברים נוספים לגבי השפעת האימוץ לראשונה של ההוראה ראה באור 2.1.1. לתמצית הדוחות הכספיים.

סקירת ההנהלה תוספת ד'

חשיפות למדינות זרות – מאוחד

סכומים מדווחים
(במיליוני ש"ח)

מידע בדבר כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מההון לפי באזל II, לפי הנמוך.

בימים 30 בספטמבר 2011, 30 בספטמבר 2010 ו-31 בדצמבר 2010 לא קיימת חשיפה למדינות זרות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן עולה על 1% מסך נכסי המאוחד או על 20% מההון, לפי הנמוך.

הצהרה

אני, ישראל טראו מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק אוצר החייל בע"מ (להלן: "הבנק"), לרבעון שנסתיים ביום 30 בספטמבר 2011 (להלן: "הדוח").

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.

4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי(1) ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח הכספי וכן:

א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח. וכן,

ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. וכן,

ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו. וכן,

ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע במחצית הראשונה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן

5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי. וכן,

ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

ישראל טראו - מנכ"ל

27 בנובמבר 2011

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון."

הצהרה

אני, עופר סלפטר, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק אוצר החייל בע"מ (להלן: "הבנק"), לרבעון שנסתיים ביום 30 בספטמבר 2011 (להלן: "הדוח").

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.

4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי(1) ולבקרה הפנימית של הבנק על דווח הכספי וכן:

א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח. וכן,

ב. קבענו בקרה פנימית על דווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה על דווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. וכן,

ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו. וכן,

ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע במחצית הראשונה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן

5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי. וכן,

ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

עופר סלפטר - חשבונאי ראשי

27 בנובמבר 2011

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון".

דוחות כספיים

תוכן העניינים

עמוד	
99	דוחות סקירה של רואי החשבון המבקרים
101	תמצית מאזן
102	תמצית דוח רווח והפסד
104	תמצית דוח על השינויים בהון
107	תמצית דוח על תזרימי המזומנים
108	ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים
161	דוח והצהרת אקטואר

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק אוצר החייל בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של בנק אוצר החייל בע"מ וחברות בנות שלו (להלן – "הבנק"), הכולל את מאזן הביניים התמציתי המאוחד ליום 30 בספטמבר 2011 ואת הדוחות התמציתיים ביניים המאוחדים על רווח והפסד, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות" ותקן סקירה שיישמו בסקירה של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבידורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

סומך חייקין
רואי חשבון

27 בנובמבר 2011

תמצית מאזן מאוחד
סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

ליום 31 בדצמבר 2010 (מבוקר)	ליום 30 בספטמבר 2010		ליום 30 בספטמבר 2011		
	(לא מבוקר)		(לא מבוקר)		
2,850.0	2,892.8	2,428.1			נכסים
1,964.1	1,804.9	1,844.8	2		מזומנים ופקדונות בבנקים
10,317.8	9,931.3	10,783.6	3		ניירות ערך
(242.6)	(230.6)	(99.8)	3		אשראי לציבור
10,075.2	9,700.7	10,683.8			הפרשה להפסדי אשראי
13.0	2.6	6.4			אשראי לציבור, נטו
127.0	129.3	114.3			אשראי לממשלה
12.9	17.0	49.3	7		בניינים וציוד
78.3	79.6	95.8			נכסים בגין מכשירים נגזרים
					נכסים אחרים
15,120.5	14,626.9	15,222.5			סך כל הנכסים
11,609.3	11,435.9	11,936.4			התחייבויות והון
522.9	152.7	60.2			פקדונות הציבור
246.8	239.3	271.9			פקדונות מבנקים
557.6	612.5	685.1			פקדונות הממשלה
58.2	83.7	73.3	7		כתבי התחייבות נדחים
					התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,276.0	1,256.2	1,325.8			התחייבויות אחרות (מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים בסך 5.4, 2.0 ו-1.0 מיליון ש"ח ב-30.09.10, 30.09.11 ו-31.12.10 בהתאמה)
14,270.8	13,780.3	14,352.7			סך כל ההתחייבויות
849.0	845.9	869.0			הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
0.7	0.7	0.8			זכויות שאינן מקנות שליטה
849.7	846.6	869.8			סך כל ההון
15,120.5	14,626.9	15,222.5			סך כל ההתחייבויות והון

(1) ביום 1 בינואר 2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראת המפקח על הבנקים בדבר מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. מספרי ההשוואה לשנים קודמות לא הוצגו מחדש, ולכן הנתונים ליום 30 בספטמבר 2011 אינם ברי השוואה לנתונים המסומנים ב-(1) בשנת 2010. להסברים נוספים לגבי השפעת האימוץ לראשונה של ההוראה ראה ביאור 2.1.1. להלן.
(2) הנתונים סווגו מחדש כדי להתאים לכותרות הסעיפים ולשיטת ההצגה בתקופה השוטפת. ראה ביאור 1.1.1 להלן.
(3) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דווח כספי בנושא זכויות עובדים רחוקים (IAS 17) בנושא חכירות (IFRS) בנושא חכירות (IAS 17), ראה ביאור 4.1.1.

עופר סלפטר **ישראל טראו** **סמדר ברבר-צדיק**
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי מנהל כללי יו"ר הדירקטוריון

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

רמת-גן, 27 בנובמבר 2011

תמצית דוח רווח והפסד מאוחד
 (במיליוני ש"ח)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010 (מבוקר)	לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר		באור
	2010 (לא מבוקר)	2011	2010 (לא מבוקר)	2011	
רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי					
373.9	277.0	318.7	89.5	111.8	8
24.7	8.6	17.8	5.4	14.8	3
רווח מפעילות מימון לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי					
349.2	268.4	300.9	84.1	97.0	
הכנסות תפעוליות ואחרות					
215.1	163.3	163.2	52.4	53.2	
-	-	2.0	-	-	
2.7	2.0	0.7	0.9	0.1	
217.8	165.3	165.9	53.3	53.3	
הוצאות תפעוליות ואחרות					
(1) 282.0	209.4	209.8 (1)	64.3	68.1	
94.2	72.6	64.3	22.9	22.8	
137.1	101.5	99.4	35.2	32.1	
513.3	383.5	373.5	122.4	123.0	
רווח מפעולות רגילות לפני מיסים					
(1) 53.7	50.2	93.3	15.0	27.3	
(1) 21.1	21.6	34.9	6.1	10.3	
32.6	28.6	58.4	8.9	17.0	
רווח נקי מפעולות רגילות:					
32.6	28.6	58.4	8.9	17.0	
-	-	(0.1)	-	-	
32.6	28.6	58.3	8.9	17.0	
רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
-	-	4.2	-	4.0	10
רווח נקי:					
32.6	28.6	62.6	8.9	21.0	
-	-	(0.1)	-	-	
32.6	28.6	62.5	8.9	21.0	

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דווח כספי בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 5.1.1.

תמצית דוח רווח והפסד מאוחד (המשך)
סכומים מדווחים

לשנה שנסתיימה ביום 31 דצמבר 2010 (מבוקר)	לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2010	2011	2010	2011	
	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
רווח למניה בש"ח					
רווח למניה רגילה בת 0.0001 ש"ח					
0.26	0.23	0.46	0.07	0.13	רווח נקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי מניות התאגיד
-	-	0.03	-	0.03	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים
0.26	0.23	0.49	0.07	0.16	המיוחס לבעלי מניות התאגיד
					סך הכל
רווח למניית בכורה בת 0.001 ש"ח					
(1) 2.57 (1)	2.26	4.60	0.71	1.35	רווח נקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי מניות התאגיד
-	-	0.33	-	0.31	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים
2.57	2.26	4.93	0.71	1.66	המיוחס לבעלי מניות התאגיד
					סך הכל
רווח למניית יסוד בת 0.005 ש"ח					
(1) 12.86 (1)	11.30	23.02 (1)	3.54	6.73	רווח נקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי מניות התאגיד
-	-	1.64	-	1.55	רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים
12.86	11.30	24.66	3.54	8.28	המיוחס לבעלי מניות התאגיד
					סך הכל

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דווח כספי בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 5.1.1.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על השינויים בהון
סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011							
הון המניות הנפרע מפרמיה	קרן הון	התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן	עודפים	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך כל ההון	
(לא מבוקר)							
19.1	358.7	(11.7)	487.1	853.2	0.8	854.0	יתרה ליום 30 ביוני 2011
-	-	-	21.0	21.0	-	21.0	רווח נקי בתקופה
-	-	(7.8)	-	(7.8)	-	(7.8)	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
-	-	(0.1)	-	(0.1)	-	(0.1)	התאמות מהצגת ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לרווח והפסד
-	-	2.7	-	2.7	-	2.7	השפעת המס המתיחס
19.1	358.7	(16.9)	508.1	869.0	0.8	869.8	יתרה ליום 30 בספטמבר 2011

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2010							
הון המניות הנפרע מפרמיה	קרן הון	התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן	עודפים	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך כל ההון	
(לא מבוקר)							
19.1	358.7	7.8	454.1	839.7	0.7	840.4	יתרה ליום 30 ביוני 2010
-	-	-	8.9	8.9	-	8.9	רווח נקי בתקופה
-	-	-	(1)	(1)	-	(1)	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
-	-	(4.2)	-	(4.2)	-	(4.2)	התאמות מהצגת ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לרווח והפסד
-	-	1.5	-	1.5	-	1.5	השפעת המס המתיחס
19.1	358.7	5.1	463.0	845.9	0.7	846.6	יתרה ליום 30 בספטמבר 2010

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דוח כספי בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 1.ו.5.

(2) הוצג מחדש בהתאם לתקני דוח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS17). ראה ביאור 1 ו 4.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על השינויים בהון (המשך)
 כסומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

לתשעה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר							
2011							
סך כל ההון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	עודפים	התאמות בגין	הון המניות קרן הון הנפרע מפרמיה	19.1	358.7
				הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן			
(לא מבוקר)							
849.7	0.7	849.0	(1) 467.0	4.2	358.7	19.1	2010
יתרה ליום 31 בדצמבר 2010							
השפעה מצטברת, נטו ממס על יישום לראשונה ביום 1.1.2011 של ההוראה בנושא מדידת חובות פגומים והפרשה להפסדי אשאי (2)							
(21.4)	-	(21.4)	(21.4)	-	-	-	-
רווח נקי בתקופה							
62.6	0.1	62.5	62.5	-	-	-	-
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן							
(28.8)	-	(28.8)	-	(28.8)	-	-	-
התאמות מהצגת ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לרווח והפסד							
(3.6)	-	(3.6)	-	(3.6)	-	-	-
השפעת המס המתייחס							
11.3	-	11.3	-	11.3	-	-	-
869.8	0.8	869.0	508.1	(16.9)	358.7	19.1	2011
יתרה ליום 30 בספטמבר 2011							
לתשעה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר							
2010							
סך כל ההון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	עודפים	התאמות בגין	הון המניות קרן הון הנפרע מפרמיה	19.1	358.7
				הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן			
(לא מבוקר)							
839.6	0.7	838.9	(1) 457.3	3.8	358.7	19.1	2009
יתרה ליום 31 בדצמבר 2009							
השפעת היישום לראשונה של הנחיות בנושא זכויות עובדים							
(22.9)	-	(22.9)	(1) (22.9)	-	-	-	-
רווח נקי בתקופה							
28.6	-	28.6	28.6	-	-	-	-
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן							
17.1	-	17.1	-	17.1	-	-	-
התאמות מהצגת ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לרווח והפסד							
(15.1)	-	(15.1)	-	(15.1)	-	-	-
השפעת המס המתייחס							
(0.7)	-	(0.7)	-	(0.7)	-	-	-
846.6	0.7	845.9	463.0	5.1	358.7	19.1	2010
יתרה ליום 30 בספטמבר 2010							

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של תקני דוח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS17), ראה ביאור 1.ו.4.

(2) ראה ביאור 1.ו.1.2. להלן.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על השינויים בהון (המשך)
 סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010							
סך כל ההון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	עודפים	התאמות בגין		הון המניות קרן הון הנפרע מפרמיה	
				הצגת ני"ע	זמינים למכירה לפי שווי הוגן		
			(מבוקר)				
839.6	0.7	838.9	(1) 457.3	3.8	358.7	19.1	יתרה ליום 31 בדצמבר 2009
(22.9)	-	(22.9)	(22.9)	-	-	-	השפעת היישום לראשונה של הנחיות בנושא זכויות עובדים
32.6	-	32.6	32.6	-	-	-	רווח נקי בתקופה
19.0	-	19.0	-	19.0	-	-	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
							התאמות מהצגת ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לרווח
(18.4)	-	(18.4)	-	(18.4)	-	-	והפסד
(0.2)	-	(0.2)	-	(0.2)	-	-	השפעת המס המתיחס
849.7	0.7	849.0	467.0	4.2	358.7	19.1	יתרה ליום 31 בדצמבר 2010

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של תקני דוח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS17). ראה ביאור 1.1 ו.4.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות על תזרימי המזומנים
(במיליוני ש"ח)

לשנה שנסתיימה ביום 31	לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר			
2010	2010	2011	2010	2011		
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)		
32.6 (1)	28.6	62.5 (1)	8.9	21.0	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת	
					רווח נקי לתקופה	
					התאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעילות	
					הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי (אשתקד - הפרשה	
					לחובות מסופקים)	
31.1	(13.2)	17.8	(7.1)	14.8	הפסד (רווח) ממכירה ומשערוך ניירות ערך זמינים למכירה	
					ומחזקים לפדיון	
19.0	14.8	(18.8)	13.1	(19.6)	רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות	
					ערך למסחר	
(1.4)	(0.9)	(0.3)	(0.2)	(0.2)	הפסד (רווח) ממימוש בניינים וציוד	
					שערוך כתבי התחייבות נדחים	
26.1	22.2	41.9	14.2	12.7	פחת על בניינים וציוד	
					מיסים נדחים, נטו	
(1)	(3.9)	(1)	1.8	2.3	שינוי בעודף העבודה על היעודה לפיצויי פרישה	
2.4	(2.1)	(5.9)	-	(0.8)	חלקם של בעלי מניות חיצוניים בחברות שאוחדו	
-	-	0.1	-	-		
133.5	71.7	106.5	36.1	34.9	מזומנים, נטו, מפעילות שוטפת	
					תזרימי מזומנים מפעילות בנכסים	
91.3	(48.1)	(128.5)	(0.5)	(0.6)	פקדונות מבנקים, נטו	
(78.4)	(76.6)	(77.2)	-	-	רכישת אג"ח המוחזקות לפדיון	
(1,898.3)	(1,351.4)	(376.0)	(365.7)	(35.2)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה	
85.9	78.1	34.2	13.5	7.1	תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה	
1,106.8	769.8	529.5	222.0	215.0	תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה	
1.3	(19.1)	13.9	(19.9)	13.1	ניירות ערך למסחר, נטו	
(717.9)	(299.1)	(663.6)	(52.3)	(178.2)	אשראי לציבור, נטו	
(11.1)	(0.7)	6.6	(0.2)	3.3	אשראי לממשלה, נטו	
(8.7)	(6.5)	(1.4)	(2.1)	(0.4)	רכישת בניינים וציוד	
-	-	0.5	-	-	תמורה ממימוש בניינים וציוד	
24.8	15.9	(19.5)	48.6	(39.0)	נכסים אחרים, נטו	
(1,404.3)	(937.7)	(681.5)	(156.6)	(14.9)	מזומנים, נטו, לפעילות בנכסים	
					תזרימי מזומנים מפעילות בהתחייבויות ובהון	
195.3	21.9	327.1	76.4	129.6	פקדונות הציבור, נטו	
425.5	55.3	(462.7)	(13.0)	(112.3)	פקדונות מבנקים, נטו	
58.6	51.1	25.1	1.3	29.2	פקדונות הממשלה, נטו	
50.0	50.0	110.0	-	20.0	הנפקת כתבי התחייבות נדחים	
(65.2)	(6.4)	(24.4)	-	(3.4)	פדיון כתבי התחייבות נדחים	
(1)	58.8	49.6	49.5	77.0	75.5	התחייבויות אחרות, נטו
723.0	221.5	24.6	141.7	138.6	מזומנים, נטו, מפעילות בהתחייבויות ובהון	
(547.8)	(644.5)	(550.4)	21.2	158.6	גידול (קיטון) במזומנים	
3,384.4	3,384.4	2,836.6	2,718.7	2,127.6	יתרת מזומנים לתחילת התקופה	
2,836.6	2,739.9	2,286.2	2,739.9	2,286.2	יתרת מזומנים לסוף התקופה	

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דוח כספי בנושא זכויות עובדים ויישום למפרע של תקני דוח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS17), ראה ביאור 1.4 ו-1.5. הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ביאור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

בנק אוצר החייל בע"מ, (להלן "הבנק"), הינו תאגיד בישראל. תמצית הדוחות הכספיים הרבעוניים המאוחדים של הבנק ליום 30 בספטמבר 2011 כוללים את אלה של הבנק ושל חברות הבנות שלו. תמצית הדוחות הכספיים הרבעוניים המאוחדים ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי רבעוני של תאגיד בנקאי, ובהתאם ל- IAS 34, דיווח כספי לתקופות ביניים, ואינה כוללת את כל המידע הנדרש בדוחות כספיים שנתיים מלאים. יש לקרוא אותם ביחד עם הדוחות הכספיים ליום ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010 (להלן: "הדוחות השנתיים").

המדיניות החשבונאית של הבנק בתמצית דוחות כספיים רבעוניים מאוחדים אלה, הינה המדיניות שיושמה בדוחות השנתיים, למעט המפורט בסעיפים ה' ו-ו' להלן.

בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, פרסום הדוחות הכספיים הוא על בסיס דוחות מאוחדים בלבד.

תמצית הדוחות הכספיים הרבעוניים המאוחדים אושרה לפרסום ע"י דירקטוריון הבנק ביום 27 בנובמבר 2011.

ב. עקרונות הדיווח הכספי

תמצית דוחות כספיים אלה הוכנה באופן המפורט להלן:

1. בנושאים שבליבת העסק הבנקאי - הטיפול החשבונאי הינו בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו ובהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב אשר אומצו במסגרת הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים.
2. בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי - הטיפול החשבונאי הינו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל ובהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים ופרשנויות של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) המתייחסות אליהם. התקינה הבינלאומית מיושמת על פי העקרונות המפורטים להלן:
 - במקרים שבהם עולה סוגיה מהותית אשר אינה מקבלת מענה בתקנים הבינלאומיים או בהוראות היישום של המפקח, הבנק מטפל בסוגיה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב שחלים ספציפית על נושאים אלו;
 - במקרים בהם לא קיימת התייחסות ספציפית בתקנים או בפרשנויות לנושאים מהותיים או שקיימות מספר חלופות לטיפול בנושא מהותי, הבנק פועל לפי הנחיות יישום ספציפיות שנקבעו על ידי המפקח;
 - במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה לתקן בינלאומי אחר שאומץ בהוראות הדיווח לציבור, הבנק פועל בהתאם להוראות התקן הבינלאומי;
 - במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה לתקן בינלאומי שלא אומץ בהוראות הדיווח לציבור, הבנק פועל בהתאם להוראות הדיווח ובהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בישראל;
 - במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה להגדרה של מונח שמוגדר בהוראות הדיווח לציבור, תבוא הפניה להגדרה בהוראות במקום ההפניה המקורית.

ג. שימוש באומדנים

בעריכת תמצית הדוחות הכספיים הרבעוניים המאוחדים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת, בהערכות אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

שיקול הדעת של ההנהלה, בעת יישום המדיניות החשבונאית של הבנק וההנחות העיקריות ששימשו בהערכות הכרוכות באי וודאות, הינם עקביים עם אלו ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים.

ד. שינוי סיווג

1. בעקבות היישום לראשונה של תקני חשבונאות מסוימים והוראות הפיקוח על הבנקים (ראה סעיף ה' להלן) סווגו מחדש סעיפים מסוימים במסגרת הדוחות הכספיים ומספרי השוואה כדי להתאים לכותרות הסעיפים ולדרישות הדיווח בתקופה השוטפת. בפרט, סווגו מחדש:

פריטים שנכללו בתמצית מאזן מאוחד:
- נתוני אשראי לציבור, נטו ליום 30 בספטמבר 2010 וליום 31 בדצמבר 2010 סווגו מחדש כדי להתאים להצגה בסכום ברוטו החל מיום 1 בינואר 2011.
- נכסים בגין מכשירים נגזרים בסך של 17.0 מיליון ש"ח ושל 12.9 מיליון ש"ח, אשר במאזנים ליום 30 בספטמבר 2010 וליום 31 בדצמבר 2010, בהתאמה, נכללו במסגרת נכסים אחרים, הוצגו במאזן ליום 30 בספטמבר 2011 בשורה נפרדת.
- התחייבויות בגין מכשירים נגזרים בסך של 83.7 מיליון ש"ח ושל 58.2 מיליון ש"ח, אשר במאזנים ליום 30 בספטמבר 2010 וליום 31 בדצמבר 2010, בהתאמה, נכללו במסגרת התחייבויות אחרות, הוצגו במאזן ליום 30 בספטמבר 2011 בשורה נפרדת.

2. פריטים שסווגו מחדש בביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ומהות הסיווג:
- ביאור 7.ב: סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה, סיווג בין צדדים נגדיים לחשיפה.
- ביאור 7א: יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים, סיווג מכשירים המוצגים בשוויים המאזני.
- ביאור 9: מגזרי פעילות, סיווג הכנסות בין יחידות.

ה. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

החל מהתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2011 מיישם הבנק תקנים חשבונאיים והוראות המפורטים להלן:

1. הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי, והפרשה להפסדי אשראי ותיקון להוראות בנושא טיפול בחובות בעייתיים.
2. תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים והפרשנויות של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) שמתייחסות ליישום תקנים אלו.
3. תקן חשבונאות אמריקאי 157 (ASC 820-10), מדידת שווי הוגן (להלן: "FAS 157"), תקן חשבונאות אמריקאי 159 (ASC 825-10), חלופת השווי הוגן עבור נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות (להלן: "FAS 159") ועדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-06, שיפור גילוי לגבי מדידת שווי הוגן.
4. הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דווח כספי בנושא זכויות עובדים.
5. עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-02, קביעה של מלווה בדבר ארגון מחדש של חוב בעייתי.

להלן תיאור מהות השינויים שננקטו במדיניות החשבונאית בתמצית דוחות כספיים רבעוניים מאוחדים אלה:

1. הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי ותיקון הוראות בנושא טיפול בחובות בעייתיים

בהתאם להוראה החדשה של המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מ- 1 בינואר 2011, את תקני החשבונאות האמריקאיים בנושא (ASC 310) ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור.

אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב, כגון, פיקדונות בבנקים, אגרות חוב, ניירות ערך שנרכשו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה וכו'. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות לגביהם לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים בדבר מדידת הפרשה להפסדי אשראי (כגון: אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וכד') מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה. יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה. יובהר כי לפני 1 בינואר 2011 הבנק יישם כללים שונים לפיהם יתרת החוב בספרי הבנק כללה את מרכיב הריבית שנצברה לפני שהחוב סווג כחוב בעייתי שאינו נושא הכנסה. לאור זאת, יתרות אשראי שהוצגו בתקופות שלפני תקופת יישום ההוראה לראשונה אינן ברות השוואה ליתרות האשראי המדווחות לאחר תחילת יישומה. לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בדבר מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון: אגרות חוב) הבנק ממשיך ליישם את אותם כללי מדידה.

הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים לסינון אשראי ולמדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק קבע נהלים הנדרשים לקיום, כחשבון התחייבותי נפרד, הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים (כגון: התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות).

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" ו"הפרשה קבוצתית". כמו כן, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי.

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי - הבנק בחר לזהות לצורך בחינה פרטנית חובות שסך יתרתם החוזית הינה מעל 1 מיליון ש"ח ללווה וחובות שאורגנו מחדש. חובות בסכום נמוך מ 1 מיליון ש"ח הנמדדים על בסיס קבוצתי שהטיפול בגבייתם הועבר ליחידות הגבייה בבנק מוערכים, עם מעברם, על בסיס פרטני וההפרשה להפסדי אשראי בגינם מחושבת על בסיס זה. הפרשה פרטנית להפסדי אשראי מוכרת לגבי כל חוב שסווג כפגום. חוב מסווג כפגום כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. בכל מקרה, חוב מסווג כחוב פגום כאשר קרן או ריבית בגינו מצויים בפגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב גם מובטח היטב וגם נמצא בהליכי גבייה. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום.

ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של החוב. כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, ההפרשה הפרטנית מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון ששוועד להבטחת אותו חוב.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. בשל מיעוט יחסי של מספר מקרי הכשל ביחס לאוכלוסיית החייבים בכל ענף ובשל מדגם סטטיסטי לא מייצג החליט הבנק להשתמש בתוצאות חישוב המקדמים המתקבלות בחברה האם, למעט בענף משק פרטיים ובענפי משק "שירותים ציבוריים" ו"חשמל ומים". בענפים אלו משתמש הבנק במקדמים המבוססים על נתוני הבנק. השימוש בנתוני הבנק בענפים אלו נעשה על מנת לשקף בהפרשה את האופי העיסוקי השונה של הבנק בפעילות ענפים אלו.

ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב- FAS 5 (ASC 450), טיפול חשבונאי בתלויות, בהתבסס על נוסחה המפורטת בהוראת שעה שקבע המפקח על הבנקים וזאת בתוקף עד וכולל יום 31 בדצמבר 2012. הנוסחה מבוססת על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בשנים 2008, 2009 ו- 2010 וכן על שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל החל מ- 1 בינואר 2011. בנוסף לחישוב טווח שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים כאמור, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות הבנק לוקח בחשבון נתונים נוספים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי.

בהתאם להנחיות שנקבעו בהוראת השעה, החל מ- 1 בינואר 2011 הבנק לא שומר הפרשה כללית ונוספת, אולם ממשיך לחשב את ההפרשה הנוספת ובודק כי בכל מקרה סכום ההפרשה הקבוצתית בתום כל תקופת דיווח לא יפחת מסכום ההפרשה הכללית והנוספת שהיו מחושבות לאותו מועד, ברוטו לפני מס.

ההפרשה הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ מאזניים מוערכת בהתאם לכללים שנקבעו ב- FAS 5 (ASC 450). ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון- סיכון אשראי- הגישה הסטנדרטית, בהתאמות מסוימות במקרים בהם קיים בבנק ניסיון עבר המצביע על שיעורי המימוש לאשראי.

הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני בעייתיים בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום.

הכרה בהכנסה

במועד סיווג החוב כפגום הבנק מגדיר את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית ומפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית, למעט האמור להלן לגבי חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר ריבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. חוב אשר פורמאלי עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב יפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, יטופל כחוב פגום שצובר הכנסות ריבית. לגבי חובות שנבחנו ומופרשים על בסיס קבוצתי אשר מצויים בפיגור של 90 יום או יותר, הבנק אינו מפסיק צבירת הכנסות ריבית. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה של הפרשה להפסדי אשראי שמבטיחות שהרווח של הבנק אינו מוטה כלפי מעלה.

עמלות בגין איחור על חובות אלה נכללות כהכנסה במועד שבו נוצרה לבנק הזכות לקבלן מהלקוח, ובלבד שהגביה מובטחת באופן סביר.

ארגון מחדש של חוב בעייתי

חוב אשר פורמאלי עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו).

לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתן הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע (1) האם החייב מצוי בקשיים פיננסיים ו- (2) האם במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב.

לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר. בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן: למועד הסדר החוב הלווה נמצא בכשל, לרבות כאשר חוב אחר כלשהו של הלווה הינו בכשל; לגבי החובות שלמועד ההסדר אינם בפיגור הבנק מעריך האם בהתאם ליכולת הפירעון הנוכחית קיימת

סבירות כי בעתיד הנראה לעין הלווה ייקלע למצב של כשל ולא יעמוד בתנאים החוזיים המקוריים של החוב; החייב הוכרז כפושט רגל, נמצא בתהליך של כינוס נכסים או קיימים ספקות משמעותיים להמשך קיומו של הלווה כעסק חי; וכן ללא שינוי תנאי החוב, החייב לא יהיה מסוגל לגייס חוב ממקורות אחרים בריבית שוק המקובלת לגבי חייבים שאינם בכשל. הבנק מסיק כי במסגרת ההסדר הוענק לחייב ויתור, גם אם במסגרת ההסדר בוצעה העלאה בריבית החוזית, אם מתקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים: כתוצאה מארגון מחדש, הבנק לא צפוי לגבות את כל סכומי החוב (לרבות ריבית שנצברה בהתאם לתנאים החוזיים); שווי הוגן עדכני של הביטחון לגבי חובות מותנים בביטחון אינו מכסה את יתרת החוב החוזית ומצביע על היעדר יכולת גביה של כל סכומי החוב; לחייב לא קיימת אפשרות לגייס מקורות בשיעור הנהוג בשוק עבור חוב בעל תנאים ומאפיינים כגון אלו של החוב שהועמד במסגרת ההסדר.

בנוסף, הבנק לא מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי. לענין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה האם הדחייה בתשלומים אינה מהותית.

חובות שאורגנו מחדש, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש נבחנו על בסיס קבוצתי, יסווגו כחוב פגום ויוערכו על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי או מחיקה חשבונאית. לאור העובדה שהחוב שלגביו בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי לא ייפרע בהתאם לתנאים החוזיים המקוריים שלו, החוב ממשיך להיות מסווג כחוב פגום גם לאחר שהחייב חוזר למסלול פירעון בהתאם לתנאים החדשים.

מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני שנחשב כאינו בר גביה ובעל ערך נמוך כך שהותרתו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (ברוב המקרים מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל פרמטרים בעייתיים אחרים. יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות ביותר משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

2. תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי

2.1 IAS 21, השפעת השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ

עסקאות במטבע חוץ

עסקאות במטבע חוץ מתורגמות למטבעות הפעילות הרלוונטיים של הבנק לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקאות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום. הפרשי שער בגין הפריטים הכספיים הינו ההפרש שבין העלות המופחתת במטבע הפעילות לתחילת השנה, כשהוא מתואם לריבית האפקטיבית ולתשלומים במשך השנה, לבין העלות המופחתת במטבע חוץ מתורגמת לפי שער החליפין לסוף התקופה.

נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי הוגן. הפרשי שער הנובעים מתרגום למטבע הפעילות מוכרים ברווח והפסד. פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.

הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. העלות כוללת יציאות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה. כמו כן, בהתאם להוראות הדיווח לציבור הבנק מסווג בסעיף בניינים וציוד את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהונו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי. לגבי הטיפול החשבונאי בעלויות תכנה ראה סעיף 2.5 להלן.

פריט רכוש קבוע שנרכש תמורת פריט לא כספי אחר במסגרת עסקה בעלת מהות מסחרית, מוכר לפי שווי הגון.

כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים (לרבות עלויות של בדיקות תקופתיות משמעותיות) יש אורך חיים שונה, הם מטופלים כפריטים נפרדים (רכיבים משמעותיים) של הרכוש הקבוע.

רווח או הפסד מגריעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגריעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף "רווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מיסים" בדוח רווח והפסד.

עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע מוכרת כחלק מהערך בספרים של אותו פריט אם צפוי כי ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בחלק שהוחלף יזרמו אל הבנק ואם עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של החלק שהוחלף נגרע. עלויות תחזוקה שוטפות של פריטי רכוש קבוע נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

פחת

פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר-פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השייר של הנכס.

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישיר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע, מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. נכסים חכורים מופחתים על פני התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה ותקופת השימוש בנכסים. קרקעות שבבעלות הבנק אינן מופחתות.

האומדנים בדבר שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת כספים ומותאמים בעת הצורך.

2.3 IAS17, חכירות

חכירות, לרבות חכירות של קרקעות ממינהל מקרקעי ישראל או מצדדים שלישיים אחרים בהן נושא הבנק באופן מהותי בכל הסיכונים והתשואות מהנכס, מסווגות כחכירות מימוניות. בעת ההכרה לראשונה נמדדים הנכסים החכורים בסכום השווה לנמוך מבין השווי ההוגן והערך הנוכחי של דמי החכירה המינימאליים העתידיים. תשלומים עתידיים למימוש אופציה להארכת תקופת החכירה מול מנהל מקרקעי ישראל אינם מוכרים כחלק מהנכס וההתחייבות המתייחסת מאחר והם מהווים דמי חכירה מותנים, הנגזרים משווי ההוגן של הקרקע במועדי החידוש העתידיים של הסכם החכירה. לאחר ההכרה לראשונה, מטופל הנכס בהתאם למדיניות החשבונאית הנהוגה לגבי נכס זה.

יתר החכירות מסווגות כחכירות תפעוליות, כאשר הנכסים החכורים אינם מוכרים במאזן של הבנק.

דמי חכירה ששולמו מראש למינהל מקרקעי ישראל בגין חכירות של קרקעות המסווגות כחכירות תפעוליות מוצגים במאזן כהוצאות מראש, ונזקפים לדוח רווח והפסד לאורך תקופת החכירה. תקופת החכירה וסכומי ההפחתות מביאים בחשבון אופציה להארכת תקופת החכירה, במידה ובמועד ההתקשרות בחכירה היה וודאי באופן סביר שהאופציה תמומש.

תשלומים במסגרת חכירה תפעולית נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תמריצי חכירה שנתקבלו מוכרים כחלק בלתי נפרד מסך כל הוצאות החכירה לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה.

תשלומי חכירה מינימאליים, המשתלמים במסגרת חכירה מימונית, נחלקים בין הוצאות המימון לבין הפחתת יתרת ההתחייבות. הוצאת המימון מוקצית לכל תקופה מתקופת החכירה, כך שמתקבל שיעור ריבית תקופתית קבוע על היתרה הנתרת של ההתחייבות. תשלומי החכירה המינימאליים מתעדכנים, בגין דמי חכירה מותנים, כאשר ההתניה מתבררת.

קביעה אם הסדר מכיל חכירה

בתחילת ההסדר או בעת בחינתו מחדש, הבנק קובע אם הסדר הוא חכירה או אם הוא מכיל חכירה. נכס ספציפי כפוף לחכירה אם קיום ההסדר תלוי בשימוש בנכס או בנכסים ספציפיים. הסדר מעביר זכות לשימוש בנכס אם הוא מעביר את הזכות לשלוט בשימוש בנכס.

תשלומים ותמורה אחרת שנדרשים לפי ההסדר מופרדים בתחילת ההסדר או בעת הבחינה מחדש לתשלומים עבור החכירה ולרכיבים אחרים על בסיס השווי ההוגן היחסי שלהם.

לגבי חכירה מימונית, אם אין זה מעשי להפריד את התשלומים באופן מהימן הבנק מכיר בנכס ובהתחייבות בסכום השווה לשווי ההוגן של נכס הבסיס. בתקופות עוקבות ההתחייבות מופחתת עם ביצוע התשלומים ומוכרת הוצאת מימון גלומה בגין ההתחייבות תוך שימוש בשיעור הריבית התוספתית של הרוכש.

2.4 IFRS 3 (2008), צירופי עסקים, IAS 27 (2008), דוחות כספיים מאוחדים ונפרדים, IAS 28, השקעות בחברות כוללות ו- IAS 31, זכויות בעסקאות משותפות

בסיס האיחוד

בשל היישום לראשונה של IFRS 3 (2008) ו- IAS 27 (2008), הבנק שינה את המדיניות החשבונאית המיושמת בטיפול בצירופי עסקים ועסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה.

צירופי עסקים

הבנק מיישם לגבי כל צירופי העסקים את שיטת הרכישה (acquisition method). מועד הרכישה הינו המועד בו הרוכשת משיגה שליטה על הנרכשת. שליטה היא הכוח לקבוע את המדיניות הפיננסית והתפעולית של חברה כדי להשיג הטבות מפעילויותיה. בבחינת קיום השליטה נלקחות בחשבון זכויות הצבעה פוטנציאליות שניתן לממשן באופן מיידי. הבנק מפעיל שיקול דעת בקביעת מועד הרכישה ובאם השליטה התקבלה.

הטיפול בצירופי עסקים שאירעו לאחר 1 בינואר 2011

עבור רכישות אשר אירעו לאחר ה- 1 בינואר 2011, הבנק מכיר במוניטין למועד הרכישה לפי השווי ההוגן של התמורה שהועברה, לרבות סכומים שהוכרו בגין זכויות כלשהן שאינן מקנות שליטה בנרכשת, וכן השווי ההוגן למועד הרכישה של זכויות הונות בנרכשת שהוחזקו קודם לכן על ידי הרוכשת, בניכוי הסכום נטו שיוחס ברכישה לנכסים הניתנים לזיהוי שנרכשו ושל ההתחייבויות שניטלו.

הרוכש מכיר במועד הרכישה בהתחייבות תלויה שניטלה בצירוף עסקים אם קיימת מחויבות בהווה שנובעת מאירועי העבר ושוויה ההוגן ניתן למדידה באופן מהימן.

במידה והבנק מבצע רכישה במחיר הזדמנותי (רכישה הכוללת מוניטין שלילי), הוא מכיר ברווח שנוצר כתוצאה מכך בדוח רווח והפסד במועד הרכישה, זאת לאחר שבוצעה בדיקה נוספת של הייחוס לנכסים ולהתחייבויות של הישות הנרכשת.

התמורה שהועברה כוללת את השווי ההוגן של הנכסים שהועברו לבעלים הקודמים של הנרכשת, התחייבויות שהתהוו לרוכש מול הבעלים הקודמים של הנרכשת וזכויות הונות שהונפקו על ידי הקבוצה. בצירוף עסקים שהושג בשלבים,

ההפרש בין השווי ההוגן למועד הרכישה של הזכויות ההוניות בנרכשת שהוחזקו קודם לכן על ידי הקבוצה לבין הערך הפנקסני לאותו מועד נזקף לדוח רווח והפסד במסגרת סעיף רווח מפעולות בלתי רגילות. כמו כן, התמורה שהועברה כוללת את השווי ההוגן של תמורה מותנית. לאחר מועד הרכישה, הקבוצה מכירה בשינויים בשווי ההוגן של התמורה המותנית המסווגת כהתחייבות פיננסית בדוח רווח והפסד.

צירופי עסקים שאירעו לפני 1 בינואר 2011

בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, הבנק אימץ את ההקלה שנקבעה בסעיפים C4 ו-C5 ל-IFRS 1, אימוץ לראשונה של תקני דיווח כספי בינלאומיים. בהתאם לכך הבנק לא מיישם את IFRS 3 (2008) למפרע לגבי צירופי עסקים, רכישות של חברות כלולות, רכישות של חברות תחת שליטה משותפת ורכישות של זכויות מיעוט שהתרחשו לפני 1 בינואר 2011. לפיכך, עבור רכישות אשר אירעו לפני 1 בינואר 2011 המוניטין שהוכר ועודפי העלות שנוצרו מייצגים את הסכומים שהוכרו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל.

חברות בנות

חברות בנות הינן ישויות הנשלטות על ידי הבנק. הדוחות הכספיים של חברות בנות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה. המדיניות החשבונאית של חברות בנות שונתה במידת הצורך על מנת להתאימה למדיניות החשבונאית שאומצה על ידי הבנק.

זכויות שאינן מקנות שליטה

זכויות שאינן מקנות שליטה הן ההון העצמי בחברה בת שאינו ניתן לייחוס, במישרין או בעקיפין, לחברה האם וכוללות בתוכן מרכיבים נוספים כגון: מרכיב הוני באג"ח להמרה של חברות בנות, תשלום מבוסס מניות שיסולק במכשירים הוניים של חברות בנות ואופציות למניות של חברות בנות.

זכויות שאינן מקנות שליטה, שהינן מכשירים המקנים זכות בעלות בהווה והמעניקים למחזיק בהן חלק בנכסים נטו במקרה של פירוק (לדוגמה: מניות רגילות), נמדדים במועד צירוף העסקים בשווי הוגן. מכשירים אחרים העומדים בהגדרה של זכויות שאינן מקנות שליטה (לדוגמה: אופציות למניות רגילות) נמדדים בשווי הוגן או לפי הוראות תקני IFRS רלוונטיים אחרים.

הקצאת פריטי הרווח והרווח הכולל האחר בין בעלי המניות

רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה. סך הכל רווח ורווח כולל אחר מיוחס לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה גם אם כתוצאה מכך יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה תהיה שלילית.

עסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה, תוך שימור שליטה

עסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה תוך שימור שליטה, מטופלות כעסקאות הוניות. כל הפרש בין התמורה ששולמה או התקבלה לשינוי בזכויות שאינן מקנות שליטה נזקף לחלק הבעלים של החברה ישירות להון.

הסכום שבו מתואמות הזכויות שאינן מקנות שליטה מחושב כלהלן:

בעלייה בשיעור ההחזקה לפי החלק היחסי הנרכש מיתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה בדוחות הכספיים המאוחדים ערב העסקה.

בירידה בשיעור ההחזקה לפי החלק היחסי שמומש על ידי הבעלים של החברה הבת בנכסים נטו של החברה הבת, לרבות מוניטין.

כמו כן, בעת שינויים בשיעור ההחזקה בחברה בת, תוך שימור שליטה, הבנק מייחס מחדש את הסכומים המצטברים שהוכרו ברווח כולל אחר בין הבעלים של החברה לבין הזכויות שאינן מקנות שליטה.

אובדן שליטה

בעת אובדן שליטה, הבנק גורע את הנכסים ואת ההתחייבויות של החברה הבת, זכויות כלשהן שאינן מקנות שליטה ורכיבים אחרים של הון המיוחסים לחברה הבת. אם הבנק נותר עם השקעה כלשהי בחברה הבת לשעבר, אזי יתרת ההשקעה נמדדת לפי שוויה ההוגן במועד אובדן השליטה. ההפרש בין התמורה ושוויה ההוגן של יתרת ההשקעה לבין היתרות שנגרעו מוכר ברווח והפסד בסעיף רווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מיסים. החל מאותו מועד, ההשקעה הנותרת מטופלת לפי שיטת השווי המאזני או כנכס פיננסי זמין למכירה, בהתאם למידת ההשפעה של הבנק בחברה המתייחסת.

הסכומים שהוכרו בקרנות הון במסגרת רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברה בת מסווגים מחדש לרווח או הפסד או לעודפים, באותו אופן שהיה נדרש אילו החברה הבת היתה מממשת בעצמה את הנכסים או ההתחייבויות המתייחסים.

השקעה בחברות כלולות ובישויות בשליטה משותפת

חברות כלולות הינן ישויות בהן יש לבנק השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה. ישויות בשליטה משותפת הינן ישויות שלבנק יש שליטה משותפת על פעילותן, שהושגה על ידי הסכם חוזי הדורש הסכמת פה אחד משותפת לגבי החלטות אסטרטגיות כספיות ותפעוליות.

השקעה בחברות כלולות וישויות בשליטה משותפת מטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני ומוכרת לראשונה לפי עלותה. עלות ההשקעה כוללת עלויות עסקה. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את חלקו של הבנק בהכנסות ובהוצאות, ברווח או הפסד וברווח כולל אחר של ישויות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, לאחר התיאומים הנדרשים כדי להתאים את המדיניות החשבונאית לזו של הבנק מהיום בו מתקיימת ההשפעה המהותית או השליטה המשותפת ועד ליום שבו לא מתקיימת עוד ההשפעה המהותית או השליטה המשותפת. יובהר, כי הבנק לא מבצע תיאומים למדיניות חשבונאית המתייחסת לנושאים בליבת העסק הבנקאי (נושאים שבהם טרם אומצו בהוראות הדיווח לציבור תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים) שיושמה על ידי חברה כלולה ריאלית.

כאשר חלקו של הבנק בהפסדים עולה על ערך הזכויות של הבנק בחברה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני, הערך בספרים של אותן זכויות (כולל כל השקעה לזמן ארוך) מופחת לאפס והבנק אינו מכיר בהפסדים נוספים, אלא אם לבנק יש מחויבות לתמיכה בחברה המוחזקת או אם שילם הבנק סכומים בעבורה.

אובדן השפעה מהותית או שליטה משותפת

הבנק מפסיק להשתמש בשיטת השווי המאזני החל מאותו מועד בו איבד את ההשפעה המהותית או השליטה המשותפת ומטפל בהשקעה כנכס פיננסי.

במועד זה, הבנק מודד בשווי הוגן השקעה כלשהי שנותרה לו בחברה הכלולה או בישות בשליטה משותפת לשעבר ומכיר ברווח או הפסד בסעיף "רווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מיסים" בכל הפרש בין השווי ההוגן של השקעה כלשהי שנותרה ותמורה כלשהי ממימוש של חלק מההשקעה בחברה הכלולה או בישות בשליטה משותפת לבין הערך בספרים של ההשקעה במועד זה.

הסכומים שהוכרו בקרנות הון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברה כלולה או ישות בשליטה משותפת מסווגים מחדש לרווח הפסד או לעודפים, באותו אופן שהיה נדרש אילו החברה הכלולה או הישות בשליטה משותפת היתה מממשת בעצמה את הנכסים או ההתחייבויות המתייחסים.

שינוי בשיעורי החזקה בחברות כלולות תוך שימור השפעה מהותית

בעת עלייה בשיעור החזקה בחברה כלולה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני תוך שימור ההשפעה המהותית, הבנק מיישם את שיטת הרכישה רק בגין אחוזי החזקה הנוספים בעוד שההחזקה הקודמת נותרת ללא שינוי.

בעת ירידה בשיעור החזקה בחברה כלולה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני תוך שימור ההשפעה המהותית, הבנק גורע חלק יחסי מהשקעתו ומכיר ברווח או הפסד מהמכירה במסגרת סעיף "רווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מיסים". עלות הזכויות שנמכרו לצורך חישוב הרווח או ההפסד מהמכירה נקבעת לפי ממוצע משוקלל.

כמו כן, באותו מועד, חלק יחסי מהסכומים שהוכרו בקרנות הון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברה כלולה מסווג מחדש לדוח רווח או הפסד או לעודפים, באותו אופן שהיה נדרש אילו החברה הכלולה הייתה מממשת בעצמה את הנכסים או ההתחייבויות המתייחסים.

עסקאות בין חברתיות

יתרות הדדיות בבנק והכנסות והוצאות שטרם מומשו, הנובעות מעסקאות בין חברתיות, בוטלו במסגרת הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים. רווחים שטרם מומשו הנובעים מעסקאות עם חברות כלולות ועם ישויות בשליטה משותפת, בוטלו כנגד ההשקעה לפי זכויות הבנק בהשקעות אלו. הפסדים שטרם מומשו בוטלו באותו אופן לפיו בוטלו רווחים שטרם מומשו, כל עוד לא היתה קיימת ראייה לירידת ערך.

IAS 38 2.5, נכסים בלתי מוחשיים

מוניטין

למידע בדבר מדידת המוניטין בעת ההכרה לראשונה ראה סעיף 2.4 לעיל. בתקופות עוקבות מוניטין נמדד לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו.

עלויות תוכנה

תוכנה אשר נרכשה על ידי הבנק נמדדת לפי עלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה או התאמתה לצורך שימוש עצמי מהוונות אם ורק אם: ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח; התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית; צפויות הטבות כלכליות עתידיות; ולבנק כוונה ומקורות מספיקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. העלויות שהוכרו כנכס בלתי מוחשי כוללות עלויות ישירות של חומרים ושירותים ושכר עבודה ישיר לעובדים. עלויות אלו נמדדות לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. עלויות תקורה שלא ניתן לייחסן באופן ישיר לפיתוח התוכנה ועלויות מחקר יוכרו כהוצאה עם התהוותן.

הפחתה

הפחתה נזקפת לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של נכסים בלתי מוחשיים, לרבות נכסי התוכנה, החל מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש. מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר אינם מופחתים באופן שיטתי, אלא נבחנים לפחות אחת לשנה לצורך ירידת ערך. נכסים בלתי מוחשיים אשר נוצרים בבנק (כגון: תוכנות בתהליך פיתוח) אינם מופחתים באופן שיטתי כל עוד הם אינם זמינים לשימוש. לפיכך, נכסים בלתי מוחשיים אלה נבחנים לירידת ערך לפחות אחת לשנה, עד למועד בו הופכים להיות זמינים לשימוש.

עלויות עוקבות

עלויות עוקבות מוכרות כנכס בלתי מוחשי אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבה הכלכלית העתידית הגלומה בנכס בגינו הן הוצאו. יתר העלויות, לרבות עלויות הקשורות למוניטין או למותגים שפותחו באופן עצמי, נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.

IAS 36 2.6, ירידת ערך נכסים

ירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים

הערך בספרים של הנכסים הלא פיננסיים של הבנק, למעט נכסי מיסים נדחים ולרבות השקעות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, נבדק בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. באם קיימים סימנים כאמור, מחושב אומדן של סכום בר ההשבה של הנכס. בתקופות העוקבות למועד ההכרה לראשונה, מבוצעת אחת לשנה בתאריך קבוע עבור כל נכס, הערכה של סכום בר ההשבה של נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר או שאינם זמינים לשימוש או באופן תכוף יותר, אם קיימים סימנים לירידת ערך. הסכום בר ההשבה של נכס או של יחידה מניבת מזומנים הינו הגבוה מבין שווי השימוש ומחיר המכירה נטו (שווי הוגן, בניכוי הוצאות מכירה).

בקביעת שווי השימוש, מהוון הבנק את תזרימי המזומנים העתידיים החזויים לפי שיעור היוון לפני מסים, המשקף את הערכות השוק לגבי ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים המתייחסים לנכס. למטרת בחינת ירידת ערך, הנכסים אשר אינם ניתנים לבחינה פרטנית מקובצים יחד לקבוצת הנכסים הקטנה ביותר אשר מניבה תזרימי מזומנים משימוש מתמשך, אשר הינם בלתי תלויים בעיקרם בנכסים ובקבוצות אחרות ("יחידה מניבת מזומנים").

נכסי מטה הבנק אינם מפיקים תזרימי מזומנים נפרדים ומשרתים יותר מיחידה מניבת מזומנים אחת. חלק מנכסי המטה מוקצים ליחידות מניבות מזומנים על בסיס סביר ועקבי ונבחנים לירידת ערך כחלק מבחינת ירידת ערך בגין יחידות מניבות המזומנים להן הם מוקצים.

נכסי מטה אחרים, אותם לא ניתן להקצות באופן סביר ועקבי ליחידות מניבות מזומנים, מוקצים לקבוצת יחידות מניבות מזומנים במידה וקיימים סממנים לכך שחלה ירידת ערך בנכס השייך למטה החברה או כאשר קיימים סממנים לירידת ערך בקבוצת היחידות מניבות המזומנים. במקרה זה, נקבע סכום בר השבה של קבוצת היחידות מניבות המזומנים שאותן משרת המטה.

הפסדים מירידת ערך מוכרים כאשר הערך בספרים של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים אליה הנכס משתייך עולה על הסכום בר ההשבה, ונזקפים לרווח והפסד. הפסדים מירידת ערך שהוכרו לגבי יחידות מניבות מזומנים, מוקצים תחילה להפחתת הערך בספרים של הנכסים האחרים ביחידה מניבת המזומנים, באופן יחסי.

הפסד מירידת ערך מוקצה בין הבעלים של החברה לזכויות שאינן מקנות שליטה לפי אותו בסיס שהרווח או ההפסד מוקצה.

הפסדים מירידת ערך שהוכרו בתקופות קודמות נבדקים מחדש בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים לכך שההפסדים קטנו או לא קיימים עוד. הפסד מירידת ערך מבוטל אם חל שינוי באומדנים ששימשו לקביעת הסכום בר ההשבה, אך ורק במידה שהערך בספרים של הנכס, אחרי ביטול ההפסד מירידת הערך, אינו עולה על הערך בספרים בניכוי פחת או הפחתות, שהיה נקבע אלמלא הוכר הפסד מירידת ערך.

ירידת ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב

בנוסף לסממנים לבחינת קיום ירידת ערך שנקבעו ב- IAS 36, ירידת ערך נכסים, בחינת קיום ירידת ערך לגבי עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב תבצע גם בהתקיים הסממנים שצוינו בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב SOP 98-1: Accounting For The Costs Of Computer Software Developed Or Obtained For Internal Use (ASC 350-40):

- (1) לא צפוי כי התוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים;
 - (2) חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה;
 - (3) בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה;
 - (4) העלויות לפיתוח או הסבת התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהסכומים שנצפו מראש;
 - (5) לא צפוי יותר שפיתוח התוכנה יושלם וייעשה בה שימוש.
- באם מתקיימים סימן אחד או יותר מהסימנים שצוינו לעיל, נדרש לבחון ירידת ערך בהתאם לכללים שנקבעו ב- IAS 36, ירידת ערך נכסים.

השקעות בחברות כלולות ובישויות בשליטה משותפת המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

השקעה בחברה כלולה או בישות בשליטה משותפת נבחנת לירידת ערך, כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית המצביעה על ירידת ערך בהתאם ל- IAS 39, מכשירים פיננסיים הכרה ומדידה, ובהתאם להחלטת רשות ניירות ערך 4-1 קווים מנחים לבחינת הצורך בהפחתת השקעות קבע. מוניטין המהווה חלק מחשבון ההשקעה בחברה הכלולה אינו מוכר כנכס נפרד ולכן אינו נבחן בנפרד לירידת ערך. ירידת הערך נבחנת ביחס להשקעה בכללותה. במידה וקיימת ראייה אובייקטיבית המצביעה על כך שיתכן שנפגם ערכה של ההשקעה, הבנק מבצע הערכה של סכום בר ההשבה של ההשקעה שהינו הגבוה מבין שווי השימוש ומחיר המכירה נטו שלה.

בקביעת שווי שימוש של השקעה בחברה כלולה הבנק אומד את חלקו בערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים, אשר חזוי שיופקו על ידי החברה הכלולה, כולל תזרימי המזומנים מהפעילויות של החברה הכלולה והתמורה ממימושה הסופי של ההשקעה, או את הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים אשר חזוי כי ינבעו מדיבידנדים שיתקבלו ומהמימוש הסופי.

הפסד מירידת ערך מוכר כאשר הערך בספרים של ההשקעה, לאחר יישום שיטת השווי המאזני, עולה על הסכום בר ההשבה, ומוכר בסעיף "חלק התאגיד הבנקאי ברווחים או בהפסדים מפעולות רגילות של חברות כלולות, לאחר מיסים" בדוח רווח והפסד. הפסד מירידת ערך אינו מוקצה לנכס כלשהו, לרבות למוניטין המהווה חלק מחשבון ההשקעה בחברה כלולה או בישות בשליטה משותפת. הפסד מירידת ערך יבוטל אם ורק אם חלו שינויים באומדנים ששימשו בקביעת הסכום בר ההשבה של ההשקעה מהמועד בו הוכר לאחרונה ההפסד מירידת ערך. הערך בספרים של ההשקעה, אחרי ביטול ההפסד מירידת ערך, לא יעלה על הערך בספרים של ההשקעה שהיה נקבע לפי שיטת השווי המאזני אילולא הוכר הפסד מירידת ערך. ביטול הפסד מירידת ערך יוכר בסעיף "חלק התאגיד הבנקאי ברווחים או בהפסדים מפעולות רגילות של חברות כלולות, לאחר מיסים".

IAS 33 2.6, רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה בסיסי לגבי הון המניות הרגילות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הבנק במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה.

3. FAS 157, מדידות שווי הוגן (ASC 820-10), FAS 159 חלופת השווי ההוגן עבור נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות (ASC 825-10) ו- ASU 2010-06, שיפור גילוי לגבי מדידת שווי הוגן

3.1. FAS 157, מדידות שווי הוגן (ASC 820-10) ו- ASU 2010-06, שיפור גילוי לגבי מדידת שווי הוגן

FAS 157 (ASC 820-10) מגדיר שווי הוגן וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על ידי הגדרת טכניקות הערכת שווי הוגן לגבי נכסים והתחייבויות וקביעת מדרג שווי הוגן והנחיות יישום מפורטות.

שווי הוגן מוגדר כסכום/מחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך סילוק התחייבות בעסקה בין מוכר מרצון לקונה מרצון במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של התאגיד הבנקאי. FAS 157 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת שווי הוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- **נתוני רמה 1:** מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים.
- **נתוני רמה 2:** מחירים מצוטטים לנכסים או להתחייבויות דומים בשווקים פעילים; מחירים מצוטטים לנכסים זהים או התחייבויות זהות בשווקים שאינם פעילים; מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר כל הנתונים המשמעותיים בהם הינם נצפים בשוק או נתונים על ידי נתוני שוק נצפים.
- **נתוני רמה 3:** נתונים לא נצפים עבור הנכס או התחייבות הנובעים ממודלים להערכה אשר אחד או יותר מהנתונים המשמעותיים בהם הינם לא נצפים.

היררכיה זו דורשת שימוש בנתוני שוק נצפים, כאשר מידע זה קיים. כאשר הדבר הינו אפשרי, הבנק שוקל מידע שוק נצפה ורלבנטי במסגרת הערכתו. היקף ותדירות העסקאות, גודל מרווח ה-bid-ask וכן גודל ההתאמה הנדרשת כאשר משווים עסקאות דומות הינם כולם גורמים אשר נלקחים בחשבון כאשר קובעים את הנזילות של שווקים ואת הרלבנטיות של מחירים נצפים באותם שווקים.

יישום הכללים שנקבעו ב-FAS 157 מחייב הפסקת השימוש בפקטור גודל ההחזקה (blockage factor) בחישוב השווי ההוגן וכן מחליף את ההנחיות של EITF 02-3 (ASC 815-10), סוגיות בטיפול החשבונאי בחוזים נגזרים המוחזקים לצורך מסחר וחוזים בסחר באנרגיה ופעילויות ניהול סיכונים, האוסרות את ההכרה ברווחים של היום הראשון (day one profits) והמחייבות לקבוע את השווי ההוגן של מכשירים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל לפי מחיר העסקה.

ניירות ערך

השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלו השווי ההוגן של השקעת הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה). ליתר פירוט ראה בהמשך לגבי מתודולוגיית הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע.

מכשירים פיננסיים נוספים שאינם נגזרים

לרוב המכשירים הפיננסיים בקטגוריה זו (כגון: אשראי לציבור ואשראי לממשלה, פקדונות הציבור ופקדונות בבנקים, כתבי התחייבות נדחים ומלוות שאינם סחירים) לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה בריבית ניכון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. לצורך כך, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות. כמו כן, במקרים מסוימים, לצורך מדידת שווי הוגן של התחייבויות פיננסיות לא סחירות, הבנק מיישם הנחיות שנקבעו ב-ASU 2009-05, מדידת התחייבויות לפי שווי הוגן. בפרט, הבנק מעריך את שוויים ההוגן תוך שימוש במחירים מצוטטים של ההתחייבויות (או של התחייבויות דומות) אשר נסחרות כנכסים.

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע

התקן דורש מהתאגיד הבנקאי לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפק על ידו ונמדד לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של התאגיד הבנקאי, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד.

בהתאם להוראות המעבר לשנת 2011, נקבעו הנחיות ספציפיות בנוגע לנתונים שישמשו בחישוב השווי ההוגן של מכשירים נגזרים. כמו כן נקבע כי בדוחות כספיים רבעוניים ושנתיים בשנת 2011, תאגיד בנקאי אינו נדרש להשתמש במודלים מורכבים הכוללים תרחישים שונים של חשיפה פוטנציאלית כדי למדוד את רכיב סיכון האשראי שנכלל בשווי ההוגן של מכשירים נגזרים. בהתאם להוראות הנ"ל ובתאום עם המפקח על הבנקים, במדידת שווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים הנגזרים, ימשיך הבנק במתכונת שהיתה נהוגה בבנק עד ליום 31 בדצמבר 2010 אשר מתחשבת, בין היתר, גם במרכיב סיכון האשראי. הבנק יישם את הכללים שנקבעו במלואם החל מיום 1 בינואר 2012.

להרחבה לגבי השיטות וההנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה ביאור 7א' להלן, בדבר יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

דרישות הגילוי

FAS 157 מרחיב את דרישות הגילוי בנוגע למדידות שווי הוגן. בנוסף, ASU 2010-06 שיפור גילוי לגבי מדידת שווי הוגן דורש הכללת גילויים נוספים כגון גילוי לסכומים של מעברים משמעותיים ממדידת שווי הוגן לפי רמה 2 למדידה לפי רמה 1 ולהיפך, וכן הכללת הסברים למעברים אלו. כמו כן, נדרש גילוי לגבי סכומים ברוטו של השינויים במדידת שווי הוגן לפי רמה 3 אשר נובעים מפעולות רכישה, מכירה, הנפקה ופירעון. הגילויים החדשים נדרשים על בסיס רבעוני. דרישות הגילוי כאמור נכללו בדוחות כספיים אלה. עם זאת, לא קיימת חובת יישום של דרישות הגילוי הנ"ל על דוחות כספיים לתקופות שהוצגו לפני יישום התקן לראשונה. לאור זאת, בדוחות כספיים אלה לא נכללו מספרי השוואה לגילויים החדשים.

3.2. FAS 159, חלופת השווי ההוגן עבור נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות (ASC 825-10)

FAS 159 (ASC 825-10) מאפשר לתאגיד בנקאי לבחור, במועדי בחירה מוגדרים, למדוד בשווי הוגן מכשירים פיננסיים ופריטים מסוימים אחרים (הפריטים הכשירים), אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור לא נדרש למדוד אותם בשווי הוגן. רווחים והפסדים שטרם מומשו בגין השינויים בשווי ההוגן של הפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן, מדווחים בדוח רווח והפסד בכל מועד דיווח עוקב. כמו כן, עלויות ועמלות מראש הקשורות לפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן מוכרות ברווח והפסד במועד התהוותן. בחירת יישום חלופת השווי ההוגן כאמור לעיל הינה לגבי כל מכשיר בנפרד (instrument-by-instrument) ואינה ניתנת לביטול.

בנוסף, FAS 159 (ASC 825-10) קובע דרישות הצגה וגילוי המיועדות לסייע להשוואה בין תאגידים בנקאיים הבוחרים בבסיסי מדידה שונים לסוגים דומים של נכסים והתחייבויות.

למרות האמור לעיל, בהנחיות הפיקוח על הבנקים ליישום התקן הובהר כי תאגיד בנקאי לא יבחר בחלופת השווי ההוגן, אלא אם התאגיד הבנקאי פיתח מראש ידע, מערכות, נהלים ובקורות ברמה גבוהה שיאפשרו לו למדוד את הפריט ברמה גבוהה של מהימנות. לפיכך, הבנק אינו רשאי לבחור בחלופת השווי ההוגן לגבי נכס כלשהו שמתאים לסיווג לרמה 2 או לרמה 3 במדרג השווי ההוגן, או לגבי התחייבות כלשהי, אלא אם קיבל לכך אישור מראש מהמפקח על הבנקים.

4. הנחיות והבהרות בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים

ביום 27 במרס 2011 פורסמו הנחיות של הפיקוח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. ההנחיות קובעות מספר הבהרות בנוגע להערכת התחייבות בגין זכויות עובדים והנחיות בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים תוך דרישה לשיתוף אקטואר מוסמך, זיהוי ומיון התחייבויות בגין זכויות עובדים, קיום בקורות פנימיות לצורך הסתמכות על הערכת האקטואר ותיקופה וכן דרישות גילוי מסוימות.

לפי ההנחיות, על הבנק להכיר בהתחייבויות בגין זכויות עובדים גם אם לא קיימת התחייבות משפטית או חוזית וכן להכיר במחויבות הנובעת מצפייה כי ישלם לקבוצת עובדים שיעזבו הטבות מעבר לתנאים החוזיים, בהתחשב בשיעור העובדים שצפויים לעזוב (לרבות עובדים שצפויים לפרוש במסגרת תוכניות פרישה מרצון או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים) ובהטבות שהם צפויים לקבל בעת עזיבתם.

הבנק מכיר בהתחייבות לפיצויים לפי הסכום הגבוה מבין סכום ההתחייבות המחושב על בסיס אקטוארי, המביא בחשבון את העלות הנוספת שצפוי שתיגרם לבנק בגין מילוי תנאים מועדפים ואת שיעור העובדים הצפויים לעזוב בתנאים המזכים להטבות כאמור, לבין סכום ההתחייבות המחושב כמכפלת השכר החודשי של העובד במספר שנות הוותק שלו כנדרש בגילוי דעת 20 של לשכת רואי חשבון בישראל.

ההנחיות הכלולות בחוזר יושמו החל מהדוחות הכספיים לרבעון השני של 2011.

ו. השפעת היישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים על הדוחות הכספיים של הבנק.

1. הסבר בנוגע להשפעת היישום לראשונה של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים.

כפי שצוין, בתמצית דוחות רבעוניים מאוחדים אלו יושמו לראשונה תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) בנושאים המפורטים להלן והפרשנויות של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) שמתייחסות ליישומם:

- IFRS 2, תשלום מבוסס מניות;
 - IFRS 3 (2008), צירופי עסקים;
 - IFRS 5, נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו;
 - IAS 8, מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות;
 - IAS 10, אירועים לאחר תקופת הדיווח;
 - IAS 16, רכוש קבוע;
 - IAS 17, חכירות;
 - IAS 20, הטיפול החשבונאי במענקים ממשלתיים וגילוי לגבי סיוע ממשלתי;
 - IAS 21, השפעות השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ;
 - IAS 27 (2008), דוחות כספיים מאוחדים ונפרדים;
 - IAS 28, השקעות בחברות כלולות;
 - IAS 29, דיווח כספי בכלכלות היפר-אינפלציוניות;
 - IAS 31, זכויות בעסקאות משותפות;
 - IAS 33, רווח למניה;
 - IAS 34, דיווח כספי לתקופות ביניים;
 - IAS 36, ירידת ערך נכסים;
 - IAS 38, נכסים בלתי מוחשיים;
 - IAS 40, נדל"ן להשקעה.
- למעט יישום תקן בינלאומי IAS 17 (ראה סעיף 4 להלן) ליישום לראשונה של התקנים אין השפעה על הדוחות הכספיים.

2. הוראה בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי ותיקון הוראות בנושא טיפול בחובות בעייתיים.

בהתאם להוראה החדשה של המפקח על הבנקים בנושא המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי הבנק נדרש, החל מ-1 בינואר 2011, ליישם את תקני חשבונאות אמריקאיים (ASC 310) ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור. ההוראה לא תיושם למפרע בדוחות כספיים לתקופות קודמות. במועד היישום לראשונה הבנק, בין היתר:

- מחק חשבונאית כל חוב אשר במועד זה עמד בתנאים למחיקה חשבונאית;
- סיווג בסיווג של השגחה מיוחדת, נחות, או פגום, כל חוב אשר עמד בתנאים לסיווג כאמור. לעניין זה יובהר כי למרות ההגדרה לפיה חוב בעייתי שאורגן מחדש הינו חוב פגום, הבנק לא סיווג כפגום חוב, אשר אורגן מחדש לפני יום 1 בינואר 2007, כל עוד שהחוב אינו פגום בהתבסס על התנאים שנקבעו בהסכם הארגון מחדש;
- ביטל את כל הכנסות הריבית שנצברו ולא שולמו בגין כל חוב אשר במועד זה עמד בתנאים המתייחסים;
- התאים את יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים ליום 1 בינואר 2011 לדרישות ההוראה; וכן
- התאים את יתרת המיסים השוטפים והמיסים הנדחים לקבל ולשלם, ליום 1 בינואר 2011.

השפעת יישום ההוראה לראשונה בסך 21.4 מיליוני ש"ח (נטו ממס) נזקפה כהקטנת יתרת העודפים ל-1 בינואר 2011.

3. FAS 157, מדידות שווי הוגן (ASC 820-10), FAS 159 חלופת השווי הוגן עבור נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות (ASC 825-10) ו- ASU 2010-06, שיפור גילוי לגבי מדידת שווי הוגן

FAS 157 (ASC 820-10) חל מיום 1 בינואר 2011 ואילך, ואומץ לראשונה במתכונת מוגבלת של יישום למפרע. לאור זאת, התקן יושם מכאן ולהבא, למעט מכשירים פיננסיים אשר נמדדו לפני יישומו לראשונה, באופן המפורט להלן:
 - פוזיציות במכשירים פיננסיים הנסחרים בשוק פעיל, שנמדדו בשווי הוגן תוך שימוש בפקטור גודל ההחזקה;
 - מכשירים פיננסיים, לרבות מכשירים פיננסיים מעורבים, שנמדדים בשווי הוגן במועד ההכרה לראשונה על פי חלק א'1 להוראות הדיווח לציבור, תוך שימוש במחיר העסקה בהתאם להנחיות בהערת שוליים 3 של EITF 02-3 (ASC 815-10). בהתאם להוראות המעבר לשנת 2011, נקבעו הנחיות ספציפיות בנוגע לנתונים שישמשו בחישוב השווי הוגן של מכשירים נגזרים. כמו כן נקבע כי בדוחות כספיים רבעוניים ושנתיים בשנת 2011, תאגיד בנקאי אינו נדרש להשתמש במודלים מורכבים הכוללים תרחישים שונים של חשיפה פוטנציאלית כדי למדוד את רכיב סיכון האשראי שנכלל בשווי הוגן של מכשירים נגזרים. בהתאם להוראות הנ"ל ובתאום עם המפקח על הבנקים, במדידת שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים הנגזרים, ימשיך הבנק במתכונת שהיתה נהוגה בבנק עד ליום 31 בדצמבר 2010 אשר מתחשבת, בין היתר, גם במרכיב סיכון האשראי. הבנק יישם את הכללים שנקבעו במלואם החל מיום 1 בינואר 2012.

ליום 1 בינואר 2011 (מועד היישום לראשונה), לא נרשם הפרש בין היתרות המאזניות של המכשירים הפיננסיים הנ"ל לבין ערכי השווי הוגן של אותם מכשירים.

דרישות הגילוי החדשות, לרבות הגילוי הנדרש בדוחות שנתיים בלבד, יישומו ברבעון הראשון של שנת 2011 ללא חובת יישום של דרישות הגילוי הנ"ל על דוחות כספיים לתקופות שהוצגו לפני יישום התקן לראשונה.
 FAS 159 (ASC 825-10) חל מיום 1 בינואר 2011. ליישום התקן לראשונה אין השפעה על היתרות המאזניות שהוצגו.

4. IAS17, חכירות

IAS17 – חכירות חל מיום 1 בינואר 2011 ואילך, ואומץ לראשונה במתכונת של יישום למפרע.

דמי חכירה ששולמו מראש למינהל מקרקעי ישראל בגין חכירות של קרקעות המסווגות כחכירות תפעוליות מוצגים במאזן כהוצאות מראש, ונזקפים לדוח רווח והפסד לאורך תקופת החכירה. תקופת החכירה וסכומי ההפחתות מביאים בחשבון אופציה להארכת תקופת החכירה, במידה ובמועד ההתקשרות בחכירה היה וודאי באופן סביר שהאופציה תמומש.

תשלומים במסגרת חכירה תפעולית נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תמריצי חכירה שנתקבלו מוכרים כחלק בלתי נפרד מסך כל הוצאות החכירה לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה.

כאמור, הנחיות התקן יושמו למפרע. בעקבות היישום תוקנו יתרות שהוצגו בעבר כדלהלן:

ליום 30 בספטמבר 2010		ליום 31 בדצמבר 2010	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
השפעת היישום	כולל	השפעת היישום	כולל
כפי שדווח למפרע	היישום	כפי שדווח למפרע	היישום
השפעה על יתרות מאזניות			
130.5	(1.2)	129.3	128.2
קיטון בבניינים וציוד			
79.3	0.3	79.6	78.0
גידול בנכסים אחרים (1)			
847.5	(0.9)	846.6	850.6
קיטון בהון (1)			
			127.0
			(1.2)
			78.3
			0.3
			849.7
			(0.9)

(1) ראה "סיווג מחדש" בביאור 1.ד. לעיל וכן הצגה מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דוח כספי בנושא זכויות עובדים בביאור 1.ו.5.להלן.

השפעת יישום התקן למפרע על דוחות רווח והפסד לתקופה של שלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2010 ולשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010 זניחה.

5. הנחיות והבהרות בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים

להלן השפעת היישום למפרע של הנחיות והבהרות המפקח על הבנקים, על כל אחת מתקופות הדיווח הקודמות שנתונין נכללים בדוחות:

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2010		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2010		לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010	
השפעת היישום	כפי שדווח למפרע	השפעת היישום	כפי שדווח למפרע	השפעת היישום	כפי שדווח למפרע
64.2	0.1	209.0	0.4	281.5	0.5
15.1	(0.1)	50.6	(0.4)	54.2	(0.5)
6.1	-	21.7	(0.1)	21.2	(0.1)
9.0	(0.1)	28.9	(0.3)	33.0	(0.4)
9.0	(0.1)	28.9	(0.3)	33.0	(0.4)

ליום 30 בספטמבר 2010 במיליוני ש"ח		ליום 31 בדצמבר 2010 במיליוני ש"ח	
השפעת היישום	כפי שדווח למפרע (1)	השפעת היישום	כפי שדווח למפרע (1)
70.1	9.5	79.6	9.5
1,223.5	32.7	1,256.2	32.8
869.8	(23.2)	846.6	(23.3)

(1) כולל הצגה מחדש בגין יישום למפרע של הוראות תקן חשבונאות בינלאומי (IFRS) בנושא חכירות (IAS17), ראה ביאור 4.ו.1 דלעיל. ההשפעה על סך כל ההון ליום 31 בדצמבר 2009 הינה קיטון של 22.9 מיליון ש"ח.

6. עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-02, קביעה של מלווה בדבר ארגון מחדש של חוב בעייתי

במהלך חודש אפריל 2011 פרסם ה-FASB עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-02 בנושא קביעה של מלווה בדבר ארגון מחדש של חוב בעייתי. בהתאם לתקינה אמריקאית בנושא (ASC 310), חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי הינו חוב אשר עבר פורמאלית ארגון מחדש, במסגרתו מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב - הבנק העניק ויתור ללווה.

העדכון מספק הנחיות נוספות המבהירות מתי ייחשב ארגון מחדש של חוב כארגון מחדש של חוב בעייתי במסגרתו הוענק על ידי נותן האשראי ויתור. בפרט, נכללו הנחיות וכללים איכותיים לקביעה האם במסגרת ארגון מחדש של חוב הוענק ויתור, גם אם בהתאם לתנאים החדשים הריבית החוזית גבוהה יותר מהריבית החוזית המקורית, אך עדיין נמוכה בהשוואה לריבית בשוק לגבי הלוואות בעלות מאפייני סיכון דומים ובהתחשב במכלול התנאים שנקבעו במסגרת הארגון מחדש. בנוסף, בהתאם לתקינה הקיימת, דחייה לא משמעותית בתשלומים לא מהווה ויתור. ה-ASU מספק רשימה של מומנים שעשויים להצביע על כך שהעוכב אינו מהותי.

לצורך קביעה האם הלווה הינו בקשיים יידרש הבנק, בין היתר, להעריך האם צפוי שהלווה יקלע לאירוע הכשל בעתיד הנראה לעין. במידה ואירוע הכשל כאמור הינו צפוי (probable) על הבנק להסיק כי הלווה נמצא בקשיים פיננסיים.

הכללים שנקבעו ב- ASU לצורך זיהוי ההסדרים שיוגדרו כארגון מחדש של חוב בעייתי אומצו על ידי הפיקוח על הבנקים ונכנסו לתוקף לתקופות המתחילות לאחר 15 ביוני 2011 (כלומר החל מ- 1 ביולי 2011) וחלים לצורך קביעה האם הארגון מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי לגבי כל הסדר חוב שבוצע החל מ-1 בינואר 2011. השינויים באופן המדידה של הפרשה להפסדי אשראי יושמו באופן של מכאן ולהבא, כך שעדכון ההפרשה שנדרש לחשב על בסיס פרטני נרשם ברבעון השלישי 2011. ליישום ה- ASU לראשונה לא היתה השפעה מהותית על תוצאות הבנק.

ז. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

1. בחודש דצמבר 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות 23, הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל שליטה בה. התקן מחליף את תקנות ניירות ערך (הצגת פעולות בין תאגיד לבין בעל שליטה בו בדוחות הכספיים), התשנ"ו-1996, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. התקן קובע כי נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה בין הישות לבין בעל השליטה בה ימדדו במועד העסקה לפי שווי הוגן וההפרש בין השווי הוגן לבין התמורה שנזקפה בעסקה יזקף להון העצמי. הפרש בחובה מהווה במהותו דיבידנד ולכן מקטין את יתרת העודפים. הפרש בזכות מהווה במהותו השקעת בעלים ולכן יוצג בסעיף נפרד בהון העצמי שייקרא "קרן הון מעסקה בין ישות לבין בעל השליטה בה".

התקן דן בשלוש סוגיות הנוגעות לעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה, כדלקמן: (1) העברת נכס לישות מבעל השליטה, או לחילופין, העברת נכס מהישות לבעל השליטה; (2) נטילת התחייבות של הישות כלפי צד שלישי, במלואה או בחלקה, על ידי בעל השליטה, שיפוי הישות על ידי בעל השליטה בה בגין הוצאה, וויתור בעל השליטה לישות על חוב שמגיע לו מהישות, במלואו או בחלקו; ו-(3) הלוואות שניתנו לבעל השליטה או הלוואות שהתקבלו מבעל השליטה. כמו כן, קובע התקן את הגילוי שיש לתת בדוחות הכספיים בנוגע לעסקאות בין הישות לבין בעל השליטה בה במהלך התקופה.

ביום 2 באוקטובר 2011 הופצה טיוטת חוזר בנושא אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים. במסגרת הטייטה נקבע, בין היתר, כי החל מיום 1 בינואר 2012, לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת התאגיד הבנקאי, יש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, ייושמו הכללים שנקבעו בתקן 23, זאת בעקבות לעקרונות אימוץ תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי.

הבנק בוחן את ההשפעה הצפויה מיישום התקן לראשונה.

2. בחודש יולי 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מספר 29, אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים. התקן קובע כי ישויות הכפופות לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 ומחויבות לדיווח על פי תקנותיו של חוק זה, יערכו את דוחותיהן הכספיים לפי תקני IFRS לתקופות המתחילות החל מיום 1 בינואר 2008. האמור לא חל על תאגידיים בנקאיים שדוחותיהם הכספיים ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

בחודש יוני 2009 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא דיווח של תאגידיים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) אשר קובע את אופן האימוץ הצפוי של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) על ידי תאגידיים בנקאיים. בהתאם לחוזר, תאריך היעד לדיווח של תאגידיים בנקאיים בהתאם לתקני ה- IFRS הינו:

א). בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי - ביום 1 בינואר 2011. יחד עם זאת, תקני IFRS בנושאים המפורטים להלן טרם נכנסו לתוקף והם יאומצו בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים לכשיפורסמו בנוגע לעיתוי ולאופן יישומם לראשונה:

- 7- IAS, דוחות תזרים מזומנים;
- 12- IAS, מסים על ההכנסה;
- 19- IAS, הטבות עובד;
- 23- IAS, עלויות אשראי;
- 24- IAS, גילויים בהקשר לצד קשור;

ביום 2 באוקטובר 2011 הופצה טיוטת חוזר בנושא אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים. במסגרת הטייטה נקבע, בין היתר, כי תקני דיווח כספי בינלאומיים אלו, למעט 19 IAS, ייושמו על ידי תאגידיים בנקאיים החל מ- 1

בינואר 2012. בעת היישום לראשונה של תקני דיווח כספי בינלאומיים אלה הבנקים נדרשים לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בתקנים, לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה אם הדבר נדרש.

הבנק בוחן את ההשפעה הצפויה מיישום התקנים לראשונה.

ב). בנושאים בליבת העסק הבנקאי - החל מיום 1 בינואר 2013, כאשר בכוונת הפיקוח על הבנקים לקבל במהלך שנת 2011 החלטה סופית בנושא זה. ההחלטה הסופית תקבע בהתחשב בלוח הזמנים שיקבע בארה"ב ובהתקדמות תהליך ההתכנסות בין גופי התקינה הבינלאומית והאמריקאית.

בנוסף, הובהר כי לאחר השלמת הליך התאמת ההוראות לתקנים הבינלאומיים תיוותר סמכותו של הפיקוח על הבנקים לקבוע הבהרות מחייבות לגבי אופן יישום הדרישות בתקנים הבינלאומיים, וכן לקבוע הוראות נוספות במקרים שבהם הדבר מתחייב לנוכח דרישות רשויות פיקוח במדינות מפותחות בעולם או בנושאים שלגביהם לא קיימת התייחסות בתקנים הבינלאומיים. בנוסף, הפיקוח על הבנקים ישמור על סמכותו לקבוע דרישות גילוי ודיווח.

3. במהלך חודש אפריל 2011 פרסם ה-FASB עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-03 בנושא בחינה מחדש של שליטה אפקטיבית בעסקאות רכש חוזר, אשר מהווה עדכון לכללים שנקבעו ב-FAS 166 (ASC 860).

על פי העדכון, נדרש לשנות את האופן שבו מוערך קיום שליטה אפקטיבית בידי מעביר בעסקאות רכש חוזר. הערכת קיום שליטה אפקטיבית תתמקד בזכויות החוזיות ובהתחייבויות החוזיות של המעביר, ולכן לא יובא בחשבון (1) קריטריון שדורש שלמעביר תהיה יכולת לרכוש ניירות שהועברו גם במקרה כשל של הנעבר, וכן (2) הנחיות בנושא דרישת הביטחונות בקשר לקריטריון ה"ל". קריטריונים נוספים לבחינת קיום השליטה האפקטיבית לא שונו על ידי ה-ASU. קריטריונים אלה מצביעים כי למעביר נותרת שליטה אפקטיבית על הנכסים שהועברו (ולכן העברת הנכסים תטופל כחוב מובטח) אם מתקיימים כל התנאים שלהלן:

- הנכסים שיירכשו חזרה או ייפדו זהים או זהים במהות לנכסים שהועברו;
- ההסכם הוא לרכוש אותם חזרה או לפדות אותם לפני מועד הפירעון, במחיר קבוע או במחיר הניתן לקביעה; ו-
- ההסכם נערך בעת ובעונה אחת עם ההעברה.

העדכון יחול לגבי התקופות המתחילות לאחר 15 בדצמבר 2011 (כלומר החל מ-1 בינואר 2012) ויישם באופן של מכאן ולהבא לגבי עסקאות חדשות ועסקאות קיימות ששונו בתחילת התקופה הרבעונית או השנתית הראשונה שלאחר מועד כניסתו לתוקף. לא יתאפשר יישום מוקדם.

הבנק בוחן את השלכות היישום לראשונה של עדכון התקינה החשבונאית.

4. מערכת חדשה של תקני דיווח כספי בנושא איחוד דוחות כספיים ונושאים נלווים

בחודש מאי 2011 פורסמה על ידי ה-IASB מערכת התקנים החדשה שהינה חלק מפרויקט האיחוד המשותף של ה-IASB וה-FASB, ומחליפה למעשה את התקינה הקיימת בנושא איחוד דוחות כספיים ועסקאות משותפות וכן כוללת מספר שינויים ביחס לחברות כלולות. בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, תאגיד בנקאי יעדכן באופן שוטף את הטיפול החשבונאי בנושאים אשר אומצו בהוראות הדיווח לציבור. עדכון כאמור נדרש לפי מועד התחילה ולפי הוראות המעבר שיקבעו בתקני דיווח כספי בינלאומיים חדשים שיפורסמו בנושאים אלה ובהתאם לעקרונות האימוץ ולהבהרות של הפיקוח על הבנקים. לאור זאת, היישום של הכללים שנקבעו במערכת החדשה של התקנים בנושא איחוד דוחות כספיים ונושאים נלווים יבוצע בכפוף להנחיות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור, בין היתר, בדבר יישום התקן בנושאים בהם נקבעו או אומצו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים השונים מאלה שנקבעו בתקן ו/או ההנחיות המתייחסות אליו.

א. תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 10, דוחות כספיים מאוחדים:
התקן מחליף את הנחיות IAS 27, דוחות כספיים מאוחדים ונפרדים ואת הנחיות SIC 12, איחוד - ישויות למטרות מיוחדות לעניין איחוד דוחות כספיים, כך שהנחיות IAS 27 ימשיכו להיות תקפות רק לעניין דוחות כספיים נפרדים. התקן מציג מודל שליטה חדש לצורך קביעה האם משקיע שולט במוחזקת ולכן עליו לאחד אותה. מודל זה נדרש להיות מיושם ביחס לכל הישויות המוחזקות, הן ישויות המצויות כיום בתחולת IAS 27 והן ישויות מוחזקות המצויות כיום בתחולת SIC 12. בהתאם למודל, משקיע שולט במוחזקת כאשר הוא חשוף או זכאי לתשואות משתנות הנובעות ממעורבותו במוחזקת, והוא בעל יכולת להשפיע על תשואות אלו באמצעות הכוח (power) שלו באותה מוחזקת.

נסיבות "דה פקטו" יובאו בחשבון לצורך הערכת שליטה, כך שהתקן כולל למעשה מודל של שליטה אפקטיבית. כלומר, אם מתקיימת שליטה אפקטיבית יידרש איחוד דוחות. בנוסף, בהערכת קיומה של שליטה, יובאו בחשבון כל זכויות הצבעה הפוטנציאליות שהן משמעותיות, גם אם אינן ניתנות למימוש באופן מיידי. בהתייחס לזכויות הצבעה פוטנציאליות, יש לבחון את המבנה שלהן, את הסיבות לקיומן וכן את התנאים של אותן זכויות.

התקן ייושם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2013 או לאחר מכן בדרך של יישום למפרע. יישום מוקדם אפשרי, בכפוף למתן גילוי וכן בכפוף לאימוץ מוקדם של שני התקנים הנוספים שפורסמו במקביל - IFRS 11 הסדרים משותפים ו-IFRS 12 גילויים בדבר זכויות בישויות אחרות.

ב. תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 11, הסדרים משותפים:

התקן מחליף את הנחיות IAS 31, זכויות בעסקאות משותפות ומתקן חלק מהנחיות IAS 28, השקעות בחברות כלולות. התקן מגדיר הסדרים משותפים (joint arrangements) כהסדרים עליהם ישנה שליטה משותפת, ומחלק הסדרים כאמור לשתי קטגוריות: (1) פעילויות משותפות ו-(2) עסקאות משותפות.

שליטה משותפת (joint control) הינה חלוקת שליטה (כהגדרתה ב-IFRS 10) מוסכמת וחוזית על הסדר, והיא מתקיימת רק כאשר נדרשת הסכמה פה אחד של הצדדים החולקים ביניהם את השליטה, בכדי לקבל החלטות לגבי פעילויות ההסדר הרלוונטיות.

(1) פעילויות משותפות (joint operations) - לצדדים בעלי השליטה המשותפת ישנן זכויות בנכסים הקשורים להסדר ומחויבויות לקיום ההתחייבויות הקשורות להסדר. פעילויות משותפות יטופלו בדומה לטיפול החשבונאי לפי IAS 31 בנכסים בשליטה משותפת ובעסקאות בשליטה משותפת, כלומר יוכרו בנכסים ובהתחייבויות ויטופלו לפי התקנים הרלוונטיים. פעילויות משותפות כוללות הסדרים משותפים אשר אינם מאוגדים במבנה נפרד (separate vehicle) (בדומה לנכסים בשליטה משותפת ועסקאות תחת שליטה משותפת, כהגדרתם ב-IAS 31), וכן כוללות הסדרים משותפים אשר מאוגדים כישות נפרדת אך הצורה המשפטית, החוזית או סממנים אחרים מעידים על כך שלצדדים בעלי השליטה המשותפת ישנן זכויות בנכסים הקשורים להסדר ומחויבויות לקיום ההתחייבויות הקשורות להסדר.

(2) עסקאות משותפות (joint ventures) - לצדדים בעלי השליטה המשותפת ישנן זכויות בנכסים נטו של ההסדר המשותף. עסקאות משותפות יטופלו לפי שיטת השווי המאזני בלבד. עסקאות משותפות הינן כל ההסדרים המשותפים אשר מאוגדים כישות נפרדת ואשר אינם מהווים 'פעילות משותפת'. כלומר, עסקאות משותפות הינן הסדרים משותפים המאוגדים כישות נפרדת ואשר הצורה המשפטית, החוזית או סממנים אחרים מעידים על כך שלצדדים בעלי השליטה המשותפת אין זכויות בנכסים הקשורים להסדר ואין להם מחויבויות לקיום ההתחייבויות הקשורות להסדר.

בנוסף, התקן משנה את הטיפול החשבונאי באובדן שליטה משותפת כאשר לאחר אובדן השליטה המשותפת נשארת השפעה מהותית. בפרט, התקן מבטל את ההוראה הקיימת לשערך לשווי הוגן את ההשקעה שנותרת בחברה הכלולה במועד אובדן השליטה המשותפת.

התקן ייושם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2013 או לאחר מכן בדרך של יישום למפרע. עם זאת, קיימות הוראות פרטניות לאופן היישום למפרע במקרים מסוימים. יישום מוקדם אפשרי, בכפוף למתן גילוי וכן בכפוף לאימוץ מוקדם של שני התקנים הנוספים שפורסמו במקביל - IFRS 10 דוחות כספיים מאוחדים ו-IFRS 12 גילויים בדבר זכויות בישויות אחרות.

ג. תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 12, גילויים בדבר זכויות בישויות אחרות:

התקן מכיל דרישות גילוי מקיפות ביחס לזכויות בחברות בנות, בהסדרים משותפים, בחברות כלולות ובישויות מובנות (structured entities).

"ישויות מובנות" הן ישויות שבנויות כך שזכויות הצבעה וזכויות דומות אינן הגורם הדומיננטי בקביעה מי שולט בהן. ההגדרה של זכויות בתקן היא רחבה וכוללת מעורבות חוזית ו/או לא חוזית שחושפת את החברה לשינויים בתשואות כתוצאה מביצועי הישות המוחזקת.

מטרת דרישות הגילוי החדשות היא לאפשר למשתמשים בדוחות הכספיים להבין את המהות והסיכונים הנובעים מהזכויות של הבנק בישויות אחרות, וכן להבין את ההשפעה של אותן זכויות על המצב הכספי של הבנק, תוצאות הפעילות ותזרימי המזומנים שלו. הדבר בא לידי ביטוי בדרישות גילוי נרחבות ומקיפות, בין השאר: שיקול דעת והנחות משמעותיות שבאו לידי ביטוי בקביעת מהותן של זכויות בישויות ובהסדרים, זכויות בחברות בנות, זכויות בהסדרים משותפים ובחברות כלולות וזכויות בישויות מובנות.

התקן ייושם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2013 או לאחר מכן. יישום מוקדם אפשרי בכפוף לאימוץ מוקדם של שני התקנים הנוספים שפורסמו במקביל - IFRS 11 הסדרים משותפים ו-IFRS 10 דוחות כספיים מאוחדים. יחד עם

זאת, ניתן לכלול את דרישות הגילוי הנוספות הנדרשות תחת IFRS 12 באופן מוקדם מבלי ליישם באימוץ מוקדם את התקנים הנוספים. הקבוצה טרם החלה בבחינת ההשלכות של אימוץ התקנים על הדוחות הכספיים.

5. עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-04, מדידת שווי הוגן

עדכון תקינה חשבונאית זה מעדכן את ההנחיות לגבי אופן מדידת שווי הוגן שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 157 (ASU 820-10). העדכונים שנכללו ב-ASU כוללים הבהרות של ה-FASB בנוגע לכוונותיו בדבר אופן היישום של כללי מדידת שווי הוגן ובדבר דרישות הגילוי הקיימות כיום, וכן עדכונים אשר קובעים עקרונות או דרישות ספציפיות בדבר מדידת שווי הוגן ובדבר דרישות הגילוי לגבי מדידות השווי ההוגן.

בין היתר, במסגרת העדכונים נכללו הבהרות נוספות והנחיות ספציפיות בדבר מדידת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים אשר מנוהלים במסגרת פורטפוליו, נקבעו כללים למדידת שווי הוגן של מכשירים המסווגים על ידי הישות המדווחת בהון וכן הבהרות לגבי יישום פרמיות או ניכיונות בחישוב שווי הוגן של יחידה חשבונאית של נכס או התחייבות. בנוסף, דורש התקן דרישות גילוי נוספות המפורטות להלן:

(1) לגבי מדידות שווי הוגן שסווגו בהיררכית השווי ההוגן במסגרת רמה 3 (level 3):
-תהליך הערכה שמישם על ידי הישות המדווחת;

-ניתוח רגישות של מדידת השווי ההוגן לשינויים בנתונים לא נצפים ויחסים הדדיים בין נתונים לא נצפים אלו, אם קיימים.
(2) שימוש בנכס לא פיננסי באופן השונה מהשימוש המיטבי (highest and best use), כאשר הנכס נמדד לפי שווי הוגן במאזן או כאשר שווי ההוגן נכלל במסגרת הגילויים בהתאם להנחת השימוש המיטבי.

(3) סיווג לרמות במסגרת היררכית השווי ההוגן לגבי פריטים אשר לא נמדדים לפי שווי הוגן במאזן, אך אשר נדרש גילוי לגבי שווים ההוגן.

התקן ייושם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2012. יישום מוקדם אינו אפשרי. העדכונים שנקבעו ב-ASU ייושמו באופן פרוספקטיבי. הבנק טרם החל בבחינת ההשלכות של אימוץ התקן על הדוחות הכספיים.

6. טיטות הוראות בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית

ב-21 בספטמבר 2011 פורסמה טיטות הוראות אשר נועדה להתאים את הוראות הדיווח לציבור לצורך:
- קביעת אופן ההצגה של דוח רווח והפסד – ההוראה מתאימה את מתכונת דוח רווח והפסד לאופן ההצגה המקובל בעולם ובארה"ב. המתכונת החדשה משנה את אופן ההצגה של מרכיבי הרווח המימוני בגוף דוח רווח והפסד ובביאורים הנלווים לו; מבטלת אבחנה בין עמלות מעסקי מימון לבין עמלות תפעוליות; משנה סיווג של הפרשי הצמדה על הקרן כחלק מ"ריבית" וכן משנה סיווג ושמות של סעיפים אחרים של דוח רווח והפסד. בנוסף, ההוראה מבטלת את סעיף "רווח מפעולות בלתי רגילות" ומאמצת את הגישה הנהוגה בארה"ב לפיה פריטים מיוחדים מוגדרים כפריטים אשר "אינם רגילים" ו"אינם שכיחים" וכן קובעת כי סיווג אירוע כלשהו כפריט מיוחד יתאפשר רק באישור מראש של הפיקוח על הבנקים. כמו כן, ההוראה קובעת שינויים למתכונת ביאורים נוספים בדוחות הכספיים.

יישום ההוראות בנוגע למתכונת דוח רווח והפסד יבוצע החל מהדוח לציבור לרבעון הראשון של שנת 2012, באופן של יישום למפרע. מיישום ההוראות לראשונה לא צפויה השפעה למעט שינוי הצגת.

- אימוץ הכללים שנקבעו במסגרת תקני חשבונאות מקובלים בארה"ב בנושא "עמלות שאינן ניתנות להחזרה ועלויות אחרות" – ההוראה קובעת כללים לטיפול בעמלות מיצירת הלוואות ובעלויות ישירות ליצירת הלוואות. העמלות והעלויות הכשירות בהתאם לקריטריונים שנקבעו בהוראה לא יוכרו באופן מיידי בדוח רווח והפסד אלא יובאו בחשבון בחישוב שיעור הריבית האפקטיבית של הלוואה. בנוסף, ההוראה משנה טיפול בעמלות ועלויות הקשורות להתחייבויות להקצאת אשראי לרבות עסקאות בכרטיסי אשראי. כמו כן, בהוראה נקבעו כללים בנוגע לטיפול בשינויים בתנאי החוב אשר לא מהווים ארגון

מחדש של חוב בעייתי, טיפול בפירעונות מוקדמים של חובות וכן טיפול בעסקאות מתן אשראי אחרות כגון עסקאות סינדיקציה.

הכללים שנקבעו בהוראה מהווים שינוי משמעותי לעומת הכללים הקיימים כיום בהוראות הדיווח לציבור. ההיערכות ליישום הכללים שנקבעו בהוראה הינה מורכבת ובכוננת הפיקוח על הבנקים ללוות את תהליך ההיערכות של התאגידים הבנקאיים, במיוחד בכל הקשור לזיהוי העלויות הכשירות. בהתאם לטיטוט החוזר נקבע כי הכללים בנושא יישמו מיום 1 בינואר 2013 ואילך. ההוראות בקשר לשינוי בהגדרת "ריבית" בגין חובות פגומים יישמו לגבי חובות שסווגו כפגומים מיום 1 בינואר 2012 ואילך בלבד.

הבנק לומד את טיטוט ההוראה ובוחן את השלכות הצפויות מיישומה לראשונה.

ביאור 2 – ניירות ערך
סכמים מדווחים (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2011				
לא מבוקר				
הפסדים שטרם הוכרו		רווחים שטרם הוכרו		עלות מופחתת
שווי הוגן ⁽¹⁾	לשווי הוגן	לשווי הוגן	לשווי הוגן	
168.4	-	2.3	166.1	166.1
2.8	-	-	2.8	2.8
27.1	(2.1)	-	29.2	29.2
198.3	(2.1)	2.3	198.1	198.1

א. אגרות חוב מוחזקות לפדיון
 אגרות חוב של ממשלת ישראל 166.1
 אגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל 2.8
 אגרות חוב של אחרים בישראל 29.2
 סך כל ניירות הערך המוחזקים לפדיון 198.1

רווח כולל אחר מצטבר				עלות מופחתת (במניות - עלות)
שווי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים	רווחים	הערך במאזן	
1,567.6	(30.4)	1.1	1,596.9	1,567.6
73.5	(1.2)	4.7	70.0	73.5
1,641.1	(31.6)	5.8	1,666.9	1,641.1
3.0	-	-	3.0	3.0
1,644.1 ⁽²⁾	(31.6) ⁽³⁾	5.8	1,669.9	1,644.1

ב. ניירות ערך זמינים למכירה
 אגרות חוב של ממשלת ישראל 1,567.6
 של אחרים בישראל 73.5
 סך כל אגרות החוב מניות - 3.0
 סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה 1,644.1

הפסדים שטרם הוכרו		רווחים שטרם הוכרו		עלות מופחתת
שווי הוגן ⁽¹⁾	לשווי הוגן	לשווי הוגן	לשווי הוגן	
2.6 ⁽⁴⁾	- ⁽⁴⁾	-	-	2.6
1,845.0 ⁽²⁾	(33.7)	8.1	1,870.6	1,844.8

ג. ניירות הערך למסחר
 אגרות חוב של ממשלת ישראל 2.6
 סך כל ניירות הערך 1,844.8

ד. מידע לגבי אגרות חוב פגומות

30 בספטמבר 2011	
(לא מבוקר)	
9.5	יתרת חוב רשומה של -
-	אגרות חוב פגומות שצוברות הכנסות ריבית
9.5	אגרות חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית
	סך הכל יתרות חוב רשומות

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
 (2) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך 3.0 מיליון ש"ח.
 (3) כלולים בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
 (4) נזקפו לדוח רווח והפסד.

ביאור 2 – ניירות ערך (המשך) סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2010				
לא מבוקר				
הערך במאזן מופחתת	עלות	רווחים שטרם הוכרו	הפסדים שטרם הוכרו	שווי הוגן ⁽¹⁾
		מהתאמות לשווי הוגן	מהתאמות לשווי הוגן	
114.7	114.7	3.5	-	118.2
2.7	2.7	0.1	-	2.8
-	-	-	-	-
117.4	117.4	3.6	-	121.0

א. אגרות חוב מוחזקות לפדיון אגרות חוב של ממשלת ישראל אגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל אגרות חוב של אחרים בישראל סך כל ניירות הערך המוחזקים לפדיון

רווח כולל אחר מצטבר				
הערך במאזן (עלות) - (במניות)	עלות מופחתת (במניות)	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾
		1,401.7	1,404.1	
42.4	42.4	0.2	(0.2)	42.4
204.2	193.9	11.0	(0.7)	204.2
1,648.3	1,640.4	13.4	(5.5)	1,648.3
3.0	3.0	-	-	3.0
1,651.3	1,643.4	13.4	(5.5) ⁽³⁾	1,651.3 ⁽²⁾

ב. ניירות ערך זמינים למכירה אגרות חוב של ממשלת ישראל אגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל של אחרים בישראל סך כל אגרות החוב מניות - סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

הערך במאזן מופחתת	עלות	רווחים שטרם הוכרו	הפסדים שטרם הוכרו	שווי הוגן ⁽¹⁾
		מהתאמות לשווי הוגן	מהתאמות לשווי הוגן	
16.1	16.0	0.1	(⁽⁴⁾)	16.1 ⁽⁴⁾
20.1	20.1	-	-	20.1
36.2	36.1	0.1	-	36.2
1,804.9	1,796.9	17.1	(5.5)	1,808.5 ⁽²⁾

ג. ניירות הערך למסחר אגרות חוב של ממשלת ישראל אגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל סך כל ניירות הערך למסחר סך כל ניירות הערך

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
 (2) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך 3.0 מיליון ש"ח.
 (3) כלולים בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
 (4) נזקפו לדוח רווח והפסד.

ביאור 2 – ניירות ערך (המשך)
סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2010						
מבוקר						
הפסדים שטרם		רווחים שטרם				
הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת		
שווי הוגן ⁽¹⁾				הערך במאזן		
118.8	-	3.0		115.8	115.8	א. אגרות חוב מוחזקות לפידיון
2.9	-	0.1		2.8	2.8	אגרות חוב של ממשלת ישראל
1.8	-	-		1.8	1.8	אגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל
123.5	-	3.1		120.4	120.4	אגרות חוב של אחרים בישראל
						סך כל ניירות הערך המוחזקים לפידיון

רווח כולל אחר מצטבר					
			עלות מופחתת (במניות - עלות)		
שווי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים	רווחים	הערך במאזן	הערך במאזן	
1,567.1	(6.1)	1.9	1,571.3	1,567.1	ב. ניירות ערך זמינים למכירה
39.2	(0.2)	0.1	39.3	39.2	אגרות חוב של ממשלת ישראל
218.2	(0.9)	11.7	207.4	218.2	אגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל
1,824.5	(7.2)	13.7	1,818.0	1,824.5	של אחרים בישראל
3.0	-	-	3.0	3.0	סך כל אגרות החוב מניות -
1,827.5 ⁽²⁾	(7.2) ⁽³⁾	13.7	1,821.0	1,827.5	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

הפסדים שטרם		רווחים שטרם				
הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת		
שווי הוגן ⁽¹⁾				הערך במאזן		
16.2 ⁽⁴⁾	- ⁽⁴⁾	0.1		16.1	16.2	ג. ניירות הערך למסחר
1,967.2	(7.2)	16.9		1,957.5	1,964.1	אגרות חוב של ממשלת ישראל
						סך כל ניירות הערך

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך 3.0 מיליון ש"ח.
- (3) כוללים בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
- (4) נזקפו לדוח רווח והפסד.

ביאור 3 – אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)
כללי

החל מ-1 בינואר 2011 מיישם הבנק הוראה חדשה של הפיקוח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. בתמצית דוחות כספיים רבעוניים מאוחדים אלה נכלל גילוי לפי המתכונת החדשה המותאם לדרישות הדיווח בהתאם להוראה כאמור. לאור העובדה שההוראה החדשה יושמה באופן של מכאן ולהבא ללא הצגה מחדש של מספרי ההשוואה, לצורך השוואתיות הגילוי, יוצגו להלן נתוני התקופה הנוכחית מול יתרות מתאימות ל-31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה), לו ההוראה הייתה מיושמת לראשונה בשנה זו. נתוני הפרופורמה פורסמו לראשונה בדוחות הכספיים לשנת 2010, בעקבות הבהרות שהתקבלו מהפיקוח על הבנקים ובדיקות שערך הבנק במהלך התקופה, הוצגו מחדש נתוני הפרופורמה.

השפעת היישום לראשונה של ההוראה החדשה על הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים והתנועה ביתרת ההפרשה בתקופה של שלושה ושישה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011 הינה כדלקמן:

הפרשה להפסדי אשראי			
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)			
על בסיס פרטני	על בסיס קבוצתי *	סך הכל	
23.6	52.1	75.7	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 ביוני 2011
9.7	5.1	14.8	הוצאות בגין הפסדי אשראי
5.3	0.6	5.9	מחיקות חשבונאיות
8.7	0.1	8.8	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
14.0	0.7	14.7	מחיקות חשבונאיות נטו
47.3	57.9	105.2	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2011
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)			
242.6	24.1 (2)	266.7 (3)	יתרת הפרשה להפסדי אשראי (1) ליום 31 בדצמבר 2010 שנכללה בדוחות הכספיים (מבוקר)
(216.3)	-	(216.3)	מחיקות חשבונאיות שהוכרו ליום 1 בינואר 2011**
-	34.9	34.9	שינויים אחרים בהפרשה להפסדי אשראי ליום 1 בינואר 2011 שנזקפו להון**
15.9	1.9	17.8	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(59.2)	(3.2)	(62.4)	מחיקות חשבונאיות
64.3	0.2	64.5	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
5.1	(3.0)	2.1	מחיקות חשבונאיות נטו
47.3	57.9	105.2	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2011

* לרבות הפרשה על בסיס קבוצתי בגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים.
** כתוצאה מיישום לראשונה של ההוראות החדשות בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי.

- (1) סכום זה הוצג לפני יום 1.1.2011 בסעיף "הפרשה לחובות מסופקים".
 - (2) סכום זה הוצג לפני יום 1.1.2011 בסעיף "הפרשה ספציפית אחרת".
 - (3) סכום זה הוצג לפני יום 1.1.2011 בסעיף "הפרשה נוספת".
- הערה:** בהתאם להוראות החדשות בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, החל מיום 1.1.2011 תאגידים בנקאיים אינם נדרשים לשמור הפרשה כללית, נוספת ומיוחדת לחובות מסופקים.

ביאור 3 – אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
כסומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

א. אשראי לציבור

31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה)			30 בספטמבר 2011			
(מבוקר) הפרשה			(לא מבוקר) הפרשה			
יתרת חוב	להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב נטו	להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה	
נטו	אשראי	רשומה	חוב נטו	אשראי	רשומה	
2,459.8	38.5	2,498.3	2,664.2	65.1	2,729.3	אשראי לציבור שנבדק על בסיס פרטני * אשראי לציבור שנבדק על בסיס קבוצתי סך כל האשראי לציבור מזה: התחייבויות לקוחות עבור קיבולים
7,580.8	41.0	7,621.8	8,019.6	34.7	8,054.3	
10,040.6	79.5	10,120.1	10,683.8	99.8	10,783.6	
1.3	-	1.3	7.5	0.1	7.6	

* לרבות אשראי שנבחן על בסיס פרטני ונמצא שהוא אינו פגום. ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי זה חושבה על בסיס קבוצתי. לפירוט נוסף לגבי אשראי שנבחן על בסיס פרטני, ראה ביאור 3ב'.

** לפרוט בדבר סוגי האשראי שנבדקים על בסיס פרטני וסוגי האשראי שנבדקים על בסיס קבוצתי, ראה ביאור 1.ה.1.

ב. אשראי לציבור שנבדק על בסיס פרטני

1. אשראי לציבור שנבדק על בסיס פרטני כולל

31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה)			30 בספטמבר 2011			
(מבוקר) הפרשה			(לא מבוקר) הפרשה			
יתרת חוב	להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב נטו	להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה	
נטו	אשראי	רשומה	חוב נטו	אשראי	רשומה	
137.7	26.3	164.0	119.9	47.3	167.2	אשראי לציבור פגום* אשראי לציבור שאינו פגום, בפיגור של 90 ימים או יותר** אשראי לציבור שאינו פגום, בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים** אשראי לציבור אחר שאינו פגום** סה"כ אשראי לציבור שאינו פגום** סה"כ אשראי לציבור שנבדק על בסיס פרטני
-	-	-	-	-	-	
22.7	1.9	24.6	3.1	0.5	3.6	
2,299.4	10.3	2,309.7	2,541.2	17.3	2,558.5	
2,322.1	12.2	2,334.3	2,544.3	17.8	2,562.1	
2,459.8	38.5	2,498.3	2,664.2	65.1	2,729.3	

* אשראי פגום אינו צובר הכנסות ריבית, למעט אשראי מסוים בארגון מחדש כמצוין בסעיף קטן 4 להלן.

** אשראי שנבדק על בסיס פרטני ונמצא שאינו פגום. ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי זה חושבה על בסיס קבוצתי.

ביאור 3 – אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
 סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

ב. אשראי לציבור שנבדק על בסיס פרטני (המשך)

31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה)			30 בספטמבר 2011			
(מבוקר)			(לא מבוקר)			
הפרשה			הפרשה			יתרת חוב רשומה
יתרת חוב	להפסדי	יתרת חוב	יתרת	להפסדי	חוב	
נטו	אשראי	רשומה	חוב נטו	אשראי	רשומה	
4.5	26.3	30.8	13.8	47.3	61.1	2. אשראי לציבור פגום בגינו קיימת הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני אשראי לציבור פגום בגינו לא קיימת הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני סך כל האשראי לציבור פגום
133.2	-	133.2	106.1	-	106.1	
137.7	26.3	164.0	119.9	47.3	167.2	
80.0	26.3	106.3	65.7	47.3	113.0	3. אשראי לציבור פגום שנמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים אשראי לציבור פגום שנמדד לפי שווי בטחון סך כל האשראי לציבור פגום
57.7	-	57.7	54.2	-	54.2	
137.7	26.3	164.0	119.9	47.3	167.2	

4. אשראי בעייתי בארגון מחדש במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי

31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה)			30 בספטמבר 2011			
(מבוקר)			(לא מבוקר)			
הפרשה			הפרשה			יתרת חוב רשומה
יתרת חוב	להפסדי	יתרת חוב	יתרת	להפסדי	חוב	
נטו	אשראי	רשומה	חוב נטו	אשראי	רשומה	
42.1	6.2	48.3	43.1	8.8	51.9	שאינו צובר הכנסות ריבית צובר הכנסות ריבית, בפיגור של 90 ימים או יותר צובר הכנסות ריבית, בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים
-	-	-	-	-	-	
-	-	-	3.8	0.3	4.1	צובר הכנסות ריבית סך הכל (נכלל באשראי לציבור פגום)
42.1	6.2	48.3	46.9	9.1	56.0	

ביאור 3 – אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

ב. אשראי לציבור שנבדק על בסיס פרטני (המשך)

5.

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)	
151.4	158.7	יתרת חוב רשומה ממוצעת של אשראי לציבור פגום בתקופת הדיווח
7.1	3.3	סך הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח בגין אשראי זה בפרק הזמן בו סווג כפגום (*)
37.8	22.0	סך הכנסות ריבית שהיו נרשמות בתקופת הדיווח אילו היה אשראי זה צובר ריבית לפי תנאיו המקוריים
5.1	2.3	(*) <u>מזה</u> : הכנסות ריבית שנרשמו לפי השיטה החשבונאית על בסיס מזומן

ג. אשראי לציבור שנבדק על בסיס קבוצתי כולל:

אשראי אחר שלא נבדק פרטנית אשר ההפרשה להפסדי אשראי בגינו חושבה על בסיס קבוצתי:

31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה) (מבוקר)			30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)			
הפרשה			הפרשה			יתרת
יתרת חוב	להפסדי	יתרת חוב	יתרת	להפסדי	חוב	
נטו	אשראי	רשומה	חוב נטו	אשראי	רשומה	
0.5	0.1	0.6	-	-	-	אשראי לציבור פגום
1.1	0.2	1.3	1.9	0.3	2.2	אשראי לציבור שאינו פגום, בפיגור של 90 ימים או יותר
15.2	0.4	15.6	20.1	3.7	23.8	אשראי לציבור שאינו פגום, בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים
7,564.0	40.3	7,604.3	7,997.5	30.7	8,028.2	אשראי לציבור אחר שאינו פגום
7,580.8	41.0	7,621.8	8,019.5	34.7	8,054.2	סך הכל

ד. הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

הרכב יתרת ההפרשה ליום 30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)

הפרשה ספציפית להפסדי אשראי		
על		
על	על בסיס	על בסיס
סה"כ	קבוצתי	בסיס
99.8	52.5	47.3
5.4	5.4	-

בגין אשראי לציבור
בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (נכלל בסעיף התחייבויות אחרות)

ביאור 3 – אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך 4)
 סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)
 ד. הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

הרכב יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה, מבוקר)

הפרשה ספציפית להפסדי אשראי			
	על בסיס	על	
סה"כ	קבוצתי	בסיס	
79.5	53.2	26.3	בגין אשראי לציבור
5.8	5.8	-	בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (נכלל בסעיף התחייבויות אחרות)

ביאור 4 – הלימות ההון לפי הוראות המפקח על הבנקים
כסומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 בדבר "מדידה והלימות ההון".

1. הון לצורך חישוב יחס ההון בהתאם להוראות "מסגרת עבודה למדידה והלימות הון"

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2010	(מבוקר)	2010	2011	(לא מבוקר)
א. הון לצורך חישוב יחס ההון				
(1)	843.0	(1)	839.0	867.3
	428.4	(1)	441.8	452.5
	1,271.4		1,280.8	1,319.8
ב. יתרות משוקללות של נכסי סיכון				
(1)	8,973.9	(1)	8,613.5	9,180.8
	8.6		114.3	12.1
	1,051.0		1,048.1	1,080.3
	10,033.5		9,775.9	10,273.2
ג. יחס ההון לרכיבי סיכון				
(1)	8.40%	(1)	8.58%	8.44%
(1)	12.67%	(1)	13.10%	12.85%
	9.00%		9.00%	9.00%

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דווח כספי בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1.ו.5. ובהתאם לתקני דווח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS17), ראה ביאור 1.ו.4.

(2) נתוני הלימות ההון כפי שדווחו טרם יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר הידוק הבקרה הפנימית על דווח כספי בנושא זכויות עובדים וכן יישום למפרע של תקן חשבונאות בינלאומי (IFRS) בנושא חכירות (IAS17):

30 בספטמבר		
31 בדצמבר	2010	
	867.2	863.1
	1,295.6	1,317.0
	8.38%	8.84%
	12.63%	13.48%

ביאור 4 – הלימות ההון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

(3) רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

ליום 31 בדצמבר 2010 (1)	ליום 30 בספטמבר 2010 (1)	ליום 30 בספטמבר 2011	הון רובד 1/ראשוני
			מיליוני ש"ח
16.6	16.6	16.6	הון מניות נפרע
358.7	358.7	358.7	פרמיה
467.0	463.0	508.1	עודפים
0.7	0.7	0.8	זכויות מיעוט בעלי המניות החיצוניים בהון של חברות בת שאוחדו
-	-	16.9	סכומים שהופחתו מההון
843.0	839.0	867.3	סך כל ההון רובד 1
428.4	441.8	452.5	סך כל ההון רובד 2 אחרי ניכויים
1,271.4	1,280.8	1,319.8	סך כל ההון הכולל הכשיר

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דווח כספי בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1.ו.5. ובהתאם לתקני דווח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS17), ראה ביאור 1.ו.4.

ב. יעד הלימות ההון

במהלך חודש פברואר 2011 אישרו ההנהלה והדירקטוריון של הבנק את המסמך המרכז את ממצאי תהליך בחינת הנאותות ההונית (מסמך ה-ICAAP) על בסיס נתוני ה-30 ביוני 2010. תשתית תהליך הנאותות ההונית שאושרה בחברה האם שימשה בסיס לתהליך הפנימי שבוצע בבנק בהתאמות הנדרשות ועל בסיס פרופיל הסיכון הספציפי של הבנק. במסגרת תהליך זה, העריך הבנק את רמת ההון הנדרשת ממנו על מנת להלום את פרופיל הסיכון בפעילותו העסקית הנוכחית ובזו המתוכננת. המסמך הינו תוצר של מגוון תהליכים שבוצעו בבנק להעמקת זיהוי הסיכונים וצרכי ההון בגינם. תוצאות הערכת הנאותות ההונית שביצע הבנק מצביעות כי לבנק הון מספק כדי לתמוך בסיכונים אליהם הוא חשוף הן במהלך עסקים רגילים והן תחת תרחישי קיצון. דירקטוריון הבנק החליט כי עד להשלמת תהליך בדיקת הנאותות על ידי הפיקוח על הבנקים (תהליך ה-SREP) לא יפחת יחס ההון הכולל של הבנק מ-13%.

ברבעון הראשון של 2011 ביצע הבנק תיקונים והתאמות בהפרשה להפסדי אשראי, הנובעים מיישום הוראות המפקח בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים. כמו כן, יושרו למפרע ברבעון השני של 2011 הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים, בעקבותיהם נרשמה הפחתה בהון רובד 1 והפחתה ביחס ההון בפועל אל מתחת ליעד שנקבע.

עם התקדמות תהליך ה-SREP עדכן דירקטוריון הבנק את דרישת ההון המזערי, קבע כי יחס ההון המזערי לא יפחת מ-12.5% ואימץ מתווה לעלייה ביחס ההון המזערי.

ביאור 5 – דוח מאוחד על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
 (כסומים מדווחים (במיליוני ש"ח))

30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)						
סך הכל	פריטים(2) כספיים	מטבע חוץ(1)		מטבע ישראלי		לא צמוד
		אחר	דולר	למדד	המחירים	
2,428.1	-	37.9	19.8	142.1	2,228.3	נכסים
1,844.8	3.0	108.8	296.4	844.9	591.7	מזומנים ופקדונות בבנקים
10,683.8	-	92.6	125.5	1,302.1	9,163.6	ניירות ערך
6.4	-	-	-	-	6.4	אשראי לציבור, נטו
114.3	114.3	-	-	-	-	אשראי לממשלה
49.3	3.6	0.8	40.4	0.5	4.0	בניינים וציוד
95.8	38.0	-	-	11.8	46.0	נכסים בגין מכשירים נגזרים
15,222.5	158.9	240.1	482.1	2,301.4	12,040.0	נכסים אחרים
						סך כל הנכסים
11,936.4	-	345.5	851.0	1,876.4	8,863.5	התחייבויות
60.2	-	0.1	3.4	-	56.7	פקדונות הציבור
271.9	-	9.9	49.2	-	212.8	פקדונות מבנקים
685.1	-	-	-	601.8	83.3	פקדונות הממשלה
73.3	3.6	14.3	48.9	-	6.5	כתבי התחייבות נדחים
1,325.8	5.8	-	7.4	10.8	1,301.8	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
14,352.7	9.4	369.8	959.9	2,489.0	10,524.6	התחייבויות אחרות
869.8	149.5	(129.7)	(477.8)	(187.6)	1,515.4	סך כל ההתחייבויות
						הפרש
						מכשירים נגזרים שאינם מגדרים
-	-	133.7	480.7	152.8	(767.2)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
869.8	149.5	4.0	2.9	(34.8)	748.2	סך הכל

- (1) כולל צמודי מטבע חוץ.
 (2) לרבות מכשירים נגזרים שבסיסם מתייחס לפריטים לא כספיים.

ביאור 5 – דוח מאוחד על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)
סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2010 (לא מבוקר)						
נכסים	מטבעי ישראל		מטבע חוץ (1)		פריטים	סך הכל
	לא צמוד	למדד המחירים	דולר	ארה"ב		
מזמנים ופקדונות בבנקים	2,646.1	140.1	42.1	64.5	-	2,892.8
ניירות ערך	339.3	1,050.9	301.1	110.6	3.0	1,804.9
אשראי לציבור	8,271.7	1,255.4	114.1	59.5	-	9,700.7
אשראי לממשלה	2.6	-	-	-	-	2.6
בניינים וציוד ³	-	-	-	-	129.3	129.3
נכסים בגין מכשירים נגזרים ²	6.9	0.4	0.3	6.4	3.0	17.0
נכסים אחרים ^{3,2}	75.0	-	-	-	4.6	79.6
סך כל הנכסים	11,341.6	2,446.8	457.6	241.0	139.9	14,626.9
התחייבויות						
פקדונות הציבור	8,039.5	1,965.5	1,081.1	349.8	-	11,435.9
פקדונות מבנקים	7.6	-	112.4	32.7	-	152.7
פקדונות הממשלה	195.8	-	30.3	13.2	-	239.3
כתבי התחייבות נדחים	82.6	529.9	-	-	-	612.5
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ²	25.8	-	38.6	16.3	3.0	83.7
התחייבויות אחרות ^{3,2}	1,245.3	4.7	6.2	-	-	1,256.2
סך כל ההתחייבויות	9,596.6	2,500.1	1,268.6	412.0	3.0	13,780.3
הפרש	1,745.0	(53.3)	(811.0)	(171.0)	136.9	846.6
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים						
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(1,137.0)	101.7	863.1	172.2	-	-
סך הכל	608.0	48.4	52.1	1.2	136.9	846.6

- (1) כולל צמודי מטבע חוץ.
 (2) הנתונים סווגו מחדש כדי להתאים לכותרות הסעיפים ולשיטת ההצגה בתקופה השוטפת.
 (3) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דוח כספי בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1. ו.5. ובהתאם לתקני דוח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS17), ראה ביאור 1. ו.4.

ביאור 5 – דוח מאוחד על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)
 כסומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2010 (מבוקר)						
פריטים שאינם כספיים	סך הכל	מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי		נכסים
		אחר	דולר	אר"ב	צמוד למדד המחירים	
						מזומנים ופקדונות בבנקים
	2,850.0	-	42.1	25.8	141.0	2,641.1
	1,964.1	3.0	101.0	283.2	933.9	643.0
	10,075.2	-	62.8	124.2	1,324.6	8,563.6
	13.0	-	-	-	-	13.0
	127.0	127.0	-	-	-	-
	12.9	4.3	3.6	0.4	0.4	4.2
	78.3	3.0	-	-	7.9	67.4
	15,120.5	137.3	209.5	433.6	2,407.8	11,932.3
						סך כל הנכסים
						התחייבויות
	11,609.3	-	325.6	971.9	1,919.9	8,391.9
	522.9	-	12.7	66.0	-	444.2
	246.8	-	10.4	35.2	-	201.2
	557.6	-	-	-	473.3	84.3
	58.2	4.3	9.3	25.5	-	19.1
	1,276.0	-	-	4.2	5.1	1,266.7
	14,270.8	4.3	358.0	1,102.8	2,398.3	10,407.4
						סך כל ההתחייבויות
	849.7	133.0	(148.5)	(669.2)	9.5	1,524.9
						הפרש
						מכשירים נגזרים שאינם מגדרים
	-	-	151.9	676.4	101.1	(929.4)
	849.7	133.0	3.4	7.2	110.6	595.5
						מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
						סך הכל

- (1) כולל צמודי מטבע חוץ.
 (2) הנתונים סווגו מחדש כדי להתאים לכתורות הסעיפים ולשיטת ההצגה בתקופה השוטפת.
 (3) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דוח כספי בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1.ו.5. ובהתאם לתקני דוח בינלאומיים (IFRS) בנושא חכירות (IAS17), ראה ביאור 1.ו.4.

ביאור 6 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות
סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

א. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

יתרת הפרשה להפסדי אשראי		יתרות לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי		יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה	
31 בדצמבר	30 בספטמבר	31 בדצמבר	30 בספטמבר	30 בספטמבר	30 בספטמבר
2010	2011	2010	2010	2010	2011
(לא מבוקר) נתוני פרופורמה (מבוקר)		(מבוקר)	(לא מבוקר)		
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי					
0.1	-	5.3	6.0	9.8	אשראי תעודות
0.3	0.7	58.3	59.8	59.3	ערבויות להבטחת אשראי
1.1	0.7	80.8	125.5	72.1	ערבויות לרוכשי דירות
1.6	1.0	121.8	111.5	140.5	ערבויות והתחייבויות אחרות
מסגרות אשראי					
0.7	0.8	2,953.9	3,372.1	2,979.7	- של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
0.7	0.7	1,171.5	1,266.6	1,187.1	- בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
0.9	0.8	572.3	496.2	409.3	- התחייבות בלתי חוזרת לתת אשראי שאושר וטרם ניתן
0.4	0.7	163.2	14.3	62.6	- התחייבות להוצאת ערבויות

ב. התקשרות חוץ מאזנית בגין פעולות לפי מידת הגבייה

31 בדצמבר	30 בספטמבר	
2010	2010	2011
(מבוקר)	(לא מבוקר)	
יתרת אשראי מפקדונות לפי מידת הגבייה		
-	9.8	-
-	0.6	-
-	10.4	-
סך הכל		

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

(1) חוזי שכירות לזמן ארוך

31 בדצמבר	30 בספטמבר	
2010	2010	2011
(מבוקר)	(לא מבוקר)	
130.9	137.1	144.3
סך כל דמי השכירות		

ביאור 6 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

התפלגות דמי השכירות בשנים

2015 ואילך	2014	2013	2012	2011	
89.4	16	17.5	17.6	3.8	ליום 30 בספטמבר 2011
2014 ואילך	2013	1012	2011	2010	
84.3	16.5	16.5	16.4	3.4	ליום 30 בספטמבר 2010
2015 ואילך	2014	2013	2012	2011	
67.6	14.5	16.3	16.3	16.2	ליום 31 בדצמבר 2010

2) תביעות משפטיות ובקשה לאישור תובענה ייצוגית כנגד הבנק

הבנק צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, שנקטו נגדו לקוחותיו, לקוחותיו בעבר וכן צדדים שלישיים שונים שראו עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילותו במהלך עסקים כרגיל. עילות התביעות שונות ומגוונות. לגבי התובענות המשפטיות, ובכלל זה בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, ראה ביאור 2.ג.17 לדוחות הכספיים לשנת 2010, למעט האמור להלן:

א. ביום 30 ביוני 2010 קיבל הבנק הודעה על בקשה לאישור תביעה ייצוגית, שהוגשה לבית המשפט על סך 15.9 מיליון ש"ח, בעילה של אי שערור סכומים שנגבו בטעות ואשר מוחזרים ללקוחות הבנק. להערכת הבנק המתבססת על חוות דעת של יועציו המשפטיים, סיכויי התובענה קלושים.

בין ב"כ התובע הייצוגי ובין הבנק ויתר נציגי הבנקים אשר כנגדם הוגשה תובענה גובש הסדר פשרה שעניינו רענון נהלים ללא תשלום ללקוחות. ההסדר הוגש לבית המשפט אך טרם קיבל את אישורו.

ב. ביום 6 באוקטובר 2011 הוגשה בקשה לאשר תובענה כתובענה ייצוגית בסכום של 28.3 מיליון ש"ח. טענת התובע היא כי הבנק מפר הוראת כללי הבנקאות שעניינה גביית עמלות מינימום בניירות ערך בתום רבעון וזאת מבלי להתחשב בעמלות המינימום שנגבו במהלך הרבעון. הבנק בוחן את החשיפה לתביעה ואת פיסקי הדין שכבר ניתנו בעניין זה. בשלב זה לא ניתן לאמוד באופן מדויק את היקף החשיפה וסיכויי התובענה.

לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תביעות תלויות לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התובענות, במקום בו נדרשה הפרשה.

3) הסכמים מהותיים

שירותי מיחשוב

מתף מיחשוב ותפעול פיננסי הינה חברה בת בשליטה מלאה של הבנק הבינלאומי. מתף נותנת שירותי מיחשוב (פיתוח, תחזוקה, ציוד, קווי נתונים ועוד), שיטות ותהליכים (נהלים, חוזרים ועוד) ותפעול (מסלוקה דואר ועוד). שירותי המיחשוב ניתנים לכל הבנקים בקבוצת הבנק הבינלאומי.

מתף תספק במסגרת ההתקשרות את שירותי המיחשוב והתפעול בהיקף ובסטנדרטים הנהוגים בקבוצת הבנק הבינלאומי. השירות יכלול את כל שירותי המחשב, הן בתכנה והן בחומרה, עדכוני גירסאות, תמיכה בהוראות הרגולציה ודווחים לציבור ולמפקח על הבנקים, תחזוקה וחיידוש הציוד בכל אתרי הבנק, אבטחת מידע והשקעות בפרוייקטים עתידיים. בחודש מאי 2011 אושרו בדירקטוריון העקרונות על פיהם ישלם הבנק את עלות שירותי המיחשוב ואבטחת המידע שהוא מקבל מחברת מתף.

הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011 כוללים הפרשות נאותות בגין האמור לעיל.

הסכם "חבר"

הבנק רואה באוכלוסיית מערכת הביטחון את ליבת העסקים בבנקאות האישית. בשנת 2007 נחתם הסכם עם חבר משרתי הקבע והגימלאים בע"מ. ההסכם מסדיר את התנאים לניהול חשבונותיהם של עמיתי האירגון בבנק. בחודש אוגוסט 2011 הוארכו תנאי ההסכם בשינויים מסוימים.

ביאור 7 – פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון
סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)
א. היקף הפעילות

30 בספטמבר 2011					
1. סכום נקוב של מכשירים פיננסיים נגזרים					
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית		א. נגזרים מגדרים ¹
			לא מבוקר	שקל מדד / אחר	
-	-	-	-	344.7	Swaps
-	-	-	-	344.7	סך הכל
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
-	-	-	-	344.7	ב. נגזרים ALM ^{1,2}
-	-	997.5	400.0	260.8	חוזי Forward
-	-	-	150.0	-	Swaps
-	-	997.5	550.0	260.8	סך הכל
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
-	-	-	150.0	-	ג. נגזרים אחרים ¹
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה					
-	413.7	8.3	-	-	אופציות שנכתבו
-	413.7	8.3	-	-	אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים					
16.0	49.1	4.8	-	-	אופציות שנכתבו
16.0	49.1	4.8	-	-	אופציות שנקנו
32.0	925.6	26.2	-	-	סך הכל
-	-	134.2	-	-	ד. חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט
32.0	925.6	1,157.9	894.7	260.8	סך הכל
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית		א. נגזרים מגדרים ³
			לא מבוקר	שקל מדד / אחר	
-	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
-	-	-	-	52.2	שווי הוגן ברוטו שלילי
ב. נגזרים ALM ^{3,2}					
-	-	40.5	-	1.5	שווי הוגן ברוטו חיובי
-	-	10.3	3.5	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
ג. נגזרים אחרים ³					
1.7	11.1	0.2	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
1.7	11.1	0.2	-	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
1.7	11.1	40.7	-	1.5	סך הכל שווי הוגן ברוטו חיובי
1.7	11.1	10.5	55.7	-	סך הכל שווי הוגן ברוטו שלילי

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) למעט נגזרי אשראי.

ביאור 7 – פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)
כסומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2010				
חוזים בגין מניות	לא מבוקר		חוזי ריבית	
	חוזי מטבע חוץ	חוזי	אחר	שקל מדד
1. סכום נקוב של מכשירים פיננסיים נגזרים				
א. נגזרים מגדרים¹				
-	-	-	340.5	-
-	-	-	340.5	-
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
-	-	-	340.5	-
ב. נגזרים ALM^{1,2}				
-	1,588.3	-	100.0	102.8
-	-	-	50.0	-
-	1,588.3	-	150.0	102.8
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
-	-	-	50.0	-
ג. נגזרים אחרים¹				
חוזי אופציה אחרים				
1,045.6	26.3	-	-	-
1,045.6	26.3	-	-	-
2,091.2	52.6	-	-	-
-	1.1	-	-	-
2,091.2	1,642.0	490.5	102.8	-
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים				
א. נגזרים מגדרים³				
-	-	-	-	-
-	-	-	52.9	-
ב. נגזרים ALM^{2,3}				
-	8.4	-	0.3	0.4
-	18.9	-	3.7	0.3
ג. נגזרים אחרים³				
7.6	0.3	-	-	-
7.6	0.3	-	-	-
7.6	8.7	0.3	0.4	-
7.6	19.2	56.6	0.3	-

- (1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.
 (2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
 (3) למעט נגזרי אשראי.

ביאור 7 – פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)
סכמים מדווחים (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2010			
מבוקר			
חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
		שקל מדד	אחר
1. סכום נקוב של מכשירים פיננסיים נגזרים			
א. נגזרים מגדרים¹			
-	-	327.8	-
-	-	327.8	-
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע			
-	-	327.8	-
ב. נגזרים ALM^{1,2}			
-	1,157.9	100.0	101.6
-	-	50.0	-
-	1,157.9	150.0	101.6
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע			
-	-	50.0	-
ג. נגזרים אחרים¹			
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה			
783.5	11.1	-	-
783.5	11.1	-	-
חוזי אופציה אחרים			
45.3	10.5	-	-
45.3	10.5	-	-
1,657.6	43.2	-	-
-	0.1	-	-
1,657.6	1,201.2	477.8	101.6

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
		שקל מדד	אחר
א. נגזרים מגדרים³			
-	-	0.1	-
-	-	33.8	-
ב. נגזרים ALM^{3,2}			
-	4.2	0.2	0.4
-	12.3	3.9	0.2
ג. נגזרים אחרים³			
7.7	0.3	-	-
7.7	0.3	-	-
7.7	4.5	0.3	0.4
7.7	12.6	37.7	0.2

- (1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.
 (2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
 (3) למעט נגזרי אשראי.

ביאור 7 – פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)
כסומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

30 בספטמבר 2011			
סך הכל	לא מבוקר		בורסה
	אחרים	בנקים	
			שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים ¹
55.0	6.4	48.6	-
5.7	2.5	3.2	-
			יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים ³
49.3	3.9	45.4	-
200.6	4.1	196.5	-
			סיכון אשראי חוץ מאזני בגין נגזרים ⁴
249.9	8.0	241.9	-
			סך כל סיכון האשראי בגין מכשירים נגזרים
30 בספטמבר 2010			
סך הכל	לא מבוקר		בורסה
	אחרים	בנקים	
			שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים ¹
17.0	2.1 *	14.9 *	-
			יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים ³
17.0	2.1 *	14.9 *	-
234.7	26.7	208.0	-
			סיכון אשראי חוץ מאזני בגין נגזרים ⁴
251.7	28.8	222.9	-
			סך כל סיכון האשראי בגין מכשירים נגזרים
31 בדצמבר 2010			
סך הכל	מבוקר		בורסה
	אחרים	בנקים	
			שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים ¹
12.9	0.6 *	12.3 *	-
			יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים ³
12.9	0.6 *	12.3 *	-
179.3	6.9	172.4	-
			סיכון אשראי חוץ מאזני בגין נגזרים ⁴
192.2	7.5	184.7	-
			סך כל סיכון האשראי בגין מכשירים נגזרים

* סווג מחדש

- (1) מזה שווי הוגן של מכשירים נגזרים משובצים בסך 3.7 מיליון ש"ח (ביום 30 בספטמבר 2010 – 3.0 מיליון ש"ח וביום 31 בדצמבר 2010 - 4.3 מיליון ש"ח).
- (2) ללא הסדרי התחשבות נטו.
- (3) מתוך זה יתרה מאזנית של מכשירים העומדים בפני עצמם בסך של 45.6 מיליון ש"ח הכלולה בסעיף נכסים אחרים (ביום 30 בספטמבר 2010 – 17.0 מיליון ש"ח וביום 31 בדצמבר 2010 - 8.6 מיליון ש"ח).
- (4) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.

ביאור 7 – פעילות במכשירים נגזרים- היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)
 סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

ג. פרוט מועדי פרעון- סכומים נקובים, יתרות לסוף תקופה

30 בספטמבר 2011					
(לא מבוקר)					
	מעל חמש שנים	מעל שנה ועד חמש שנים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	עד שלושה חודשים	
סך הכל					
					חוזי ריבית
260.8	-	53.5	155.9	51.4	-שקל מדד
894.7	216.0	278.7	400.0	-	אחר
1,157.9	-	21.9	49.9	1,086.1	חוזי מטבע חוץ
925.6	-	111.8	36.1	777.7	חוזים בגין מניות
32.0	-	20.3	11.7	-	חוזי סחורות ואחרים
3,271.0	216.0	486.2	653.6	1,915.2	סך הכל
30 בספטמבר 2010					
(לא מבוקר)					
4,326.5	311.1	143.7	289.1	3,582.6	סך הכל
31 בדצמבר 2010					
(מבוקר)					
3,438.2	237.8	234.9	192.5	2,773.0	סך הכל

ביאור 7א- יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
(במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)

שווי הוגן	יתרה במאזן		(1)	
	סה"כ	(2)		
2,439.6	2,428.1	2,296.2	131.9	נכסים פיננסיים
1,845.0	1,844.8	201.1	1,643.7	מזומנים ופקדונות בבנקים
10,567.0	10,683.8	9,746.7	937.1	ניירות ערך
6.4	6.4	6.4	-	אשראי לציבור, נטו
49.3	49.3	-	49.3	אשראי לממשלה
0.7	0.7	-	0.7	נכסים בגין מכשירים נגזרים
				נכסים פיננסיים אחרים
14,908.0	15,013.1	12,250.4	2,762.7	סך כל הנכסים הפיננסיים
				התחייבויות פיננסיות
11,946.0	11,936.4	9,125.2	2,811.2	פקדונות הציבור
60.2	60.2	60.2	-	פקדונות מבנקים
271.9	271.9	271.9	-	פקדונות הממשלה
733.4	685.1	685.1	-	כתבי התחייבות נדחים
73.3	73.3	-	73.3	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,208.0	1,215.6	1,168.2	47.4	התחייבויות פיננסיות אחרות
14,292.8	14,242.5	11,310.6	2,931.9	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

30 בספטמבר 2010 (לא מבוקר)

שווי הוגן	יתרה במאזן		(1)	
	סה"כ	(2)		
2,906.4	2,892.8 (**)	2,760.9 (**)	131.9	נכסים פיננסיים
1,808.5	1,804.9	120.4	1,684.5	מזומנים ופקדונות בבנקים
9,861.0	9,700.7	8,739.6	961.1	ניירות ערך
2.6	2.6	2.6	-	אשראי לציבור, נטו
17.0	17.0	- (*)	17.0	אשראי לממשלה
45.6	45.6	- (*)	45.6	נכסים בגין מכשירים נגזרים
				נכסים פיננסיים אחרים
14,641.1	14,463.6	11,623.5	2,840.1	סך כל הנכסים הפיננסיים
				התחייבויות פיננסיות
11,502.6	11,435.9	8,463.2	2,972.7	פקדונות הציבור
152.7	152.7	152.7	-	פקדונות מבנקים
239.3	239.3	239.3	-	פקדונות הממשלה
665.3	612.5	612.5	-	כתבי התחייבות נדחים
83.7	83.7	- (*)	83.7	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,181.7	1,175.7 (*)	1,073.6 (*)	102.1	התחייבויות פיננסיות אחרות
13,825.3	13,699.8	10,541.3	3,158.5	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

(*) הנתונים סווגו כדי להתאים לכותרות ולשיטת ההצגה לתקופה השוטפת.

(**) סווג מחדש.

(1) מכשירים פיננסיים שבהם היתרה במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן)

(2) מכשירים פיננסיים אחרים.

ביאור 7א- יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

31 בדצמבר 2010 (מבוקר)				
שווי הוגן	יתרה במאזן		(1)	נכסים פיננסיים
	סה"כ	(2)		
2,863.6	2,850.0 (**)	2,723.4 (**)	126.6	מזומנים ופקדונות בבנקים
1,967.2	1,964.1	123.4	1,840.7	ניירות ערך
10,227.2	10,075.2	9,138.4	936.8	אשראי לציבור, נטו
13.0	13.0	13.0	-	אשראי לממשלה
12.9	12.9	- (*)	12.9	נכסים בגין מכשירים נגזרים
10.3	10.3	- (*)	10.3	נכסים פיננסיים אחרים
15,094.2	14,925.5	11,998.2	2,927.3	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות				
11,664.2	11,609.3	8,596.0	3,013.3	פקדונות הציבור
522.9	522.9	522.9	-	פקדונות מבנקים
246.8	246.8	246.8	-	פקדונות הממשלה
617.8	557.6	557.6	-	כתבי התחייבויות נדחים
58.2	58.2	- (*)	58.2	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
1,153.0	1,152.3 (*)	1,101.2 (*)	51.1	התחייבויות פיננסיות אחרות
14,262.9	14,147.1	11,024.5	3,122.6	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

(*) הנתונים סווגו כדי להתאים לכותרות ולשיטת ההצגה לתקופה השוטפת.

(**) סווג מחדש.

(1) מכשירים פיננסיים שבהם היתרה במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן)

(2) מכשירים פיננסיים אחרים.

א. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי הוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי הוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומן עתידי המהווה בריבית נכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי הוגן באמצעות הערכת תזרים המזומן העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי הוגן המוצגת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי הוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכולו שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בנוסף, בקביעת ערכי השווי הוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת הזכויות שאינן מקנות שליטה ואת השפעת המס. יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי הוגן יתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון. בשל כל אלו, יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי הוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים

פקדונות בבנקים, אגרות חוב ומלוות שאינם נסחרים ואשראי לממשלה - שיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקאות דומות במועד הדיווח;

ניירות ערך סחירים - לפי שווי שוק בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק המועיל ביותר.

ביאור 7א- יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים מנוכחים בשיעור נכיון מתאים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות הומוגניות. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). תקבולים אלה הונו בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי באותה קטגוריה. בדרך כלל שיעור ריבית זה נקבע לפי שיעור ריבית לפיו נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח. השווי ההוגן של חובות פגומים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית נכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי נכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח. תזרימי המזומן העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות. מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי יוחסו לתקופות שבהן מוין אותו חוב, מקום בו ניתן לעשות זאת (לדוגמה, כאשר חושבה הפרשה על בסיס פרטני לפי ערך נוכחי של תזרים מזומנים). בהעדר נתונים אלה מחיקות חשבונאיות ויתרת ההפרשות מיוחסים באופן יחסי ליתרת האשראי לפי תקופות לפרעון בסוף התקופה.

פקדונות, אגרות חוב וכתבי התחייבות - בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעור ריבית בו התאגיד מגייס פקדונות דומים, או בהנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות דומים (אם מחיר מצוטט בשוק פעיל אינו זמין), על ידי הבנק, ביום הדיווח. לגבי אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים אשר נסחרים כנכס בשוק פעיל, השווי ההוגן מבוסס על מחירי שוק מצוטטים או על ציטוטי סוחרים עבור התחייבות זהה הנסחרת כנכס בשוק פעיל.

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי וכן התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - השווי ההוגן הוערך בהתאם לעמלות בעסקאות דומות במועד הדיווח תוך התאמה ליתרת תקופת העסקה ולאיכות האשראי של הצד הנגדי. הערכת השווי ההוגן של "התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן" כללה התייחסות להפרש בין הריבית שנקבעה בהסכם לבין הריבית בעסקאות דומות במועד הדיווח.

מכשירים פיננסיים נגזרים - מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא בזה).

ביאור 7- פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה
סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

30 בספטמבר 2011					
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-					
(לא מבוקר)					
	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	השפעת הסכמי קיזוז	יתרה מאזנית
נכסים					
ני"ע זמינים למכירה :					
1,567.6	1,567.6	-	-	-	1,567.6
73.5	40.2	33.3	-	-	73.5
1,641.1	1,607.8	33.3	-	-	1,641.1
אגרות חוב ממשלתיות למכירה					
2.6	2.6	-	-	-	2.6
אגרות חוב ממשלתיות למסחר					
נכסים בגין מכשירים נגזרים :					
1.5	-	1.0	0.5	-	1.5
-	-	-	-	-	-
40.7	0.1	40.6	-	-	40.7
5.4	9.2	1.9	-	(5.7)	5.4
1.7	-	1.7	-	-	1.7
49.3	9.3	45.2	0.5	(5.7)	49.3
סך כל הנכסים בגין נגזרים					
1,693.0	1,619.7	78.5	0.5	(5.7)	1,693.0
סך כל הנכסים					
התחייבויות					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים :					
-	-	-	-	-	-
55.7	-	55.7	-	-	55.7
10.5	0.1	10.4	-	-	10.5
5.4	9.2	1.9	-	(5.7)	5.4
1.7	-	1.7	-	-	1.7
73.3	9.3	69.7	-	(5.7)	73.3
סך כל ההתחייבויות בגין נגזרים					
73.3	9.3	69.7	-	(5.7)	73.3
סך כל התחייבויות					

ביאור 7ג- שינויים בפרטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3
סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

א. לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)

(הפסדים)							נכסים
שטרם מומשו בגין מכשירים							
שוי הוגן	רווחים (הפסדים) רכישות, שמומשו ושטרם מומשו (1) נטו	העברות, העברות, רכישות, הנפקות, וסילוקים, ברוטו אל	העברות, ברוטו מתוך	שווי הוגן	המוחזקים	ליום 30 בספטמבר 2011	
1.0	0.6	-	(1.1)	0.5	-	-	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1.0	0.6	-	(1.1)	0.5	-	-	סך כל הנכסים

ב. לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2011 (לא מבוקר)

(הפסדים)							נכסים
שטרם מומשו בגין מכשירים							
שוי הוגן	רווחים (הפסדים) רכישות, שמומשו ושטרם מומשו (1) נטו	העברות, העברות, רכישות, הנפקות, וסילוקים, ברוטו אל	העברות, ברוטו מתוך	שווי הוגן	המוחזקים	ליום 30 בספטמבר 2011	
0.3	0.9	(0.7)	-	0.5	-	-	נכסים בגין מכשירים נגזרים
0.3	0.9	(0.7)	-	0.5	-	-	סך כל הנכסים
0.2	(0.2)	-	-	-	-	-	התחייבויות
0.2	(0.2)	-	-	-	-	-	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
0.2	(0.2)	-	-	-	-	-	סך כל ההתחייבויות

1. נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף רווח מפעילות מימון (לפני הוצאות בגין הוצאות בגין הפסדי אשראי).

ביאור 7ד- העברות בין רמות 1 ו-2 בהיררכיית השווי הוגן

במהלך התשעה חודשים של שנת 2011 לא נרשמו מעברים בין רמות הדוח.

ביאור 8 - רווח מאוחד מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
(כסומים מדווחים (במיליוני ש"ח))

לתשעה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר		שלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2010	2011	2010	2011	
(לא מבוקר)		(לא מבוקר)		א. בגין נכסים (1)
326.8	451.0	116.8	167.2	מאשראי לציבור
24.6	38.3	9.7	15.5	מפקדונות בבנק ישראל ומזומנים
5.6	10.9	5.3	5.1	מפקדונות בבנקים
19.4	72.3	5.8	38.6	מאגרות חוב
376.4	572.5	137.6	226.4	סך הכל בגין נכסים
				ב. בגין התחייבויות
(57.8)	(245.1)	(12.3)	(142.6)	על פקדונות הציבור
(0.5)	(6.0)	0.7	(4.6)	על פקדונות הממשלה
3.9	(2.1)	4.1	(1.6)	על פקדונות מבנקים
(32.9)	(39.8)	(14.8)	(12.1)	על כתיבת התחייבות נדחים
(87.3)	(293.0)	(22.3)	(160.9)	סך הכל בגין התחייבויות
				ג. בגין מכשירים נגזרים ופעולות גידור
(42.7)	27.2	(35.3)	43.7	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים (2) ALM
0.2	3.6	0.8	0.8	הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים
(42.5)	30.8	(34.5)	44.5	סך הכל בגין מכשירים נגזרים ופעולות גידור
				ד. אחר
4.0	3.3	1.5	1.1	עמלות מעסקי מימון
15.1	3.6	4.2	0.1	רווחים ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה, נטו (3)
0.4	-	0.2	0.2	התאמה לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר, נטו
7.7	-	1.9	-	גביית ריבית מחובות בעייתיים
3.8	5.8	1.3	2.2	הכנסות מימון אחרות
(0.6)	(4.3)	(0.4)	(1.8)	הוצאות מימון אחרות
30.4	8.4	8.7	1.8	סך הכל אחר
277.0	318.7	89.5	111.8	סך כל הרווח מפעולות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
5.4	(0.9)	(2.1)	2.6	מזה: הפרשי שער, נטו
(39.0)	(27.9)	(15.5)	(19.9)	ה. פרוטו ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הרווח מפעילות מימון הוצאות מימון בגין נכסים (סעיף א)

- (1) כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.
 (2) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
 (3) לרבות הפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני.

ביאור 9 - מיגדרי פעילות
כסומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2011					
(לא מבוקר)					
סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	בנקאות אישית
111.8	78.2	(10.2)	14.9	(21.6)	50.5
-	(75.0)	25.9	6.5	39.4	3.2
53.3	-	3.6	7.1	19.6	23.0
165.1	3.2	19.3	28.5	37.4	76.7
14.8	-	6.9	5.5	-	2.4
21.0	0.8	2.3	4.1	7.6	6.2

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2010					
(לא מבוקר)					
סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	בנקאות אישית
89.5	(11.6)	27.8	22.7	9.5	41.1
-	11.9 *	(12.7)	(5.1)	2.7	3.2
53.3	-	3.3	6.5	19.4	24.1
142.8 *	0.3 *	18.4 *	24.1	31.6	68.4
5.4	-	1.9	1.0	-	2.5
8.9 (1)	(1.0) (1)	3.3 (1)	3.9	0.9	1.8

לתשעה חודשים שנתיים ביום 30 בספטמבר 2011					
(לא מבוקר)					
סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	בנקאות אישית
318.7	95.2	67.4	65.9	(44.9)	135.1
-	(83.3)	(24.6)	(4.2)	94.4	17.7
165.9	2.3	11.6	20.0	61.2	70.8
484.6	14.2	54.4	81.7	110.7	223.6
17.8	-	3.4	4.1	0.1	10.2
62.5	4.9	14.6	17.0	16.0	10.0

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דוח כספי בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1.ו.5.

* סווג מחדש

ביאור 9 - מיגדרי פעילות (המשך)
סכומים מדווחים (במיליוני ש"ח)

לתשעה חודשים שנתיימו ביום 30 בספטמבר 2010							
(לא מבוקר)							
סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	בנקאות אישית		
277.0	7.7	71.8	59.7	9.6	128.2	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי	
-	*	(30.2)	(8.8)	26.6	(0.4)	- מחיצונים	
						- בינגזרי	
						הכנסות תפעוליות ואחרות	
165.3	0.2	11.5	20.3	62.2	71.1	- מחיצונים	
442.3	*	53.1	71.2	98.4	198.9	סך ההכנסות	
8.6	-	6.0	1.5	(0.1)	1.2	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	
28.6	6.9	7.2	(1)	10.1	(1)	2.8	1.6
						רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2010							
(מבוקר)							
סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	בנקאות אישית		
373.9	20.9	94.4	80.9	3.5	174.2	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי	
-	4.2	(44.8)	(11.0)	48.4	3.2	- מחיצונים	
						- בינגזרי	
						הכנסות תפעוליות ואחרות -	
217.8	0.2	15.5	27.0	82.6	92.5	מחיצונים	
591.7	25.3	65.1	96.9	134.5	269.9	סך ההכנסות	
24.7	-	2.4	6.7	0.3	15.3	הוצאות בגין הפסדי אשראי	
32.6	9.0	10.6	(1)	12.7	(1)	5.9	(5.6)
						רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	

(1) הוצג מחדש בגין יישום למפרע של הנחיות המפקח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דוח כספי בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1.5.

* סווג מחדש

ביאור 10- רווח מפעולות בלתי רגילות

ביום 14 באוגוסט 2011 נחתם הסכם בין מיטב ניהול השקעות בע"מ ומיטב בית השקעות בע"מ לבין אוצרות חברה לניהול השקעות בע"מ (להלן- "החברה") ובנק אוצר החייל בע"מ (להלן- "הבנק") על פיו נמכרה פעילות ניהול התיקים בחברה למיטב ניהול השקעות בע"מ (להלן- "מיטב").

על פי ההסכם, החל ממועד חתימת ההסכם, החלה החברה בנקיטת פעולות להעברת פעילות ניהול התיקים למיטב בכמה ערוצים בין השאר באמצעות פניה לבית המשפט ביום 1 בספטמבר 2011 בבקשה לאישור הסדר להעברת פעילות זו בהתאם לסעיף 350 לחוק החברות. החלטה בעניין זה טרם נתקבלה.

הרווח הנקי ממכירת פעילות ניהול התיקים מסתכם בכ- 3.9 מיליון ש"ח.

חלק מהכנסות החברה ממכירת הפעילות התקבלו במזומן וחלקן יתקבלו לשיעורין בתקופה של 36 חודשים שהחלה ביום 1 באוקטובר 2011 על פי מפתח תשלומים שהוסכם בין החברה ובין מיטב. חלק זה מן התמורה מותנה בפעילות לקוחות החברה במיטב ועשוי להתברר כגבוה מן הסכום המינימאלי שנרשם.

במקביל נחתם הסכם בין הבנק, המחזיק 100% ממניות החברה, ובין מיטב על פיו במידה שלא יתקבל אישור בית המשפט, כאמור לעיל, עד ליום 25 בדצמבר 2011 ימכור הבנק ביום זה את מניותיו בחברה למיטב. בכוונת מיטב, הבאה לביטוי בהסכם המכירה, למזג את עיסקי החברה בפעילותה על פי שיקול דעתה.

בתקופה שעד למכירת מניות החברה, על החברה ועל הבנק לנקוט בצעדים שונים שמרביתם עוסקים בפירעון חובותיה והמחאת זכויות החייבים לה, ומהווים תנאים מתלים למכירה. בהעדרם תבטל מכירת המניות והחברה תחדל מלעסוק בניהול תיקי השקעות לא יאוחר מיום 30 בספטמבר 2012.

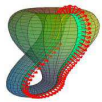
כחלק מן ההסכם ובמסגרת הצעדים שעל החברה לנקוט עד למכירת מניותיה תופסק עבודתם של עובדי החברה בהתאם להסכמים שנחתמו עימם החל מיום 25 בדצמבר 2011.

במסגרת צעדים אלו ועל פי ההסכם האמור עד ליום 25 בדצמבר 2011 בכוונת החברה לחלק כדיודנד את העודפים הראויים לחלוקה ולהגיש בקשה להפחתת הון בהתאם לסעיף 303 לחוק החברות תשנ"ט 1999.

ביאור 11- אירועים לאחר תאריך המאזן

ביום 30 באוקטובר 2011 אישרה ממשלת ישראל את המלצות פרק המיסוי של הוועדה לשינוי סדר היום החברתי-כלכלי בראשותו של פרופ' מנואל טרכטנברג. לצורך כניסתם לתוקף של השינויים בשיעורי המס אותם אישרה הממשלה, נדרש הליך חקיקה, אשר נכון למועד אישור הדוחות הכספיים טרם הושלם. לפיכך, לשינויים בשיעורי המס שאושרו בהחלטת הממשלה האמורה אין השפעה על מדידת נכסי מיסים נדחים והתחייבויות מיסים נדחים בדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011.

השפעת השינוי על הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2011, לו הייתה חקיקת שיעורי המס החדשים מושלמת למעשה עד ליום 30 בספטמבר 2011, הייתה מתבטאת בגידול ביתרות המסים הנדחים, הקטנת הוצאות המיסים וגידול הרווח הנקי בסך 7.7 מיליון ש"ח.

27 בנובמבר 2011

הצהרת אקטואר – מר אליאור וייסברג

נתבקשתי על ידי בנק אוצר החייל בע"מ להעריך את התחייבויותיו בגין מענקי ותק, פדיון ימי מחלה, פיצויים מוגדלים, נופש והטבות לפנסיונרים ליום 30 בספטמבר 2011 (להלן – "ההתחייבות"), בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים וכללי חשבונאות מקובלים בישראל. פרט לביצוע הערכה אקטוארית זאת אין לי קשרים עסקיים עם הבנק, עם בעל עניין בבנק או עם בן משפחה של בעל עניין, עם חברה בת של הבנק או עם חברה קשורה לבנק. עבודתי לא לוותה בהגבלות ובהתניות שהיה בהן כדי להשפיע עליה או להטותה. אני משמש כאקטואר חיצוני של הבנק החל משנת 2001. אני בעל תואר במתמטיקה וסטטיסטיקה, חבר באגודה האקטוארית האנגלית ובאגודת האקטוארים בישראל, בעל 34 שנות ניסיון בתחום הערכות אקטואריות. אני נותן שירותי אקטואריה לחברות גדולות במשק ובכללן משטרת ישראל, חברת החשמל, רשות שדות התעופה, נמל אשדוד, בנק המזרחי וחברות רבות אחרות.

היקף חוות הדעת האקטוארית

1. לצורך חישוב ההתחייבות של התאגיד הבנקאי, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי הבנק. בקשותי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההתחייבות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השווייתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
2. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על הנתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
3. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההתחייבות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוט המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 4 להלן.

חוות הדעת

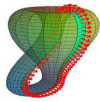
4. הערכתי את ההתחייבות בהתאם לכללים אקטואריים מקובלים, הוראות הדיווח לציבור וכללי חשבונאות מקובלים.
5. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בסעיפים 1 ו-2 לעיל, הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
6. ההנחות והשיטות להערכת ההתחייבות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להנחיות וכללים המפורטים לעיל.
7. ההתחייבות המופרטת בדיווח וחשבון האקטוארי, מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי התחייבות הולמת לכיסוי התחייבויות התאגיד הבנקאי בגין מחויבויות שונות של הבנק לעובדיו, כמתואר בחוות דעתי המפורטת.

אני מסכים שחוות דעתי זו תפורסם כחלק מהדוחות הכספיים של הבנק ליום 30 בספטמבר 2011.

חתימה

אליאור וייסברג
שם האקטואר

27/11/2011
תאריך

לכבוד

בנק אוצר החייל בע"מ
רחוב מנחם בגין 11
רמת – גן 52521

הנדון: הערכה אקטוארית לפי הנחיית בנק ישראל הס – 11851557/243
בנושא זכויות עובדים בבנק אוצר החייל – לתאריך 30 בספטמבר 2011

כללי

1. הערכה אקטוארית זו הוכנה לבקשתו של בנק אוצר החייל בע"מ (להלן: "הבנק") לצורך יישום הנחיות בנק ישראל בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. ההערכה כוללת חישובים אקטואריים של התחייבויות שונות לעובדים, למסיימים עבודתם ולגמלאים, לצורך הכללתם בדוחות הכספיים, לתאריכים הבאים:

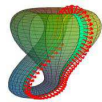
- 1.1 31 בדצמבר 2009 – הערכה מלאה.
- 1.2 30 בספטמבר 2010 – קידום המודל.
- 1.3 31 בדצמבר 2010 – הערכה מלאה.
- 1.4 30 בספטמבר 2011 – קידום המודל.

2. ההנחות האקטואריות בבסיס החישובים הן בגישת best estimate ולא שמרניות, כלומר – מטרת ההערכה להציג תחזיות מדויקות ככל האפשר. תוצאות דומות (אך לא זהות) היו יכולות להתקבל ע"י בחירת הנחות אחרות בטווח סביר.

3. דוח זה מפרט את הנתונים, ההנחות ושיטות העבודה בהם עשינו שימוש. הדוח כולל טבלאות מסכמות של הנתונים הרלוונטים השונים ופירוט המחייבויות השונות.

4. פירוט קבוצות העובדים הקיימות בבנק ליום 30 בספטמבר 2011:

- 4.1 **עובדים פעילים** – קבוצה זו מהווה את כל העובדים המועסקים על ידי הבנק נכון ליום ההערכה האקטוארית. קבוצה זו נחלקת ל-4 תתי קבוצות:
- 4.1.1 **עובדים זמניים** – עובדים חדשים בבנק אשר תקופת העסקתם המרבית הינה עד 4 שנים (לאחר תקופה זו עובדים אלו מסיימים את עבודתם או הופכים לעובדים קבועים).
 - 4.1.2 **עובדים קבועים** – עובדים קבועים אשר תנאי עבודתם מוסדרים באופן קולקטיבי, בהסכמים ובהסדרים קיבוציים המגובשים מעת לעת בין הבנק ובין ארגון עובדי הבנק.
 - 4.1.3 **עובדים בחוזה אישי** – עובדים אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.
 - 4.1.4 **עובדים בכירים בחוזה אישי** – חברי הנהלת הבנק, אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.
 - 4.2 **פנסיונרים** – עובדים שפרשו מהבנק. קבוצה זו נחלקת ל-3 תתי קבוצות:
 - 4.2.1 **פנסיונרים לפי חוק** – עובדים שפרשו בגיל הפרישה הקבוע בחוק.
 - 4.2.2 **פנסיונרים בפרישה מוקדמת** – עובדים שפרשו לפני גיל הפרישה הקבוע בחוק.
 - 4.3 **שורים** – בן/בת זוגו של הפנסיונר/רית.
5. קבלתי מהבנק מסמך מתאריך 28/7/2011 ובו מיפוי של ההסכמים והנהגים בבנק. בנוסף קיימתי עם אנשי החטיבה לחשבונאות פגישות ושיחות נוספות להבהרת מהות הטבות השונות.

להלן פירוט ההטבות עבורן בוצעה ההערכה האקטוארית:

6. פדיון ימי מחלה צבורים

ההסכם הקיבוצי ונהלי הבנק, מגדירים כללי זכאות לקבלת פדיון בכסף של ימי מחלה שלא נוצלו במועד פרישה לגמלאות בגיל הפרישה לפי החוק. עובדים זכאים ל-25 ימי מחלה בשנה. אין תקרה לימי המחלה הצבורים. בעת הפרישה ניתן על פי ההסכמים בבנק לקבל מענק בגין יתרת ימי המחלה שלא נוצלה. המענק הינו פונקציה של אחוז הניצול.

7. מענק ותק

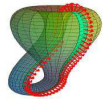
- 7.1. עובדים פעילים זכאים למענק חד פעמי עם השלמת 20 שנות עבודה.
- 7.2. עבור כל עובד מחושבת המחויבות בהתחשב בהסתברות להשלים 20 שנות עבודה בבנק (תוך התחשבות בלוחות תמותה ונכות ובשיעורי עזיבה חזויים).
- 7.3. המחויבות נצברת באופן לינארי לאורך 20 שנות העבודה הנדרשות לקבלת המענק.
- 7.4. זכאים למענק רק עובדים פעילים שמגיעים לוותק הרלוונטי לפני גיל הפרישה הקבוע בחוק.
- 7.5. גובה המענק נגזר משכרו של העובד וכולל צפי לעליית השכר הריאלית השנתית.

8. הטבות לפנסיונרים

- 8.1. עובדים המסיימים עבודתם בבנק אשר מוגדרים במסגרת הפרישה כגמלאים של הבנק, זכאים להטבות כספיות בכל שנה. הטבות אלה כוללות: תלושי ביגוד, שי לחג, נופש שנתי ומינוי לתיאטרון.
- 8.2. החישוב האקטוארי מבוצע הן עבור הפנסיונרים של הבנק, והן עבור עובדי הבנק, בגין האפשרות שיהנו מהטבות אלו בעתיד.
- 8.3. המחויבות עבור עובדים נצברת באופן לינארי לאורך שנות העבודה.
- 8.4. ההטבות משולמות לפנסיונרים או לשארים עד יום מותם.
- 8.5. ההנחה היא ששווי ההטבות יוצמד למדד ללא עלייה ריאלית בשוויין.

9. פיצויים מוגדלים

- 9.1. העתודה לפיצויי פיטורין חושבה לגבי פיצויים מוגדלים שישולמו לעובדים קבועים שיפוטרו, מעבר להתחייבות הבסיסית של הבנק המכוסה בהפקדות בקופות פיצויים אישיות על שמם. שיעור מקבלי הפיצויים המוגדלים הוערך על ידי ההנהלה בכפוף למגבלות שקבע הדירקטוריון ובינהן:
 - 9.1.1. גיל פרישה מינימלי – 50 שנה.
 - 9.1.2. ותק מינימלי של 6 שנות עבודה.
 - 9.1.3. תוספת לפיצויים בשיעור מקסימלי של 100% ב-5 השנים ממועד עריכת הדוחות הכספיים ו של-150% לאחר מכן. במקרה שנותרו פחות מ-5 שנים עד למועד הפרישה תשולם תוספת לפיצויים בשיעור של 70% משכר העובד עד למועד הפרישה או 150% מחבות הפיצויים – כנמוך שביניהם. שיעורי הפיצויים המוגדלים נקבעו על פי החלטות הדירקטוריון ובהתבסס על ניסיון העבר.
 - 9.1.4. תקופת החזר ההוצאה בגין פרישה מוקדמת לא תעלה על 2.25 שנים.

10. מענק נופש

במלאת לעובד 25 שנות ותק זכאים העובדים הפעילים ובני זוגם להשתתפות בנופש שנתי המאורגן על ידי הבנק במימון מלא של הבנק.

הנחות, שיטות עבודה ומתודולוגיה אקטוארית

11. הנחות החישוב:

- 11.1 שיעור ההיוון – 4% ריאלי, על פי הוראות המפקח על הבנקים.
- 11.2 שיעור תמותה – ההערכה מבוססת על לוחות תמותה פ' עדכניים לקרנות הפנסיה
- 11.3 שיעור נכות – בסיס הנכות נקבע בהתאם ללוחות התמותה פ' של קרנות הפנסיה
- 11.4 שיעורי עזיבה – שיעורי העזיבה חושבו על ידי הבנק כפונקציה של הוותק. שיעורי העזיבה משקפים את ציפיות ההנהלה והחלטותיה בדבר פרישת עובדים בתנאים מועדפים ומבוססים על מידע שנאסף בבנק וכולל נתוני עזיבה החל משנת 2001.
- 11.5 גיל פרישה הקבוע בחוק – גברים 67, נשים 64.
- 11.6 שיעורי הגידול בשכר – שיעורי הגידול בשכר חושבו על ידי הבנק כפונקציה של הוותק ורמות השכר. שיעורי גידול השכר מבוססים על מידע שנאגר בבנק וכולל נתוני גידול בשכר עובדים קבועים וזמניים משנת 2002.

12. שיטת החישוב האקטוארית ששימשה כדי להעריך את ההתחייבות הינה שיטת יחידת הזכאות החזויה. לפי שיטה זו, ההערכה כוללת את כל ההטבות שצפוי כל עובד לקבל, נצברות על בסיס הקו הישר יחסית לוותק שנצבר בהשוואה לתקופת השירות הצפויה.

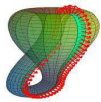
13. תוצאות ההערכה האקטוארית

להלן ריכוז ההתחייבויות האקטואריות:

31 בדצמבר 2010	30 בספטמבר 2011	
במיליוני ש"ח		
17.6	18.2	הטבות לפנסיונרים
9.4	10.0	מענק מחלה
3.1	2.9	מענק ותק
7.7	8.4	פיצויים מוגדלים
7.2	7.5	נופש 25 שנה
45.0	47.0	סך הכל

14. הערכה אקטוארית זו מסכמת פרטים חשבונאיים ואקטואריים הקשורים בהתחייבות של הבנק לעובדים במהלך שנות עבודתם ולאחר שיימו עבודתם בבנק בעתיד. הביאורים האקטואריים המצורפים לתאריכים השונים מצורפים לדוח זה. העבודה הוכנה על פי הנחיות וסטנדרטים חשבונאיים ואקטואריים מקצועיים מקובלים לעבודות מסוג זה. בכבוד רב,

אליאור ויסברג
אקטואר

נספח א' – ניתוחי רגישות

להלן ניתוחי רגישות לסכום ההתחייבות ביחס לשינוי של 1% בריבית להיוון, גידול של 1.5% בשיעור עליית השכר השנתי וכן שינוי של 50% בשיעור העזיבה הצפויים של העובדים בגילאי פרישה מוקדמת:

רגישות לשינוי בשיעור העזיבה				רגישות לשינוי בשיעור עליית השכר		רגישות לשינוי בשיעור הריבית להיוון				התחייבות אקטוארית ליום 30.09.2011	
הקטנת שיעורי עזיבה ב-50%	אחוז השינוי	הגדלת שיעורי עזיבה ב-50%	אחוז השינוי	אחוז השינוי	עליית שכר 1.5%	אחוז השינוי	ריבית 3%	אחוז השינוי	ריבית 5%		
6.6%	19.4	(5.5%)	17.2	-	18.2	19.2%	21.7	(14.8%)	15.5	18.2	הטבות לפנסיונרים
18.0%	11.8	(14.0%)	8.6	27.0%	12.7	17.0%	11.7	(14.0%)	8.6	10.0	מענק מחלה
(45.2%)	4.6	35.7%	11.4	14.3%	9.6	9.5%	9.2	(9.5%)	7.6	8.4	פיצויים מוגדלים
6.7%	8.0	(6.7%)	7.0	-	7.5	6.7%	8.0	(6.7%)	7.0	7.5	נופש 25 שנה
6.9%	3.1	(3.4%)	2.8	10.3%	3.2	6.9%	3.1	(3.4%)	2.8	2.9	מענק ותק
(0.2%)	46.9	-	47.0	8.9%	51.2	14.3%	53.7	(11.7%)	41.5	47.0	סך הכל
(0.1)		-		4.2		6.7		(5.5)			הפרש